

**Vademecum met praktische informatie en aanbevelingen
voor bevoegde autoriteiten:
het Haagse verdrag van 2007 inzake levensonderhoud
voor kinderen, het Haagse protocol van 2007 inzake
toepasselijk recht (onderhoudsverplichtingen) en de
Europese verordening van 2009 inzake
onderhoudsverplichtingen**

Oktober 2013

Disclaimer: Dit vademecum met praktische informatie en aanbevelingen werd uitgewerkt in het kader van een project onder leiding van het Roemeense Ministerie van Justitie, getiteld „Bevorderen van de internationale justitiële samenwerking op het gebied van onderhoudsverplichtingen” (subsidieovereenkomst JUST/2010/JCIV/AG/0026), en werd gepubliceerd met de financiële steun van de Europese Unie als onderdeel van het programma „Civiel recht”. De inhoud van deze publicatie valt onder de uitsluitende verantwoordelijkheid van het Roemeense Ministerie van Justitie, en kan op generlei wijze worden beschouwd als een weergave van de standpunten van de Europese Commissie.

Auteurs

Philippe Lortie, eerste secretaris, Permanent Bureau van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht

Maja Groff, hoofdadviseur Juridische Zaken, Permanent Bureau van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht

Geraadpleegde deskundigen

Ian Curry-Sumner, consultant, *Voorts Juridische Diensten*, Nederland

Michael Grabow, familierechter, Berlijn, Duitsland

**Hannah Roots, algemeen directeur handhavingsinstantie
onderhoudsverplichtingen, Brits-Columbia, Canada**

Voetnoten en inhoudelijke toelichting Roemeens recht:

Viviana Onaca, directeur, Roemeens Ministerie van Justitie

Ioana Burduf, adviseur, Roemeens Ministerie van Justitie

INLEIDING: HET HAAGSE VERDRAG VAN 2007 INZAKE LEVENSONDERHOUD VOOR KINDEREN EN DE EUROPESE VERORDENING VAN 2009 INZAKE ONDERHOUDSVERPLICHTINGEN	XII
A. Opzet en reikwijdte van dit vademecum	xiii
B. Opbouw van het vademecum	xiii
C. Aanwijzingen voor het gebruik van dit vademecum	xiv
D. Andere bronnen van informatie	xv
E. Enkele raadgevingen ter afsluiting	xvi
HOOFDSTUK 1 - OVERZICHT VAN DE SOORTEN VERZOEKEN IN DE ZIN VAN HET VERDRAG VAN 2007 EN DE VERORDENING VAN 2009: DOOR TUSSENKOMST VAN CENTRALE AUTORITEITEN INGEDIENDE VERZOEKEN EN RECHTSTREEKSE VERZOEKEN	17
I. STELSEL VAN SAMENWERKING TUSSEN CENTRALE AUTORITEITEN.....	17
A. Inleiding	17
B. Specifieke taken van de centrale autoriteit.....	17
II. HOOFDSTUK 1 – OVERZICHT.....	19
III. BESCHRIJVING VAN VERZOEKEN IN DE ZIN VAN HET VERDRAG VAN 2007 EN DE VERORDENING VAN 2009	19
A. Overzicht van onder het verdrag en de verordening vallende verzoeken	20
1. Verzoek om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging/uitvoerbaarverklaring van een bestaande beslissing inzake levensonderhoud	21
2. Verzoek om tenuitvoerlegging van een in de aangezochte staat gegeven of erkende beslissing	22
3. Verzoek om vaststelling van een beslissing	23
4. Verzoek om wijziging van een bestaande beslissing	24
B. Verzoeken om specifieke maatregelen	25
C. Overzicht van rechtstreekse verzoeken bij bevoegde autoriteiten in de zin van het verdrag en de verordening	27
HOOFDSTUK 2 - VERKLARING VAN DE BEGRIPPEN: VERDRAG VAN 2007	28
A. Doel van dit hoofdstuk	28
B. In dit vademecum gebruikte begrippen	28
HOOFDSTUK 3 - BESCHOUWINGEN VAN ALGEMENE STREKKING OVER HET VERDRAG VAN 2007 EN DE VERORDENING VAN 2009	42
I. DOEL VAN DIT HOOFDSTUK	42
DEEL I – WERKINGSSFEER VAN HET VERDRAG VAN 2007 EN DE VERORDENING VAN 2009	43
I. BESCHOUWINGEN VAN ALGEMENE STREKKING OVER DE WERKINGSSFEER VAN ZOWEL HET VERDRAG VAN 2007 ALS DE VERORDENING VAN 2009	43
A. Verdrag van 2007 en verordening van 2009: geen gevolgen voor het bestaan van familiebetrekkingen	43
B. Andere internationale instrumenten of overeenkomsten inzake levensonderhoud	43

II.	WERKINGSSFEER VAN HET VERDRAG VAN 2007.....	44
A.	Overzicht: materiële werkingssfeer van het verdrag.....	44
B.	Belangrijkste materiële toepassingsgebied: onderhoudsverplichtingen.....	46
1.	Levensonderhoud voor kinderen	46
2.	Onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten	46
3.	Voorbehouden en verklaringen	48
4.	Gevolgen van voorbehouden ter beperking van de toepassing van het verdrag ..	49
5.	Gevolgen van verklaringen ter uitbreiding van de toepassing van het verdrag ..	49
6.	Praktijkvoorbeelden	49
C.	Verklaringen en voorbehouden van de Europese Unie met betrekking tot de materiële werkingssfeer van het verdrag	52
1.	Levensonderhoud voor kinderen – leeftijd van het kind	52
2.	Onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten	52
3.	Levensonderhoud voor andere familieleden.....	52
4.	Regelingen inzake levensonderhoud	52
D.	Geografische en temporele werkingssfeer van het verdrag	53
1.	Algemene en ingangsbepalingen.....	53
2.	Overgangsbepalingen en samenloop met andere instrumenten.....	53
III.	WERKINGSSFEER VAN DE VERORDENING VAN 2009	54
A.	Materiële werkingssfeer van de verordening	54
B.	Geografische werkingssfeer van de verordening	54
C.	Temporele werkingssfeer van de verordening	55
1.	Ingangs- en overgangsbepalingen	55
2.	Samenloop met andere instrumenten	56
IV.	ANDERE BEPALENDE FACTOREN VOOR DE TOEPASSELIJKHEID VAN HET VERDRAG EN DE VERORDENING	56
1.	Verblijven de partijen in verdragsluitende staten of in lidstaten?.....	57
2.	Is de verzoeker een onderhoudsplichtige of een onderhoudsgerechtigde?	57
3.	Heeft de verzoeker een beslissing inzake levensonderhoud?.....	58
4.	Waar is de beslissing inzake levensonderhoud gegeven?.....	59
5.	Waar heeft de onderhoudsgerechtigde zijn gewone verblijfplaats?	59
DEEL II – GEMEENSCHAPPELIJKE BESCHOUWINGEN OVER ALLE VERZOeken IN DE ZIN VAN HET VERDRAG VAN 2007 EN DE VERORDENING VAN 2009		60
I.	TAALVOORSCHRIFTEN IN HET VERDRAG VAN 2007.....	60
A.	Taal van verzoeken en stukken	60
B.	Uitzonderingen op de verplichting tot vertaling	61
II.	TAALVOORSCHRIFTEN IN DE VERORDENING VAN 2009	61
A.	Algemene taalvoorschriften in de verordening met betrekking tot verzoeken en stukken (artikelen 59 en 66)	61
B.	In de verordening vervatte verplichtingen tot vertaling ten aanzien van bepaalde verzoeken	62
III.	LEGALISATIE KRACHTENS HET VERDRAG VAN 2007 EN DE VERORDENING VAN 2009	62
IV.	VOLMACHT KRACHTENS HET VERDRAG VAN 2007 EN DE VERORDENING VAN 2009	62
V.	HANDTEKENINGEN EN GEWAARMERKTE AFSCHRIFTEN VAN STUKKEN KRACHTENS HET VERDRAG VAN 2007 EN DE VERORDENING VAN 2009	63
A.	Het verdrag	63
B.	De verordening	63

VI. BESCHERMING VAN PERSOONSGEGEVENS EN VERTROUWELIJKE INFORMATIE KRACHTENS HET VERDRAG VAN 2007 EN DE VERORDENING VAN 2009	63
A. Het verdrag (artikelen 38 tot en met 40)	63
B. De verordening (artikelen 61 tot en met 63, en artikel 57, lid 3)	65
VII. EFFECTIEVE TOEGANG TOT PROCEDURES EN RECHTSBIJSTAND KRACHTENS HET VERDRAG VAN 2007 EN DE VERORDENING VAN 2009	66
A. Overzicht	66
1. Effectieve toegang tot procedures/toegang tot de rechter op grond van het verdrag en de verordening	66
2. Rechtsbijstand	67
B. Verplichting om kosteloze rechtsbijstand te verlenen	69
1. Door een onderhoudsgerechtigde ingediende verzoeken	69
2. Door een onderhoudsplichtige ingediende verzoeken	72
3. Afstamming of genetisch onderzoek	73
C. Effectieve toegang tot procedures en rechtsbijstand [naam staat]	74
VIII. VOORLOPIGE EN BEWARENDE MAATREGELEN KRACHTENS HET VERDRAG VAN 2007 EN DE VERORDENING VAN 2009	74
A. Bijstand van de centrale autoriteit bij voorlopige maatregelen krachtens het verdrag en de verordening	74
B. Uitsluitend in de verordening opgenomen bepalingen met betrekking tot voorlopige maatregelen en maatregelen tot bewaring van recht	75
1. In de staat van herkomst genomen voorlopige maatregelen	75
2. Voorlopige maatregelen of maatregelen tot bewaring van recht in andere staten dan de staat van herkomst van een beslissing	76
3. Voorlopige maatregelen in afwachting van de erkenning, erkenning en tenuitvoerlegging/uitvoerbaarverklaring van een beslissing in een andere lidstaat op grond van afdelingen 1 en 2 van hoofdstuk IV	76
IX. ANDERE VERDRAGEN EN VERORDENINGEN MET BETREKKING TOT DE BETEKENING EN KENNISGEVING VAN STUKKEN EN DE BEWIJSVERKRIJGING IN HET BUITENLAND	77
A. Overzicht	77
B. Haags betekeningsverdrag van 1965	78
C. Haags bewijsverdrag van 1970	78
D. Verordening (EG) nr. 1206/2001 van de Raad van 28 mei 2001 betreffende de samenwerking tussen de gerechten van de lidstaten op het gebied van bewijsverkrijging in burgerlijke en handelszaken	79
E. Verordening (EG) nr. 1393/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 13 november 2007 inzake de betekening en de kennisgeving in de lidstaten van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke of in handelszaken („de betekening en de kennisgeving van stukken”)	79
X. BEOORDELING VAN DE KOOPKRACHTPARITEIT: GRENSOVERSCHRIJDENDE AANPASSING VAN ONDERHOUDSBEDRAGEN	80
HOOFDSTUK 4 - VERORDENING VAN 2009: DIRECTE BEVOEGDHEIDSREGELS	81
A. Inleiding	81
B. Artikel 3 van de verordening: algemene bepalingen	82
C. Artikel 4 van de verordening: forumkeuze	82
D. Artikel 5 van de verordening: bevoegdheid gebaseerd op de verschijning van de verweerder	83
E. Artikel 6 van de verordening: subsidiaire bevoegdheid	83

F.	Artikel 7 van de verordening: forum necessitatis	84
G.	Artikel 8 van de verordening: beperking ten aanzien van procedures	84
H.	Artikel 9 van de verordening: aanhangigmaking van een zaak bij een gerecht..	85
I.	Artikel 10 van de verordening: toetsing van de bevoegdheid	85
J.	Artikel 11 van de verordening: toetsing van de ontvankelijkheid.....	85
K.	Artikel 12 van de verordening: aanhangigheid, en artikel 13: samenhang.....	86
L.	Artikel 14 van de verordening: voorlopige maatregelen en maatregelen tot bewaring van recht	86

HOOFDSTUK 5 - TOEPASSELIJK RECHT KRACHTENS HET VERDRAG VAN 2007 EN DE VERORDENING VAN 2009 88

A.	Het verdrag van 2007 en het Haagse protocol van 2007 inzake toepasselijk recht.....	88
B.	De verordening van 2009 en het Haagse protocol van 2007 inzake toepasselijk recht	89
C.	Toepassing van het protocol en overzicht van de bepalingen	89
1.	Universele toepassing	89
2.	Toepassingsgebied van het protocol	90
3.	Reikwijdte van het toepasselijke recht.....	90
4.	Algemene regel inzake toepasselijk recht.....	91
5.	Bijzondere regels die bepaalde onderhoudsgerechtigden begunstigen	91
6.	Bijzondere regel met betrekking tot echtgenoten en ex-echtgenoten.....	91
7.	Rechtskeuze door de partijen	92
8.	Overheidslichamen	93
9.	Vaststelling van het bedrag van het levensonderhoud	93

HOOFDSTUK 6 - TOEGANG TOT EN INHOUDELIJKE TOETSING VAN BUITENLANDS RECHT 94

A.	Inleiding	94
B.	Toegang tot buitenlands recht op internationaal niveau en binnen de Europese Unie.....	94
1.	Het landprofiel op grond van het verdrag van 2007.....	94
2.	Informatie over nationale wetgeving en procedures krachtens de verordening van 2009	94
3.	Andere online beschikbare bronnen van informatie op Europees en internationaal niveau voor toegang tot en inhoudelijke toetsing van buitenlands recht.....	95
4.	Toegang krijgen tot en inhoudelijk toetsen van buitenlands recht met behulp van verdragen of mechanismen inzake justitiële samenwerking.....	97

HOOFDSTUK 7 - VERDRAG VAN 2007: BEHANDELEN VAN DOOR TUSSENKOMST VAN CENTRALE AUTORITEITEN INGEDIENDE VERZOEKEN EN RECHTSTREEKSE VERZOEKEN OM ERKENNING OF OM ERKENNING EN TENUITVOERLEGGING 98

DEEL I — DOOR TUSSENKOMST VAN CENTRALE AUTORITEITEN INGEDIENDE VERZOEKEN OM ERKENNING OF OM ERKENNING EN TENUITVOERLEGGING 99

I.	OVERZICHT EN ALGEMENE BEGINSELEN	99
A.	Algemene beginselen	99
B.	Overzicht van de procedure	99
C.	Wanneer wordt dit verzoek gebruikt?	101
D.	Praktijkvoorbeeld.....	101
E.	Wie kan het verzoek indienen?	102

II. DE ERKENNINGS- EN TENUITVOERLEGGINGSPROCEDURE IN EEN NOTENDOP	102
III. PROCEDURES.....	105
A. Voorafgaande controle van inkomende stukken en andere voorbereidende stappen.....	105
1. Eerste toetsing van de stukken.....	105
2. Behoort in deze zaak een verzoek om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging te worden ingediend?	105
3. Is „kennelijk” niet aan de vereisten van het verdrag voldaan?	105
4. Controleer of het dossier volledig is	106
5. Moet opsporingswerk worden verricht om de verweerder te lokaliseren?.....	108
6. Wat te doen wanneer het dossier onvolledig is	109
7. Passende voorlopige of bewarende maatregelen	109
B. Uitvoerbaarverklaring of registratie door de bevoegde autoriteit	109
1. Uitvoerbaarverklaring of registratie voor tenuitvoerlegging van de beslissing ..	110
2. Weigering om de beslissing uitvoerbaar te verklaren of voor tenuitvoerlegging te registreren	110
3. Tenuitvoerlegging van de beslissing	111
4. Kennisgeving aan de verzoeker en de verweerder.....	111
5. Bezwaar tegen de erkenning en tenuitvoerlegging door de verweerder of de verzoeker	111
C. Resultaten van verzoeken om erkenning en tenuitvoerlegging	114
1. Erkenning en tenuitvoerlegging	114
2. Andere resultaten	114
D. Communicatie met de verzoekende staat.....	116
IV. ANDERE ASPECTEN BETREFFENDE VERZOEKEN OM ERKENNING EN OM ERKENNING EN TENUITVOERLEGGING	116
A. Door een onderhoudsplichtige ingediende verzoeken om erkenning	116
1. Algemeen	116
2. Wanneer kan dit verzoek worden ingediend door een onderhoudsplichtige? ...	116
3. Procedures.....	117
4. Beperkingen ten aanzien van de erkenning van gewijzigde beslissingen	117
B. Regelingen inzake levensonderhoud	118
1. Belangrijkste verschillen	118
2. Procedures.....	118
3. Afronding van de erkennings- en tenuitvoerleggingsprocedure	119
V. ANDERE OVERWEGINGEN BIJ ERKENNING EN TENUITVOERLEGGING	119
A. Rechtsbijstand	119
B. Problemen met de tenuitvoerlegging	119
Valutaomrekening	119
C. Toepasselijke uitzonderingen en voorbehouden	120
VI. AANVULLENDE INFORMATIE.....	121
A. Praktijkgericht advies.....	121
B. Formulieren	121
C. Toepasselijke artikelen van het verdrag.....	121
D. Verwante hoofdstukken van het vademecum	121
VII. CHECKLIST VOOR VERZOEKEN OM ERKENNING EN TENUITVOERLEGGING	121
VIII. VEELGESTELDE VRAGEN.....	122

DEEL II — RECHTSTREEKSE VERZOEKEN OM ERKENNING OF OM ERKENNING EN TENUITVOERLEGGING	124
I. OVERZICHT.....	124
Stukken toe te voegen aan rechtstreekse verzoeken om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging	125
A. Soorten inkomende rechtstreekse verzoeken om erkenning en tenuitvoerlegging.....	126
II. AANVULLENDE INFORMATIE.....	128
A. Praktijkgericht advies.....	128
B. Formulieren	128
C. Toepasselijke artikelen van het verdrag.....	129
III. VEELGESTELDE VRAGEN	129
HOOFDSTUK 8 - VERORDENING VAN 2009: BEHANDELEN VAN DOOR TUSSENKOMST VAN CENTRALE AUTORITEITEN INGEDIENDE VERZOEKEN EN RECHTSTREEKSE VERZOEKEN OM ERKENNING OF OM ERKENNING EN UITVOERBAARVERKLARING	131
DEEL I — VERZOEKEN OM ERKENNING OF OM ERKENNING EN UITVOERBAARVERKLARING	131
I. OVERZICHT EN ALGEMENE BEGINSELEN.....	131
A. Algemene beginselen	131
B. Overzicht van de procedure	132
C. Wanneer wordt dit verzoek gebruikt?	134
D. Praktijkvoorbeeld.....	134
E. Wie kan het verzoek indienen?	135
II. PROCEDURES: VOORBEREIDENDE STAPPEN VOOR ALLE VERZOEKEN KRACHTENS AFDELINGEN 1 EN 2 VAN HOOFDSTUK IV VAN DE VERORDENING	135
A. Voorafgaande controle van inkomende stukken	136
1. Eerste toetsing van de stukken.....	136
2. Behoort in deze zaak een verzoek om erkenning of om erkenning en uitvoerbaarverklaring te worden ingediend?	136
3. Is „kennelijk” niet aan de vereisten van de verordening voldaan?	136
4. Controleer of het dossier volledig is	137
5. Benodigde en ondersteunende stukken en informatie	137
6. Opvragen van aanvullende stukken.....	139
7. Lokaliseren van de verweerder	139
III. PROCEDURES: ERKENNING OF ERKENNING EN UITVOERBAARVERKLARING VAN DE BESLISSING DOOR DE BEVOEGDE AUTORITEIT	140
A. Gemeenschappelijke bepalingen in afdelingen 1 en 2 van hoofdstuk IV van de verordening (beslissingen gegeven in al dan niet door het Haagse protocol van 2007 gebonden lidstaten)	140
1. Uitvoerbaarheid bij voorraad (artikel 39)	140
2. Inroepen van een erkende beslissing (artikel 40).....	140
3. Procedure van en voorwaarden voor tenuitvoerlegging (artikel 41)	141
4. Ontbreken van inhoudelijke toetsing van de beslissing (artikel 42)	141
5. Niet-prioritair verhalen van kosten (artikel 43)	141
B. Procedures krachtens afdeling 1 van hoofdstuk IV van de verordening: door het Haagse protocol van 2007 gebonden lidstaten	141
1. Erkenning van de beslissing	141

2.	Treffen van de nodige maatregelen tot bewaring van recht	141
3.	Tenuitvoerlegging van de beslissing	141
4.	Kennisgeving aan de verweerder en de verzoeker.....	142
5.	Recht van de verweerder om in de lidstaat van herkomst om heroverweging te vragen (artikel 19)	142
6.	Verzoeken om weigering of schorsing van de tenuitvoerlegging	142
7.	Geen gevolgen voor het bestaan van familiebetrekkingen	143
C.	Procedures krachtens afdeling 2 van hoofdstuk IV van de verordening: niet door het Haagse protocol van 2007 gebonden lidstaten	143
1.	Overzicht van de in afdeling 2 vervatte procedures	143
2.	Erkenning (artikel 23)	144
3.	Uitvoerbaarverklaring (artikelen 26 tot en met 30)	144
4.	Kennisgeving van de beslissing op het verzoek om uitvoerbaarverklaring (artikel 31)	145
5.	Rechtsmiddelen tegen de beslissing op het verzoek om uitvoerbaarverklaring (artikelen 32 tot en met 34).....	145
6.	Gronden voor weigering van de erkenning (artikel 24)	146
7.	Aanhouden van de erkenningsprocedure (artikel 25).....	146
8.	Aanhouden van de uitspraak (artikel 35)	146
9.	Voorlopige maatregelen en maatregelen tot bewaring van recht (artikel 36) ..	146
10.	Gedeeltelijke uitvoerbaarheid (artikel 37)	147
11.	Geen belasting, recht of heffing (artikel 38)	147
12.	Tenuitvoerlegging	147
D.	Communicatie met de verzoekende staat.....	147
IV.	ANDERE ASPECTEN BETREFFENDE VERZOEKEN OM ERKENNING EN OM ERKENNING EN UITVOERBAARVERKLARING	147
A.	Door een onderhoudspllichtige ingediende verzoeken om erkenning	147
1.	Algemeen	147
2.	Wanneer kan dit verzoek worden ingediend door een onderhoudspllichtige? ...	148
3.	Procedures.....	149
4.	Beperkingen ten aanzien van de erkenning van gewijzigde beslissingen	149
B.	Gerechtelijke schikkingen en authentieke akten.....	149
V.	ANDERE BESCHOUWINGEN OVER ERKENNING EN ERKENNING EN UITVOERBAARVERKLARING	149
A.	Rechtsbijstand	149
B.	Problemen met de tenuitvoerlegging	150
	Valutaomrekening	150
VI.	AANVULLENDE INFORMATIE.....	150
A.	Praktijkgericht advies.....	150
B.	Formulieren	151
C.	Toepasselijke artikelen van de verordening	151
D.	Verwante hoofdstukken van het vademecum	151
VII.	CHECKLIST VOOR VERZOEKEN OM ERKENNING EN TENUITVOERLEGGING	151
VIII.	VEELGESTELDE VRAGEN.....	152
IX.	RECHTSTREEKSE VERZOEKEN: OVERZICHT	153
	HOOFDSTUK 9 - BEHANDELEN VAN INKOMENDE VERZOEKEN OM TENUITVOERLEGGING VAN IN DE AANGEZOCHTE STAAT GEGEVEN OF ERKENDE BESLISSINGEN KRACHTENS HET VERDRAG VAN 2007 OF DE VERORDENING VAN 2009	154

I. OVERZICHT VAN VERZOEKEN OM TENUITVOERLEGGING VAN EEN IN [NAAM STAAT] GEGEVEN OF ERKENDE BESLISSING KRACHTENS HET VERDRAG VAN 2007 OF DE VERORDENING VAN 2009	154
A. Wanneer wordt dit verzoek gebruikt?	154
B. Praktijkvoorbeeld.....	155
C. Belangrijk verschil voor verzoeken om tenuitvoerlegging van de eigen beslissing van een staat	155
II. BEHANDELEN VAN VERZOEKEN OM TENUITVOERLEGGING	156
1. Controleer of het dossier volledig is	156
2. Is „kennelijk” niet aan de vereisten van het verdrag of de verordening voldaan?.....	160
3. Lokaliseren van de verweerder	161
4. Passende voorlopige of bewarende maatregelen	161
5. Begin van de tenuitvoerleggingsprocedure.....	161
III. AANVULLENDE INFORMATIE.....	161
A. Praktijkgericht advies.....	161
B. Formulieren	162
C. Toepasselijke artikelen	162
D. Verwante hoofdstukken van het vademecum	162
IV. CHECKLIST VOOR INKOMENDE VERZOEKEN OM TENUITVOERLEGGING	162
V. VEELGESTELDE VRAGEN	163
VI. RECHTSTREEKSE VERZOEKEN OM TENUITVOERLEGGING VAN EEN IN [NAAM STAAT] GEGEVEN OF ERKENDE BESLISSING.....	163
HOOFDSTUK 10 - BEHANDELEN VAN INKOMENDE VERZOEKEN OM VASTSTELLING VAN EEN BESLISSING INZAKE LEVENSONDERHOUD KRACHTENS HET VERDRAG VAN 2007 OF DE VERORDENING VAN 2009	164
I. OVERZICHT.....	164
A. Wanneer wordt dit verzoek gebruikt?	164
B. Praktijkvoorbeeld.....	164
C. Wie kan verzoeken om vaststelling van een beslissing inzake levensonderhoud?.....	165
D. Vaststelling van een beslissing inzake levensonderhoud wanneer een bestaande beslissing niet kan worden erkend	165
1. Krachtens het verdrag.....	165
2. Krachtens de verordening	166
II. BEHANDELEN VAN INKOMENDE VERZOEKEN OM VASTSTELLING VAN EEN BESLISSING INZAKE LEVENSONDERHOUD KRACHTENS HET VERDRAG VAN 2007 OF DE VERORDENING VAN 2009	167
A. Algemeen	167
B. Stroomschema	167
C. Stappen in de vaststellingsprocedure	168
1. Eerste controle door de centrale autoriteit van [naam staat]	168
2. Vaststelling van de beslissing inzake levensonderhoud – bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit.....	170
III. AANVULLENDE INFORMATIE.....	173
A. Praktijkgericht advies.....	173
B. Formulieren	174
C. Toepasselijke artikelen	174

D.	Verwante hoofdstukken van het vademecum	174
IV.	CHECKLIST VOOR INKOMENDE VERZOEKEN OM VASTSTELLING VAN EEN BESLISSING	174
V.	VEELGESTELDE VRAGEN	175
VI.	RECHTSTREEKSE VERZOEKEN OM VASTSTELLING VAN BESLISSINGEN	177
	HOOFDSTUK 11 - VERZOEKEN OM WIJZIGING VAN EEN BESLISSING INGEVOLGE ARTIKEL 10, LID 1, ONDER E) EN F), EN INGEVOLGE ARTIKEL 10, LID 2, ONDER B) EN C), VAN HET VERDRAG VAN 2007; INGEVOLGE ARTIKEL 56, LID 1, ONDER E) EN F), EN INGEVOLGE ARTIKEL 56, LID 2, ONDER B) EN C), VAN DE VERORDENING VAN 2009	178
	DEEL I – INLEIDING	178
I.	OVERZICHT VAN DE WIJZIGING VAN BESLISSINGEN INZAKE LEVENSONDERHOUD KRACHTENS HET VERDRAG VAN 2007 EN DE VERORDENING VAN 2009	179
A.	Algemeen	179
B.	Waar wordt een rechtstreeks verzoek of verzoek om wijziging ingediend en wanneer is een verzoek in de zin van het verdrag of de verordening mogelijk?	180
	DEEL II – BEHANDELEN VAN INKOMENDE VERZOEKEN OM WIJZIGING	182
I.	PROCEDURES VOOR DE BEVOEGDE [GERECHTELIJKE] [ADMINISTRATIEVE] AUTORITEIT	182
1.	Is „kennelijk” niet aan de vereisten van het verdrag of de verordening voldaan?.....	182
2.	Zijn de stukken en informatie in dossier volledig?	182
3.	Is het dossier volledig?	183
4.	Zijn er inleidende punten van overweging?	183
5.	Passende voorlopige of bewarende maatregelen	184
6.	Behandeling van het verzoek om wijziging	184
7.	Na het geven van de beslissing	186
II.	CHECKLIST VOOR INKOMENDE VERZOEKEN OM WIJZIGING	186
III.	AANVULLENDE INFORMATIE.....	187
A.	Praktijkgericht advies voor alle verzoeken om wijziging	187
B.	Formulieren	187
C.	Toepasselijke artikelen	187
D.	Verwante hoofdstukken van het vademecum	188
IV.	VEELGESTELDE VRAGEN	188
V.	RECHTSTREEKSE VERZOEKEN OM WIJZIGING VAN BESLISSINGEN	190
	HOOFDSTUK 12 - TENUITVOERLEGGING VAN BESLISSINGEN INZAKE LEVENSONDERHOUD KRACHTENS HET VERDRAG VAN 2007 EN DE VERORDENING VAN 2009	191
I.	OVERZICHT.....	191
A.	Inleiding tot de tenuitvoerlegging van een beslissing krachtens het verdrag of de verordening	191
II.	TENUITVOERLEGGING KRACHTENS HET VERDRAG VAN 2007	192
A.	Algemene tenuitvoerleggingsprocedures	192
B.	Snelle tenuitvoerlegging	193
C.	Tenuitvoerleggingsmaatregelen	193
III.	TENUITVOERLEGGING KRACHTENS DE VERORDENING VAN 2009 (ARTIKEL 41)	196

IV. NADERE INFORMATIE OVER TENUITVOERLEGGINGSPROCEDURES IN [NAAM STAAT]	197
V. BETALINGEN KRACHTENS HET VERDRAG VAN 2007 EN DE VERORDENING VAN 2009	197
VI. ANDERE KWESTIES BETREFFENDE DE TENUITVOERLEGGING	198
1. Betwisting van de tenuitvoerlegging.....	198
2. Verdrag (en verordening): beperking ten aanzien van vorderingen tot betaling van achterstallige onderhoudsbedragen	198
3. Verdrag van 2007: duur van de onderhoudsverplichting	199
4. Geschillen inzake betalingsachterstanden op grond van het verdrag en de verordening	200
5. Administratieve afstemming op grond van het verdrag en de verordening – valutaomrekeningskwesies	201
VII. AANVULLEND INFORMATIE.....	202
A. Praktijkgericht advies.....	202
B. Toepasselijke artikelen	203
C. Verwante hoofdstukken van het vademecum	203
VIII.VEELGESTELDE VRAGEN.....	203

Inleiding: het Haagse verdrag van 2007 inzake levensonderhoud voor kinderen en de Europese verordening van 2009 inzake onderhoudsverplichtingen

1. Het *Haagse Verdrag van 23 november 2007 inzake de internationale inning van levensonderhoud voor kinderen en andere familieleden* (hierna te noemen „het verdrag van 2007”) is een belangrijke stap op de weg naar de totstandbrenging van een kosteneffectief, toegankelijk en vereenvoudigd systeem voor de internationale inning van levensonderhoud.

2. *Verordening (EG) nr. 4/2009 van de Raad van 18 december 2008 betreffende de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen, en de samenwerking op het gebied van onderhoudsverplichtingen* (hierna te noemen „de verordening van 2009”) is na het verdrag vastgesteld en vormt een afspiegeling van dit laatste instrument, zij het met belangrijke verschillen¹. De verordening is met ingang van 18 juni 2011 van toepassing tussen de lidstaten van de Europese Unie².

3. Bovendien werd het *Haagse Protocol van 23 november 2007 inzake het recht dat van toepassing is op onderhoudsverplichtingen* (hierna te noemen „het Haagse protocol van 2007”) gelijktijdig met het verdrag afgesloten. Dit protocol is van toepassing in de volledige Europese Unie (met uitzondering van Denemarken en het Verenigd Koninkrijk) met ingang van 18 juni 2011 (zie hoofdstuk 5 voor meer informatie over het Haagse protocol van 2007).

4. Bij de internationale vaststelling en tenuitvoerlegging van onderhoudsverplichtingen is een sleutelrol weggelegd voor de besluitvormers, of het nu gaat om rechters die zitting houden in gerechten, administratieve autoriteiten of andere bevoegde autoriteiten³ die dossiers behandelen, verzoeken in ontvangst nemen en binnen hun eigen staat werk maken van de effectieve tenuitvoerlegging van beslissingen inzake levensonderhoud. Hun toewijding en inzet om kinderen en gezinnen te helpen waarborgen de doeltreffende werking van het verdrag en de verordening.

5. Dit vademecum is bedoeld als praktische leidraad om gerechtelijke, administratieve en andere bevoegde autoriteiten te helpen bij het behandelen van zaken waarop de bovengenoemde instrumenten toepassing vinden, en ze wegwijs te maken in de vele rechtsstelsels, zowel in grote staten die beschikken over complexe IT-computersystemen en honderden dossiers beheren, als in kleine staten die slechts een klein aantal zaken te behandelen krijgen. In dit vademecum wordt nader ingegaan op de onderhoudsrechtelijke vraagstukken en procedures die aan de orde komen bij de behandeling van een breed scala aan internationale dossiers inzake onderhoudsverplichtingen.

¹ De belangrijkste verschillen betreffen de in de verordening vervatte directe bevoegdheidsregels (zie hoofdstuk 4), de toepasselijkheid van het *Haagse Protocol van 23 november 2007 inzake het recht dat van toepassing is op onderhoudsverplichtingen* (het „protocol”) in de meeste lidstaten van de Europese Unie waar de verordening van toepassing is (zie hoofdstuk 5), en de twee onderscheiden procedures tot erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen waarin de verordening voorziet ten aanzien van de lidstaten die al dan niet zijn gebonden aan het protocol (zie hoofdstuk 8). Aan deze en andere minder belangrijke verschillen tussen beide instrumenten wordt aandacht besteed in dit vademecum.

² Deze verordening is evenwel niet volledig van toepassing op Denemarken. De verordening vindt toepassing op Denemarken voor zover zij wijzigingen aanbrengt in de Brussel I-verordening (zie verder, voetnoot 8). Artikel 76 van de verordening bepaalt dat artikel 2, lid 2, artikel 47, lid 3, artikelen 71, 72 en 73, van toepassing zijn met ingang van 18 september 2010. Op de overgangsbepalingen en de werkingssfeer van de verordening wordt nader ingegaan in hoofdstuk 3, deel I, afdeling III, van dit vademecum.

³ Tot de bevoegde autoriteiten die actief zijn betrokken bij de werking van het verdrag en de verordening in de praktijk, worden onder meer gerekend de voor tenuitvoerlegging bevoegde autoriteiten van een bepaalde staat wanneer krachtens het verdrag of de verordening om tenuitvoerlegging van een beslissing wordt verzocht. In artikel 20 van de verordening wordt uitdrukkelijk verwezen naar de voor tenuitvoerlegging bevoegde autoriteiten.

A. Opzet en reikwijdte van dit vademecum

6. Dit vademecum is bedoeld als hulpmiddel voor gerechtelijke, administratieve en andere bevoegde autoriteiten om onder het verdrag en de verordening vallende zaken in de praktijk te behandelen. Benadrukt zij dat **dit vademecum niet is opgevat als juridische gids bij het verdrag of de verordening, en dat daarin geen juridisch advies wordt gegeven**. Dit vademecum dient uitsluitend als richtsnoer bij de internationale aspecten van onder het verdrag en de verordening vallende zaken. Bijgevolg worden hier niet alle onderhoudsrechtelijke facetten belicht die samenhangen met het beheer van internationale dossiers. Internationale zaken blijven onderworpen aan de interne procedures van elke staat, zoals tenuitvoerleggingsprocedures. In dit vademecum wordt, vaak in voetnoten, bepaalde informatie gegeven over het toepasselijke nationale recht. Met deze aanwijzingen wordt echter geen aanspraak op volledigheid gemaakt.

7. Het verdrag is het sluitstuk van vier jaar onderhandelingen en besprekingen waaraan ruim 70 staten hebben deelgenomen. De verordening is tot stand gekomen in het kader van bijkomende onderhandelingen en besprekingen binnen de Europese Unie. Er is van gedachten gewisseld over talloze kwesties en vraagstukken met het doel meer duidelijkheid te brengen in en concreet vorm te geven aan de tekst van het verdrag en de verordening in de uiteindelijk goedgekeurde versie. In het toelichtend rapport bij het verdrag⁴ wordt een uitvoerig overzicht gegeven van de verdragsbepalingen en het verloop van de onderhandelingen en besprekingen. Het toelichtend rapport vormt de rechtsgrondslag voor en waarborgt de juiste uitlegging van elke verdragsbepaling. Ook over het protocol is een even gedetailleerd en gezaghebbend toelichtend rapport voorhanden⁵. Bij het opstellen van dit vademecum was geen dergelijk toelichtend stuk beschikbaar voor de verordening.

8. Anders dan in het toelichtend rapport worden in dit vademecum praktijkgerichte en operationele aanknopingspunten voor de werking van het verdrag en de verordening aangereikt en wordt concreet uiteengezet hoe onder het verdrag of de verordening vallende zaken in de praktijk worden behandeld. Voor een juridische uitlegging van het verdrag, de verordening of het protocol wordt verwezen naar het toelichtend rapport of soortgelijke gezaghebbende stukken, alsook naar de rechtspraak die zich mettertijd zal vormen met betrekking tot de inhoudelijke invulling van deze drie instrumenten.

9. In dit vademecum worden geen antwoorden of richtsnoeren aangereikt voor alle onderhoudsrechtelijke problemen die zich kunnen voordoen in internationale zaken. De interne praktijken en nationale rechtsregels van elke staat bepalen bijvoorbeeld welke stukken worden verlangd om de partijen in kennis te stellen van verzoeken in de zin van het verdrag of de verordening, of welke vorm een beslissing inzake levensonderhoud moet aannemen. In aanvulling op het vademecum, als eerste bron van informatie over de werking van het verdrag en de verordening in de praktijk, moeten de gerechtelijke, administratieve en andere bevoegde autoriteiten zich bijgevolg altijd rekenschap geven van de interne praktijken en nationale rechtsregels van elke staat.

B. Opbouw van het vademecum

10. Dit vademecum is niet bedoeld voor doorgaande lezing van begin tot einde.

11. Het is veeleer een naslagwerk dat is opgebouwd uit verschillende delen waarin aandacht wordt besteed aan alle soorten verzoeken die kunnen worden ingediend krachtens het verdrag of de verordening (hoofdstukken 7 tot en met 12). Bij elk verzoek

⁴ A. Borrás en J. Degeling, „Explanatory Report” – *Convention on the International Recovery of Child Support and Other Forms of Family Maintenance*, te vinden op de website van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht, < www.hcch.net >, onder „Child Support/Maintenance Section”.

⁵ A. Bonomi, „Explanatory Report” – *Protocol of 23 November 2007 on the Law Applicable to Maintenance Obligations*, te vinden op de website van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht, < www.hcch.net >, onder „Child Support/Maintenance Section”.

zijn telkens twee staten betrokken: de staat die het verzoek verzendt, verzoekende staat genoemd, en de staat die het verzoek in ontvangst neemt, aangezochte staat genoemd.

12. In elk hoofdstuk wordt niet alleen het verzoek zelf besproken, maar wordt ook bekeken in welke gevallen dit kan worden ingediend. Verder bevat elk hoofdstuk praktijkvoorbeelden en stroomschema's, naast stapsgewijze uitleg over de wijze waarop het verzoek wordt behandeld. Elk hoofdstuk wordt meestal afgesloten met een aantal veelgestelde vragen (FAQ) en met verwijzingen naar aanvullend referentiemateriaal en informatie.

13. Diverse thema's hebben betrekking op alle verzoeken en komen daarom niet in elk hoofdstuk opnieuw ter sprake. Deze gemeenschappelijke thema's zijn gebundeld in hoofdstukken 1 en 3 aan het begin van het vademecum. Daarin worden alle mogelijke soorten verzoeken in het kort toegelicht. Voor gedetailleerde uitleg wordt de lezer doorverwezen naar het desbetreffende hoofdstuk van dit vademecum.

14. In hoofdstuk 3 wordt ook aandacht besteed aan de materiële werkingssfeer van het verdrag en de verordening. Zo wordt bekeken welke onderhoudsverplichtingen onder het verdrag of de verordening vallen en welke niet. Verder staat hier ook uitleg over mogelijke uitbreidingen of beperkingen van het toepassingsgebied van het verdrag (de verordening voorziet niet in de mogelijkheid om voorbehouden te maken). Voorts wordt in hoofdstuk 3 een beschrijving gegeven van de geografische en temporele werkingssfeer van het verdrag en de verordening. Tot slot worden ook algemene kwesties besproken, zoals taalvoorschriften, het belang van de bescherming van persoonsgegevens en het verlenen van effectieve toegang tot procedures, rechtsbijstand en rechtshulp met betrekking tot onder het verdrag en de verordening vallende verzoeken.

15. In hoofdstuk 2 worden definities gegeven van de belangrijkste begrippen die in dit vademecum worden gebruikt in samenhang met het verdrag⁶. Deze begripsomschrijvingen zijn echter geen juridisch bindende definities. In het verdrag en de verordening zelf wordt een aantal gehanteerde begrippen nader omschreven. Het verdrag bepaalt dat er „[b]ij de uitlegging (...) dient rekening te worden gehouden met het internationale karakter ervan en met de noodzaak de uniforme toepassing ervan te bevorderen”⁷.

16. De uitleg in hoofdstuk 2 is bedoeld om te komen tot een beter begrip van de bewoordingen en strekking van het verdrag, in het bijzonder wanneer de gehanteerde begrippen of uitdrukkingen duidelijk verschillen van die welke in de interne praktijken en nationale rechtsregels van elke staat worden gebezigd.

17. In hoofdstuk 4 wordt informatie verstrekt over de eengemaakte bevoegdheidsregels inzake onderhoudsverplichtingen die van toepassing zijn in de lidstaten van de Europese Unie.

18. In hoofdstuk 5 wordt een overzicht gegeven van het Haagse protocol van 2007. In dit protocol worden de regels inzake toepasselijk recht met betrekking tot onderhoudsverplichtingen vastgesteld die gelden in de meeste lidstaten van de Europese Unie waar de verordening van toepassing is, alsook in niet-Europese staten die verdragsluitende staat bij het protocol zijn. In hoofdstuk 6 staan vindplaatsen en bronnen van informatie over buitenlands recht, die van nut kunnen zijn om waar nodig toegang te krijgen tot buitenlandse rechtsregels en die inhoudelijk te toetsen in het kader van de behandeling van internationale onderhoudsdossiers.

C. Aanwijzingen voor het gebruik van dit vademecum

19. Als u niet vertrouwd bent met onder het verdrag of de verordening vallende dossiers, wordt u aangeraden eerst hoofdstuk 1 door te nemen, getiteld „Overzicht van de soorten verzoeken in de zin van het verdrag van 2007 en de verordening van 2009”.

⁶ Bij het ter perse gaan van dit vademecum was geen verklarende woordenlijst beschikbaar voor de verordening. Niettemin wordt in beide instrumenten een soortgelijke of zelfs identieke terminologie gebruikt.

⁷ Artikel 53 van het verdrag.

Daarin vindt u uitleg over de verschillende verzoeken die krachtens het verdrag of de verordening kunnen worden ingediend, met verwijzingen naar de vindplaats van nadere gegevens in dit vademecum.

20. Vervolgens raadpleegt u hoofdstuk 3, deel I, om u ervan te vergewissen dat de onderhoudsverplichting waarop het dossier betrekking heeft binnen de werkingssfeer van het verdrag of de verordening valt. Als dat niet het geval is, zijn dit vademecum en het verdrag of de verordening niet van toepassing. Valt de onderhoudsverplichting binnen de werkingssfeer van het verdrag of de verordening, dan raadpleegt u het hoofdstuk dat op dit specifieke verzoek van toepassing is en waarin wordt uitgelegd welke procedures u moet volgen.

D. Andere bronnen van informatie

21. Naast de tekst van beide instrumenten, zijn de bovengenoemde toelichtende rapporten de meest uitgebreide en gezaghebbende bron van informatie over de tekst van het verdrag van 2007 en het Haagse protocol van 2007. Talloze technische vraagstukken die buiten het bestek van dit vademecum vallen, worden opgelost in de toelichtende rapporten. Naast de toelichtende rapporten bestaat er een breed scala aan voorbereidende documenten en verslagen met technische en achtergrondinformatie. Dit materiaal werd gebruikt als referentiekader en uitgangspunt voor de gespreksronden die hebben geleid tot het verdrag en het protocol. Deze verslagen zijn te vinden op de website van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht, < www.hcch.net >, onder „Child Support/Maintenance Section”.

22. De verordening van 2009 bouwt voort op de lopende werkzaamheden met het oog op de eenmaking van het internationale privaatrecht in Europa. Diverse bepalingen van de verordening berusten inderdaad op andere Europese instrumenten die al van kracht zijn. In dit vademecum wordt verwezen naar de ter zake dienende gelijkwaardige bepalingen in andere instrumenten (bijvoorbeeld de „Brussel I-verordening”⁸, de „Brussel II bis-verordening”⁹ en de „verordening betreffende de Europese executoriale titel”¹⁰). Deze bepalingen en de daarmee samenhangende jurisprudentie kunnen van nut zijn bij de uitlegging van de bepalingen van de nieuwe verordening inzake onderhoudsverplichtingen.

23. In de regel berusten de bevoegdheidsbepalingen van de verordening op de gelijkwaardige bevoegdheidsbepalingen van de Brussel I-verordening. De in afdeling 1 van hoofdstuk IV vervatte bepalingen met betrekking tot de erkenning en tenuitvoerlegging berusten in beginsel op de verordening betreffende de Europese executoriale titel. De in afdeling 2 van hoofdstuk IV vervatte bepalingen berusten op de erkenningsregeling die is vastgesteld in de Brussel I-verordening.

24. Het antwoord op vragen over de nationale rechtsregels en interne praktijken van een andere staat in bij het verdrag geregelde aangelegenheden is vaak te vinden in het landprofiel dat een verdragsluitende staat heeft neergelegd bij het Permanent Bureau van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht. In het landprofiel vindt u informatie over tenuitvoerleggingsmaatregelen, de grondslag waarop beslissingen inzake levensonderhoud worden vastgesteld en beperkingen ten aanzien van wijzigingen. Voorts wordt daarin uitgelegd welke administratieve of gerechtelijke procedures doorgaans voor verzoeken worden toegepast. Het landprofiel bevat ook de nodige contactgegevens en eventuele speciale vereisten die in de betrokken staat gelden voor verzoeken waarop het verdrag van toepassing is. Verder staan in het landprofiel koppelingen naar websites van

⁸ Verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken.

⁹ Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1347/2000.

¹⁰ Verordening (EG) nr. 805/2004 van het Europees parlement en de Raad van 21 april 2004 tot invoering van een Europese executoriale titel voor niet-betwiste schuldvorderingen.

staten of soortgelijke bronnen van informatie. Het landprofiel is te vinden op de website van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht¹¹.

25. Op grond van de verordening moeten de lidstaten van de Europese Unie soortgelijke informatie verstrekken aan het Europees justitieel netwerk in burgerlijke en handelszaken. Deze informatie wordt door de lidstaten voortdurend geactualiseerd¹². Het Europees justitieel netwerk in burgerlijke en handelszaken heeft op zijn website een specifieke rubriek over onderhoudsverplichtingen met weblinks naar landspecifieke informatie¹³. De gerechtelijke, administratieve en andere bevoegde autoriteiten kunnen zich niet alleen wenden tot hun nationale verbindingsmagistraat, maar ook een beroep doen op nationale contactpunt(en) in andere Europese landen van het Europees justitieel netwerk in burgerlijke en handelszaken, teneinde werk te maken van de „effectieve en praktische toepassing van communautaire instrumenten of van overeenkomsten die tussen twee of meer lidstaten van kracht zijn”¹⁴.

26. Tot slot dienen gerechtelijke, administratieve en andere bevoegde autoriteiten uiteraard ook de nationale bronnen van informatie over interne praktijken en procedures te raadplegen en, waar nodig, juridische handboeken. Tal van staten hebben aanzienlijke ervaring opgedaan met het beheer van internationale dossiers inzake levensonderhoud. Bijgevolg is er in vele staten een rijkdom aan deskundigheid voorhanden die bevoegde autoriteiten van nut kan zijn bij het behandelen van internationale zaken.

E. Enkele raadgevingen ter afsluiting

27. Bij het beheer van verzoeken en rechtstreekse verzoeken die onder toepassing van het verdrag of de verordening vallen, zal duidelijk worden dat in de procedures het zwaartepunt ligt op de eenvoudige en snelle behandeling van verzoeken; de doeltreffende toepassing van tenuitvoerleggingsmaatregelen en regelmatige contacten met centrale autoriteiten staan daarbij voorop. Dit zijn inderdaad de belangrijkste doelstellingen van het verdrag en de verordening, respectievelijk neergelegd in artikel 1 van het verdrag en in de negende en tiende overweging van de considerans bij de verordening. Wanneer deze doelstellingen worden verwezenlijkt met toepassing van deze instrumenten, zal dat onmiskenbaar op duurzame wijze ten goede komen aan kinderen en gezinnen over de hele wereld. Een en ander kan worden bereikt door voort te bouwen op de inzet, het harde werk en de vele inspanningen van al degenen die dossiers beheren en zaken behandelen, met inbegrip van rechters en andere bevoegde autoriteiten. Naar verhoopt zullen zij van dit vademecum een nuttig gebruik maken om in deze opzet te slagen.

¹¹ Sommige staten kunnen ervoor kiezen geen gebruik te maken van het aanbevolen landprofielformulier. Niettemin bepaalt artikel 57 van het verdrag dat elke verdragsluitende staat informatie van dezelfde aard moet verstrekken aan het Permanent Bureau. Deze informatie is ook te vinden op de website van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht, < www.hcch.net >, onder „Child Support/Maintenance Section”.

¹² Beschikking 2001/470/EG van de Raad van 28 mei 2001 betreffende de oprichting van een Europees justitieel netwerk in burgerlijke en handelszaken. Deze taken met betrekking tot de uitwisseling van informatie zijn in overeenstemming met artikelen 70 en 71 van de verordening. Zie: < http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/index_en.htm >.

¹³ Zie: < http://ec.europa.eu/civiljustice/maintenance_claim/maintenance_claim_gen_en.htm >. Opgemerkt zij dat deze informatie naar verwachting zal worden overgebracht naar het Europese e-justitieportaal, dat kan worden geraadpleegd op: < <https://e-justice.europa.eu/home.do> >.

¹⁴ Artikel 3, lid 2, onder b), Beschikking 2001/470/EG van de Raad, zie hierboven, voetnoot 12.

Hoofdstuk 1 - Overzicht van de soorten verzoeken in de zin van het verdrag van 2007 en de verordening van 2009: door tussenkomst van centrale autoriteiten ingediende verzoeken en rechtstreekse verzoeken

I. Stelsel van samenwerking tussen centrale autoriteiten

A. Inleiding

28. Het bij het verdrag en de verordening ingestelde stelsel van administratieve samenwerking is van essentieel belang ter vergemakkelijking van de daadwerkelijke grensoverschrijdende inning van levensonderhoud. Dit stelsel wordt tot stand gebracht door op nationaal niveau aangewezen „centrale autoriteiten” en betekent een belangrijke vernieuwing vergeleken bij de eerdere Haagse verdragen inzake levensonderhoud of andere Europese instrumenten op het gebied van onderhoudsverplichtingen. De gerechtelijke, administratieve en andere bevoegde autoriteiten werken vaak nauw samen met hun nationale centrale autoriteit. De taakstelling van de bevoegde autoriteiten moet worden ondersteund en uitgebreid door het internationale netwerk van centrale autoriteiten, waaraan in beide instrumenten een centrale rol en belangrijke bevoegdheden worden toegekend.

B. Specifieke taken van de centrale autoriteit

29. In hoofdstuk II van het verdrag worden de algemene en specifieke taken van de centrale autoriteiten vastgesteld. In hoofdstuk III staan de voorschriften die gelden voor verzoeken die door tussenkomst van centrale autoriteiten worden ingediend. Gelijklopende bepalingen zijn vastgesteld in hoofdstuk VII van de verordening, zij het met enkele geringe verschillen.

30. Op grond van het verdrag (artikel 6, lid 1) en de verordening (artikel 51, lid 1) dienen centrale autoriteiten bijstand te verlenen met betrekking tot verzoeken die door tussenkomst van centrale autoriteiten worden ingediend in de zin van hoofdstuk III (artikel 10) van het verdrag of hoofdstuk VII (artikel 56) van de verordening, in het bijzonder door:

- dergelijke verzoeken te verzenden en te ontvangen (verdrag) of in ontvangst te nemen (verordening);
- procedures in verband met deze verzoeken in te stellen (verdrag) of aanhangig te maken (verordening) of het instellen (verdrag) of het aanhangig maken (verordening) ervan te vergemakkelijken.

De **centrale autoriteit** is de overheidsinstantie die door een verdragsluitende staat wordt aangewezen om zich te kwijten van de bij het verdrag of de verordening opgelegde taken van administratieve samenwerking en bijstand. In [naam staat] is de centrale autoriteit [voor beide instrumenten] [...].

Een **bevoegde autoriteit** is het overheidslichaam dat of de persoon die in een bepaalde staat is belast met, of naar het recht van de betrokken staat is gemachtigd tot, het uitvoeren van specifieke taken uit hoofde van het verdrag of de verordening. Dat kan een gerecht zijn, een bestuurslichaam, een inningsbureau van onderhoudsbijdragen voor kinderen of elke andere overheidsinstantie die een van de met het verdrag of de verordening verband houdende taken uitvoert. In [naam staat] zijn de bevoegde autoriteiten [...].

31. Overeenkomstig artikel 6, lid 2, van het verdrag en artikel 51, lid 2, van de verordening nemen de centrale autoriteiten met betrekking tot deze verzoeken alle passende maatregelen om:

- a) wanneer de omstandigheden het vereisen, rechtsbijstand te verlenen of de verkrijging van rechtsbijstand te vergemakkelijken;
- b) de onderhoudsplichtige of onderhoudsgerechtigde te helpen lokaliseren¹⁵;
- c) de verkrijging van relevante informatie over het inkomen en, indien nodig, andere financiële omstandigheden van de onderhoudsplichtige of de onderhoudsgerechtigde te vergemakkelijken, met inbegrip van het lokaliseren van vermogensbestanddelen (verdrag) of te assisteren bij de verkrijging van relevante informatie over het inkomen en, indien nodig, het vermogen van de onderhoudsplichtige of de onderhoudsgerechtigde, het lokaliseren van goederen daaronder begrepen (verordening)¹⁶;
- d) indien passend door de gebruikmaking van bemiddeling, verzoening of soortgelijke methoden een minnelijke schikking te bevorderen (verdrag) of te streven naar een minnelijke schikking (verordening) met het oog op het bewerkstelligen van vrijwillige betaling van levensonderhoud (verdrag) of met het oog op de vrijwillige betaling van levensonderhoud (verordening);
- e) de doorlopende tenuitvoerlegging van beslissingen inzake levensonderhoud (verdrag) of beslissingen inzake onderhoudsverplichtingen (verordening), met inbegrip van achterstallige bedragen, te vergemakkelijken;
- f) de inning en snelle (verdrag) of onverwijlde (verordening) overmaking van betalingen van levensonderhoud te vergemakkelijken;
- g) de verkrijging van bewijsstukken of ander bewijs (verdrag) of van schriftelijk of ander bewijs (verordening) te vergemakkelijken¹⁷;
- h) bijstand te verlenen bij de vaststelling van de afstamming wanneer dat noodzakelijk is voor de inning van levensonderhoud;
- i) procedures in te stellen of het instellen ervan te vergemakkelijken, ter verkrijging van voorlopige maatregelen van territoriale aard die ten doel hebben de uitkomst van een aanhangig verzoek inzake levensonderhoud zeker te stellen (verdrag) of procedures aanhangig te maken of het aanhangig maken ervan te vergemakkelijken, ter verkrijging van voorlopige maatregelen van territoriale aard die ertoe strekken dat een aanhangig verzoek om levensonderhoud tot resultaat leidt (verordening);
- j) de betekening en de kennisgeving van stukken te vergemakkelijken¹⁸.

32. Elke verdragsluitende staat die partij is bij het verdrag en elke lidstaat van de Europese Unie waar de in de verordening vervatte bepalingen met betrekking tot de samenwerking tussen centrale autoriteiten van toepassing zijn¹⁹, wijzen een centrale autoriteit aan (staten die autonome territoriale eenheden omvatten, wijzen meerdere centrale autoriteiten aan). Elke staat bepaalt ook welke van de hierboven vermelde vormen van bijstand daar worden verleend door de centrale autoriteit, door een bevoegde autoriteit dan wel door een overheidslichaam (verdrag) of openbaar lichaam

¹⁵ De verordening preciseert dat deze maatregelen worden genomen „met toepassing van artikelen 61, 62 en 63” van de verordening. Deze artikelen regelen respectievelijk de toegang voor de centrale autoriteiten tot informatie, de verstrekking en het gebruik van informatie, en de kennisgeving aan de persoon over wie informatie is verzameld.

¹⁶ Ibidem.

¹⁷ In de verordening wordt daaraan toegevoegd „onverminderd Verordening (EG) nr. 1206/2001” (*Verordening (EG) nr. 1206/2001 van de Raad van 28 mei 2001 betreffende de samenwerking tussen de gerechten van de lidstaten op het gebied van bewijsverkrijging in burgerlijke en handelszaken*). Zie hoofdstuk 3, deel II, afdeling IX, voor meer informatie over deze verordening.

¹⁸ In de verordening wordt daaraan toegevoegd „onverminderd Verordening (EG) nr. 1393/2007” (*Verordening (EG) nr. 1393/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 13 november 2007 inzake de betekening en de kennisgeving in de lidstaten van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke of in handelszaken („de betekening en de kennisgeving van stukken”)*). Zie hoofdstuk 3, deel II, afdeling IX, voor meer informatie over deze verordening.

¹⁹ Meer in het bijzonder in alle lidstaten van de Europese Unie met uitzondering van Denemarken. Zie verder, hoofdstuk 3, deel I, voor meer informatie over de geografische werkingssfeer van de verordening.

(verordening) of door andere lichamen in deze verdragsluitende staat of lidstaat die onder toezicht staan van de centrale autoriteit²⁰.

II. Hoofdstuk 1 – Overzicht

33. In dit hoofdstuk wordt uiteengezet welke soorten verzoeken ingevolge het verdrag of de verordening kunnen worden ingediend door tussenkomst van een centrale autoriteit of zonder tussenkomst van een centrale autoriteit. Het is de verwachting dat de meeste onder het verdrag en de verordening vallende zaken die gerechtelijke, administratieve en andere bevoegde autoriteiten te behandelen krijgen, voortvloeien uit verzoeken die door tussenkomst van centrale autoriteiten worden ingediend. Daarom is het van belang dat rechters en andere bevoegde autoriteiten een goed begrip hebben van de mogelijke verzoeken die door tussenkomst van centrale autoriteiten kunnen worden ingediend alsook van de taken die zijn opgedragen aan de centrale autoriteiten. De gerechtelijke, administratieve en andere bevoegde autoriteiten behandelen ook onder het verdrag en de verordening vallende zaken die worden ingeleid door middel van rechtstreekse verzoeken, zonder gebruikmaking van het stelsel van samenwerking tussen centrale autoriteiten (zie verder, afdeling III, onder C). Dit hoofdstuk moet worden gelezen in samenhang met hoofdstuk 3, deel I, waar essentiële informatie staat over de werkingssfeer van het verdrag en de verordening alsook over de toepassing daarvan op een specifieke zaak betreffende levensonderhoud.

34. Denk erom dat dit hoofdstuk uitsluitend beoogt een algemeen overzicht te geven van de verschillende soorten verzoeken. Meer gedetailleerde informatie over elk specifiek verzoek is terug te vinden in de desbetreffende hoofdstukken. Hieruit volgt dat de voorbeelden in dit hoofdstuk per definitie beperkt blijven tot de meest voorkomende praktijkgevallen waarin verzoeken worden ingediend: in de afzonderlijke hoofdstukken van het vademecum wordt meer in detail ingegaan op de specifieke verzoeken.

35. Aan de hand van de informatie in de volgende afdelingen kunt u uitmaken of het verzoek binnen de werkingssfeer van het verdrag of de verordening valt (zie hoofdstuk 3, deel I), en bepalen welk verzoek aan de orde is. Vervolgens gaat u naar het specifieke hoofdstuk van dit vademecum waar dit soort verzoek uitvoeriger wordt toegelicht. In hoofdstuk 2 wordt een nadere omschrijving gegeven van de belangrijkste begrippen die in dit vademecum worden gebruikt en die voornamelijk betrekking hebben op het verdrag.

III. Beschrijving van verzoeken in de zin van het verdrag van 2007 en de verordening van 2009

36. In dit deel staat een algemeen overzicht van de verschillende soorten **verzoeken** (om erkenning, om erkenning en tenuitvoerlegging/uitvoerbaarverklaring, om tenuitvoerlegging, om vaststelling en om wijziging van een beslissing) en **verzoeken** door tussenkomst van centrale autoriteiten (**verzoeken om specifieke maatregelen**) die krachtens het verdrag of de verordening kunnen worden ingediend alsook van de verschillende gevallen waarin elk verzoek kan worden gebruikt. Hier worden alle factoren opgesomd die bepalend zijn voor de

Aanbeveling: in dit vademecum wordt onderscheid gemaakt tussen **verzoeken** en **rechtstreekse verzoeken**. Een verzoek is een voorziening die uit hoofde van het verdrag of de verordening wordt ingesteld door tussenkomst van een centrale autoriteit, zoals een verzoek om erkenning en tenuitvoerlegging. Een rechtstreeks verzoek is een voorziening die rechtstreeks bij een bevoegde autoriteit wordt ingesteld, zoals een rechtstreeks verzoek om vaststelling van een beslissing inzake onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten uit hoofde van het verdrag, indien de aangezochte staat de toepassing van het verdrag niet tot dergelijke verzoeken heeft uitgebreid.

Denk erom dat een **verzoek om specifieke maatregelen** krachtens artikel 7 van het verdrag en artikel 53 van de verordening een uitzondering op deze regel vormt. Dergelijke verzoeken worden ingediend door tussenkomst van een centrale autoriteit. Zie verder, afdeling B.

²⁰ In [naam staat] [...].

vraag of een verzoek kan worden ingediend.

37. Beide instrumenten voorzien weliswaar in bepalingen voor dezelfde soorten verzoeken, maar toch moeten de rechters en andere bevoegde autoriteiten in elke zaak waarover zij zich hebben uit te spreken, een keuze maken tussen het verdrag *of* de verordening. In hoofdstuk 3, deel I, wordt de werkingssfeer van beide instrumenten nauwkeurig uiteengezet en wordt nagegaan in welk geval het verdrag dan wel de verordening moet worden toegepast. Aan de hand van de voorbeelden in deze afdeling worden de verschillende soorten verzoeken in hoofdlijnen beschreven zonder nader in te gaan op vraagstukken die verband houden met de werkingssfeer of toepassing van beide instrumenten.

A. Overzicht van onder het verdrag en de verordening vallende verzoeken

38. In artikel 10 van het verdrag en in artikel 56 van de verordening wordt bepaald welke soorten verzoeken kunnen worden ingediend door tussenkomst van centrale autoriteiten. Deze verzoeken staan in de volgende gevallen open voor personen of, in sommige gevallen, voor overheidslichamen (verdrag) of openbare lichamen (verordening):

<i>Geval</i>	<i>Soort verzoek dat openstaat krachtens het verdrag of de verordening</i>
De verzoeker heeft een in de aangezochte staat gegeven beslissing inzake levensonderhoud en wil deze daar ten uitvoer laten leggen	Verzoek om tenuitvoerlegging
De verzoeker heeft een beslissing die is gegeven in een staat waar het verdrag of de verordening van kracht of van toepassing is, en wil deze in de andere staat laten erkennen en/of ten uitvoer leggen	Verzoek om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging/uitvoerbaarverklaring
De verzoeker heeft nog geen beslissing inzake levensonderhoud en de verweerder verblijft in een andere staat waar het verdrag of de verordening van kracht of van toepassing is	Verzoek om vaststelling van een beslissing inzake levensonderhoud
De verzoeker heeft een beslissing inzake levensonderhoud, maar wil een nieuwe beslissing verkrijgen omdat er problemen zijn met de erkenning of tenuitvoerlegging van de bestaande beslissing in een andere staat waar het verdrag of de verordening van kracht of van toepassing is	Verzoek om vaststelling van een beslissing inzake levensonderhoud
De verzoeker heeft een beslissing inzake levensonderhoud die is gegeven in een andere staat waar het verdrag of de verordening van kracht of van toepassing is, maar wil deze laten wijzigen, en de verweerder (wederpartij) verblijft in een andere staat waar het verdrag of de verordening van kracht of van toepassing is	Verzoek om wijziging

Figuur 1: Overzicht van de soorten verzoeken

39. Zoals uit Figuur 1 hierboven blijkt, kunnen krachtens het verdrag of de verordening vier algemene soorten verzoeken worden ingediend. Met deze verzoeken kunnen uiteenlopende doelstellingen worden nagestreefd. De vier algemene soorten verzoeken zijn:

- verzoek om tenuitvoerlegging van een in de aangezochte staat gegeven of erkende beslissing inzake levensonderhoud,
- verzoek om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging/uitvoerbaarverklaring van een bestaande beslissing inzake levensonderhoud,
- verzoek om vaststelling van een beslissing inzake levensonderhoud, zo nodig met vaststelling van de afstamming,
- verzoek om wijziging van een bestaande beslissing inzake levensonderhoud.

40. Naar uit artikel 10, lid 2, van het verdrag en artikel 56, lid 2, van de verordening volgt, kunnen al deze verzoeken worden ingediend door een onderhoudsgerechtigde en in sommige gevallen ook door een onderhoudsplichtige.

1. Verzoek om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging/uitvoerbaarverklaring van een bestaande beslissing inzake levensonderhoud

41. Dit verzoek wordt gebruikt wanneer de verzoeker al een **beslissing inzake levensonderhoud** heeft en hij deze wil laten erkennen dan wel erkennen en ten uitvoer leggen in een andere staat dan die waar hij verblijft. De erkennings- en tenuitvoerleggingsprocedure bevrijdt de verzoeker van de noodzaak om in de aangezochte staat een verzoek in te dienen tot verkrijging van een nieuwe beslissing inzake levensonderhoud: de bestaande beslissing kan immers in de andere staat op dezelfde grondslag ten uitvoer worden gelegd als een oorspronkelijk in die staat gegeven beslissing. Beide staten moeten partij zijn bij het verdrag of lidstaten van de Europese Unie waar de verordening van toepassing is, en de beslissing moet in een verdragsluitende staat of lidstaat zijn gegeven.

Een **beslissing inzake levensonderhoud** legt de onderhoudsplichtige de verplichting op levensonderhoud te betalen, en kan ook automatische indexering omvatten en de verplichting achterstallige bedragen, levensonderhoud met terugwerkende kracht of interest te betalen, alsook de vaststelling van kosten of uitgaven.

a) Wanneer wordt dit verzoek gebruikt?

42. Meestal wil een verzoeker een beslissing laten erkennen en ten uitvoer leggen om betalingen van levensonderhoud te innen en zo nodig de tenuitvoerleggingsprocedure in te leiden. Soms verzoekt een verzoeker uitsluitend om erkenning. Zo kan een onderhoudsplichtige bijvoorbeeld om uitsluitende erkenning van een in het buitenland gegeven beslissing verzoeken met het doel de nakoming van betalingsverplichtingen uit hoofde van een andere beslissing te beperken of op te schorten. Omgekeerd kan een onderhoudsgerechtigde om uitsluitende erkenning verzoeken wanneer hij de andere staat geen bijstand vraagt bij de tenuitvoerlegging van de beslissing.

De **bevoegde autoriteit** is de instantie van een bepaalde staat die is belast met, of naar het recht van de betrokken staat is gemachtigd tot, het uitvoeren van specifieke taken uit hoofde van het verdrag of de verordening. Dat kan een gerecht zijn, een bestuurslichaam, een inningsbureau van onderhoudsbijdragen voor kinderen of elke andere overheidsinstantie die een van de met het verdrag of de verordening verband houdende taken uitvoert.

b) Voorbeeld

43. D verblijft in land A en heeft een in land A gegeven beslissing waarbij haar gewezen echtgenoot de verplichting wordt opgelegd levensonderhoud te betalen voor haar drie kinderen. Haar gewezen echtgenoot woont in land B. D wil de beslissing inzake

levensonderhoud ten uitvoer laten leggen. Zowel land A als land B is een staat waar het verdrag van kracht is of waar de verordening van toepassing is.

44. De centrale autoriteit van land A verzendt een verzoek om **erkenning en tenuitvoerlegging** (ingevolge het verdrag)/**erkenning en uitvoerbaarverklaring** (ingevolge de verordening) van de beslissing naar land B. De centrale autoriteit van land B zendt de beslissing door naar een **bevoegde autoriteit** om die voor tenuitvoerlegging te laten registreren of uitvoerbaar te laten verklaren. De gewezen echtgenoot wordt in kennis gesteld van de erkenning of tenuitvoerlegging van de beslissing, en krijgt de gelegenheid daartegen bezwaar aan te tekenen overeenkomstig de in het verdrag of de verordening vastgestelde procedures. Wanneer de gewezen echtgenoot het levensonderhoud niet vrijwillig betaalt, doet een bevoegde autoriteit van land B al het nodige om de beslissing ten uitvoer te leggen en de betalingen over te maken aan land A²¹.

Toepasselijk artikel van het verdrag: artikel 10, lid 1, onder a), en artikel 10, lid 2, onder a)

Toepasselijk artikel van de verordening: artikel 56, lid 1, onder a), en artikel 56, lid 2, onder a)

Zie hoofdstuk 7 – Verdrag van 2007: behandelen van door tussenkomst van centrale autoriteiten ingediende verzoeken en rechtstreekse verzoeken om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging

Zie hoofdstuk 8 – Verordening van 2009: behandelen van door tussenkomst van centrale autoriteiten ingediende verzoeken en rechtstreekse verzoeken om erkenning of om erkenning en uitvoerbaarverklaring

2. Verzoek om tenuitvoerlegging van een in de aangezochte staat gegeven of erkende beslissing

45. Dit is de eenvoudigste vorm van alle verzoeken die op grond van het verdrag of de verordening mogelijk zijn. Hierbij wordt de aangezochte staat gevraagd zijn eigen beslissing of een eerder erkende beslissing ten uitvoer te leggen en bijstand te verlenen bij het overmaken van de betalingen aan een onderhoudsgerechtigde.

46. Anders dan het hierboven beschreven verzoek om erkenning en tenuitvoerlegging, heeft dit verzoek betrekking op een ten uitvoer te leggen beslissing die is gegeven in of al werd erkend door de staat die deze ten uitvoer moet leggen (de aangezochte staat). Bijgevolg hoeft de beslissing niet eerst te worden erkend om ten uitvoer te worden gelegd²².

²¹ Op grond van het verdrag en de verordening neemt de centrale autoriteit of de bevoegde autoriteit alle passende maatregelen om de tenuitvoerlegging en de inning en overmaking van betalingen van levensonderhoud te „vergemakkelijken”. Deze maatregelen verschillen van staat tot staat. Zie hoofdstuk 12 met betrekking tot de tenuitvoerlegging van beslissingen inzake levensonderhoud.

²² Zoals uiteengezet in hoofdstukken 7 en 8, kan een beslissing alleen dan in de aangezochte staat worden erkend en ten uitvoer gelegd indien zij is gegeven in een verdragsluitende staat die partij is bij het verdrag (zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 240) of in een lidstaat van de Europese Unie waar de verordening van toepassing is. Is de beslissing gegeven in een staat waar het verdrag en de verordening niet van kracht of van toepassing zijn, dan kan een verzoek om tenuitvoerlegging worden ingediend voor zover de aangezochte staat de beslissing al heeft erkend krachtens een ander verdrag of overeenkomstig het nationale recht. Zo niet, moet een verzoek om vaststelling van een nieuwe beslissing worden ingediend.

a) Wanneer wordt dit verzoek gebruikt?

47. Dit verzoek wordt ingediend wanneer de verzoeker een beslissing inzake levensonderhoud heeft die is gegeven in of al werd erkend door de staat waar de verweerder verblijft of waar hij inkomen of vermogen heeft. De verzoeker kan die staat verzoeken de door hem gegeven of erkende beslissing ten uitvoer te leggen zonder zich daartoe te moeten verplaatsen: de centrale autoriteit van de staat waar de verzoeker verblijft, verzendt immers het verzoek om tenuitvoerlegging van de beslissing naar de aangezochte staat. Beide staten moeten partij zijn bij het verdrag, of moeten lidstaten van de Europese Unie zijn waar de verordening van toepassing is.

De **verzoekende staat** is de staat waar de verzoeker verblijft en waar een verzoek uit hoofde van het verdrag of de verordening wordt ingediend.

De **aangezochte staat** is de staat die het verzoek in ontvangst neemt en die wordt gevraagd het verzoek te behandelen. Doorgaans is dit de staat waar de verweerder verblijft.

b) Voorbeeld

48. F verblijft in land A en heeft een beslissing inzake levensonderhoud van land B waar de vader van haar kind verblijft. Zij wil deze beslissing ten uitvoer laten leggen in land B. Zowel land A als land B is een staat waar het verdrag of de verordening van kracht en van toepassing is.

49. Op grond van het verdrag of de verordening kan F de centrale autoriteit van land A vragen namens haar een verzoek om tenuitvoerlegging te verzenden naar land B. F hoeft niet te verzoeken om erkenning van de beslissing aangezien deze in land B is gegeven. De centrale autoriteit van land B behandelt het verzoek en zendt dit voor tenuitvoerlegging door naar de bevoegde autoriteit van land B. Wanneer de onderhoudsplichtige het levensonderhoud niet vrijwillig betaalt, past de bevoegde autoriteit de maatregelen toe waarin het nationale recht voorziet om de beslissing ten uitvoer te leggen.

Toepasselijk artikel van het verdrag: artikel 10, lid 1, onder b)

Toepasselijk artikel van de verordening: artikel 56, lid 1, onder b)

Zie hoofdstuk 9 – Behandelen van inkomende verzoeken om tenuitvoerlegging van in de aangezochte staat gegeven of erkende beslissingen krachtens het verdrag van 2007 of de verordening van 2009

3. Verzoek om vaststelling van een beslissing

50. Dit verzoek wordt gebruikt om een beslissing te verkrijgen tot toekenning van levensonderhoud aan de verzoeker, zijn kinderen of andere personen²³. De verzoeker vraagt de centrale autoriteit van de staat waar hij verblijft namens hem naar de centrale autoriteit van de staat waar de onderhoudsplichtige verblijft een verzoek om vaststelling van een beslissing te verzenden, zo nodig met inbegrip van de vaststelling van de afstamming²⁴. Beide staten moeten partij zijn bij het verdrag, of moeten lidstaten van de Europese Unie zijn waar de verordening van toepassing is.

²³ Een verzoek om vaststelling ingevolge het verdrag kan alleen voor „andere personen” worden ingediend indien de werkingssfeer van het verdrag tot die personen werd uitgebreid. Zie hoofdstuk 3, deel I, voor meer informatie over de werkingssfeer van het verdrag.

²⁴ Artikel 10, lid 3, van het verdrag en artikel 56, lid 4, van de verordening bepalen dat het verzoek wordt behandeld overeenkomstig het recht van de aangezochte staat en tevens wordt onderworpen aan de bevoegdheidsregels die daar van toepassing zijn (verdrag) of overeenkomstig het recht van de aangezochte lidstaat en met inachtneming van de in die lidstaat toepasselijke bevoegdheidsregels (verordening) (zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 248). In lidstaten van de Europese Unie worden verzoeken om vaststelling behandeld in overeenstemming met de in de verordening vastgestelde bevoegdheidsregels, en met inachtneming van de daarin vervatte regels inzake toepasselijk recht, zoals die van toepassing zijn in diverse lidstaten (zie hoofdstukken 4 en 5 van dit vademecum).

a) Wanneer wordt dit verzoek gebruikt?

51. Dit verzoek wordt gebruikt wanneer er nog geen beslissing inzake levensonderhoud voorhanden is of wanneer de verzoeker wel degelijk een beslissing inzake levensonderhoud heeft, maar deze om welke reden dan ook niet kan worden erkend of ten uitvoer gelegd in de staat waar de onderhoudsplichtige verblijft of waar de tenuitvoerlegging moet plaatsvinden.

b) Voorbeeld

52. G verblijft in land A en heeft een kind van vier jaar. Zij is nooit gehuwd met de vader van het kind, en de afstamming werd nooit vastgesteld voor het kind. De vader van het kind is nu verhuisd naar land B. G wil dat de vader begint levensonderhoud te betalen voor het kind. Zowel land A als land B is partij bij het verdrag, of is een lidstaat van de Europese Unie waar de verordening van toepassing is.

53. De centrale autoriteit van land A verzendt op grond van het verdrag of de verordening een verzoek om **vaststelling van een beslissing inzake levensonderhoud** voor het kind naar de centrale autoriteit van land B. De centrale autoriteit van land B onderneemt de nodige stappen teneinde het verzoek om vaststelling van een beslissing in te dienen, doorgaans door het verzoek door te verwijzen naar een bevoegde autoriteit. De bevoegde autoriteit van land B vergemakkelijkt de vaststelling van de afstamming. Daartoe kan een vaderschapstest worden uitgevoerd. Er wordt rechtstreeks of door tussenkomst van de centrale autoriteiten contact opgenomen met de moeder, zodat zij samen met haar kind de test kan ondergaan. De afstamming (ook bloedverwantschap genoemd in de verordening) kan in sommige staten ook worden vastgesteld bij rechterlijke uitspraak of middels een daartoe strekkende verklaring die door de ouder wordt afgelegd. Wanneer de beslissing inzake levensonderhoud eenmaal is vastgesteld in land B, zorgt de bevoegde autoriteit van land B ervoor dat deze in voorkomend geval ten uitvoer wordt gelegd en dat de betalingen worden overgemaakt aan de moeder in land A zonder dat zij een aanvullend verzoek moet indienen²⁵.

Toepasselijk artikel van het verdrag: artikel 10, lid 1, onder c) en d)

Toepasselijk artikel van de verordening: artikel 56, lid 1, onder c) en d)

Zie hoofdstuk 10 – Behandelen van inkomende verzoeken om vaststelling van een beslissing inzake levensonderhoud krachtens het verdrag van 2007 of de verordening van 2009

4. Verzoek om wijziging van een bestaande beslissing

54. Dit verzoek wordt gebruikt wanneer een beslissing inzake levensonderhoud voorhanden is, maar een van de partijen die wil laten wijzigen.

a) Wanneer wordt dit verzoek gebruikt?

55. Een verzoek om wijziging kan worden ingediend wanneer er zich veranderingen hebben voorgedaan in de behoefte van de onderhoudsgerechtigde of de kinderen, dan wel in de draagkracht van de onderhoudsplichtige. De verzoeker (onderhoudsgerechtigde of onderhoudsplichtige) vraagt de centrale autoriteit van de staat waar hij verblijft een verzoek om wijziging te verzenden naar de staat waar de wederpartij verblijft (of waar de beslissing moet worden gewijzigd). Voor zover toegestaan door het recht van de aangezochte staat, wordt de beslissing gewijzigd of wordt een nieuwe beslissing gegeven²⁶. Het kan nodig zijn de gewijzigde beslissing te

²⁵ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 108, over het gebruik van het begrip „vergemakkelijken”.

²⁶ Zie artikel 10, lid 3, van het verdrag en artikel 56, lid 4, van de verordening. Het verzoek wordt behandeld overeenkomstig het recht van de aangezochte staat en wordt onderworpen aan de bevoegdheidsregels die daar van toepassing zijn. In lidstaten van de Europese Unie worden verzoeken om wijziging behandeld in overeenstemming met de in de verordening vastgestelde bevoegdheidsregels, en met inachtneming van de

laten erkennen wanneer zij wordt gegeven in een andere staat dan die waar zij ten uitvoer moet worden gelegd.

56. Het verdrag en de verordening bestrijken niet alle gevallen waarin een bestaande beslissing kan worden gewijzigd in een internationale zaak met betrekking tot onderhoudsverplichtingen. Vaak wordt geen verzoek in de zin van artikel 10 van het verdrag of in de zin van artikel 56 van de verordening ingediend, en richt de verzoeker een rechtstreeks verzoek om wijziging aan een bevoegde autoriteit van zijn staat van herkomst of van de staat waar de beslissing is gegeven. Niettemin voorzien het verdrag en de verordening in mechanismen om verzoeken te verzenden wanneer iemand ervoor kiest of ertoe is gehouden een verzoek in te dienen in de ene staat en de procedures uit te voeren in de andere staat²⁷.

b) Voorbeeld

57. H heeft een beslissing inzake levensonderhoud van land A waarbij haar gewezen echtgenoot de verplichting wordt opgelegd levensonderhoud te betalen voor zijn twee kinderen. Haar gewezen echtgenoot is verhuisd naar land B. De beslissing wordt ten uitvoer gelegd in land B. H wil het levensonderhoud op een hoger bedrag laten vaststellen omdat het inkomen van haar gewezen echtgenoot is gestegen sinds het ogenblik waarop de beslissing is gegeven.

58. Wanneer H ervoor kiest op grond van het verdrag of de verordening een verzoek om wijziging in te dienen, zendt de centrale autoriteit van land A namens H een verzoek om **wijziging van een bestaande beslissing** door naar de centrale autoriteit van land B. De gewezen echtgenoot wordt in kennis gesteld en de zaak wordt behandeld in land B. Zodra de gewijzigde beslissing is gegeven, kan zij ten uitvoer worden gelegd in land B.

Toepasselijk artikel van het verdrag: artikel 10, lid 1, onder e) en f), artikel 10, lid 2, onder b) en c)

Toepasselijk artikel van de verordening: artikel 56, lid 1, onder e) en f), artikel 56, lid 2, onder b) en c)

Zie hoofdstuk 11 – Verzoeken om wijziging van een beslissing ingevolge artikel 10, lid 1, onder e) en f), en ingevolge artikel 10, lid 2, onder b) en c), van het verdrag van 2007; ingevolge artikel 56, lid 1, onder e) en f), en ingevolge artikel 56, lid 2, onder b) en c) van de verordening van 2009

B. Verzoeken om specifieke maatregelen

59. Naast de vier soorten verzoeken die beschikbaar zijn op grond van het verdrag en de verordening, voorzien beide instrumenten ook in bepaalde andere verzoeken die kunnen worden gericht aan een centrale autoriteit wanneer een verzoeker nog geen verzoek heeft ingediend. Deze staan bekend als „verzoeken om specifieke maatregelen”. De aangezochte staat beslist naar eigen inzicht of voor een dergelijk verzoek bijstand wordt verleend, en bepaalt welke maatregelen worden genomen om daaraan gehoor te geven.

60. In artikel 7 van het verdrag en in artikel 53 van de verordening worden zes mogelijke verzoeken uiteengezet die door tussenkomst van een centrale autoriteit kunnen worden ingediend bij een andere centrale autoriteit. Afhankelijk van het soort maatregel en het nationale rechtsstelsel, kan de nationale centrale autoriteit de gerechtelijke, administratieve en andere bevoegde autoriteiten verzoeken om bijstand bij

daarin vervatte regels inzake toepasselijk recht, zoals die van toepassing zijn in diverse lidstaten (zie hoofdstukken 4 en 5 van dit vademecum).

²⁷ Zie hoofdstukken 4 en 11. Het verdrag en de verordening voorzien in beperkingen die invloed kunnen hebben op het vermogen van een onderhoudsplichtige om een bestaande beslissing met succes te wijzigen, met name wanneer de onderhoudsgerechtigde verblijft in de staat waar de beslissing is gegeven.

het uitvoeren van deze specifieke maatregelen. Een verzoek om specifieke maatregelen kan worden ingediend om:

- 1 een onderhoudsplichtige of onderhoudsgerechtigde te helpen lokaliseren;
- 2 de verkrijging van informatie over het inkomen en andere financiële omstandigheden van de onderhoudsplichtige of de onderhoudsgerechtigde te vergemakkelijken, met inbegrip van het lokaliseren van vermogensbestanddelen;
- 3 de verkrijging van bewijsstukken of ander bewijs te vergemakkelijken;
- 4 bijstand te verlenen bij de vaststelling van de afstamming;
- 5 procedures in te stellen of het instellen ervan te vergemakkelijken, ter verkrijging van voorlopige maatregelen in afwachting van de afdoening van het verzoek inzake levensonderhoud;
- 6 de betekening en de kennisgeving van stukken te vergemakkelijken.

a) Wanneer wordt een verzoek om specifieke maatregelen ingediend?

61. Een verzoek om specifieke maatregelen wordt ingediend wanneer een verzoeker in beperkte mate bijstand nodig heeft bij het aanhangig maken van een verzoek om erkenning, om erkenning en tenuitvoerlegging/uitvoerbaarverklaring, om tenuitvoerlegging, om vaststelling of om wijziging van een beslissing waarop het verdrag of de verordening van toepassing is. Er kan ook om bijstand worden verzocht teneinde te bepalen of een verzoek moet worden ingediend, of in het kader van een aanhangige procedure voor een nationale zaak met een internationaal aspect die betrekking heeft op de inning van levensonderhoud.

62. In sommige staten kunnen ook andere internationale verdragen of verordeningen van toepassing zijn op aangelegenheden met betrekking tot de betekening of de kennisgeving van stukken of de bewijsverkrijging (zie artikel 50 van het verdrag en artikel 51, lid 2, van de verordening). Zie hoofdstuk 3, deel II, afdeling IX, van dit vademecum.

b) Voorbeeld

63. J woont in land A en heeft twee kinderen. Zij is gescheiden van de vader van de kinderen en heeft een beslissing inzake levensonderhoud waarbij hem de verplichting wordt opgelegd een onderhoudsuitkering te betalen. J veronderstelt dat de vader in land B of in land C woont aangezien hij in beide landen familieleden heeft. Zij wil haar beslissing ten uitvoer laten leggen, maar weet niet welke staat zij daarom moet verzoeken.

64. Op grond van het verdrag of de verordening kan de centrale autoriteit van land A een verzoek indienen bij de centrale autoriteiten van land B of land C om de vader te helpen lokaliseren. Er wordt een verzoek om specifieke maatregelen ingediend. Daarin wordt aangegeven dat J een verzoek om erkenning en tenuitvoerlegging/uitvoerbaarverklaring van de beslissing wil verzenden zodra de vader/verweerder is gelokaliseerd. De centrale autoriteit van land B of land C bevestigt of het mogelijk is de verweerder te lokaliseren op het grondgebied van deze staat. Zo kan land A het dossier doorzenden naar de bevoegde centrale autoriteit.

Toepasselijk artikel van het verdrag: artikel 7

Toepasselijk artikel van de verordening: artikel 53

Zie ook hoofdstuk 3, deel II, afdeling VIII – Voorlopige en bewarende maatregelen krachtens het verdrag van 2007 en de verordening van 2009

C. Overzicht van rechtstreekse verzoeken bij bevoegde autoriteiten in de zin van het verdrag en de verordening

65. Gerechtelijke, administratieve en andere bevoegde autoriteiten kunnen ook „rechtstreekse verzoeken” ontvangen, dat wil zeggen verzoeken die ingevolge het verdrag of de verordening rechtstreeks worden ingediend bij bevoegde autoriteiten zonder tussenkomst van centrale autoriteiten.

66. Het verdrag voorziet uitdrukkelijk in rechtstreekse verzoeken (artikel 37). Deze verzoeken worden geregeld naar het nationale recht van de aangezochte staat. Het toepasselijke nationale recht bepaalt of het verzoek wel kan worden ingediend en welke formulieren of procedures daartoe moeten worden gebruikt. Opgemerkt zij dat in artikel 37 van het verdrag sommige verdragsbepalingen worden opgesomd die in bepaalde gevallen van toepassing blijven (meer in het bijzonder met betrekking tot de effectieve toegang tot procedures/rechtsbijstand, beperking ten aanzien van procedures (artikel 18), erkenning en tenuitvoerlegging, en overheidslichamen in de hoedanigheid van verzoeker).

67. Op grond van de verordening vinden de daarin vervatte bepalingen toepassing op rechtstreekse verzoeken indien zij binnen de werkingssfeer van de verordening vallen, onder voorbehoud van de bepalingen met betrekking tot de meest gunstige rechtsbijstand in hoofdstuk V (Toegang tot de rechter)²⁸ en diverse bepalingen van hoofdstuk VII (Samenwerking tussen centrale autoriteiten). Zie tevens de hoofdstukken over de soorten verzoeken in de zin van het verdrag en de verordening voor nadere informatie over de verschillende soorten rechtstreekse verzoeken die onder toepassing van beide instrumenten vallen (zie hoofdstuk 7 voor rechtstreekse verzoeken om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging in de zin van het verdrag; hoofdstuk 8 voor rechtstreekse verzoeken om erkenning of om erkenning en uitvoerbaarverklaring in de zin van de verordening; zie hoofdstuk 9 voor rechtstreekse verzoeken om tenuitvoerlegging van in de aangezochte staat gegeven of erkende beslissingen; zie hoofdstuk 10 voor rechtstreekse verzoeken om vaststelling van een beslissing en hoofdstuk 11 voor rechtstreekse verzoeken om wijziging van een beslissing).

²⁸ Uit lezing van artikel 46, lid 1, artikel 55, artikel 56, lid 1, van de verordening alsook uit de zesendertigste overweging van de considerans bij genoemde verordening blijkt dat de in artikel 46 van hoofdstuk V neergelegde bepalingen met betrekking tot de meest gunstige rechtsbijstand geen toepassing vinden op rechtstreekse verzoeken die worden ingediend door onderhoudsgerechtigden betreffende onderhoudsverplichtingen jegens een persoon jonger dan 21 jaar (maar uitsluitend op verzoeken die door tussenkomst van centrale autoriteiten worden ingediend).

Hoofdstuk 2 - Verklaring van de begrippen: Verdrag van 2007

A. Doel van dit hoofdstuk

68. De specifieke terminologie die in het verdrag wordt gebezigd, is het resultaat van vier jaar durende onderhandelingen en besprekingen. Bepaalde begrippen worden ook gehanteerd in de verordening, aangezien de gespreksronden die tot dit instrument hebben geleid, plaatsvonden na de onderhandelingen en besprekingen over het verdrag. Bij het ter perse gaan van dit vademecum was geen verklarende woordenlijst beschikbaar voor de verordening. Bijgevolg worden in dit hoofdstuk uitsluitend de in het verdrag gebezigde begrippen gedefinieerd. De uitleg over de in het verdrag gehanteerde begrippen kan niettemin nuttig zijn voor een beter begrip van de terminologie van de verordening.

69. Sommige van de gebruikte begrippen worden in het verdrag zelf gedefinieerd. Tal van andere begrippen worden echter niet nader omschreven. De betekenis van bepaalde begrippen kan variëren afhankelijk van het nationale recht van de staat waar de procedure betreffende onderhoudsverplichtingen plaatsvindt. Zo wordt het begrip „tenuitvoerlegging” bijvoorbeeld nergens gedefinieerd, terwijl dit veelvuldig in het volledige verdrag wordt gebezigd. Het werd kennelijk niet noodzakelijk geacht om dit begrip nader te omschrijven in het verdrag aangezien de staten het doorgaans eens zijn over de betekenis daarvan op het gebied van onderhoudsverplichtingen. Een andere reden is dat een ruime en soepele uitlegging van het verdrag geldt als een van de belangrijke uitgangspunten daarvan²⁹.

70. In de praktijk staat het bijgevolg aan de voor de tenuitvoerlegging van de beslissing bevoegde autoriteit om uit te maken of een specifieke maatregel strekt tot tenuitvoerlegging. Daarbij zij opgemerkt dat in het verdrag wel degelijk bepaalde maatregelen worden voorgesteld om een beslissing ten uitvoer te leggen, wat een aanwijzing kan vormen om te bepalen welke maatregelen doorgaans strekken tot tenuitvoerlegging. Een soortgelijke redenering kan worden gevolgd om uit te maken of het levensonderhoud valt onder de noemer van onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten: daartoe moet concrete inhoud aan het begrip „(ex-)echtgenoten” worden gegeven door de bevoegde autoriteit die de beslissing geeft (in het geval van vaststelling van een beslissing) dan wel door de bevoegde autoriteit die het verzoek om erkenning behandelt (indien om erkenning en tenuitvoerlegging van een beslissing wordt verzocht).

71. Met dit hoofdstuk wordt niet zozeer beoogd juridische of vaststaande definities te geven voor de in het verdrag gebruikte begrippen, maar veeleer een verklarende woordenlijst te bieden bij de in het vademecum gebezigde terminologie. Daarin worden de begrippen uitgelegd **in het licht van de procedurele gang van zaken** betreffende aangelegenheden waarop het verdrag van toepassing is. Dankzij deze terminologische verduidelijking kunnen degenen die minder goed thuis zijn in internationale onderhoudszaken de procedures beter volgen. In geval van twijfel over de exacte juridische betekenis van een specifiek woord of begrip dat in het verdrag wordt gebruikt, wordt hoe dan ook verwezen naar het toelichtend rapport en naar andere nationale of internationale rechtsbronnen.

B. In dit vademecum gebruikte begrippen

Toetreding

72. Dit is een van de procedures waarmee een staat partij bij het verdrag (= verdragsluitende staat) kan worden³⁰. Artikel 60 bepaalt wanneer het verdrag in werking treedt (drie maanden na de nederlegging van de tweede akte van bekrachtiging,

²⁹ Zie de bespreking in punten 60 tot en met 65 van het toelichtend rapport bij het verdrag.

³⁰ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 690.

aanvaarding of goedkeuring) en wanneer het verdrag in werking treedt in een specifieke verdragsluitende staat. Op de website van de Haagse Conferentie wordt aangegeven welke staten partij zijn bij het verdrag.

Zie artikelen 58 en 60 van het verdrag

Administratieve autoriteit

73. In sommige staten wordt over aangelegenheden met betrekking tot onderhoudsverplichtingen beslist door een van overheidswege ingestelde administratieve autoriteit (soms ook kinderalimentatiebureau genoemd) die specifiek als taak heeft bijstand te verlenen bij het verkrijgen, ten uitvoer leggen en wijzigen van beslissingen inzake levensonderhoud³¹.

74. In artikel 19, lid 3, wordt een administratieve autoriteit gedefinieerd als een overheidslichaam waarvan de beslissingen voldoen aan de twee in dat artikel genoemde criteria: ze moeten onderworpen kunnen worden aan een beroep bij of toetsing door een gerechtelijke autoriteit in die staat, en dezelfde kracht en uitwerking hebben als een beslissing van een gerechtelijke autoriteit over dezelfde aangelegenheid.

Zie artikel 19, lid 1, en artikel 19, lid 3, van het verdrag

Verschijsning

75. Ook comparitie genoemd. Dit begrip verwijst naar de omstandigheid dat de belanghebbende in de gelegenheid wordt gesteld zich uit te laten („te worden gehoord”) door een hoorzitting of terechtzitting bij te wonen of in persoon daarop aanwezig te zijn. Naargelang van de rechtsregels en procedures van een staat wordt ook geacht te zijn verschenen een persoon of partij die de hoorzitting persoonlijk heeft bijgewoond dan wel telefonisch of langs elektronische weg daaraan heeft deelgenomen. Een persoon kan ook bij gemachtigde „verschijnen in een procedure”, dat wil zeggen door tussenkomst van een advocaat of andere vertegenwoordiger die in zijn plaats optreedt of voor hem een zaak bepleit. In het kader van het verdrag is het van belang om te weten of een partij al dan niet is verschenen in een procedure tot vaststelling van een beslissing. Daarvan hangt namelijk af of een bewijs van behoorlijke kennisgeving dient te worden toegevoegd aan een verzoek om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging van een beslissing.

Zie artikelen 25 en 29 van het verdrag

Vindplaats in het vademecum: hoofdstuk 7

Verzoeker

76. In het vademecum wordt hieronder verstaan de persoon of overheidsinstantie („overheidslichaam”) die zich wendt tot een centrale autoriteit ter zake van een van de in artikel 10 opgesomde verzoeken (om erkenning, om erkenning en tenuitvoerlegging, om tenuitvoerlegging, om vaststelling of om wijziging van een beslissing).

77. Soms wordt in het verdrag onder verzoeker mede verstaan de persoon of partij in een gerechtelijke procedure die beroep heeft ingesteld. In artikel 23, lid 6, bijvoorbeeld is de verzoeker de persoon die beroep aantekent tegen de beslissing om een beslissing voor tenuitvoerlegging te registreren of uitvoerbaar te verklaren.

78. Een verzoeker kan niet alleen een onderhoudsgerechtigde of onderhoudsplichtige zijn, maar ook de wettelijke vertegenwoordiger van een kind. Ten behoeve van sommige verzoeken wordt onder verzoeker mede een overheidslichaam verstaan.

³¹ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 432.

Zie artikelen 7, 10, 36 en 37 van het verdrag

Verzoeken en rechtstreekse verzoeken

79. In dit vademecum en in het verdrag wordt onderscheid gemaakt tussen „verzoeken” en „rechtstreekse verzoeken”. Een verzoek wordt gericht aan een centrale autoriteit op grond van artikel 10. Volgens dat artikel kan een verzoek worden ingediend om erkenning, om erkenning en tenuitvoerlegging, om tenuitvoerlegging, om vaststelling of om wijziging van een beslissing.

80. Een rechtstreeks verzoek wordt niet ingediend door tussenkomst van een centrale autoriteit, maar wordt rechtstreeks in ontvangst genomen door een bevoegde autoriteit, zoals een gerechtelijke of administratieve autoriteit. Dergelijke verzoeken vallen buiten de werking van artikel 10. Zo wordt bijvoorbeeld een verzoek om erkenning van een beslissing die uitsluitend betrekking heeft op onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten rechtstreeks bij een bevoegde autoriteit ingediend.

81. Een uitzondering op dit algemene onderscheid wordt gemaakt in artikel 7 met betrekking tot verzoeken om specifieke maatregelen. Hoewel specifieke maatregelen buiten de werking van artikel 10 vallen, wordt het daartoe strekkende verzoek toch door een centrale autoriteit ingediend bij een andere centrale autoriteit.

Zie artikelen 7, 10 en 37 van het verdrag

Vindplaats in het vademecum: hoofdstuk 1

Authentieke akte

Zie definitie onder „Regeling inzake levensonderhoud”

Centrale autoriteit

82. De centrale autoriteit is de overheidsinstantie die door een verdragsluitende staat wordt aangewezen om zich te kwijten van de bij het verdrag opgelegde taken van administratieve samenwerking en bijstand. Deze taken worden uiteengezet in hoofdstukken II en III van het verdrag³².

83. In het geval van federale staten (bondsstaten) of staten die autonome territoriale eenheden omvatten kan er meer dan één centrale autoriteit zijn³³. De centrale autoriteit verzendt verzoeken naar andere staten en draagt doorgaans zorg voor de verzending, ontvangst en behandeling van verzoeken. Diverse taken van de centrale autoriteit kunnen, voor zover toegestaan door het recht van de betrokken staat, worden uitgeoefend door overheidslichamen in een staat die onder toezicht staan van de centrale autoriteit, bijvoorbeeld een kinderalimentatiebureau.

Zie artikelen 4, 5, 6, 7 en 8 van het verdrag

Bevoegde autoriteit

84. De bevoegde autoriteit is het overheidslichaam dat of de persoon die in een bepaalde staat is belast met, of naar het recht van de betrokken staat is gemachtigd tot, het uitvoeren van specifieke taken uit hoofde van het verdrag. Dat kan een gerecht zijn, een bestuurslichaam, een inningsbureau van onderhoudsbijdragen voor kinderen of elke andere overheidsinstantie die een van de met het verdrag verband houdende taken uitvoert. In sommige staten kan de centrale autoriteit ook de bevoegde autoriteit zijn voor alle of bepaalde taken waarin het verdrag voorziet.

³² Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 85.

³³ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 89.

Zie artikel 6 van het verdrag

Verdragsluitende staat

85. Een verdragsluitende staat is een staat die is gebonden door het verdrag omdat hij de in artikel 58 voorgeschreven procedure voor de bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring van het verdrag heeft afgerond.

86. In dit vademecum wordt veelvuldig gebruikgemaakt van het begrip „staat”. Doorgaans wordt hieronder een soevereine staat of een land verstaan, en niet een gebiedsdeel of territoriale eenheid van een staat, zoals een provincie, deelstaat of een staat van de Verenigde Staten van Amerika. Niettemin wordt in sommige gevallen onder „staat” mede verstaan de territoriale eenheid. Een en ander wordt geregeld bij artikel 46. Zo wordt een verwijzing naar de bevoegde autoriteit van een staat waar een beslissing is gegeven in voorkomend geval uitgelegd of opgevat als een verwijzing naar een gerechtelijke of administratieve autoriteit van de desbetreffende territoriale eenheid³⁴.

Zie artikelen 46 en 58 van het verdrag

Verdrag

87. In dit vademecum wordt hieronder verstaan het *Haagse Verdrag van 23 november 2007 inzake de internationale inning van levensonderhoud voor kinderen en andere familieleden*.

Landprofiel

88. Krachtens artikel 57 van het verdrag moet elke verdragsluitende staat het Permanent Bureau van de Haagse Conferentie bepaalde inlichtingen verstrekken over zijn wetgeving en procedures betreffende onderhoudsverplichtingen, over de maatregelen die hij zal nemen om uitvoering te geven aan het verdrag, met inbegrip van een beschrijving van de wijze waarop hij verzoeken zal behandelen om beslissingen inzake levensonderhoud vast te stellen, te erkennen en ten uitvoer te leggen³⁵.

89. Om die informatie te verstrekken, kan een verdragsluitende staat gebruikmaken van het door de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht aanbevolen en bekendgemaakte landprofielformulier. In het landprofiel staan alle stukken of vereisten inzake verzoeken die eigen zijn aan elke staat.

90. Het gebruik van het landprofiel is facultatief. Zelfs een staat die het landprofiel niet gebruikt, moet de in artikel 57 voorgeschreven inlichtingen verstrekken aan het Permanent Bureau van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht.

91. Zowel het landprofiel als de inlichtingen die een verdragsluitende staat krachtens artikel 57 heeft verstrekt, zijn te vinden op de website van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht, < www.hcch.net >, onder „Child Support/Maintenance Section”.

Zie artikel 57 van het verdrag

Onderhoudsgerechtigde

92. In artikel 3 wordt een onderhoudsgerechtigde omschreven als de persoon aan wie levensonderhoud is verschuldigd of van wie wordt gesteld dat levensonderhoud aan hem is verschuldigd. Dat kan niet alleen een ouder of (gewezen) echtgenoot zijn, maar ook een kind, pleegouder, familielid/bloedverwant of iemand anders die voor een kind zorgt. In sommige staten wordt deze persoon ook alimentatieontvanger, schuldeiser, zorgouder, gezagsdragende of verzorgende ouder genoemd. Een onderhoudsgerechtigde kan de persoon zijn die voor het eerst om levensonderhoud verzoekt (bijvoorbeeld via

³⁴ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 637.

³⁵ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 683.

een verzoek om vaststelling van een beslissing) of de persoon die op grond van een bestaande beslissing levensonderhoud geniet³⁶.

93. Wanneer een verdragsluitende staat de werkingssfeer van het verdrag heeft uitgebreid tot levensonderhoud ten behoeve van andere familieleden, met inbegrip van kwetsbare personen, dan kan elke andere persoon die daarvoor in aanmerking komt de onderhoudsgerechtigde zijn.

94. Artikel 36 bepaalt dat in bepaalde delen van het verdrag onder „onderhoudsgerechtigde” mede een overheidslichaam wordt verstaan. Ten behoeve van een verzoek om erkenning, om erkenning en tenuitvoerlegging, om tenuitvoerlegging of om vaststelling van een nieuwe beslissing inzake levensonderhoud kan een overheidslichaam alleen onderhoudsgerechtigde zijn wanneer de erkenning van een bestaande beslissing werd geweigerd om de in artikel 20, lid 4, genoemde redenen.

Zie artikelen 3, 10 en 36 van het verdrag

Onderhoudsplichtige

95. In artikel 3 wordt een onderhoudsplichtige omschreven als de persoon die levensonderhoud is verschuldigd of ten aanzien van wie wordt gesteld dat hij levensonderhoud is verschuldigd. Dat kan een ouder of (gewezen) echtgenoot zijn, of iemand anders die levensonderhoud is verschuldigd overeenkomstig het recht van de staat waar de beslissing is gegeven. In sommige staten wordt deze persoon alimentatieplichtige, alimentatiebetaler, schuldenaar, niet met het gezag belaste ouder, niet-verzorgende ouder of niet-inwonende ouder genoemd. Een overheidslichaam, zoals een sociale dienst, kan geen onderhoudsplichtige zijn.

96. Wanneer een verdragsluitende staat de werkingssfeer van het verdrag heeft uitgebreid tot levensonderhoud ten behoeve van andere familieleden, kan de onderhoudsplichtige ook elke persoon zijn die dit soort levensonderhoud is verschuldigd of ten aanzien van wie wordt gesteld dat hij dit soort levensonderhoud is verschuldigd.

Zie artikelen 3 en 10 van het verdrag

Beslissing

97. Dit begrip wordt in het verdrag omschreven ten behoeve van verzoeken om tenuitvoerlegging en verzoeken om erkenning en tenuitvoerlegging, alsook van bepaalde soorten verzoeken die aan bevoegde autoriteiten worden gericht.

98. Bij een beslissing wordt de onderhoudsplichtige de verplichting opgelegd levensonderhoud te betalen. Een beslissing kan ook automatische indexering omvatten en de verplichting achterstallige bedragen, levensonderhoud met terugwerkende kracht of interest te betalen, alsook de vaststelling van kosten of uitgaven³⁷.

99. Daaronder wordt bijvoorbeeld mede verstaan een gewoonlijk door een gerechtelijke autoriteit gewezen beslissing die is vervat in een rechterlijke beschikking of uitspraak (bevel, vonnis of arrest). Daartoe behoren meer in het bijzonder ook beslissingen van een administratieve autoriteit mits die voldoen aan de in artikel 19, lid 3, vastgestelde criteria. Hieruit volgt dat ramingen die in een bestuursstelsel door een kinderalimentatiebureau worden gemaakt, ook onder toepassing van het verdrag vallen voor zover aan deze criteria is voldaan.

Zie artikelen 3 en 19 van het verdrag

Verklaring

100. Een verklaring is een officiële mededeling door een verdragsluitende staat met betrekking tot bepaalde in het verdrag vervatte artikelen of vereisten. Verklaringen

³⁶ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 66.

³⁷ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punten 434 tot en met 437.

worden geregeld bij artikel 63. Zo kan een staat bijvoorbeeld verklaren dat het volledige verdrag van toepassing is op onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten, zoals bepaald in artikel 2, lid 3. Een staat kan te allen tijde verklaringen afleggen wanneer hij tot het verdrag toetreedt of daarna. De afgelegde verklaringen kunnen ook worden gewijzigd of aangepast. In het landprofiel wordt aangegeven welke verklaringen een staat heeft afgelegd. Die verklaringen zijn ook te vinden op de website van de Haagse Conferentie, < www.hcch.net >, onder „Child Support/Maintenance Section”.

Zie artikel 63 van het verdrag

Vindplaats in het vademecum: hoofdstuk 3

Uitvoerbaarverklaring

101. Een uitvoerbaarverklaring (ook exequatur of executoirverklaring genoemd) is een mechanisme dat in sommige staten wordt gebruikt om binnen de in het nationale recht vastgestelde grenzen dezelfde kracht en uitwerking te verlenen aan een in het buitenland gegeven beslissing als aan een nationale beslissing. Een uitvoerbaarverklaring verschilt van een certificaat van uitvoerbaarheid, zijnde een stuk waarin wordt verklaard dat een beslissing vatbaar is voor tenuitvoerlegging in de staat van herkomst. Voor een verzoek om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging moet een certificaat van uitvoerbaarheid worden opgenomen in het dossier.

Zie artikel 23, lid 2, en artikel 25, lid 1, onder b), van het verdrag

Vindplaats in het vademecum: hoofdstukken 7 en 8

Vaststelling van een beslissing

102. Dit begrip verwijst naar de procedure ter verkrijging van een beslissing inzake levensonderhoud, hetzij wanneer er nog geen beslissing inzake levensonderhoud voorhanden is, hetzij wanneer een bestaande beslissing inzake levensonderhoud om welke reden dan ook niet kan worden erkend of ten uitvoer worden gelegd. Dat kan ook gepaard gaan met de vaststelling van de afstamming voor zover dat nodig is om de beslissing inzake levensonderhoud te geven.

Zie artikel 10 van het verdrag

Vindplaats in het vademecum: hoofdstuk 10

Vaststelling van de afstamming

103. Een vaststelling van de afstamming is de handeling die ertoe strekt de biologische of wettelijke afstamming van een kind te bepalen ten behoeve van onderhoudsverplichtingen. Krachtens het verdrag wordt de vaststelling van de afstamming vaak gevraagd in samenhang met een verzoek om vaststelling van een beslissing inzake levensonderhoud, maar ook in het kader van een verzoek om specifieke maatregelen ingevolge artikel 7³⁸. De afstamming kan niet alleen door genetisch onderzoek worden vastgesteld, maar ook rechtens worden vermoed, bijvoorbeeld op grond dat de partijen gehuwd waren of samenwoonden vóór de geboorte van het kind, of door een verklaring houdende aanvaarding of erkenning van bloedverwantschap door een van de ouders.

Zie artikelen 7 en 10 van het verdrag

Vindplaats in het vademecum: hoofdstukken 1 en 10

Ambtshalve toetsing

104. Een ambtshalve toetsing is een onderzoek dat een bevoegde autoriteit *ex officio* kan uitvoeren in het kader van procedures voor erkenning of voor erkenning en

³⁸ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 174.

tenuitvoerlegging. De toetsing wordt geregeld bij artikel 23, lid 4, en artikel 24, lid 4³⁹. In dit stadium kan noch de verzoeker, noch de verweerder bezwaar aantekenen.

105. Tenzij de aangezochte staat heeft verklaard de in artikel 24 vastgestelde procedure te willen toepassen, kan de ambtshalve toetsing op grond van artikel 23 ertoe strekken na te gaan of de registratie voor tenuitvoerlegging of de uitvoerbaarverklaring van de beslissing kennelijk onverenigbaar is met de openbare orde.

106. Wordt de in artikel 24 vastgestelde alternatieve procedure toegepast, dan kan de ambtshalve toetsing enigszins anders verlopen omdat de bevoegde autoriteit aanvullende gronden in overweging moet nemen.

Zie hoofdstuk 5 voor een uitvoerige beschrijving van deze procedure

Zie artikel 12, lid 8, artikel 23, lid 4, en artikel 24, lid 4, van het verdrag

Vindplaats in het vademecum: hoofdstuk 7

Beslaglegging

107. Beslaglegging is de inbezitneming door de tenuitvoerleggingsautoriteit van gelden die een schuldenaar (in casu de onderhoudsplichtige) te vorderen heeft of te eniger tijd te vorderen mocht hebben. Middels een exploit (aanzegging) van of bevel tot beslaglegging wordt de persoon of organisatie die deze gelden aan de onderhoudsplichtige moet betalen verplicht de gelden over te maken aan de tenuitvoerleggingsautoriteit ten behoeve van de onderhoudsgerechtigde. In sommige staten wordt dit executoriaal beslag onder derden, derdenbeslag of inhouding van gelden genoemd.

Zie artikel 34 van het verdrag

Vindplaats in het vademecum: hoofdstuk 12

Gewone verblijfplaats

108. Dit begrip wordt niet nader omschreven in het verdrag⁴⁰. Niettemin wordt dit begrip gebezigd in een aantal artikelen van het verdrag die verband houden met de mogelijkheid tot erkenning of tenuitvoerlegging van een beslissing. De feitelijke omstandigheden die eigen zijn aan elke zaak bepalen of iemand zijn gewone verblijfplaats heeft in een staat. De gewone verblijfplaats kan worden bepaald op basis van feitelijke elementen, zoals de plaats waar iemand verblijft, waar iemand zijn vast verblijf (of hoofdverblijf) heeft of waar hij werkt of naar school gaat. De enkele aanwezigheid in een staat volstaat niet om te concluderen dat iemand daar zijn gewone verblijfplaats heeft.

Zie artikel 20, lid 1, onder a) van het verdrag

Bevoegdheid

109. Ook rechtsmacht genoemd. De verweerder kan bezwaar aantekenen of beroep instellen tegen de beslissing tot erkenning of tot erkenning en tenuitvoerlegging door aan te voeren dat niet is voldaan aan de in artikel 20 vastgestelde gronden voor erkenning en tenuitvoerlegging. Deze gronden voor erkenning en tenuitvoerlegging, en de verwijzing naar de ter zake geldende bevoegdheid hebben betrekking op de banden die moeten bestaan tussen de partijen en de staat waar de beslissing wordt gegeven. Zo kan een gerecht bijvoorbeeld bevoegd zijn om een beslissing inzake levensonderhoud te geven wanneer beide ouders in die staat verblijven. Een op die grondslag gegeven beslissing is bijgevolg vatbaar voor erkenning en tenuitvoerlegging.

³⁹ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 500.

⁴⁰ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punten 63 en 444.

Zie artikelen 20 en 21 van het verdrag

Legalisatie

110. Legalisatie, ook waarmede of echtverklaring genoemd, verwijst naar bepaalde wettelijke formaliteiten. Door een legalisatie wordt de authenticiteit of echtheid van de handtekening bekrachtigd, wordt de (handelings)bekwaamheid van de ondertekenaar van het stuk bevestigd en wordt, voor zover van toepassing, de identiteit gewaarmerkt van het zegel dat of de stempel die op het stuk is aangebracht. De legalisatie zegt niets over de inhoud van het onderliggende stuk (dat wil zeggen het gelegaliseerde stuk). Volgens artikel 41 worden legalisatie of soortgelijke formaliteiten, zoals het gebruik van een apostille of kantbeschikking, niet vereist voor de procedures die onder toepassing van het verdrag vallen⁴¹.

Zie artikel 41 van het verdrag

Verpanding

111. Hieronder wordt verstaan de vestiging van een zakelijk zekerheidsrecht (pandrecht) op zaken of goederen die iemand in eigendom toebehoren. In sommige staten kan een pandrecht worden gevestigd op de bezittingen van een onderhoudsplichtige, met inbegrip van onroerende zaken en voertuigen. Wanneer de verpande zaken nadien worden verkocht, strekken de opbrengsten van die verkoop in mindering van de achterstallige betalingen van levensonderhoud.

Zie artikel 34 van het verdrag

Vindplaats in het vademecum: hoofdstuk 12

Levensonderhoud

112. Levensonderhoud, in sommige staten ook (kinder)alimentatie genoemd, is een bijdrage in de kosten van levensonderhoud voor kinderen, een (gewezen) echtgenoot of partner, alsook in uitgaven die verband houden met de zorg voor kinderen, een (gewezen) echtgenoot of partner. Een staat kan levensonderhoud ingevolge het verdrag uitbreiden tot onderhoudsverplichtingen die voortvloeien uit andere familiebetrekkingen.

113. Levensonderhoud wordt door de onderhoudsplichtige betaald aan de onderhoudsgerechtigde. Afhankelijk van het recht van de staat waar de beslissing wordt gegeven, kan het daarbij gaan om periodieke uitkeringen, eenmalige betalingen (uitkeringen ineens) of om de overdracht van vermogensbestanddelen⁴².

Zie artikel 2 van het verdrag

Regeling inzake levensonderhoud

114. Op grond van artikel 30 komt een regeling inzake levensonderhoud in aanmerking voor erkenning en tenuitvoerlegging mits zij in de staat waar zij werd gesloten uitvoerbaar is als een beslissing. Ten behoeve van de in artikel 10 bedoelde verzoeken om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging wordt onder „beslissing” mede verstaan een regeling inzake levensonderhoud⁴³.

115. In artikel 3 wordt een regeling inzake levensonderhoud gedefinieerd als een schriftelijke overeenkomst met betrekking tot de betaling van levensonderhoud die door een bevoegde autoriteit kan worden getoetst en gewijzigd, en die:

- als authentieke akte formeel is verleden of geregistreerd door een bevoegde autoriteit, of
- authentiek is verklaard of is geregistreerd door, of gesloten met of nedergelegd bij een bevoegde autoriteit.

⁴¹ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 614.

⁴² Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 65.

⁴³ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 554.

116. Bijgevolg omvat deze definitie zowel authentieke akten die in sommige staten worden gebruikt, als onderhandse akten die in andere staten worden gebruikt. Voor zover aan deze criteria is voldaan, kan een onderhoudsovereenkomst die tijdens een echtscheidingsprocedure door ouders wordt gesloten of een beslissing die voortvloeit uit een bemiddelingsprocedure tussen de ouders bijvoorbeeld worden gelijkgesteld met een regeling inzake levensonderhoud die uitvoerbaar is krachtens het verdrag.

117. Een staat kan een voorbehoud maken dat ertoe strekt dat regelingen inzake levensonderhoud niet worden erkend op zijn grondgebied.

Zie artikelen 3 en 30 van het verdrag

Vindplaats in het vademecum: hoofdstuk 7

Beslissing inzake levensonderhoud

Zie definitie onder „Beslissing”

Draagkrachttoets

118. Ook toetsing van middelen genoemd. In sommige gevallen kan een staat op grond van het verdrag een draagkrachttoets uitvoeren. Het doel daarvan is na te gaan of een verzoeker in aanmerking komt voor rechtsbijstand in het kader van een procedure die onder toepassing van het verdrag valt, en te bepalen of deze bijstand kosteloos wordt verleend aan een verzoeker of partij. Met behulp van een draagkrachttoets wordt informatie verkregen over het inkomen en vermogen van de verzoeker, dan wel over andere financiële omstandigheden die invloed hebben op het vermogen van de verzoeker om te betalen voor rechtsbijstand.

119. Voor bepaalde verzoeken voorziet artikel 16 in een op het kind gerichte toetsing van de middelen. Daarbij worden de middelen of financiële omstandigheden van het kind, en niet van de ouder, onderzocht. Sommige staten gebruiken deze toetsingsmethode om te bepalen of kosteloze rechtsbijstand moet worden verleend.

Zie artikelen 16 en 17 van het verdrag

Vindplaats in het vademecum: hoofdstuk 3

Onderzoek naar de gegrondheid van het verzoek

120. In sommige gevallen kan een staat op grond van het verdrag een onderzoek naar de gegrondheid van het verzoek uitvoeren om te bepalen of kosteloze rechtsbijstand moet worden verleend aan een verzoeker in het kader van een procedure die onder toepassing van het verdrag valt. Daarbij wordt het verzoek doorgaans getoetst op gegrondheid of slaagkans, rekening houdend met diverse inhoudelijke aspecten, zoals de rechtsgrondslag voor het verzoek of de feitelijke omstandigheden van de zaak die bepalen hoe groot de kans is dat de verzoeker in het gelijk zal worden gesteld. De staat die het onderzoek naar de gegrondheid van het verzoek uitvoert, bepaalt aan welke kwesties daarbij aandacht wordt besteed.

Zie artikel 15, lid 2, en artikel 17, onder a) van het verdrag

Vindplaats in het vademecum: hoofdstuk 3

Wijziging van een beslissing

121. Dit is de procedure waarbij na het geven van een beslissing inzake levensonderhoud veranderingen daarin worden aangebracht. In sommige staten wordt dit een verzoek om verandering, aanpassing of herziening genoemd. De wijziging kan betrekking hebben op het onderhoudsbedrag, de periodiciteit van de betalingen of een andere bepaling van de beslissing inzake levensonderhoud. In het verdrag wordt hieronder mede verstaan het geven van een nieuwe beslissing in het geval dat het nationale recht van de aangezochte staat niet voorziet in een procedure tot wijziging van een in het buitenland gegeven beslissing, maar alleen in de mogelijkheid om een nieuwe beslissing te geven⁴⁴. Een verzoek om wijziging kan worden ingediend door een onderhoudsgerechtigde ingevolge artikel 10, lid 1, onder e) of f), of door een onderhoudsplichtige ingevolge artikel 10, lid 2, onder b) of c).

Zie artikelen 10 en 18 van het verdrag

Vindplaats in het vademecum: hoofdstuk 11

Permanent Bureau/Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht

122. De Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht (HCCH, hierna te noemen „Haagse Conferentie”) is een internationale intergouvernementele organisatie die zorg draagt voor de ontwikkeling, betekening en kennisgeving van multilaterale instrumenten, en zich inzet voor de bevordering van internationale gerechtelijke en administratieve samenwerking op privaatrechtelijk gebied, meer in het bijzonder met betrekking tot de bescherming van kinderen en gezin, burgerlijke rechtsvordering en handelsrecht.

123. Het Permanent Bureau draagt als secretariaat van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht de verantwoordelijkheid voor de dagelijkse werkzaamheden van de organisatie.

124. Krachtens het verdrag moeten verdragsluitende staten het Permanent Bureau de in artikel 57 vastgestelde inlichtingen verstrekken om duidelijk te maken hoe zij aan de in het verdrag vervatte vereisten zullen voldoen. Het Permanent Bureau verzamelt ook informatie, met inbegrip van statistieken en jurisprudentie, betreffende de werking van het verdrag in de praktijk.

Zie artikelen 54 en 57 van het verdrag

Persoonsgegevens

125. Persoonsgegevens zijn gegevens betreffende een persoon die worden verzameld, gebruikt of bekendgemaakt in het kader van een procedure waarop het verdrag van toepassing is. Daartoe behoren niet alleen gegevens die de persoon identificeren, zoals geboortedatum, adres, inkomen en beroeps- of werkgerelateerde informatie, maar ook nationale of staatsrechtelijke identificatoren, zoals burgerservicenummers (sofinummers), socialeverzekeringsnummers, nummers van de ziekteverzekeringskaart en soortgelijke nummers die eigen zijn aan een persoon⁴⁵.

126. Persoonsgegevens die op grond van het verdrag zijn verzameld of verzonden mogen slechts worden gebruikt voor de doeleinden waarvoor zij zijn verzameld of verzonden. Elke autoriteit die gegevens verwerkt, waarborgt de vertrouwelijkheid daarvan in overeenstemming met het recht van haar staat. Persoonsgegevens mogen niet worden bekendgemaakt wanneer zulks ten koste zou kunnen gaan van de gezondheid, veiligheid of vrijheid van een persoon⁴⁶.

Zie artikelen 38, 39 en 40 van het verdrag

Vindplaats in het vademecum: hoofdstuk 3

⁴⁴ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 264.

⁴⁵ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 605.

⁴⁶ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 608.

Protocol inzake het recht dat van toepassing is op onderhoudsverplichtingen

127. Het *Haagse Protocol van 23 november 2007 inzake het recht dat van toepassing is op onderhoudsverplichtingen* is een internationaal rechtsinstrument waarin algemene regels inzake toepasselijk recht zijn opgenomen die een aanvulling vormen op het *Haagse Verdrag van 23 november 2007 inzake de internationale inning van levensonderhoud voor kinderen en andere familieleden*. Sommige staten die partij zijn bij het verdrag hebben ook dit protocol ondertekend en passen dit dan toe op het gebied van onderhoudsverplichtingen.

Vindplaats in het vademecum: hoofdstukken 5, 10 en 11

Voorlopige maatregelen

128. Voorlopige maatregelen worden geregeld bij artikel 6, lid 2, onder i), en artikel 7 van het verdrag. Dit zijn procedures die in een staat worden ingesteld met het doel de uitkomst van een aanhangig verzoek inzake levensonderhoud zeker te stellen. Voorlopige maatregelen kunnen bijvoorbeeld worden gevraagd om de vervreemding van vermogensbestanddelen te voorkomen of om te beletten dat de onderhoudsplichtige de staat verlaat om zich te onttrekken aan de procedure betreffende onderhoudsverplichtingen⁴⁷.

Zie artikelen 6 en 7 van het verdrag

Vindplaats in het vademecum: hoofdstukken 1 en 3

Overheidslichaam

129. In het verdrag wordt dit begrip in twee verschillende gevallen gebruikt.

130. Op grond van artikel 36 is een overheidslichaam een overheidsinstantie die onder beperkte omstandigheden een verzoek inzake levensonderhoud kan indienen als onderhoudsgerechtigde. Een overheidslichaam kan ingevolge artikel 10, lid 1, onder a) en b), verzoeken om erkenning, om erkenning en tenuitvoerlegging, of om tenuitvoerlegging van een beslissing. Het kan ook verzoeken om vaststelling van een beslissing indien een bestaande beslissing niet kan worden erkend om de in artikel 20, lid 4, genoemde redenen⁴⁸.

131. Om het verzoek te kunnen indienen, moet het overheidslichaam hetzij optreden in plaats van de onderhoudsgerechtigde, hetzij om terugbetaling vragen van uitkeringen die bij wijze van levensonderhoud zijn verstrekt.

132. In artikel 6, lid 3, van het verdrag wordt ook verwezen naar overheidslichamen in de betekenis van lichamen die, voor zover het recht van de betrokken staat zulks toestaat, de taken van de centrale autoriteit kunnen uitoefenen. Een overheidslichaam dat deze taken uitvoert moet onder toezicht staan van de bevoegde autoriteiten van die staat. Het Permanent Bureau van de Haagse Conferentie moet in kennis worden gesteld van de reikwijdte van die taken.

Zie artikel 6, lid 3, en artikel 36 van het verdrag

Bekrachtiging

133. Dit is een van de middelen die een staat kan gebruiken om partij bij het verdrag te worden. Artikel 60 bepaalt wanneer het verdrag in werking treedt (drie maanden na de nederlegging van de tweede akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring) en wanneer het verdrag in werking treedt in een specifieke verdragsluitende staat. Op de website van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht wordt aangegeven welke staten partij zijn bij het verdrag.

⁴⁷ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 176.

⁴⁸ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 590.

Zie artikelen 58 en 60 van het verdrag

Erkenning

134. De **erkenning** van een beslissing inzake levensonderhoud is de procedure die de bevoegde autoriteit van een staat gebruikt om de rechten en verplichtingen inzake levensonderhoud te aanvaarden zoals die werden vastgesteld door de autoriteit van de staat van herkomst waar de beslissing is gegeven. Door die erkenning krijgt deze beslissing kracht van wet⁴⁹. Doorgaans wordt ook om tenuitvoerlegging van de beslissing verzocht. In dit geval betreft het een verzoek om erkenning en tenuitvoerlegging. Een verzoeker kan ook uitsluitend om erkenning van de beslissing verzoeken. Op grond van artikel 26 gelden voor een verzoek om erkenning dezelfde vereisten als voor een verzoek om erkenning en tenuitvoerlegging, zij het dat het vereiste van uitvoerbaarheid in de staat van herkomst wordt vervangen door het vereiste dat de beslissing daar „effect sorteert”.

Zie artikelen 19 tot en met 28 van het verdrag

Erkenning en tenuitvoerlegging

135. Een van de belangrijkste procedures waarin het verdrag voorziet betreft de erkenning en tenuitvoerlegging van bestaande beslissingen inzake levensonderhoud. Het doel daarvan bestaat erin aan een beslissing die in een bepaalde staat is gegeven rechtskracht te verlenen in een andere verdragsluitende staat of deze daar vatbaar voor tenuitvoerlegging te maken⁵⁰. De erkennings- en tenuitvoerleggingsprocedure bevrijdt een onderhoudsgerechtigde van de noodzaak om een nieuwe beslissing te laten vaststellen in de staat waar de beslissing ten uitvoer moet worden gelegd, en maakt het voor de aangezochte staat mogelijk de bestaande beslissing ten uitvoer te leggen.

Zie artikelen 19 tot en met 28 van het verdrag

Vindplaats in het vademecum: hoofdstuk 7

Verzoekende centrale autoriteit en aangezochte centrale autoriteit

136. De verzoekende centrale autoriteit is de centrale autoriteit van de staat waar het verzoek wordt ingediend. Zij verzendt het verzoek naar de aangezochte centrale autoriteit, die het verzoek behandelt en voor afdoening doorgeleidt naar een bevoegde autoriteit. De taken van een centrale autoriteit worden opgesomd in artikel 7 van het verdrag.

Zie artikel 7 van het verdrag

Verzoekende staat en aangezochte staat

137. De **verzoekende staat** is de staat waar de verzoeker verblijft en waar een verzoek uit hoofde van het verdrag wordt ingediend. De **aangezochte staat** is de staat die wordt gevraagd het verzoek te behandelen. Doorgaans is dit de staat waar de verweerder verblijft.⁵¹

Zie artikelen 10 en 12 van het verdrag

Voorbehoud

138. Een voorbehoud is een formele verklaring die een verdragsluitende staat onder bepaalde in het verdrag vastgestelde omstandigheden kan afleggen met het doel de toepasselijkheid van het verdrag op zijn grondgebied enigerwijs te beperken. Zo kan een staat bijvoorbeeld een voorbehoud maken dat ertoe strekt dat regelingen inzake

⁴⁹ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 429.

⁵⁰ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 490.

⁵¹ De begrippen „aangezochte staat” en „verzoekende staat” worden niet nader omschreven in het verdrag, noch in het toelichtend rapport. Zie het toelichtend rapport, punt 64. Het begrip „verblijf” wordt gedefinieerd in artikel 9 van het verdrag, zij het uitsluitend ten behoeve van dat artikel. Zie het toelichtend rapport, punt 228.

levensonderhoud niet worden erkend noch ten uitvoer worden gelegd op zijn grondgebied. De procedure om voorbehouden te maken wordt uiteengezet in artikel 62. De voorbehouden die een staat heeft gemaakt, staan vermeld in het landprofiel van die staat. De volledige tekst van alle door een staat gemaakte voorbehouden is tevens te vinden op de website van de Haagse Conferentie, < www.hcch.net >, onder „Child Support/Maintenance Section“.

Zie artikel 62 van het verdrag

Vindplaats in het vademecum: hoofdstuk 3

Verweerder

139. De verweerder is de persoon tegen wie krachtens het verdrag een verzoek aanhangig wordt gemaakt of een rechtsmiddel wordt ingesteld en die zich daartegen moet verweren of in dat verband wordt gehoord. De verweerder kan een onderhoudsgerechtigde of onderhoudsplichtige zijn.

Zie artikelen 11, 23 en 24 van het verdrag

Specifieke maatregelen

140. Specifieke maatregelen zijn bepaalde in artikel 7 opgesomde taken van administratieve samenwerking. Een centrale autoriteit kan aan een andere centrale autoriteit een verzoek richten om passende specifieke maatregelen te treffen. Dit verzoek wordt ingediend buiten het kader van een verzoek om erkenning, om erkenning en tenuitvoerlegging, om tenuitvoerlegging, om vaststelling of om wijziging van een beslissing. De specifieke maatregelen kunnen ten doel hebben:

- de onderhoudsplichtige of de onderhoudsgerechtigde te helpen lokaliseren;
- assistentie bij de verkrijging van informatie over het inkomen en de financiële omstandigheden van een onderhoudsgerechtigde of onderhoudsplichtige, met inbegrip van het lokaliseren van vermogensbestanddelen;
- bijstand te verlenen bij het vaststellen van de afstamming van een kind;
- de verkrijging van bewijsstukken of ander bewijs te vergemakkelijken;
- de betekening en de kennisgeving van stukken te vergemakkelijken;
- de verkrijging van voorlopige maatregelen te vergemakkelijken.

Zie artikel 7 van het verdrag

Vindplaats in het vademecum: hoofdstukken 1 en 3

Staat

Zie definitie onder „Verdragsluitende staat“

Staat van herkomst

141. Dit begrip verwijst naar de staat waar de beslissing inzake levensonderhoud is gegeven. De staat van herkomst kan de staat zijn waar de verzoeker of verweerder thans verblijft, of een andere staat. Het is van belang om te weten welke staat de staat van herkomst is, bijvoorbeeld om te bepalen welke bevoegde autoriteit het certificaat van uitvoerbaarheid moet opstellen bij een verzoek om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging. De staat van herkomst wordt soms ook beslissingsstaat, woonstaat of thuisstaat genoemd.

142. Bij een regeling inzake levensonderhoud is de staat van herkomst meestal de staat waar die overeenkomst werd gesloten of officieel werd vastgelegd.

Zie artikelen 11, 20, 25 en 30 van het verdrag

Certificaat van uitvoerbaarheid

143. Dit stuk wordt verlangd voor een onder het verdrag vallend verzoek om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging ter bevestiging dat de beslissing uitvoerbaar is in de staat waar zij is gegeven (de staat van herkomst). In sommige staten is het certificaat van uitvoerbaarheid een stuk dat door de bevoegde autoriteit wordt uitgereikt met de vermelding dat de beslissing „kracht van wet” heeft en bijgevolg vatbaar is voor tenuitvoerlegging in die staat. Een certificaat van uitvoerbaarheid verschilt van een uitvoerbaarverklaring die in sommige staten wordt gebruikt om een beslissing te erkennen dan wel te erkennen en ten uitvoer te leggen⁵².

Zie artikel 23, lid 2, en artikel 25, lid 1, onder b), van het verdrag

Vindplaats in het vademecum: hoofdstuk 7

Bewijs van behoorlijke kennisgeving

144. Dit stuk wordt verlangd voor een onder het verdrag vallend verzoek om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging wanneer de verweerder (doorgaans de onderhoudsplichtige) niet is verschenen en niet werd vertegenwoordigd in een procedure in de staat van herkomst. Dit stuk bevestigt dat de verweerder naar behoren in kennis is gesteld van de procedure die heeft geleid tot de beslissing inzake levensonderhoud, en in de gelegenheid is gesteld te worden gehoord, of dat de verweerder naar behoren in kennis is gesteld van de beslissing en in de gelegenheid is gesteld *de facto* en *de jure* („op grond van de feiten of het recht”) daartegen bezwaar aan te tekenen of beroep in te stellen.

Zie artikel 25 van het verdrag

Vindplaats in het vademecum: hoofdstuk 7

Kwetsbare persoon

145. Een kwetsbare persoon wordt in artikel 3 van het verdrag gedefinieerd als een persoon die vanwege een aantasting of ontoereikendheid van zijn persoonlijke vermogens niet in staat is zichzelf te onderhouden. Het verdrag is alleen van toepassing op kwetsbare personen wanneer zowel de verzoekende staat als de aangezochte staat overeenkomstig artikel 2, lid 3, een daartoe strekkende verklaring heeft afgelegd.

Zie artikel 2 van het verdrag

Vindplaats in het vademecum: hoofdstuk 3

⁵² Sommige staten maken gebruik van een verklaring dat de beslissing „in kracht van gewijsde” is gegaan om aan te geven dat tegen de beslissing geen rechtsmiddel meer openstaat en dat zij met andere woorden kracht van wet heeft in die staat.

Hoofdstuk 3 - Beschouwingen van algemene strekking over het verdrag van 2007 en de verordening van 2009

I. Doel van dit hoofdstuk

146. Voor elk inkomend verzoek, rechtstreeks verzoek of verzoek om specifieke maatregelen waarop het verdrag van toepassing is, moet rekening worden gehouden met een aantal gemeenschappelijke overwegingen en terugkerende taken. De eerste en belangrijkste overweging is de vraag of het verdrag *of* de verordening van toepassing is op het verzoek, met andere woorden of het verzoek valt binnen de — materiële, geografische en temporele — werkingssfeer van beide instrumenten. Het verdrag en de verordening vertonen veel punten van overeenstemming. Toch vormen zij onderscheiden en autonome wettelijke regelingen en worden zij afzonderlijk toegepast op de daaronder vallende zaken overeenkomstig de in deel I van dit hoofdstuk uiteengezette bepalingen met betrekking tot de werkingssfeer.

147. In het algemeen is de verordening van toepassing op grensoverschrijdende zaken betreffende levensonderhoud tussen lidstaten van de Europese Unie, terwijl het verdrag van toepassing is op internationale zaken tussen een lidstaat van de Europese Unie en een andere staat buiten de Europese Unie die partij bij het verdrag is. Tussen lidstaten van de Europese Unie en niet-lidstaten die partij zijn bij het verdrag is het verdrag evenwel uitsluitend van toepassing nadat de Europese Unie tot het verdrag is toegetreden en het verdrag in werking is getreden voor de Europese Unie⁵³. Verwacht wordt dat de Europese Unie in de loop van 2014 zal toetreden tot het verdrag (zie ook verder, afdeling II, onder C). Buiten de Europese Unie is het verdrag van toepassing tussen verdragsluitende staten die partij zijn bij het verdrag.

148. Opgemerkt zij dat in de lidstaten van de Europese Unie de in de verordening vervatte bevoegdheidsregels en de regels inzake toepasselijk recht (in de door het Haagse protocol van 2007 gebonden lidstaten) van algemene toepassing zijn op alle zaken die binnen de materiële en temporele werkingssfeer van de verordening vallen, dat wil zeggen ook zaken uit niet-Europese staten. Zie hoofdstuk 4 voor meer informatie over de in de verordening vervatte bevoegdheidsregels, en hoofdstuk 5 voor meer informatie over het Haagse protocol van 2007 (dat in de verordening is opgenomen door middel van een verwijzing in artikel 15).

149. Wanneer het verzoek buiten de werkingssfeer van het verdrag of de verordening valt, zijn de in dit vademecum vastgestelde procedures niet van toepassing. Niettemin kunnen andere internationale instrumenten met betrekking tot de internationale inning van levensonderhoud verder van toepassing blijven (zie verder, deel I, afdeling I, onder B). In deel I van hoofdstuk 3 wordt uiteengezet welke factoren in overweging worden genomen om te bepalen of een (rechtstreeks) verzoek binnen de werkingssfeer van het verdrag of de verordening valt.

150. In deel II van hoofdstuk 3 worden aspecten belicht die alle in het verdrag en de verordening vervatte procedures met elkaar gemeen hebben: de voorschriften inzake de taal waarin de mededelingen geschieden, de noodzaak aan vertaling van stukken en beslissingen, de bescherming van persoonsgegevens, en de vereisten inzake effectieve toegang tot procedures (verdrag) of daadwerkelijke toegang tot de rechter (verordening), voorlopige en bewarende maatregelen alsook de betekening en kennisgeving van stukken en de bewijsverkrijging in het buitenland.

⁵³ Denemarken neemt niet deel aan de sluiting van het verdrag door de Europese Unie (zie verder, voetnoot 59).

Deel I — Werkingssfeer van het verdrag van 2007 en de verordening van 2009

I. Beschouwingen van algemene strekking over de werkingssfeer van zowel het verdrag van 2007 als de verordening van 2009

A. Verdrag van 2007 en verordening van 2009: geen gevolgen voor het bestaan van familiebetrekkingen

151. Het is van belang in gedachte te houden dat het verdrag, de verordening en het protocol (zie hoofdstuk 5 voor meer informatie over het Haagse protocol van 2007) niet strekken tot regeling van, en evenmin gevolgen hebben voor de familiebetrekkingen, verwantschaps- of andere banden die ten grondslag kunnen liggen aan onderhoudsverplichtingen. Voor procedures tot vaststelling van de betrekkingen die tot onderhoudsverplichtingen kunnen leiden, worden het bestaan en de aard daarvan bepaald overeenkomstig de ter zake toepasselijke regels van het nationale recht (in voorkomend geval met inbegrip van internationaal-privaatrechtelijke regels op nationaal niveau), of door het toepasselijke recht indien een dergelijke betrekking van rechtswege wordt vastgesteld⁵⁴.

152. Artikel 22 van de verordening bepaalt als volgt:

„[d]e erkenning en de tenuitvoerlegging van een beslissing over onderhoudsverplichtingen op grond van deze verordening houden op generlei wijze de erkenning in van de familiebetrekkingen, de bloedverwantschap, het huwelijk of de aanverwantschap die ten grondslag liggen aan de onderhoudsverplichtingen die tot de beslissing aanleiding hebben gegeven”.

153. Ook al bevat het verdrag geen artikel van gelijke strekking als artikel 22 van de verordening, geen enkele verdragsbepaling verzet zich tegen deze benaderingswijze. Artikel 2, lid 4, van het verdrag luidt evenwel als volgt: „[d]e bepalingen van dit verdrag zijn van toepassing op kinderen ongeacht de burgerlijke staat van de ouders”.

154. Zowel het verdrag als de verordening voorziet echter in verzoeken om vaststelling van een beslissing inzake levensonderhoud die gepaard kunnen gaan met de vaststelling van afstamming (artikel 10, onder c), van het verdrag en artikel 56, onder c), van de verordening), en legt centrale autoriteiten de verplichting op bijstand te verlenen bij de vaststelling van de afstamming wanneer dat noodzakelijk is (artikel 6, onder h), van het verdrag en artikel 51, onder h), van de verordening (zie hierboven, hoofdstuk 1, afdeling I, onder B, en afdeling III, onder B)).

B. Andere internationale instrumenten of overeenkomsten inzake levensonderhoud

155. De bevoegde autoriteiten moeten zich ervan bewust zijn dat wanneer noch het verdrag, noch de verordening van toepassing is, er andere internationale instrumenten of overeenkomsten toepassing kunnen vinden op de grensoverschrijdende inning van levensonderhoud. Zo werden bijvoorbeeld in het verleden de volgende internationale instrumenten tot regeling van de grensoverschrijdende inning van levensonderhoud aangenomen:

⁵⁴ Zie evenwel het toelichtend rapport bij het protocol (zie hierboven, voetnoot 5 op pagina 10) in de gevallen dat bepaalde staten ervoor kunnen kiezen het protocol toe te passen op de prejudiciële vraag naar het bestaan van familiebetrekkingen in het kader van procedures die in hoofdzaak ten doel hebben de aanspraak op levensonderhoud vast te stellen.

- het in New York gesloten *Verdrag van de Verenigde Naties van 20 juni 1956 inzake het verhaal in het buitenland van uitkeringen tot onderhoud* (hierna te noemen het „VN-verdrag van 1956”)⁵⁵;
- het *Haagse Verdrag van 2 oktober 1973 inzake de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen over onderhoudsverplichtingen* (hierna te noemen het „Haagse verdrag van 1973”)⁵⁶;
- het *Haagse Verdrag van 15 april 1958 nopens de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen over onderhoudsverplichtingen jegens kinderen* (hierna te noemen het „Haagse verdrag van 1958”)⁵⁷.

156. De bevoegde autoriteiten kunnen de databank van de Verenigde Naties raadplegen op < <http://treaties.un.org> > voor meer informatie over verdragsluitende staten die partij zijn bij het VN-verdrag van 1956, alsook de website van de Haagse Conferentie voor meer informatie over de Haagse verdragen van 1973 en 1958 (< www.hcch.net >, onder „Conventions”, en vervolgens respectievelijk „Convention No 23” en „Convention No 9”). De geactualiseerde lijst van verzendende en ontvangende instanties die zijn aangewezen door de verdragsluitende staten die partij zijn bij het VN-verdrag van 1956, is voortaan alleen te vinden op de website van de Haagse Conferentie, < www.hcch.net >, onder „Conventions”, en vervolgens „Convention No 38” en „1956 New York Convention”.

157. De staten kunnen ook zijn toegetreden tot andere internationale, regionale of bilaterale verdragen die betrekking hebben op de internationale inning van levensonderhoud. Aangeraden wordt de ter zake van onderhoudsverplichtingen bevoegde nationale autoriteiten te raadplegen om na te gaan of dergelijke overeenkomsten bestaan.

II. Werkingssfeer van het verdrag van 2007

A. Overzicht: materiële werkingssfeer van het verdrag

158. Een goed begrip van de materiële werkingssfeer van het verdrag is van het allergrootste belang om te bepalen in hoeverre het verdrag van toepassing is op een verzoek inzake levensonderhoud (een verzoek om erkenning, om erkenning en tenuitvoerlegging, om tenuitvoerlegging, om vaststelling of om wijziging van een beslissing). Het verdrag bestrijkt niet alle soorten verzoeken inzake levensonderhoud waarvan de partijen in verschillende staten verblijven. Evenmin is elke verdragsbepaling per definitie van toepassing op elk verzoek dat krachtens het verdrag wordt ingediend.

159. Anders dan bij de verordening, kunnen de verdragsluitende staten die partij zijn bij het verdrag, door een daartoe strekkende verklaring af te leggen of een daartoe strekkend voorbehoud te maken (artikel 2, lid 2, en artikel 2, lid 3, van het verdrag) het belangrijkste toepassingsgebied daarvan uitbreiden of beperken.

160. Daarom is het zaak eerst uit te maken of een specifiek geval onder de toepassing valt van de hoofdstukken van het verdrag die handelen over de taken van administratieve samenwerking en de taken van de centrale autoriteit, met inbegrip van de verlening van rechtsbijstand, alsook van de voorschriften met betrekking tot de inhoud en verzending van verzoeken. Deze taken worden uiteengezet in hoofdstukken II en III van het verdrag.

161. Artikel 2 dient als uitgangspunt om de materiële werkingssfeer van het verdrag af te bakenen en om te bepalen of hoofdstukken II en III voor een gegeven verzoek van toepassing zijn. In artikel 2 wordt uiteengezet welke soorten onderhoudsverplichtingen

⁵⁵ [Naam staat] [is] [is geen] partij bij het VN-verdrag van 1956.

⁵⁶ [Naam staat] [is] [is geen] partij bij het Haagse verdrag van 1973.

⁵⁷ [Naam staat] [is] [is geen] partij bij het Haagse verdrag van 1958.

onder het verdrag vallen, en in hoeverre een verdragsluitende staat het toepassingsgebied van het verdrag kan uitbreiden of beperken door een daartoe strekkende verklaring af te leggen of door een daartoe strekkend voorbehoud te maken.

162. Verderop in dit vademecum (afdeling II, onder C) wordt uiteengezet welke verklaringen de Europese Unie naar verwachting zal afleggen of welke voorbehouden zij naar verwachting zal maken op het tijdstip van toetreding tot het verdrag.

B. Belangrijkste materiële toepassingsgebied: onderhoudsverplichtingen

163. Zoals hieronder wordt toegelicht, is het verdrag in de eerste plaats van toepassing op levensonderhoud voor kinderen en op onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten.

1. Levensonderhoud voor kinderen

164. Het ruimste toepassingsgebied van het verdrag betreft levensonderhoud voor kinderen. Als uitgangspunt geldt dat alle hoofdstukken van het verdrag van toepassing zijn op alle **onderhoudsverplichtingen** jegens kinderen mits:

- de onderhoudsverplichting voortvloeit uit een ouder-kindrelatie,
- het kind jonger is dan 21 jaar.

Levensonderhoud is een bijdrage in de kosten van levensonderhoud voor kinderen, een (gewezen) echtgenoot of partner, alsook in uitgaven die verband houden met de zorg voor kinderen, een (gewezen) echtgenoot of partner. Op grond van het verdrag mag een staat levensonderhoud uitbreiden tot onderhoudsverplichtingen die voortvloeien uit andere familiebetrekkingen.

165. Zoals wordt toegelicht in afdeling 3 hieronder, kunnen verdragsluitende staten dit eerste toepassingsgebied van het verdrag uitbreiden of beperken door verklaringen af te leggen of voorbehouden te maken.

2. Onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten

166. Wat onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten betreft, is het toepassingsgebied van het verdrag minder uitgebreid dan voor onderhoudsverplichtingen jegens kinderen.

167. Het volledige verdrag, met inbegrip van het bepaalde in hoofdstukken II en III, is altijd van toepassing op een verzoek om erkenning, om erkenning en tenuitvoerlegging, of om tenuitvoerlegging wanneer levensonderhoud wordt gevorderd uit hoofde van onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten in combinatie met of als onderdeel van een aanspraak op levensonderhoud voor kinderen in de hierboven beschreven context⁵⁸. Daarom worden deze verzoeken behandeld door tussenkomst van de centrale autoriteiten van beide staten. Alle verdragsbepalingen met betrekking tot centrale autoriteiten, zoals de verplichting om voortgangsverslagen over te leggen en beslissingen door te geleiden naar de bevoegde autoriteit van de staat, behouden hun gelding.

168. Wanneer het verzoek evenwel uitsluitend betrekking heeft op onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten, verliezen de in hoofdstukken II en III vervatte bepalingen hun gelding tenzij de staat de toepassing van het volledige verdrag heeft uitgebreid tot onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten door een daartoe strekkende verklaring af te leggen. Dit houdt in dat het verzoek niet wordt ingediend door tussenkomst van de centrale autoriteit, maar rechtstreeks wordt gericht aan de bevoegde autoriteit van de andere staat. Dit zijn de zogenaamde rechtstreekse verzoeken (zie hierboven, hoofdstuk 1, afdeling III, onder C). Aangezien dergelijke verzoeken zonder tussenkomst van de centrale autoriteiten plaatsvinden, vinden de in het verdrag vervatte bepalingen ten aanzien van hun werkzaamheden geen toepassing. Het verdrag bevat echter andere bepalingen die gelden voor rechtstreekse verzoeken aan bevoegde autoriteiten. Behoudens de artikelen van hoofdstukken II en III zijn alle artikelen van het verdrag steeds van toepassing op beslissingen die uitsluitend betrekking hebben op onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten.

⁵⁸ Het verdrag stelt dat het verzoek wordt „ingediend samen met” een vordering inzake levensonderhoud voor kinderen. Dit betekent niet noodzakelijk dat de vordering uit hoofde van onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten in dezelfde beslissing moet staan. Wel moet die vordering in verband staan met, of betrekking hebben op een aanspraak op levensonderhoud voor kinderen. Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 47.

169. Zoals in de volgende afdeling wordt uiteengezet, kan een verdragsluitende staat de tussenkomst van zijn centrale autoriteit verruimen tot alle zaken die betrekking hebben op onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten.

3. Voorbehouden en verklaringen

170. Verdragsluitende staten hebben op grond van artikel 2 de mogelijkheid de toepassing van het verdrag uit te breiden of te beperken.

a) Levensonderhoud voor kinderen – leeftijd van het kind

171. Een verdragsluitende staat kan uit hoofde van het verdrag een **voorbehoud** maken dat ertoe strekt de toepassing van het verdrag te beperken tot kinderen die jonger zijn dan 18 jaar. Een verdragsluitende staat kan de toepassing van het verdrag (of een deel daarvan) ook uitbreiden tot kinderen ouder dan 21 jaar.

Een **voorbehoud** is een formele verklaring die een verdragsluitende staat onder bepaalde in het verdrag vastgestelde omstandigheden kan afleggen met het doel de toepasselijkheid van het verdrag op zijn grondgebied enigerwijs te beperken. Voorbehouden worden geregeld bij artikel 62 van het verdrag.

b) Onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten

172. Een verdragsluitende staat kan een verklaring afleggen om hoofdstukken II en III van het verdrag uit te breiden tot sommige of alle verzoeken die betrekking hebben op onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten. Eigenlijk komt dit erop neer dat de taken van de centrale autoriteit, waaronder het indienen van of gevolg geven aan verzoeken om specifieke maatregelen en de bepalingen met betrekking tot sommige of alle verzoeken, toepassing vinden op alle onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten en daarmee samenhangende verzoeken.

c) Levensonderhoud voor andere familieleden

173. Verdragsluitende staten kunnen uit hoofde van het verdrag een **verklaring** aflegend die ertoe strekt de toepassing van het verdrag (of enig deel daarvan) uit te breiden tot andere onderhoudsverplichtingen die voortvloeien uit familiebetrekkingen. Een verdragsluitende staat kan bijgevolg de toepassing van het verdrag uitbreiden tot onderhoudsverplichtingen die voortvloeien uit aanverwantschap of andere familiebetrekkingen. Voorts kan een verdragsluitende staat het verdrag uitbreiden tot onderhoudsverplichtingen jegens kwetsbare personen, zoals die nader worden omschreven in het verdrag.

Een **verklaring** is een officiële mededeling door een verdragsluitende staat met betrekking tot bepaalde in het verdrag vervatte artikelen of vereisten. Verklaringen worden geregeld bij artikel 63 van het verdrag.

d) Regelingen inzake levensonderhoud

174. Een verdragsluitende staat kan uit hoofde van het verdrag een voorbehoud maken dat ertoe strekt dat **regelingen inzake levensonderhoud** niet worden erkend noch ten uitvoer worden gelegd op zijn grondgebied. Wanneer een staat dit voorbehoud maakt, kunnen alleen beslissingen inzake levensonderhoud in de zin van het verdrag daar worden erkend en ten uitvoer worden gelegd. Een staat kan ook een verklaring afleggen dat verzoeken om erkenning en tenuitvoerlegging van regelingen inzake levensonderhoud uitsluitend door tussenkomst van zijn centrale autoriteit kunnen worden ingediend. Zie artikel 19, lid 4, en artikel 30, lid 7, van het verdrag.

In artikel 3 van het verdrag wordt een **regeling inzake levensonderhoud** omschreven als een schriftelijke overeenkomst met betrekking tot de betaling van levensonderhoud die als authentieke akte formeel is verleden of geregistreerd door een bevoegde autoriteit, of authentiek is verklaard of is geregistreerd door, of gesloten met of nedergelegd bij een bevoegde autoriteit en door een bevoegde autoriteit kan worden getoetst en gewijzigd.

4. Gevolgen van voorbehouden ter beperking van de toepassing van het verdrag

175. Zoals hierboven werd toegelicht, kan een verdragsluitende staat uit hoofde van het verdrag een voorbehoud maken dat ertoe strekt de toepassing van het verdrag te beperken. Zo kan een verdragsluitende staat op grond van artikel 2, lid 2, de toepassing van het verdrag beperken tot levensonderhoud voor kinderen jonger dan 18 jaar. Dit betekent dat het verdrag in die staat niet van toepassing is op verzoeken inzake levensonderhoud voor kinderen van 18 jaar of ouder.

176. Een verdragsluitende staat die een voorbehoud heeft gemaakt dat ertoe strekt de toepasselijkheid van het verdrag op zijn grondgebied te beperken tot personen die jonger zijn dan 18 jaar, kan van andere staten niet verlangen dat zij verzoeken behandelen voor kinderen van 18 jaar of ouder (artikel 2, lid 2, en artikel 62, lid 4).

177. Informatie over eventuele voorbehouden die een verdragsluitende staat heeft gemaakt ter beperking van de toepassing van het verdrag is te vinden op de website van de Haagse Conferentie, < www.hcch.net >, onder „Child Support/Maintenance Section”.

5. Gevolgen van verklaringen ter uitbreiding van de toepassing van het verdrag

178. Van belang is dat uitbreidingen van de toepassing van het verdrag in de aangezochte staat en de verzoekende staat moeten „samenvallen” om het uitgebreide toepassingsgebied in beide staten te doen gelden. Dit houdt niet in dat de uitbreiding volledig identiek moet zijn in beide staten, maar alleen dat het uitgebreide toepassingsgebied samenvalt.

179. Stel bijvoorbeeld dat verdragsluitende staat A (de verzoekende staat) de toepassing van alle artikelen van het verdrag, met inbegrip van hoofdstukken II en III, heeft uitgebreid tot onderhoudsverplichtingen jegens kwetsbare personen. In dit geval is verdragsluitende staat B (de aangezochte staat) op generlei wijze verplicht een

Een **verklaring** is een officiële mededeling door een verdragsluitende staat met betrekking tot bepaalde in het verdrag vervatte artikelen of vereisten.

verzoek om vaststelling van een beslissing inzake levensonderhoud ten behoeve van een kwetsbare persoon te aanvaarden, tenzij land B een **verklaring** heeft afgelegd die ertoe strekt de toepassing van het verdrag uit te breiden tot onderhoudsverplichtingen jegens kwetsbare personen, en de toepassing van hoofdstukken II en III tot verzoeken om vaststelling van een beslissing inzake levensonderhoud ten behoeve van kwetsbare personen. In dit voorbeeld hebben land A en land B geen identieke, maar wel „samenvallende” verklaringen afgelegd ten aanzien van verzoeken om vaststelling van een beslissing inzake levensonderhoud ten behoeve van kwetsbare personen. Beide staten hebben immers de toepassing van het verdrag uitgebreid tot dergelijke verzoeken.

180. Informatie over eventuele verklaringen die een verdragsluitende staat heeft afgelegd ter uitbreiding van de toepassing van het verdrag is te vinden op de website van de Haagse Conferentie, < www.hcch.net >, onder „Child Support/Maintenance Section”.

6. Praktijkvoorbeelden

Voorbeeld 1

181. K verblijft in land A. Zij heeft een in land A gegeven beslissing inzake levensonderhoud waarbij L de verplichting wordt opgelegd levensonderhoud te betalen voor twee kinderen, respectievelijk 10 en 12 jaar oud, alsook voor haarzelf. L is de vader van de kinderen en woont in land B. K wil de beslissing inzake levensonderhoud laten erkennen en ten uitvoer laten leggen in land B. Zowel land A als land B is partij bij het verdrag.

Is het verdrag van toepassing?

182. Het verdrag is van toepassing op deze zaak. De kinderen zijn jonger dan 21 jaar en de zaak heeft betrekking op uit een ouder-kindrelatie voortvloeiende onderhoudsverplichtingen jegens kinderen. Aangezien het verzoek om erkenning en tenuitvoerlegging van de beslissing inzake onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten is opgenomen in het verzoek inzake levensonderhoud ten behoeve van de kinderen, zijn alle verdragsbepalingen ook op dat verzoek van toepassing.

Voorbeeld 2

183. M verblijft in land A en heeft een in land A gegeven beslissing inzake levensonderhoud waarbij een onderhoudsuitkering wordt toegekend aan één kind, dat nu 20 jaar is. M wil de beslissing inzake levensonderhoud ten uitvoer laten leggen tegen de vader van het kind, die thans verblijft in land B. Zowel land A als land B is partij bij het verdrag.

Is het verdrag van toepassing?

184. Aangezien de zaak betrekking heeft op uit een ouder-kindrelatie voortvloeiende onderhoudsverplichtingen jegens kinderen, is het verdrag van toepassing tenzij land A of land B een voorbehoud heeft gemaakt dat ertoe strekt de toepassing van het verdrag te beperken tot onderhoudsverplichtingen jegens kinderen jonger dan 18 jaar. Wanneer land A of land B een dergelijk voorbehoud heeft gemaakt, is het verdrag niet van toepassing op deze zaak.

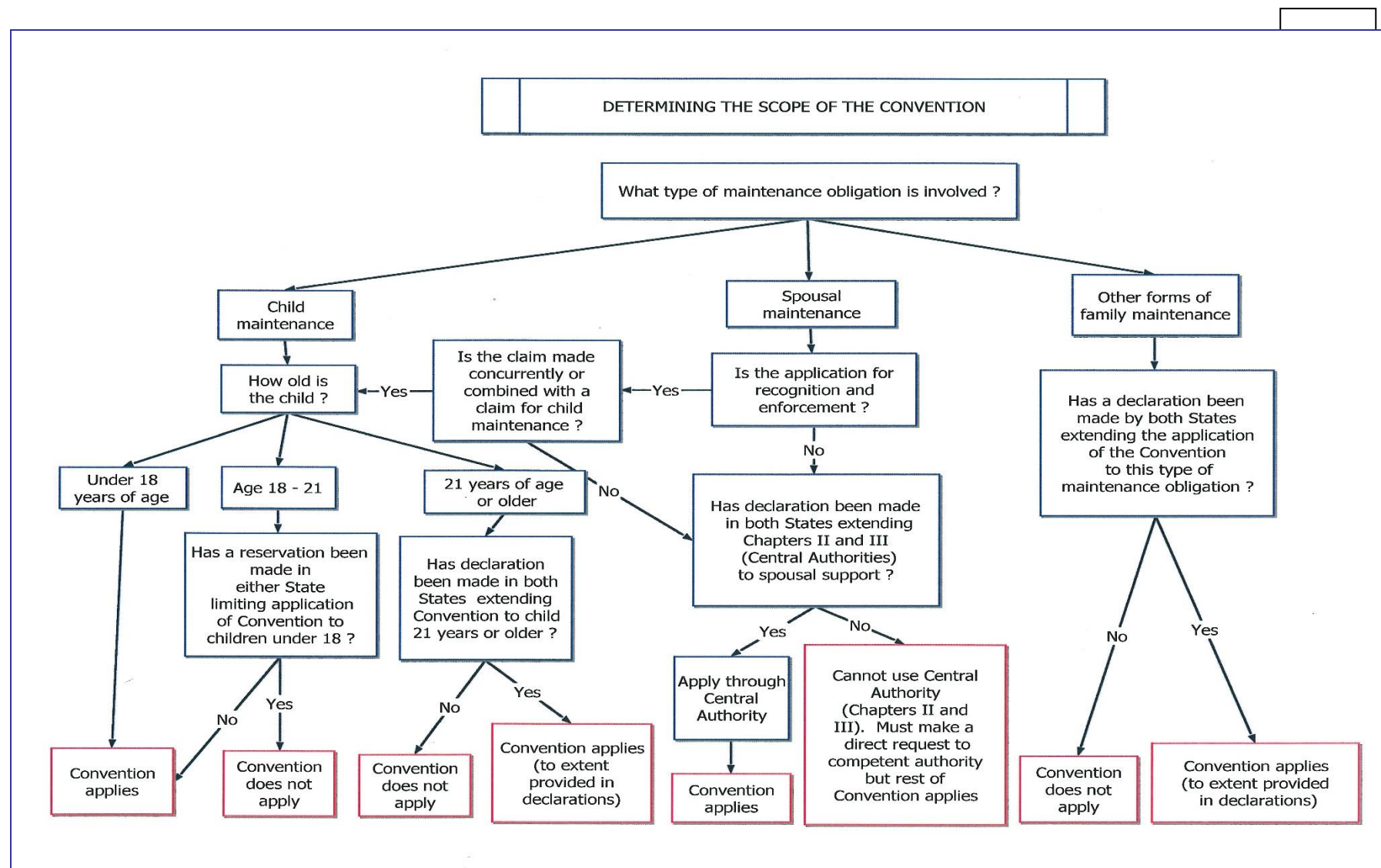
Voorbeeld 3

185. N verblijft in land A en verzoekt om vaststelling van een beslissing inzake levensonderhoud voor kinderen om een onderhoudsuitkering te ontvangen voor haar zes maanden oude kind, en om vaststelling van een beslissing inzake onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten voor haarzelf. De vader van het kind, haar gewezen echtgenoot, woont in land B. Zowel land A als land B is partij bij het verdrag.

Is het verdrag van toepassing?

186. Het verdrag is van toepassing op het verzoek om vaststelling van een beslissing inzake levensonderhoud voor kinderen. N kan echter geen gebruikmaken van de diensten van de centrale autoriteit, en kan zich evenmin beroepen op de bepalingen met betrekking tot onder het verdrag vallende verzoeken om *vaststelling* van een beslissing inzake onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten, tenzij zowel land A als land B de toepassing van hoofdstukken II en III van het verdrag heeft uitgebreid tot onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten, of meer in het bijzonder tot de vaststelling van daarmee samenhangende beslissingen.

187. Het onderstaande stroomschema (figuur 2) verduidelijkt hoe aan de hand van de verdragsbepalingen met betrekking tot de werkingssfeer kan worden uitgemaakt of het verdrag geheel of ten dele van toepassing is op een specifieke onderhoudsverplichting.

Figuur 2: Bepalen of een verzoek binnen de materiële werkingssfeer van het verdrag valt

C. Verklaringen en voorbehouden van de Europese Unie met betrekking tot de materiële werkingssfeer van het verdrag

188. Overeenkomstig artikel 59 van het verdrag kunnen regionale organisaties voor economische integratie, zoals de Europese Unie, toetreden tot het verdrag. Verwacht wordt dat de Europese Unie in 2014 zal toetreden tot het verdrag (de Europese Unie heeft het verdrag ondertekend op 6 april 2011).

189. Informatie over de status van de Europese Unie ten aanzien van het verdrag is te vinden op de website van de Haagse Conferentie, < www.hcch.net >, onder „Conventions”, en vervolgens „Convention No 38” en „Status table”, of onder „Child Support / Maintenance Section”. Hieronder wordt informatie gegeven over de door de Europese Unie afgelegde verklaringen en gemaakte voorbehouden die van toepassing worden zodra het verdrag van kracht wordt in de Europese Unie⁵⁹.

1. Levensonderhoud voor kinderen – leeftijd van het kind

190. De Europese Unie zal geen voorbehoud maken dat ertoe strekt dat de toepassing van het verdrag wordt beperkt tot kinderen jonger dan 18 jaar, noch inhoudende dat de toepassing van het verdrag wordt uitgebreid tot kinderen ouder dan 21 jaar (artikel 2, lid 2). Zodoende behoudt het verdrag zijn gelding op het belangrijkste toepassingsgebied daarvan, te weten levensonderhoud voor kinderen jonger dan 21 jaar.

2. Onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten

191. De Europese Unie zal een verklaring afleggen die ertoe strekt dat de toepassing van hoofdstukken II en III van het verdrag wordt uitgebreid tot onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten (in overeenstemming met artikel 2, lid 3). Eigenlijk komt dit erop neer dat de taken van de centrale autoriteit, waaronder het indienen van of gevolg geven aan verzoeken om specifieke maatregelen en de bepalingen met betrekking tot verzoeken, toepassing vinden op alle onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten en daarmee samenhangende verzoeken.

3. Levensonderhoud voor andere familieleden

192. De Europese Unie zal een eenzijdige verklaring afleggen, inhoudende dat zij binnen enkele jaren zal overwegen de toepassing van het verdrag uit te breiden tot andere onderhoudsverplichtingen die voortvloeien uit familiebetrekkingen (artikel 2, lid 3). De Europese Unie kan bijgevolg de toepassing van het verdrag in de toekomst uitbreiden tot onderhoudsverplichtingen die voortvloeien uit bloedverwantschap of andere familiebetrekkingen. Deze verklaring wordt evenwel niet afgelegd op het tijdstip dat het verdrag wordt goedgekeurd.

4. Regelingen inzake levensonderhoud

193. De Europese Unie zal geen voorbehoud in de zin van het verdrag maken dat ertoe strekt dat regelingen inzake levensonderhoud niet worden erkend en ten uitvoer worden gelegd op haar grondgebied (artikel 30, lid 8). De Europese Unie zal evenmin een verklaring in de zin van het verdrag afleggen die ertoe strekt dat verzoeken om erkenning en tenuitvoerlegging van regelingen inzake levensonderhoud alleen door tussenkomst van centrale autoriteiten worden ingediend (artikel 30, lid 7).

⁵⁹ Zie *Besluit 2011/432/EU van de Raad van 9 juni 2011 betreffende de goedkeuring, namens de Europese Unie, van het Verdrag van 's-Gravenhage van 23 november 2007 inzake de internationale inning van levensonderhoud ten behoeve van kinderen en andere familieleden* (bekendgemaakt in het Publicatieblad L 192 van 22 juli 2011, blz. 39 tot en met 50).

D. Geografische en temporele werkingssfeer van het verdrag

1. Algemene en ingangsbepalingen

194. Het verdrag is alleen van toepassing tussen staten die als verdragsluitende staat partij bij het verdrag zijn geworden op de eerste dag van de maand volgend op het verstrijken van drie maanden na de nederlegging van de akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring van het verdrag (artikel 60, lid 2, onder a)). Een overzicht van de status van alle verdragsluitende staten ten aanzien van het verdrag, alsook van de datums waarop het verdrag in werking is getreden in deze staten, is te vinden op de website van de Haagse Conferentie, < www.hcch.net >, onder „Conventions”, en vervolgens „Convention No 38”, of onder „Child Support / Maintenance Section”.

2. Overgangsbepalingen en samenloop met andere instrumenten

195. Benadrukt zij dat ingevolge artikel 56, lid 3, van het verdrag een beslissing of regeling inzake levensonderhoud voor kinderen betreffende betalingen die verschuldigd waren voordat het verdrag tussen twee verdragsluitende staten in werking is getreden, moet ten uitvoer worden gelegd indien zij betrekking heeft op onderhoudsverplichtingen die voortvloeien uit een ouder-kindrelatie jegens een persoon jonger dan 21 jaar. De verdragsluitende staten zijn evenwel niet gehouden andere onderhoudsverplichtingen ten uitvoer te leggen waarvoor betalingen opeisbaar worden voordat het verdrag in werking treedt (maar kunnen dat niettemin doen⁶⁰, bijvoorbeeld krachtens hun nationale recht of andere instrumenten of overeenkomsten).

196. Artikel 56, lid 1, van het verdrag bepaalt dat het verdrag van toepassing is op verzoeken die worden ontvangen door centrale autoriteiten (met inbegrip van verzoeken om specifieke maatregelen in de zin van artikel 7) en op rechtstreekse verzoeken om erkenning en tenuitvoerlegging die worden ontvangen door de bevoegde autoriteiten van de aangezochte staat nadat het verdrag in werking is getreden tussen de verzoekende staat en de aangezochte staat.

197. Artikelen 48 en 49 regelen de samenloop van het verdrag met eerdere internationale instrumenten die betrekking hebben op de grensoverschrijdende inning van levensonderhoud. In de betrekkingen tussen de verdragsluitende staten vervangt het verdrag het VN-verdrag van 1956, het Haagse verdrag van 1973 en het Haagse verdrag van 1958 voor zover het toepassingsgebied daarvan tussen deze staten samenvalt met dat van het verdrag. Niettemin voorziet artikel 56, lid 2, van het verdrag in een uitzondering op deze algemene regel: indien een beslissing die in de staat van herkomst is gegeven voordat het verdrag voor die staat in werking trad, niet ingevolge het verdrag kan worden erkend of ten uitvoer worden gelegd, maar anders zou zijn erkend en ten uitvoer zou zijn gelegd krachtens het Haagse verdrag van 1973 of het Haagse verdrag van 1958, dan is een van beide verdragen van toepassing (mits beide staten partij zijn bij het desbetreffende verdrag en dit verdrag van kracht was op het tijdstip dat de beslissing is gegeven).

198. Het verdrag laat onverlet alle vóór het verdrag gesloten internationale instrumenten die bepalingen bevatten die van toepassing zijn op in dit verdrag geregelde aangelegenheden (artikel 51, lid 1); het verdrag laat de toepassing onverlet van instrumenten van een regionale organisatie voor economische integratie, zoals de Europese Unie (artikel 51, lid 4); op grond van het verdrag kunnen verdragsluitende staten verdragen sluiten die bepalingen bevatten inzake in dit verdrag geregelde aangelegenheden teneinde de toepassing van dit verdrag tussen hen te verbeteren

⁶⁰ De erkenning van een beslissing die strikt genomen buiten de reikwijdte valt van de bij het verdrag opgelegde verplichting, kan in sommige gevallen een efficiënte oplossing zijn, bijvoorbeeld wanneer een in het buitenland gegeven beslissing inzake levensonderhoud bij niet-erkenning moet worden doorverwezen naar een nationale rechter om een nieuwe beslissing vast te stellen.

(artikel 51, lid 2); het verdrag belet niet de toepassing van geldende verdragen, overeenkomsten, regelingen, internationale instrumenten of wederkerige regelingen die voorzien in voorwaarden die doeltreffender, ruimer of gunstiger zijn dan die welke in het verdrag zijn vastgesteld (in overeenstemming met het bepaalde in artikel 52).

III. Werkingssfeer van de verordening van 2009

A. Materiële werkingssfeer van de verordening

199. De verordening is van toepassing op alle onderhoudsverplichtingen die voortvloeien uit familiebetrekkingen, bloedverwantschap, huwelijk of aanverwantschap (artikel 1). In de elfde overweging van de considerans bij de verordening staat dat het begrip „onderhoudsverplichting” autonoom moet worden geïnterpreteerd voor de toepassing van de verordening⁶¹. Aangezien de begrippen „onderhoudsverplichting” en „familiebetrekking” niet nader worden omschreven in de verordening, ligt de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor de interpretatie daarvan bij het Hof van Justitie van de Europese Unie.

200. In de eenentwintigste overweging van de considerans bij de verordening wordt ook gepreciseerd dat de daarin vervatte bepalingen niet bepalen welk recht van toepassing is op de vaststelling van de familiebetrekkingen waarop de onderhoudsverplichtingen zijn gebaseerd, en dat de vaststelling van de familiebetrekkingen blijft vallen onder het nationale recht van de lidstaten, in voorkomend geval met inbegrip van hun regels van internationaal privaatrecht⁶² (zie ook hierboven, deel 1, afdeling I, onder A).

201. Opgemerkt zij dat de werkingssfeer van de verordening ook „gerechtelijke schikkingen en authentieke akten” omvat, die wat erkenning en tenuitvoerlegging betreft met beslissingen worden gelijkgesteld (zie artikel 48).

202. De lidstaten kunnen geen voorbehouden maken noch verklaringen afleggen die gevolgen hebben voor de materiële werkingssfeer van de verordening.

B. Geografische werkingssfeer van de verordening

203. De verordening is rechtstreeks van toepassing in de deelnemende lidstaten. Alle lidstaten van de Europese Unie nemen deel aan de verordening⁶³. Denemarken neemt echter alleen deel aan de verordening voor zover de daarin vervatte bepalingen wijzigingen aanbrengen in de Brussel I-verordening. Dit heeft tot gevolg dat de in de verordening vervatte bepalingen worden toegepast in de betrekkingen tussen andere lidstaten en Denemarken, met uitzondering van de bepalingen in hoofdstuk III (Toepasselijk recht) en hoofdstuk VII (Samenwerking tussen centrale autoriteiten)⁶⁴.

204. Opgemerkt zij dat ten aanzien van de regeling inzake toepasselijk recht waarin de verordening voorziet (hoofdstuk III), het Verenigd Koninkrijk en Denemarken evenmin zijn gebonden door het Haagse protocol van 2007 (zie hoofdstuk 5 voor meer informatie over dit protocol). Bijgevolg worden in deze twee landen gegeven beslissingen anders behandeld wat erkenning en tenuitvoerlegging betreft (zie hoofdstuk 8).

⁶¹ De verordening van 2009 wijzigt de Brussel I-verordening door in de plaats te treden van de bepalingen daarvan die betrekking hebben op onderhoudsverplichtingen. Bijgevolg moet rekening worden gehouden met de jurisprudentie om uit te maken wat in wezen als „onderhoudsverplichting” kan worden aangemerkt op grond van de Brussel I-verordening. Zie bijvoorbeeld het arrest van het Hof van Justitie van 27 februari 1997, zaak C-220/95, *Antonius van den Boogaard tegen Paula Laumen*, Jurispr. 1997, blz. I-01147.

⁶² Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

⁶³ Het Verenigd Koninkrijk heeft niet deelgenomen aan de aanneming van de verordening, maar heeft nadien, bij brief van 15 januari 2009, de Raad en de Commissie in kennis gesteld van zijn voornemen om de verordening te aanvaarden. De Commissie heeft op 8 juni 2009 de deelname van het Verenigd Koninkrijk aan de verordening aanvaard (zie PB L 149/73 van 12.6.2009). Denemarken heeft de Commissie bij brief van 14 januari 2009 in kennis gesteld van zijn besluit om de verordening in beperkte mate toe te passen (zie PB L 149/80 van 12.6.2009).

⁶⁴ Ibidem. Bovendien zijn de bepalingen van artikel 2 en hoofdstuk IX van de verordening slechts van toepassing in Denemarken voor zover zij betrekking hebben op de bevoegdheid, de erkenning, de uitvoerbaarheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen, en de toegang tot de rechter.

205. Tevens moet met nadruk worden gewezen op het *erga omnes*-karakter, dat wil zeggen de universele gelding van de in hoofdstuk II vervatte bevoegdheidsregels (die van toepassing zijn in alle lidstaten) en de in hoofdstuk III vervatte regels inzake toepasselijk recht van het protocol (die van toepassing zijn in alle lidstaten behalve het Verenigd Koninkrijk en Denemarken). Bijgevolg moeten de bevoegde autoriteiten deze regels algemeen toepassen op *alle* internationale zaken die binnen de werkingssfeer van de verordening vallen, en niet alleen op zaken waarbij andere lidstaten van de Europese Unie zijn betrokken.

C. Temporele werkingssfeer van de verordening

1. Ingangs- en overgangsbepalingen

206. De verordening is met ingang van 18 juni 2011 van toepassing in de Europese Unie⁶⁵.

207. Artikel 75, lid 1, van de verordening bepaalt dat deze verordening „slechts van toepassing [is] op de procedures die zijn ingesteld, de gerechtelijke schikkingen die zijn goedgekeurd of getroffen, en de authentieke akten die zijn opgesteld nadat de verordening van toepassing is geworden”.

208. Niettemin zijn de afdelingen 2 en 3 van hoofdstuk IV van de verordening met betrekking tot de erkenning, de uitvoerbaarheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen van toepassing „op beslissingen, in lidstaten gegeven voordat de verordening van toepassing wordt, en waarvan na dat tijdstip erkenning en uitvoerbaarverklaring wordt gevraagd”, alsook op „op beslissingen die na de datum waarop de verordening van toepassing wordt, worden gegeven in procedures die voor dat tijdstip zijn begonnen”. Deze beslissingen moeten „wat erkenning en tenuitvoerlegging betreft, binnen het toepassingsgebied van Verordening (EG) nr. 44/2001 vallen” (artikel 75, lid 2)⁶⁶. Voorts bepaalt de verordening dat de Brussel I-verordening (Verordening (EG) nr. 44/2001) van toepassing blijft op de procedures inzake erkenning en tenuitvoerlegging die aanhangig zijn op het tijdstip waarop de verordening van toepassing wordt. Deze overgangsbepalingen met betrekking tot de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen zijn van overeenkomstige toepassing op de gerechtelijke schikkingen die worden goedgekeurd of getroffen, en de authentieke akten die worden opgesteld in de lidstaten.

209. Voor wat betreft beslissingen die zijn gegeven in andere lidstaten waar de Brussel I-verordening van toepassing is, moeten de bevoegde autoriteiten in gedachte houden dat de Brussel I-verordening in werking is getreden op 1 maart 2002 voor de lidstaten van de Europese Unie die op die datum deelnamen aan deze verordening (België, Duitsland, Griekenland, Ierland, Finland, Frankrijk, Italië, Luxemburg, Nederland, Oostenrijk, Portugal, Spanje, het Verenigd Koninkrijk en Zweden). Voor bepaalde andere lidstaten zou de Brussel I-verordening van toepassing zijn geweest met ingang van 1 mei 2004 (Cyprus, Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Malta, Polen, Slovenië, Slowakije en Tsjechië) en met ingang van 1 januari 2007 (Bulgarije en Roemenië).

210. De verordening bepaalt dat hoofdstuk VII betreffende samenwerking tussen de centrale autoriteiten van toepassing is op verzoeken die de centrale autoriteit in ontvangst neemt met ingang van de datum waarop deze verordening van toepassing wordt (artikel 75, lid 3).

⁶⁵ De bepalingen in artikel 2, lid 2, artikel 47, lid 3, artikelen 71, 72, en 73 van de verordening, die voornamelijk betrekking hebben op de informatieverplichtingen van de lidstaten, zijn echter van toepassing met ingang van 18 september 2010 (artikel 76).

⁶⁶ Zie *Rectificatie van Verordening (EG) nr. 4/2009 van de Raad van 18 december 2008 betreffende de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen, en de samenwerking op het gebied van onderhoudsverplichtingen* (PB L 131/26 van 18.5.2011) en *Rectificatie van Verordening (EG) nr. 4/2009 van de Raad van 18 december 2008 betreffende de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen, en de samenwerking op het gebied van onderhoudsverplichtingen* (PB L 8/19 van 12.1.2013).

2. Samenloop met andere instrumenten

211. De samenloop van de verordening met andere bestaande internationale instrumenten wordt geregeld bij artikel 68 (Verhouding tot andere communautaire regelgeving) en artikel 69 (Verhouding tot bestaande internationale verdragen en overeenkomsten) van de verordening.

212. Artikel 68, lid 1, bepaalt dat de verordening de Brussel I-verordening wijzigt door de bepalingen inzake onderhoudsverplichtingen van die verordening te vervangen onder voorbehoud van de overgangsbepalingen van artikel 75, lid 2, van de verordening (zie direct hierboven, afdeling III, onder C, punt 1).

213. Artikel 68, leden 2 tot en met 4, bepaalt dat de verordening: 1) op het gebied van onderhoudsverplichtingen, Verordening (EG) nr. 805/2004 (*Verordening (EG) nr. 805/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 tot invoering van een Europese executoriale titel voor niet-betwiste schuldvorderingen*) vervangt, behalve voor zover het betreft Europese executoriale titels inzake onderhoudsverplichtingen, afgegeven in een lidstaat die niet gebonden is door het Haagse Protocol van 2007 (zie ook hoofdstuk 8); 2) op het gebied van de onderhoudsverplichtingen de toepassing van Richtlijn 2003/8/EG (*Richtlijn 2003/8/EG van de Raad van 27 januari 2003 tot verbetering van de toegang tot de rechter bij grensoverschrijdende geschillen, door middel van gemeenschappelijke minimumvoorschriften betreffende rechtsbijstand bij die geschillen*) onverlet laat, onder voorbehoud van hoofdstuk V met betrekking tot de toegang tot de rechter (zie verder in dit hoofdstuk, deel II, afdeling VII); en 3) op het gebied van de onderhoudsverplichtingen de toepassing van Richtlijn 95/46/EG (*Richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van 24 oktober 1995 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens*) onverlet laat, onder voorbehoud van hoofdstuk V (zie verder in dit hoofdstuk, deel II, afdeling VI).

214. Ingevolge artikel 69, lid 1, laat de verordening onverlet de toepassing van bilaterale of multilaterale verdragen en overeenkomsten waarbij een of meer lidstaten op het tijdstip van de vaststelling van de verordening partij zijn (onverminderd de verplichtingen van de lidstaten op grond van artikel 307 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap met betrekking tot de voorrang van eerdere verdragen gesloten tussen de lidstaten van de toenmalige Europese Gemeenschap en derde landen). Artikel 69, lid 2, bepaalt dat de verordening tussen de lidstaten voorrang heeft boven verdragen en overeenkomsten die betrekking hebben op de in de verordening geregelde materie en waarbij lidstaten partij zijn.

215. Tot slot voorziet artikel 69, lid 3, in een uitzondering op artikel 69, lid 2, door te stellen dat de verordening geen beletsel vormt voor de toepassing van de Overeenkomst van 23 maart 1962 tussen Zweden, Denemarken, Finland, IJsland en Noorwegen inzake de inning van levensonderhoud door de lidstaten die daarbij partij zijn, omdat daarin gunstiger voorwaarden zijn vastgesteld met betrekking tot de grensoverschrijdende inning van levensonderhoud. De toepassing van genoemde overeenkomst onts zegt de verweerder evenwel niet de rechten die hij geniet op basis van de artikelen 19 en 21 van de verordening.

IV. Andere bepalende factoren voor de toepasselijkheid van het verdrag en de verordening

216. Tevens moet rekening worden gehouden met tal van andere factoren die van invloed kunnen zijn op de toepasselijkheid van het verdrag of de verordening in een specifiek geval. In dit verband moeten onder meer de volgende vragen worden gesteld:

- Verblijven de partijen in verdragsluitende staten of in lidstaten?
- Is de verzoeker een onderhoudsplichtige of een onderhoudsgerechtigde?
- Heeft de verzoeker een beslissing inzake levensonderhoud?
- Waar is de beslissing gegeven?

- Waar heeft de onderhoudsgerechtigde zijn gewone verblijfplaats?

1. Verblijven de partijen in verdragsluitende staten of in lidstaten?

217. Het verdrag of de verordening kan alleen dan toepassing vinden, indien de verzoeker (de persoon die het verzoek in de zin van het verdrag of de verordening indient) verblijft in een verdragsluitende staat die partij is bij het verdrag of in een lidstaat van de Europese Unie waar de verordening van toepassing is⁶⁷.

De **onderhoudsgerechtigde** is de persoon aan wie levensonderhoud is verschuldigd of van wie wordt gesteld dat levensonderhoud aan hem is verschuldigd. Dat kan niet alleen een ouder of (gewezen) echtgenoot zijn, maar ook een kind, pleegouder, familielid/bloedverwant of iemand anders die voor een kind zorgt. In sommige staten wordt deze persoon ook alimentatiegerechtigde, alimentatieontvanger, schuldeiser, zorgouder, gezagsdragende of verzorgende ouder genoemd.

218. Wanneer de verzoeker in een verdragsluitende staat of lidstaat verblijft, maar de verweerder (de persoon die zich verweert tegen het verzoek) niet in een verdragsluitende staat of lidstaat woont, of wanneer de verweerder een onderhoudsplichtige is die geen inkomen of vermogen in een verdragsluitende staat of lidstaat heeft, kan de verzoeker zich niet beroepen op het verdrag of op de verordening om een beslissing inzake levensonderhoud te erkennen, ten uitvoer te leggen, vast te stellen of te wijzigen.

219. Wanneer de verzoeker in een niet-verdragsluitende staat of niet-lidstaat verblijft, maar de verweerder/onderhoudsplichtige in een verdragsluitende staat of lidstaat verblijft of daar vermogen heeft, wordt de centrale autoriteit van de staat van de verzoeker niet bij het verzoek betrokken. Wel kan de verzoeker een bevoegde autoriteit van de staat van de verweerder rechtstreeks om rechtsbijstand verzoeken⁶⁸.

220. De lijst van verdragsluitende staten die partij zijn bij het verdrag, is te vinden op de website van de Haagse Conferentie, < www.hcch.net >, onder „Child Support/Maintenance Section“.

2. Is de verzoeker een onderhoudsplichtige of een onderhoudsgerechtigde?

221. De verzoeker die ingevolge het verdrag of de verordening een rechtsmiddel wil aanwenden, kan een onderhoudsgerechtigde, een onderhoudsplichtige of een overheidslichaam (verdrag) of openbaar lichaam (verordening) zijn. De **onderhoudsgerechtigde** is de persoon aan wie levensonderhoud is verschuldigd of van wie wordt gesteld dat levensonderhoud aan hem is verschuldigd. De **onderhoudsplichtige** is de persoon die levensonderhoud is verschuldigd of ten aanzien van wie wordt gesteld dat hij levensonderhoud is verschuldigd. Een **overheidslichaam** (verdrag) of **openbaar lichaam** (verordening) is een overheidsinstantie die uitkeringen bij wijze van levensonderhoud aan de onderhoudsgerechtigde heeft verstrekt, of die in zijn plaats of namens hem optreedt.

Waarom is het belangrijk om te weten wie de verzoeker is?

222. Het is van belang dat de verzoeker wordt geïdentificeerd omdat in artikel 10 van het verdrag en in artikel 56 van de verordening nauwkeurig wordt aangegeven wie het recht heeft om de verschillende soorten verzoeken in te dienen.

223. Een **onderhoudsgerechtigde** kan de volgende verzoeken indienen:

⁶⁷ Onder voorbehoud van de beperkte toepassing van de verordening in Denemarken (zie hierboven, punt 203).

⁶⁸ Denk erom dat het toepasselijke nationale recht volledig bepaalt welke voorschriften en procedures van toepassing zijn voor zaken die rechtstreeks in behandeling worden genomen door een bevoegde autoriteit. Daarom dient de verzoeker in dit geval contact op te nemen met de bevoegde autoriteit teneinde te weten te komen welke stappen hij moet ondernemen om het rechtstreekse verzoek in te dienen.

- verzoek om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging/uitvoerbaarverklaring van een beslissing,
- verzoek om tenuitvoerlegging van een in de aangezochte staat gegeven of erkende beslissing,
- verzoek om vaststelling van een beslissing wanneer er geen eerdere beslissing voorhanden is, zo nodig met inbegrip van de vaststelling van de afstamming,
- verzoek om vaststelling van een beslissing wanneer er een beslissing voorhanden is, maar die niet kan worden erkend of ten uitvoer worden gelegd,
- verzoek om wijziging van een beslissing die is gegeven in de aangezochte staat of in een staat niet zijnde de aangezochte staat.

224. Een **onderhoudsplichtige** kan alleen de volgende verzoeken indienen uit hoofde van het verdrag:

- verzoek om erkenning van een beslissing met het doel de tenuitvoerlegging van een eerdere beslissing te beperken of op te schorten, of
- verzoek om wijziging van een beslissing die is gegeven in de aangezochte staat of in een staat niet zijnde de aangezochte staat.

De **onderhoudsplichtige** is de persoon die levensonderhoud is verschuldigd of ten aanzien van wie wordt gesteld dat hij levensonderhoud is verschuldigd. Dat kan een ouder of (gewezen) echtgenoot zijn, of iemand anders die levensonderhoud is verschuldigd overeenkomstig het recht van de staat waar de beslissing is gegeven. In sommige staten wordt deze persoon alimentatieplichtige, alimentatiebetaler, schuldenaar, niet met het gezag belaste ouder, niet-verzorgende ouder of niet-inwonende ouder genoemd.

225. Een **overheidslichaam** (verdrag) of **openbaar lichaam** (verordening) kan alleen de volgende verzoeken indienen:

- verzoek om tenuitvoerlegging van een in de aangezochte staat gegeven of erkende beslissing,
- verzoek om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging/uitvoerbaarverklaring van een elders gegeven beslissing, of
- uitsluitend op grond van het verdrag, een verzoek om vaststelling van een beslissing, zij het alleen indien een bestaande beslissing niet kan worden erkend vanwege een voorbehoud in de zin van artikel 20, lid 2 (de verordening voorziet niet in de mogelijkheid om voorbehouden te maken).

226. Hieruit volgt dat een overheidslichaam (verdrag) of openbaar lichaam (verordening) zich bijvoorbeeld niet op het verdrag of op de verordening kan beroepen om een bestaande beslissing te laten wijzigen, net zo min als een onderhoudsplichtige het verdrag of de verordening kan inroepen om een beslissing inzake levensonderhoud vast te stellen.

Een **overheidslichaam** (verdrag) of **openbaar lichaam** (verordening) is een overheidsinstantie die onder beperkte omstandigheden een verzoek inzake levensonderhoud kan indienen als onderhoudsgerechtigde.

227. Daarnaast voorzien het verdrag en de verordening in beperkingen ten aanzien van de omvang van de rechtsbijstand die in het kader van een verzoek moet worden verleend aan een onderhoudsgerechtigde of onderhoudsplichtige. Zie deel II, afdeling VII, van dit hoofdstuk, waarin een beschrijving wordt gegeven van de verplichting om rechtsbijstand te verlenen.

3. Heeft de verzoeker een beslissing inzake levensonderhoud?

228. Een **beslissing inzake levensonderhoud** is het beschikkend gedeelte van een door een gerechtelijke of administratieve autoriteit gewezen uitspraak houdende verplichting tot betaling van levensonderhoud ten behoeve van een verzoeker, een kind of iemand anders die levensonderhoud behoeft. Een beslissing inzake levensonderhoud kan een rechterlijke beschikking of uitspraak van een gerechtelijke autoriteit zijn (bevel, vonnis of arrest), of een beschikking van een administratieve autoriteit, een bestuurscollege of ministerie, voor zover deze voldoet aan de criteria die zijn vastgesteld

in artikel 19 van het verdrag en in artikel 2, lid 1, onder 1, van de verordening. Een „regeling inzake levensonderhoud”, zoals gedefinieerd artikel 3, onder e), van het verdrag en een „authentieke akte”, zoals gedefinieerd in artikel 2, lid 1, onder 3, van de verordening kunnen worden erkend en ten uitvoer worden gelegd in een staat mits zij uitvoerbaar zijn in de staat waar de regeling is getroffen en de akte is opgesteld. In de verordening wordt ook een definitie gegeven van een „gerechtelijke schikking” (artikel 2, lid 1, onder 2).

229. Op grond van het verdrag is een regeling inzake levensonderhoud geen beslissing in de zin van het verdrag. De erkenning van regelingen inzake levensonderhoud is onderworpen aan andere voorschriften (zie artikel 30 van het verdrag).

230. De verordening daarentegen, bepaalt dat in de lidstaat van herkomst uitvoerbare gerechtelijke schikkingen en authentieke akten in andere lidstaten worden erkend en daar op gelijke wijze uitvoerbaar zijn als beslissingen in de zin van de verordening, en dat de bepalingen van de verordening „voor zoveel nodig” van toepassing zijn op gerechtelijke schikkingen en authentieke akten (artikel 48).

231. Wanneer de verzoeker geen beslissing inzake levensonderhoud heeft, behoort een verzoek om vaststelling van een beslissing te worden ingediend. Zoals hierboven uiteengezet in de afdeling over de materiële werkingssfeer van het verdrag, kan het antwoord op de vraag of het verdrag van toepassing is op verzoeken om vaststelling afhangen van het soort levensonderhoud dat wordt gevraagd.

4. Waar is de beslissing inzake levensonderhoud gegeven?

232. Het is van belang om te weten waar de beslissing inzake levensonderhoud is gegeven, want daarvan hangt af of het al dan niet nodig is de beslissing te laten erkennen of uitvoerbaar te verklaren voordat zij ten uitvoer kan worden gelegd (zie hoofdstukken 7 en 8 voor meer informatie over de erkennings- en tenuitvoerleggingsprocedures krachtens het verdrag en de verordening). Wanneer de beslissing is gegeven in de aangezochte staat, is geen verzoek om erkenning nodig. In dit geval kan de verzoeker gewoon om tenuitvoerlegging van de beslissing verzoeken.

233. Voor verzoeken om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging/uitvoerbaarverklaring moet de beslissing inzake levensonderhoud zijn gegeven in een verdragsluitende staat die partij is bij het verdrag⁶⁹ of in een lidstaat waar de verordening van toepassing is.

5. Waar heeft de onderhoudsgerechtigde zijn gewone verblijfplaats?

234. Er dient niet alleen rekening te worden gehouden met de vraag of de betrokken verzoeker en verweerder in verdragsluitende staten of in lidstaten verblijven. Van even groot belang is de vraag waar de onderhoudsgerechtigde zijn gewone verblijfplaats heeft, niet alleen voor verzoeken om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging/uitvoerbaarverklaring, maar ook voor door onderhoudsplichtigen ingediende verzoeken om wijziging van een beslissing. De reden hiervoor is dat met betrekking tot de bevoegdheid voor en de erkenning en tenuitvoerlegging van een gewijzigde beslissing bijzondere bepalingen gelden waarvan de toepassing afhangt van de persoon die het verzoek heeft ingediend en alsook van de vraag of de onderhoudsgerechtigde zijn gewone verblijfplaats heeft in de staat waar de eerste beslissing inzake levensonderhoud is gegeven.

235. Het begrip „gewone verblijfplaats” wordt niet nader omschreven in het verdrag, noch in de verordening. De staat waar een onderhoudsgerechtigde zijn gewone verblijfplaats heeft, wordt derhalve bepaald rekening houdend met de feitelijke omstandigheden die eigen zijn aan elke zaak. Doorgaans wordt de gewone verblijfplaats

⁶⁹ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 240.

bepaald door diverse factoren in aanmerking te nemen, zoals de plaats waar de persoon gewoonlijk woont, werkt of naar school gaat⁷⁰.

236. Wanneer de onderhoudsgerechtigde zijn gewone verblijfplaats heeft in de staat waar de beslissing is gegeven, kan een andere staat zich ingevolge artikel 18 van het verdrag of artikel 8 van de verordening niet bevoegd verklaren voor een procedure tot wijziging van die beslissing. De erkenning van een beslissing tot wijziging op verzoek van een onderhoudsplichtige kan in dit geval worden geweigerd tenzij de in artikel 18 van het verdrag of in artikel 8 van de verordening bedoelde uitzonderingen toepassing vinden. In hoofdstukken 4 en 11 van het vademecum wordt nader hierop ingegaan.

Deel II — Gemeenschappelijke beschouwingen over alle verzoeken in de zin van het verdrag van 2007 en de verordening van 2009

237. In dit deel wordt aandacht besteed aan enkele gemeenschappelijke kwesties van verzoeken, rechtstreekse verzoeken en verzoeken om specifieke maatregelen waarop het verdrag of de verordening van toepassing is. Bevoegde autoriteiten moeten eerst nagaan welk instrument van toepassing is op een bepaald geval alvorens zich te beroepen op de in dit hoofdstuk vermelde informatie met betrekking tot verzoeken, rechtstreekse verzoeken of verzoeken om specifieke maatregelen die vallen onder een van beide instrumenten (zie hierboven, deel I, voor een uitvoerige beschrijving van de werkingssfeer en toepassing van het verdrag en de verordening).

238. Aangezien het verdrag en de verordening gelding hebben over de grenzen heen, is het van belang dat voor alle verzoeken en mededelingen wordt voldaan aan de daarin vervatte voorschriften betreffende het taalgebruik en de vereisten inzake de vertaling van stukken. Deze voorschriften zijn te vinden in artikelen 44 en 45 van het verdrag en voornamelijk in artikelen 59 en 66 van de verordening, alsook in artikelen 20, 28, 29 en 40.

I. Taalvoorschriften in het verdrag van 2007

A. Taal van verzoeken en stukken

239. Alle krachtens het verdrag ingediende verzoeken en de bijbehorende stukken (met inbegrip van de beslissing) worden opgesteld in de oorspronkelijke taal. Van het verzoek (en de bijbehorende stukken) moet ook een vertaling worden bijgevoegd in een officiële taal⁷¹ van de aangezochte staat, tenzij de bevoegde autoriteit van de aangezochte staat (de administratieve of gerechtelijke autoriteit die het verzoek behandelt) vrijstelling verleent van vertaling.

240. Op grond van het verdrag kan de aangezochte staat ook in een verklaring aangeven dat voor verzoeken en bijbehorende stukken een andere taal kan worden gebruikt dan zijn officiële taal⁷². Een verdragsluitende staat die niet alleen meerdere officiële talen heeft, maar ook meerdere territoriale eenheden omvat (bijvoorbeeld provincies of deelstaten), of die meerdere officiële talen heeft die in verschillende delen van zijn grondgebied kunnen worden gebruikt, kan eveneens in een verklaring vermelden welke taal voor elke specifieke territoriale eenheid moet worden gebruikt.

241. Ter zake zij opgemerkt dat het gebruik van de aanbevolen formulieren voor een verzoek in de zin van het verdrag belangrijke voordelen biedt; een daarvan is dat die formulieren zodanig zijn opgebouwd dat ze eenvoudig in elke taal in te vullen zijn en gemakkelijk te begrijpen zijn in een andere taal, waardoor de noodzaak van vertaling

⁷⁰ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punten 63 en 444.

⁷¹ Wanneer een staat meerdere officiële talen heeft die niet op alle delen van zijn grondgebied worden gebruikt, is het van belang met zekerheid vast te stellen in welke taal het verzoek moet worden opgesteld voor indiening in dat deel van het grondgebied (artikel 44, lid 2).

⁷² [Naam staat] [legt] [legt niet] [een dergelijke verklaring af, ertoe strekkende dat ...].

wordt verminderd. De aanbevolen formulieren voor het verdrag zijn te vinden op de website van de Haagse Conferentie, < www.hcch.net >, onder „Child Support/Maintenance Section”.

B. Uitzonderingen op de verplichting tot vertaling

242. Soms is het voor de verzoekende staat niet mogelijk of praktisch uitvoerbaar de stukken te vertalen in de door de aangezochte staat gebruikte of aangegeven taal, bijvoorbeeld wanneer de plaatselijke vertaaldiensten niet kunnen zorgen voor een vertaling in de taal van de aangezochte staat. Wanneer het dan gaat om een verzoek in de zin van hoofdstuk III (in de regel elk verzoek inzake levensonderhoud voor kinderen of elk verzoek om erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen inzake onderhoudsverplichtingen jegens kinderen en tussen (ex-)echtgenoten), kan de aangezochte staat overeenkomen zelf voor de vertaling te zorgen in deze specifieke zaak of in het algemeen⁷³.

243. Wanneer de aangezochte staat niet bereid is mee te werken aan de vertaling, kan de verzoekende staat de stukken naar keuze vertalen in hetzij de Engelse, hetzij de Franse taal. Vervolgens kan de aangezochte staat het stuk zo nodig in zijn eigen taal vertalen.

244. Gesteld bijvoorbeeld dat de verzoeker in de verzoekende staat (Noorwegen) niet de mogelijkheid heeft om de stukken te vertalen in de taal van de aangezochte staat (voor Mexico is dit het Spaans) en dat de autoriteit in Mexico de beslissing evenmin kan vertalen uit het Noors in het Spaans, dan kan de verzoeker de stukken laten vertalen uit het Noors in het Engels of het Frans. Vervolgens kan de Engelse of Franse vertaling naar Mexico worden verzonden.

245. De bovengenoemde uitzonderingen op de belangrijke bij het verdrag opgelegde verplichting tot vertaling worden doorgaans beheerd door de centrale autoriteit van de aangezochte staat. Meestal worden rechters en andere bevoegde autoriteiten niet daarbij betrokken.

II. Taalvoorschriften in de verordening van 2009

A. Algemene taalvoorschriften in de verordening met betrekking tot verzoeken en stukken (artikelen 59 en 66)

246. Naar uit artikel 59, lid 1, van de verordening volgt, moet de verzoekende autoriteit de formulieren voor een verzoek invullen in de officiële taal van de aangezochte lidstaat of in een officiële taal van een gebiedsdeel daarvan op de plaats van vestiging van de aangezochte centrale autoriteit, dan wel in een andere officiële taal van de Europese Unie die de aangezochte lidstaat heeft verklaard te kunnen aanvaarden, tenzij deze laatste ervoor kiest zelf voor de vertaling te zorgen⁷⁴.

247. Op grond van artikel 59, lid 2, van de verordening worden de stukken waarvan het formulier met het verzoek vergezeld gaat, alleen vertaald als zulks nodig is om de gevraagde bijstand te kunnen verlenen. Voorts wordt bepaald dat dit artikel onverlet laat de verdergaande vereisten inzake vertaling of transliteratie (zie verder) die bij de verordening worden opgelegd voor procedures en die zijn vervat in artikel 20 (getiteld „Stukken voor tenuitvoerlegging”), artikel 28 (getiteld „Procedure”, wat verzoeken om uitvoerbaarverklaring betreft), en artikel 40 (getiteld „Inroepen van een erkende beslissing”).

⁷³ Wanneer de aangezochte staat zoals hierboven uiteengezet zelf zorgt voor de vertaling, moeten de kosten van deze vertaling worden gedragen door de verzoekende staat (tenzij de centrale autoriteiten van beide staten anders zijn overeengekomen).

⁷⁴ [Naam staat] [heeft] [heeft niet] verklaard andere talen te aanvaarden dan [nationale ta(a)](en)].

248. In artikel 66 van de verordening is met betrekking tot de verplichting tot vertaling een algemene aanvullende regel neergelegd, op grond waarvan het geadieerde gerecht alleen dan een vertaling van bewijsstukken in een andere taal dan de procestaal van de partijen kan verlangen „indien het de vertaling nodig acht om uitspraak te kunnen doen of om de rechten van de verdediging in acht te nemen”⁷⁵.

Legalisatie verwijst naar bepaalde wettelijke formaliteiten, zoals het gebruik van een apostille (kantbeschikking) of een notariële waarmeding, om stukken voor echt te verklaren.

B. In de verordening vervatte verplichtingen tot vertaling ten aanzien van bepaalde verzoeken

249. De verordening bevat diverse bijzondere bepalingen met betrekking tot de transliteratie of de vertaling van stukken voor bepaalde verzoeken, meer in het bijzonder betreffende stukken voor tenuitvoerlegging (artikel 20), verzoeken om uitvoerbaarverklaring (artikel 28), niet-overlegging van een uittreksel (artikel 29), en voor het inroepen van een erkende beslissing (artikel 40). Ingevolge artikel 20, lid 1, onder d), artikel 28, lid 2, en artikel 40, lid 3, wordt aan de bevoegde autoriteit van het formulier waarvan het model in de bijlage bij de verordening is opgenomen „in voorkomend geval [...] een transliteratie of een vertaling van de inhoud” verstrekt in de officiële taal van de aangezochte lidstaat/procestaal (of in andere talen die de betrokken lidstaat heeft aangegeven te aanvaarden). De bevoegde autoriteiten van de aangezochte staat „kunnen geen vertaling van de beslissing verlangen” op grond van artikel 20, lid 2, en artikel 28, lid 2; een vertaling kan wel worden verlangd indien een rechtsmiddel tegen het verzoek wordt ingesteld. Ingevolge artikel 29, lid 2, wordt van de desbetreffende stukken een vertaling overgelegd indien de bevoegde autoriteit dat verlangt. Tot slot wordt bepaald dat de vertaling krachtens artikelen 20, 28, 29 en 40 moet worden gemaakt „door een persoon die tot het maken van vertalingen in een van de lidstaten bevoegd is”.

III. Legalisatie krachtens het verdrag van 2007 en de verordening van 2009

250. Om in overeenstemming te blijven met andere Haagse verdragen, bepaalt artikel 41 van het verdrag van 2007 dat geen legalisatie of soortgelijke formaliteiten worden vereist in het kader van dit verdrag. Artikel 65 van de verordening sluit vrijwel woordelijk aan bij deze formulering. Bijgevolg wordt geen officiële waarmeding of echtverklaring verlangd van de handtekening van de bevoegde ambtenaar die de stukken invult en moet evenmin een apostille worden gebruikt wanneer dat gangbaar is in een verdragsluitende staat of een lidstaat van de Europese Unie.

IV. Volmacht krachtens het verdrag van 2007 en de verordening van 2009

251. Artikel 42 van het verdrag en artikel 52 van de verordening bepalen dat in zeer uitzonderlijke gevallen een volmacht kan worden geëist van een verzoeker. Een volmacht kan worden geëist wanneer de centrale autoriteit of een andere autoriteit van de aangezochte staat namens de verzoeker optreedt, bijvoorbeeld in een gerechtelijke procedure, of wanneer de volmacht nodig is om een vertegenwoordiger aan te wijzen die in een specifieke zaak moet optreden⁷⁶. Krachtens het verdrag wordt in het landprofiel aangegeven of een volmacht wordt geëist door de aangezochte staat⁷⁷.

⁷⁵ Dit artikel is van toepassing „onverminderd” de artikelen 20, 28 en 40 houdende vereisten voor specifieke verzoeken.

⁷⁶ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 617.

⁷⁷ In [naam staat] [...].

V. Handtekeningen en gewaarmerkte afschriften van stukken krachtens het verdrag van 2007 en de verordening van 2009

A. Het verdrag

252. Het verdrag schrijft niet voor dat een verzoek moet worden ondertekend om geldig te zijn. Wat verzoeken om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging betreft, voorzien de ter zake geldende artikelen (artikel 12, lid 2, artikelen 13, 25 en 30) bovendien in de mogelijkheid om samen met het verzoek om erkenning gewone afschriften van stukken, met inbegrip van de beslissing, te verzenden. Tijdens de erkennings- en tenuitvoerleggingsprocedure kan de bevoegde autoriteit of de verweerder een gewaarmerkt afschrift van elk stuk verlangen voor zover dat nodig is om het verzoek te behandelen of verweer daartegen te voeren. Zo niet, kan worden volstaan met gewone afschriften. Een staat kan ook langs elektronische weg verzonden stukken aanvaarden, aangezien bewust een „mediumneutrale” strekking aan het verdrag werd gegeven.

253. Voorts kan een staat uit hoofde van het verdrag ook aangeven dat stelselmatig een gewaarmerkt afschrift van elk stuk wordt verlangd. In het landprofiel wordt vermeld of een staat heeft aangegeven dat dit voor alle zaken het geval is. De landprofielen van verdragsluitende staten zijn te vinden op de website van de Haagse Conferentie, < www.hcch.net >, onder „Child Support/Maintenance Section”.

B. De verordening

254. Op grond van de verordening moet het formulier voor een verzoek worden ondertekend hetzij door de verzoeker, hetzij door de persoon of autoriteit die in de verzoekende lidstaat is gemachtigd om namens de verzoeker het formulier in te vullen. Het gebruik van de formulieren voor een verzoek waarvan het model in de bijlage bij de verordening is opgenomen, wordt verplicht gesteld in de desbetreffende artikelen van de verordening (bijvoorbeeld artikelen 20, 28, 40, 48 en 57). Voor onder de verordening vallende verzoeken waarvoor naast een afschrift van de beslissing ook een uittreksel van de in de verzoekende lidstaat gegeven beslissing wordt verlangd, moet het uittreksel (met gebruikmaking van het formulier waarvan het model in de bijlage bij de verordening is opgenomen) worden afgegeven en ondertekend door het gerecht van herkomst; het afschrift van de beslissing moet voldoen „aan de vereisten om haar echtheid vast te stellen”.

VI. Bescherming van persoonsgegevens en vertrouwelijke informatie krachtens het verdrag van 2007 en de verordening van 2009

A. Het verdrag (artikelen 38 tot en met 40)

255. In het verdrag zijn enkele belangrijke waarborgen neergelegd ter bescherming van persoonsgegevens en vertrouwelijke informatie die in het kader van het verdrag worden uitgewisseld (in het verdrag is sprake van „persoonsgegevens” omdat dit begrip ook wordt gebezigd in andere Haagse verdragen). Deze waarborgen zijn vastgesteld in artikelen 38, 39 en 40. Persoonsgegevens omvatten, maar zijn niet beperkt tot, informatie zoals de naam, de geboortedatum, het adres of andere contactgegevens, alsook persoonsidentificerende gegevens zoals nationale identificatienummers of identiteitskaartnummers⁷⁸.

⁷⁸ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 605.

256. In het verdrag wordt erkend dat het, gezien de gevoeligheid van de persoonsgegevens die de staten met elkaar uitwisselen, van cruciaal belang is die gegevens te beschermen om te vermijden dat de partijen nadelige gevolgen ondervinden van de bekendmaking daarvan.

257. In het verdrag worden specifieke beperkingen gesteld aan de bekendmaking en bevestiging van informatie die onder bepaalde omstandigheden is verzameld of verzonden in het kader van het verdrag. Het is niet toegestaan informatie bekend te maken of te bevestigen indien zulks ten koste zou kunnen gaan van de gezondheid, veiligheid of vrijheid van een persoon (artikel 40, lid 1). Deze persoon kan een kind, de verzoeker, de verweerder of iemand anders zijn. Het verdrag legt wat dat betreft geen beperking op.

258. Wanneer een centrale autoriteit tot de vaststelling komt dat de bekendmaking of bevestiging van de informatie aanleiding kan geven tot een dergelijk risico, deelt zij dat mee aan de andere betrokken centrale autoriteit; deze laatste houdt daarmee rekening bij het behandelen van een verzoek in de zin van het verdrag. De aangezochte centrale autoriteit is niet gehouden aan een dergelijke vaststelling door de verzoekende centrale autoriteit. Niettemin dient de aangezochte centrale autoriteit vast te stellen of de bekendmaking ten koste zou kunnen gaan van de gezondheid, veiligheid of vrijheid van een persoon. Indien de verzoekende staat tot die vaststelling komt, wordt daar ingevolge artikel 40, lid 2, door de aangezochte centrale autoriteit rekening mee gehouden. De handelwijze die de aangezochte centrale autoriteit in dit geval moet volgen, hangt af van de informatie die nodig is om het verzoek te behandelen en om de bij het verdrag opgelegde verplichtingen van de staat na te komen (artikel 40). Wanneer de vrijgave van vertrouwelijke informatie over de verzoeker, de onderhoudsgerechtigde of iemand anders de verzoekende centrale autoriteit reden tot bezorgdheid geeft, wordt aanbevolen het adres van de centrale autoriteit of de bevoegde autoriteit van de verzoekende staat te gebruiken als „c/o”-adres van de onderhoudsgerechtigde of de verzoeker⁷⁹.

259. De verplichte en aanbevolen formulieren die het Permanent Bureau van de Haagse Conferentie heeft bekendgemaakt, zijn specifiek ontworpen met het oog op de bescherming van persoonsgegevens. Deze formulieren bieden de centrale autoriteit de mogelijkheid aan te geven of de bekendmaking of bevestiging van informatie reden tot bezorgdheid geeft en ten koste zou kunnen gaan van de gezondheid, veiligheid of vrijheid van een persoon (in de formulieren is daartoe een „aankruisvakje” opgenomen).

260. Wanneer bezorgdheid hieromtrent kenbaar wordt gemaakt, bestaat de mogelijkheid om gevoelige persoonsgegevens (zoals contactgegevens of informatie die kan worden gebruikt om de persoon te identificeren of te lokaliseren) in een afzonderlijk gedeelte van het formulier op te nemen. Op die manier kan het verzoek, met uitsluitend de gegevens die de verweerder nodig heeft om verweer te kunnen voeren, worden bezorgd aan de verweerder of de bevoegde autoriteit zonder de verzoeker, de onderhoudsgerechtigde of iemand anders in gevaar te brengen.

261. Elke autoriteit, met inbegrip van bevoegde autoriteiten of gerechtelijke autoriteiten van de aangezochte staat, die informatie verwerkt in het kader van bij het verdrag geregelde procedures is bovendien verplicht de vertrouwelijkheid daarvan te waarborgen in overeenstemming met de eigen nationale wetgeving (artikel 39). Bijgevolg moet elke verzending of overdracht van informatie tevens voldoen aan de interne vereisten die zijn vastgesteld in het toepasselijke nationale recht, zoals het verkrijgen van toestemming om informatie vrij te geven of eventuele beperkingen ten aanzien van openbaarmaking⁸⁰.

⁷⁹ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 612. Een staat die ervoor kiest gebruik te maken van een „c/o”-adres, dient erop bedacht zijn dat de aangezochte staat om redenen van nationaal recht, bijvoorbeeld met het oog op de betekening of de kennisgeving van stukken, het persoonlijke adres van een onderhoudsgerechtigde kan opvragen.

⁸⁰ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

B. De verordening (artikelen 61 tot en met 63, en artikel 57, lid 3)

262. Ingevolge artikel 68, lid 4, van de verordening laat deze de toepassing „onverlet” van *Richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van 24 oktober 1995 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens*. In de vierendertigste en vijfendertigste overweging van de considerans bij de verordening is ook sprake van algemene gegevensbescherming krachtens de verordening. De vierendertigste overweging stelt dat Richtlijn 95/46/EG, zoals omgezet in de nationale wetgeving van de lidstaten, dient in acht te worden genomen.

263. De in de verordening vervatte bepalingen met betrekking tot de bescherming van persoonsgegevens, vertrouwelijke informatie en persoonlijke levenssfeer (informationele privacy) zijn vervat in artikelen 61 tot en met 63. Daarin worden beperkingen en procedures vastgesteld ten aanzien van persoonsgegevens van onderhoudsgerechtigden en onderhoudsplichtigen die met toepassing van de verordening worden gedeeld, uitgewisseld en overgedragen binnen lidstaten (dat wil zeggen tussen centrale autoriteiten en overheidsinstanties of -administraties, andere rechtspersonen die daarover kunnen beschikken, bevoegde gerechten, andere voor de kennisgeving of betekening van stukken bevoegde autoriteiten en met de tenuitvoerlegging van een beslissing belaste bevoegde autoriteiten) en tussen verzoekende centrale autoriteiten en aangezochte centrale autoriteiten.

264. Artikel 61 regelt de toegang tot informatie voor centrale autoriteiten, en bepaalt hoe centrale autoriteiten naar behoren informatie kunnen verkrijgen en meedelen die betrekking heeft op: het adres van de onderhoudsplichtige of van de onderhoudsgerechtigde, de inkomsten van de onderhoudsplichtige, de gegevens omtrent de werkgever van de onderhoudsplichtige en/of de bankrekening of bankrekeningen van de onderhoudsplichtige, en het vermogen van de onderhoudsplichtige. Op grond van dit artikel moet de verkregen informatie „toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig zijn”. De informatie die de centrale autoriteit kan opvragen, varieert afhankelijk van het soort verzoek (artikel 61, lid 2). Ten behoeve van de verkrijging of de wijziging van een beslissing kan alleen het adres van de onderhoudsplichtige of van de onderhoudsgerechtigde worden opgevraagd. Ten behoeve van de erkenning, de uitvoerbaarverklaring of de tenuitvoerlegging van een beslissing kan de informatie over het vermogen van de onderhoudsplichtige alleen worden opgevraagd wanneer de verkregen informatie over de inkomsten van de onderhoudsplichtige, zijn werkgever of bankrekening(en) niet volstaat.

265. Artikel 62 van de verordening bepaalt dat centrale autoriteiten de in artikel 61 bedoelde informatie verstrekt aan de betrokken nationale bevoegde autoriteiten, en dat elke autoriteit en elk gerecht waaraan informatie is verstrekt, deze alleen mag gebruiken „om de inning van levensonderhoud te vergemakkelijken”. In artikel 62, lid 3, wordt een algemene beperking vastgesteld ten aanzien van de bewaringsduur van deze informatie: de autoriteit mag deze informatie „niet langer bewaren dan nodig is voor het doel waarvoor zij is verstrekt”. Elke autoriteit die gegevens verwerkt welke haar met toepassing van artikel 61 zijn verstrekt, verzekert de vertrouwelijkheid daarvan overeenkomstig het nationale recht (artikel 62, lid 4)⁸¹.

266. De kennisgeving aan de persoon over wie informatie is verzameld (artikel 63) geschiedt overeenkomstig het nationale recht⁸². Artikel 63, lid 2, van de verordening voorziet in een uitzondering op de kennisgeving aan de persoon over wie informatie is verzameld: indien er gevaar is dat deze kennisgeving afbreuk doet aan de daadwerkelijke inning van het levensonderhoud, kan zij worden uitgesteld voor een termijn van ten hoogste negentig dagen vanaf de datum waarop de informatie aan de aangezochte centrale autoriteit is verstrekt.

⁸¹ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

⁸² Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

267. Tot slot bepaalt artikel 57, lid 3, van de verordening dat in gevallen van huiselijk geweld, in plaats van het persoonlijke adres van de verzoeker een ander adres kan worden opgegeven, zij het uitsluitend „indien het nationale recht van de aangezochte lidstaat niet vereist dat de verzoeker zijn persoonlijk adres opgeeft om de procedure te kunnen inleiden”⁸³.

VII. Effectieve toegang tot procedures en rechtsbijstand krachtens het verdrag van 2007 en de verordening van 2009

A. Overzicht

1. Effectieve toegang tot procedures/toegang tot de rechter op grond van het verdrag en de verordening

268. Een van de hoofdbeginselen waarop het verdrag en de verordening berusten, is dat verzoekers effectieve toegang moeten hebben tot de procedures die nodig zijn om verzoeken in de aangezochte staat in te dienen. Effectieve toegang tot procedures betekent dat de verzoeker, zo nodig daarin bijgestaan door de autoriteiten van de aangezochte staat, in de gelegenheid wordt gesteld zijn zaak effectief toe te lichten ten overstaan van de bevoegde instanties van de aangezochte staat⁸⁴. Gewezen zij op een licht verschil in bewoordingen tussen het verdrag en de verordening wat de „effectieve toegang tot procedures” betreft: anders dan in het verdrag, wordt dit in de verordening „effectieve toegang tot de rechter” genoemd. Beide uitdrukkingen verwijzen evenwel naar dezelfde beginselen die in beide instrumenten zijn neergelegd (in deze afdeling worden beide formuleringen zonder onderscheid door elkaar gebruikt).

269. Artikelen 14, 15, 16, 17 en 43 van het verdrag en artikelen 43, 44, 45, 46, 47 en 67 van de verordening leggen de aangezochte staat de verplichting op om te zorgen voor effectieve toegang tot procedures (verdrag) of daadwerkelijke toegang tot de rechter (verordening), met inbegrip van het verstrekken van kosteloze rechtsbijstand onder bepaalde omstandigheden. Voorts voorzien deze artikelen in de mogelijkheid om onder bepaalde voorwaarden kosten te verhalen op (verdrag) of terug te vorderen van (verordening) de in het ongelijk gestelde partij (artikel 43 van het verdrag en artikelen 43 en 67 van de verordening). Deze bepalingen worden samengevat in deze afdeling van het vademecum.

270. In artikel 14, lid 1, van het verdrag en in artikel 44, lid 1, van de verordening wordt als algemene verplichting opgelegd dat verzoekers effectieve toegang tot procedures (verdrag) of daadwerkelijke toegang tot de rechter (verordening) moet worden verstrekt, waaronder tenuitvoerleggings- en beroepsprocedures (verdrag) of rechtsmiddelen (verordening). Verzoekers zijn te verstaan als alle personen en instanties die door tussenkomst van een centrale autoriteit verzoeken indienen, dus niet alleen onderhoudsgerechtigden en onderhoudsplichtigen, maar ook overheidslichamen (verdrag) of openbare lichamen (verordening) wanneer zij ten behoeve van verzoeken om erkenning en om erkenning en tenuitvoerlegging optreden namens een onderhoudsgerechtigde. De verordening bepaalt dat alle „partijen in een geschil in de zin van deze verordening” daadwerkelijke toegang tot de rechter hebben. Anders dan in het verdrag, wordt in de verordening daaraan toegevoegd dat deze daadwerkelijke toegang wordt gewaarborgd aan „elke verzoeker die zijn verblijfplaats in de verzoekende lidstaat heeft”.

271. Rechtstreekse verzoeken aan bevoegde autoriteiten worden voornamelijk geregeld bij artikel 17, onder b), van het verdrag en bij artikel 47 van de verordening. Staten kunnen voor de verlening van rechtsbijstand als voorwaarde stellen dat een draagkrachttoets (verdrag) of toetsing van de draagkracht (verordening) dan wel een

⁸³ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

⁸⁴ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 357.

onderzoek naar (verdrag) of toetsing van (verordening) de gegrondheid van het verzoek wordt uitgevoerd. Voorts wordt een algemene verplichting opgelegd om rechtsbijstand te verlenen in het kader van alle procedures voor erkenning, uitvoerbaarheid en tenuitvoerlegging, in het bijzonder wanneer de verzoeker rechtsbijstand heeft genoten of kosteloos heeft geprocedeerd in de staat van herkomst. Ook artikel 14, lid 5, van het verdrag en artikel 44, lid 5, van de verordening vinden toepassing op rechtstreekse verzoeken.

2. Rechtsbijstand

272. Indien de omstandigheden zulks vereisen, moet rechtsbijstand worden verleend met het oog op het verstrekken van effectieve toegang tot procedures (verdrag) of daadwerkelijke toegang tot de rechter (verordening). De middelen of draagkracht van de

In artikel 45 van de **verordening** wordt **rechtsbijstand** als volgt gedefinieerd: „de bijstand die de partijen nodig hebben om hun rechten te kennen en te doen gelden en om te waarborgen dat hun verzoek, dat via de centrale autoriteiten of rechtstreeks bij de bevoegde autoriteiten wordt ingediend, volledig en doeltreffend zal worden behandeld. Zij dekt in voorkomend geval de volgende kosten:

- a) de kosten van advies in de precontentieuze fase, ter beslechting van een geschil voordat dit aan de rechter wordt voorgelegd;
- b) juridische bijstand om een zaak bij een rechterlijke of andere autoriteit aanhangig te maken en vertegenwoordiging in rechte;
- c) de vrijstelling van of de tegemoetkoming in de proceskosten, en het honorarium van lasthebbers die zijn aangewezen om in de procedure op te treden;
- d) in lidstaten waar de in het ongelijk gestelde partij aansprakelijk is voor de kosten van de wederpartij, indien de begunstigde van de rechtsbijstand de zaak verliest, de door de wederpartij gemaakte kosten, die zouden zijn gedekt indien de begunstigde zijn gewone verblijfplaats zou hebben in de lidstaat waar de zaak aanhangig is gemaakt;
- e) de kosten van vertolking;
- f) de kosten van vertaling van de voor de afdoening van de zaak benodigde stukken die door de rechter of de bevoegde autoriteit worden verlangd en door de begunstigde van de rechtsbijstand worden overgelegd, en
- g) de reiskosten die voor rekening van de begunstigde van de rechtsbijstand komen, voor zover de wet of het gerecht van de betreffende lidstaat verlangt dat, wanneer de zaak voorkomt, de bij het aanhangig maken van de zaak betrokken personen zelf ter terechtzitting aanwezig zijn en de rechter beslist dat zij niet anderszins ten genoegen van de rechter kunnen worden gehoord.”

verzoeker mogen niet in de weg staan aan deze toegang. Daarom is in artikel 15 van het verdrag en in artikel 46 van de verordening bepaald dat in de meeste gevallen **kosteloze rechtsbijstand wordt verleend voor elk verzoek dat een onderhoudsgerechtigde door tussenkomst van centrale autoriteiten indient betreffende onderhoudsverplichtingen jegens een persoon jonger dan 21 jaar, die voortvloeien uit een ouder-kindrelatie**⁸⁵.

273. De reikwijdte van de verplichting om kosteloze rechtsbijstand te verlenen wordt echter beperkt door te stellen dat geen dergelijke bijstand is vereist voor zover de in de

In artikel 3 van het **verdrag** wordt **rechtsbijstand** als volgt gedefinieerd: „de bijstand die verzoekers nodig hebben om hun rechten te kennen en te doen gelden en om te waarborgen dat verzoeken volledig en effectief worden behandeld in de aangezochte staat. Deze bijstand kan in voorkomend geval worden verleend in de vorm van juridisch advies, bijstand om een zaak bij een autoriteit aanhangig te maken, vertegenwoordiging in rechte en vrijstelling van proceskosten”.

aangezochte staat toegepaste procedures voldoende eenvoudig zijn om de verzoeker in staat te stellen zonder dergelijke bijstand de zaak aanhangig te maken, en voor zover de centrale autoriteit kosteloos de noodzakelijke diensten verleent.

274. Dit is niet onbelangrijk, aangezien talloze staten met het oog op de erkenning, erkenning en tenuitvoerlegging, tenuitvoerlegging, vaststelling en wijziging van beslissingen inzake levensonderhoud effectieve en efficiënte procedures hebben uitgewerkt die openstaan voor alle verzoekers in die staat zonder dat zij daarvoor **rechtsbijstand** nodig hebben. Deze procedures zijn in gelijke mate beschikbaar voor

⁸⁵ Zie ook de zesendertigste overweging van de considerans bij de verordening.

verzoekers in de bij het verdrag of de verordening geregelde aangelegenheden. Naargelang van de staat kan het daarbij gaan om het gebruik van vereenvoudigde formulieren, administratieve procedures, en de verstrekking van informatie en advies aan alle verzoekers door de centrale autoriteit of de bevoegde autoriteit. Zolang deze vereenvoudigde procedures de verzoeker in de gelegenheid stellen zijn zaak effectief te bepleiten en zolang zij kosteloos beschikbaar worden gesteld door de aangezochte staat, rust op deze laatste geen enkele verplichting om de verzoeker kosteloze rechtsbijstand te verlenen⁸⁶.

275. Wanneer geen vereenvoudigde procedures beschikbaar zijn en rechtsbijstand nodig is, voorzien het verdrag en de verordening in diverse bepalingen die vaststellen in welke omstandigheden deze rechtsbijstand kosteloos aan de verzoekers moet worden verleend. De voorwaarden voor verkrijging van kosteloze rechtsbijstand mogen niet restrictiever zijn dan de voorwaarden gesteld in soortgelijke binnenlandse zaken (artikel 14, lid 4, van het verdrag en artikel 44, lid 4, van de verordening).

276. In de tekstvakken hierboven staat de definitie die in het verdrag en in de verordening wordt gegeven van het begrip „rechtsbijstand”. Beide definities zijn weliswaar vergelijkbaar, maar vertonen toch belangrijke verschillen: zo bevat de definitie in de verordening nadere bepalingen met betrekking tot de behandeling van kosten van vertolking en vertaling alsook noodzakelijke reiskosten ten behoeve van procedures; voorts wordt in de verordening gesteld dat de in het ongelijk gestelde partij aansprakelijk is voor de kosten van de wederpartij indien de begunstigde van de rechtsbijstand de zaak verliest.

277. Wanneer de verzoeker rechtsbijstand nodig heeft, wordt in het verdrag en de verordening als algemeen uitgangspunt gesteld dat alle verdragsluitende staten of lidstaten deze bijstand kosteloos moeten verlenen aan de onderhoudsgerechtigden in vrijwel alle aangelegenheden die betrekking hebben op **onderhoudsverplichtingen jegens kinderen**. Op deze regel zijn er enkele uitzonderingen, in het bijzonder voor staten die uit hoofde van het verdrag verklaringen hebben afgelegd (de verordening voorziet niet in de mogelijkheid om dergelijke verklaringen af te leggen)⁸⁷.

Opmerking: wanneer de te erkennen en ten uitvoer te leggen beslissing zowel betrekking heeft op onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten als op onderhoudsverplichtingen jegens kinderen, geldt hetzelfde recht op kosteloze rechtsbijstand.

278. Ten aanzien van verzoeken inzake **levensonderhoud anders dan voor kinderen** zijn de voorwaarden voor verkrijging van kosteloze rechtsbijstand krachtens het verdrag en de verordening echter restrictiever voor de verzoekers; dat is ook het geval voor onderhoudsplichtigen ten aanzien van verzoeken om erkenning en wijziging. Voor dergelijke verzoeken kan de verlening van rechtsbijstand in de aangezochte staat afhankelijk worden gesteld van een draagkrachttoets (verdrag) of toetsing van de draagkracht (verordening) dan wel een onderzoek naar (verdrag) of toetsing van (verordening) de gegrondheid van het verzoek.

Met behulp van een **draagkrachttoets** (verdrag) of **toetsing van de draagkracht** (verordening) wordt informatie verkregen over het inkomen en vermogen van de verzoeker, of over andere financiële omstandigheden die invloed hebben op het vermogen van de verzoeker om te betalen voor rechtsbijstand.

Bij een **onderzoek naar de gegrondheid van het verzoek** (verdrag) of **toetsing van de gegrondheid van het verzoek** (verordening) wordt het verzoek doorgaans getoetst op gegrondheid of slaagkans, rekening houdend met diverse inhoudelijke aspecten, zoals de rechtsgrondslag voor het verzoek en de feitelijke omstandigheden van de zaak die bepalen hoe groot de kans is dat de verzoeker in het gelijk zal worden gesteld.

⁸⁶ In [naam staat] [...].

⁸⁷ Zo kan een staat uit hoofde van het verdrag verklaren met betrekking tot bepaalde zaken gebruik te maken van een op het kind gerichte toetsing van de middelen (artikel 16, lid 1). De Europese Unie zal geen dergelijke verklaring afleggen. Bijgevolg wordt voor onder het verdrag vallende zaken geen op het kind gerichte toetsing van de middelen toegepast in de lidstaten van de Europese Unie (zie hierboven, *Besluit 2011/432/EU van de Raad*, voetnoot 59).

279. Niettemin zij benadrukt dat alle verzoekers (onderhoudsgerechtigden, onderhoudsplichtigen of overheidslichamen (verdrag) of openbare lichamen (verordening)⁸⁸) in alle zaken betreffende de erkenning en tenuitvoerlegging in ten minste dezelfde mate recht hebben op rechtsbijstand als in soortgelijke binnenlandse zaken (artikel 17, onder b), van het verdrag en artikel 47, lid 2, van de verordening). Dit beginsel garandeert hetzelfde niveau van dienstverlening voor alle verzoekers, ongeacht hun verblijfplaats. Bovendien kan de aangezochte staat, ondanks het feit dat kosteloze rechtsbijstand niet altijd beschikbaar is, geen zekerheid, borgtocht of depot (verdrag) of pand (verordening) vereisen om de betaling van eventuele gerechtskosten te verzekeren (artikel 14, lid 5, en artikel 37, lid 2, van het verdrag en artikel 44, lid 5, van de verordening). De volgende factoren moeten daarom in overweging worden genomen om te bepalen of een verzoeker kosteloze rechtsbijstand kan genieten:

- het bestaan van vereenvoudigde procedures die kosteloos openstaan voor de verzoeker in de aangezochte staat,
- het soort levensonderhoud dat aan de orde is (voor kinderen, tussen (ex-)echtgenoten of voor andere familieleden),
- de hoedanigheid van de verzoeker (onderhoudsgerechtigde of onderhoudsplichtige),
- het soort verzoek dat wordt ingediend (om erkenning, om tenuitvoerlegging, om vaststelling, om wijziging of om specifieke maatregelen of rechtstreekse verzoeken),
- de vraag of het betrokken verzoek in de aangezochte staat wordt onderworpen aan een draagkrachttoets (een op het kind gerichte toetsing van de middelen of een toetsing gebaseerd op de financiële toestand van de verzoeker) dan wel aan een onderzoek naar de gegrondheid van het verzoek.

280. In de volgende afdelingen en stroomschema's worden de voorwaarden voor verkrijging van kosteloze rechtsbijstand nader uitgelegd in diverse praktijksituaties.

B. Verplichting om kosteloze rechtsbijstand te verlenen

281. In de volgende afdeling worden de voorwaarden voor verkrijging van kosteloze rechtsbijstand uiteengezet voor onder het verdrag en de verordening vallende verzoeken in alle staten, met uitzondering van de verdragsluitende staten die partij zijn bij het verdrag en die hebben verklaard gebruik te maken van op het kind gerichte toetsing van de middelen⁸⁹ (de verordening voorziet niet in de mogelijkheid om een dergelijke verklaring af te leggen).

282. Opgemerkt zij dat de stroomschema's in deze afdeling voornamelijk berusten op de verdragsbepalingen en verwijzen naar zaken die onder toepassing van het verdrag vallen. Daarbij komen dus soms de gevolgen tot uitdrukking van eventuele verklaringen en voorbehouden van verdragsluitende staten ten aanzien van het verdrag.

1. Door een onderhoudsgerechtigde ingediende verzoeken

a) Verzoeken inzake levensonderhoud voor kinderen jonger dan 21 jaar (of jonger dan 18 jaar indien krachtens het verdrag een daartoe strekkend voorbehoud werd gemaakt)

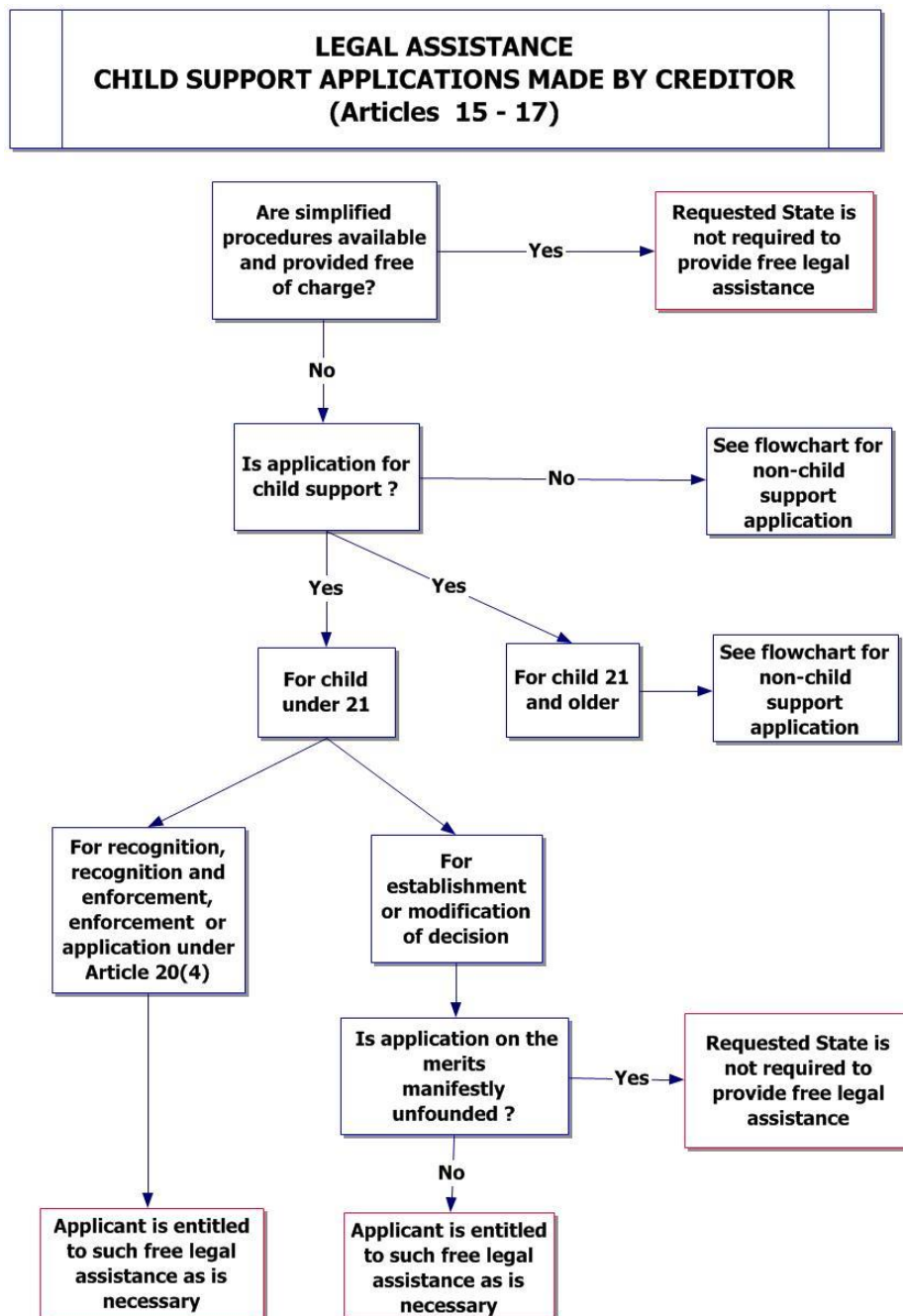
283. Zoals hieronder aangegeven, moet op grond van het verdrag en de verordening kosteloze rechtsbijstand worden verleend wanneer door tussenkomst van een centrale autoriteit wordt verzocht om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging van een beslissing inzake

Opmerking: wanneer de te erkennen en ten uitvoer te leggen beslissing eveneens betrekking heeft op onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten, gelden dezelfde voorwaarden voor verkrijging van kosteloze rechtsbijstand.

⁸⁸ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 383.

⁸⁹ Zo kan een staat uit hoofde van het verdrag verklaren met betrekking tot de toetsing van de middelen (artikel 16, lid 1). Dit kan ook gebeuren op grond van de verordening (artikel 44, lid 5). De verklaring afleggen. Bijgevolg wordt voor onder het verdrag vallende zaken geen op het kind gerichte toetsing van de middelen toegepast in de lidstaten van de Europese Unie (zie hierboven, *Besluit 2011/432/EU van de Raad*, voetnoot 59).

levensonderhoud voor kinderen. Op deze regel worden geen uitzonderingen gemaakt. Wanneer het verzoek betrekking heeft op levensonderhoud voor kinderen, maar strekt tot vaststelling of wijziging van een beslissing, kan een staat de verlening van kosteloze rechtsbijstand weigeren indien hij van oordeel is dat het verzoek of enig beroep (verdrag) of rechtsmiddel (verordening) kennelijk ongegrond is⁹⁰.

Figuur 3: Rechtsbijstand krachtens het verdrag: door een onderhoudsgerechtigde ingediende verzoeken inzake levensonderhoud voor kinderen

⁹⁰ Zie ook artikel 43, lid 2, van het verdrag met betrekking tot de inning van kosten en artikel 67 van de verordening met betrekking tot het verhalen van kosten.

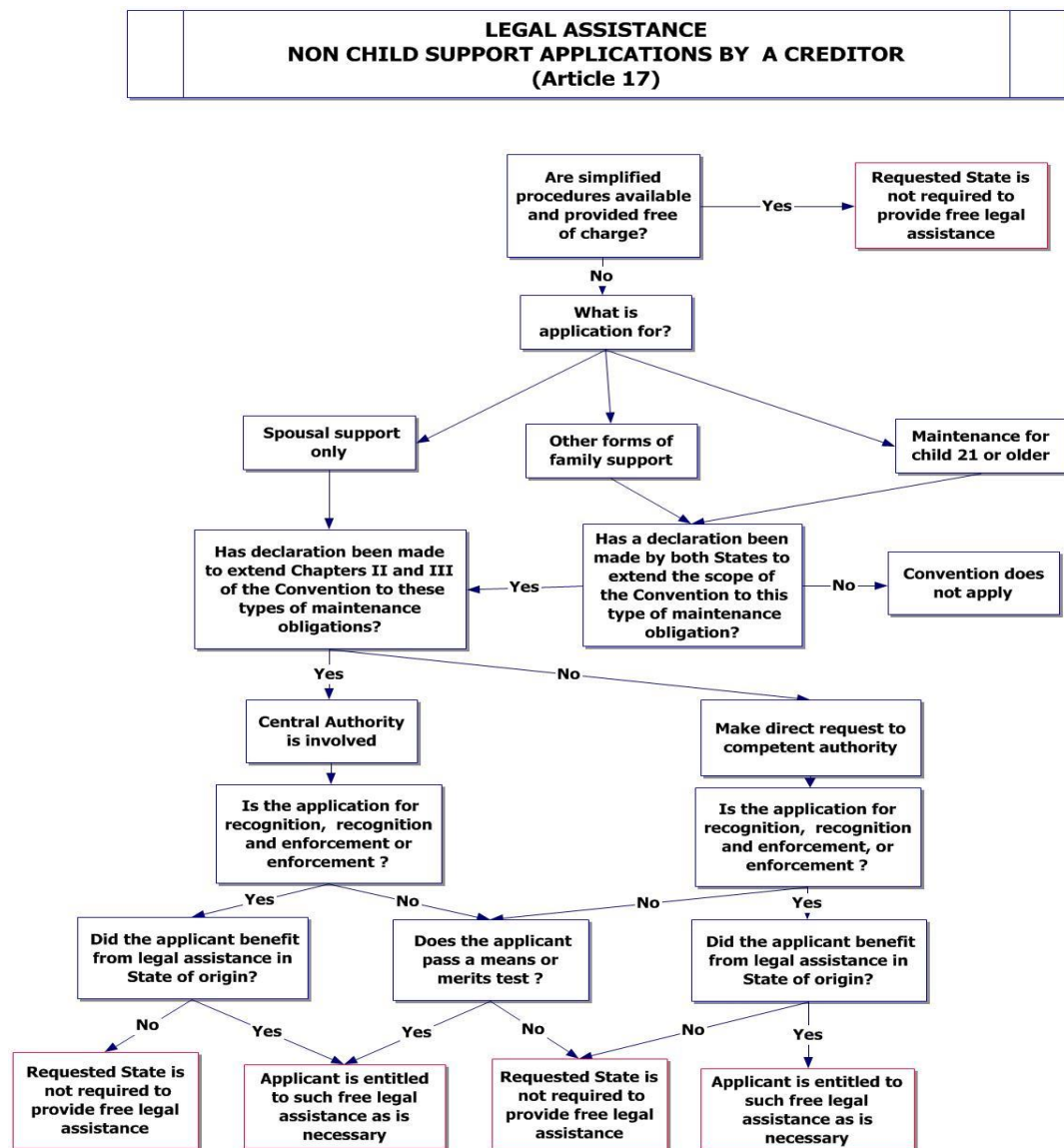
b) Verzoeken inzake levensonderhoud anders dan voor kinderen jonger dan 21 jaar (of jonger dan 18 jaar indien krachtens het verdrag een daartoe strekkend voorbehoud werd gemaakt)

284. Wanneer het verzoek betrekking heeft op levensonderhoud voor kinderen van 21 jaar of ouder, onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten of jegens andere familieleden, en de staat heeft krachtens het verdrag de werkingssfeer daarvan uitgebreid tot dit soort zaken, moet niet stelselmatig kosteloze rechtsbijstand worden verleend. Een lidstaat van de Europese Unie of een verdragsluitende staat die partij is bij het verdrag kan weigeren deze bijstand te verlenen wanneer het weinig waarschijnlijk is dat het verzoek zal worden ingewilligd (onderzoek naar de gegrondheid van het verzoek); hij kan de verkrijging van kosteloze rechtsbijstand ook afhankelijk stellen van een draagkrachttoets⁹¹.

285. In elke zaak die betrekking heeft op de erkenning, de erkenning en tenuitvoerlegging dan wel de tenuitvoerlegging van een bestaande beslissing voor de in het vorige punt genoemde onderhoudsverplichtingen en waarvoor de verzoeker in de staat van herkomst kosteloze rechtsbijstand heeft genoten met het oog op de vaststelling van de beslissing, heeft de verzoeker in de aangezochte staat echter eveneens recht op dezelfde mate van bijstand voor zover die daar beschikbaar is. Dit wordt hieronder verduidelijkt in Figuur 4: Rechtsbijstand krachtens het verdrag: door de onderhoudsgerechtigde ingediende verzoeken inzake levensonderhoud anders dan voor kinderen⁹².

⁹¹ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

⁹² Ibidem.

Figuur 4: Rechtsbijstand krachtens het verdrag: door de onderhoudsgerechtigde ingediende verzoeken inzake levensonderhoud anders dan voor kinderen

c) Door een overheidslichaam (verdrag) of openbaar lichaam (verordening) ingediende verzoeken

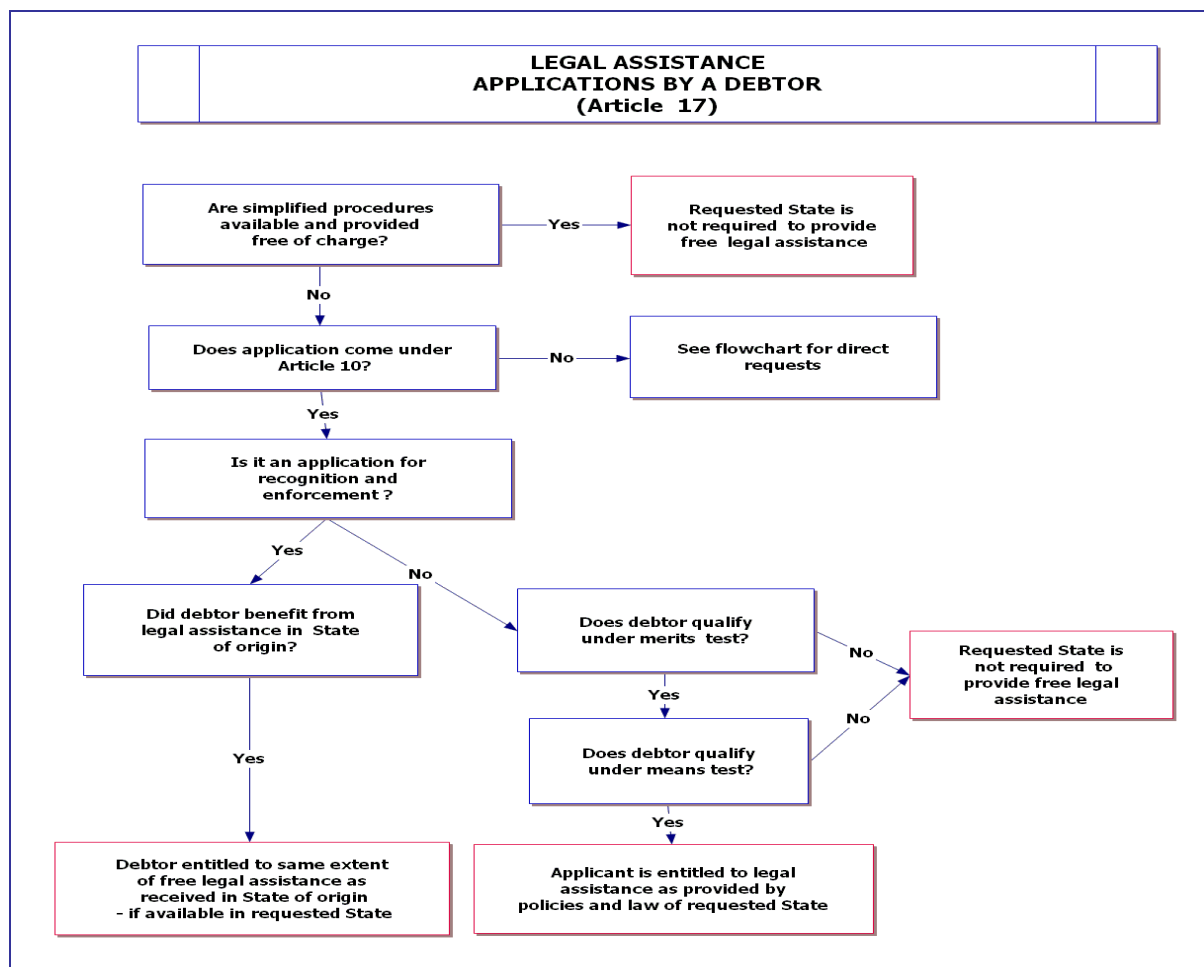
286. Wanneer de verzoeker een overheidslichaam is in de zin van artikel 36 van het verdrag of een openbaar lichaam in de zin van artikel 64 van de verordening, beantwoordt hij aan de omschrijving van een onderhoudsgerechtigde ten behoeve van verzoeken om erkenning, om erkenning en tenuitvoerlegging dan wel om tenuitvoerlegging van een beslissing. Bijgevolg hebben overheidslichamen (verdrag) of openbare lichamen (verordening) recht op kosteloze rechtsbijstand in het kader van deze verzoeken die betrekking hebben op beslissingen inzake levensonderhoud voor kinderen jonger dan 21 jaar (of 18 jaar indien krachtens het verdrag een daartoe strekkend voorbehoud werd gemaakt)⁹³.

2. Door een onderhoudsplichtige ingediende verzoeken

287. Voor verzoeken die door een onderhoudsplichtige worden ingediend, kan de aangezochte staat zowel een draagkrachttoets (verdrag) of toetsing van de draagkracht (verordening) dan wel een onderzoek naar (verdrag) of toetsing van (verordening) de gegrondheid van het verzoek uitvoeren om te bepalen of kosteloze rechtsbijstand moet

⁹³ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 383.

worden verleend (artikel 17 van het verdrag en artikel 47 van de verordening). Dit wordt hieronder verduidelijkt in figuur 5, waarbij het verdrag als voorbeeld wordt genomen.

Figuur 5: Rechtsbijstand krachtens het verdrag: door een onderhoudsplichtige ingediende verzoeken

3. Afstamming of genetisch onderzoek

288. Ingevolge artikel 6, lid 2, onder h), van het verdrag en artikel 51, lid 2, onder h), van de verordening neemt een centrale autoriteit alle passende maatregelen om bijstand te verlenen bij de vaststelling van de afstamming wanneer dat noodzakelijk is voor de inning van levensonderhoud (zie hierboven, punt 154, en hoofdstuk 1, afdeling I, onder B, en afdeling III, onder B). Met genetisch onderzoek om de afstamming vast te stellen kunnen hoge kosten gepaard gaan. Om te vermijden dat deze kosten een belemmering vormen voor de verkrijging van beslissingen inzake levensonderhoud voor kinderen⁹⁴, kan de aangezochte staat de verzoeker niet verplichten de kosten te betalen voor een onderzoek ter vaststelling van de afstamming in het kader van een verzoek in de zin van artikel 10, lid 1, onder c), van het verdrag of artikel 56, lid 1, onder c), van de verordening. Deze kosten vallen onder de algemene verplichting tot het verlenen van kosteloze rechtsbijstand⁹⁵.

289. Hoe deze bepalingen in de praktijk worden toegepast, hangt af van de nationale procedures met betrekking tot genetisch onderzoek in de betrokken verdragsluitende staten. In sommige staten kan als voorwaarde voor een daartoe strekkend verzoek worden gesteld dat de persoon die het onderzoek aanvraagt de volledige kosten daarvan vooruitbetaalt, met inbegrip van de kosten voor de moeder en het kind of de kinderen. In andere staten kan van de onderhoudsplichtige worden verlangd dat hij alleen zijn

⁹⁴ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 390.

⁹⁵ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 392.

aandeel in de onderzoekskosten vooruitbetaalt. In dat geval dekt de aangezochte staat de kosten voor het onderzoek van de moeder en het kind of de kinderen – kosten die anders door de verzoeker zouden moeten worden betaald. Niettemin zijn deze kosten echter verhaalbaar op de onderhoudsplichtige indien hij de ouder van het kind blijkt te zijn. Elke staat beslist naar nationaal recht of volgens interne procedures in welke mate de onderzoekskosten voor rekening van de onderhoudsplichtige komen en in welk stadium van de procedure die kosten in voorkomend geval worden betaald⁹⁶.

290. Wanneer het verzoek betrekking heeft op levensonderhoud voor een kind jonger dan 21 jaar, geldt als algemene regel dat de onderhoudsgerechtigde de kosten voor een onderzoek ter vaststelling van de afstamming niet moet vooruitbetalen, tenzij het verzoek kennelijk ongegrond is⁹⁷.

291. In de staten die uit hoofde van het verdrag hebben verklaard gebruik te maken van een op het kind gerichte toetsing van de middelen (uitsluitend krachtens het verdrag), worden de kosten voor het onderzoek ter vaststelling van de afstamming gedekt door de beschikbare rechtsbijstand, tenzij het kind deze toetsing niet doorstaat⁹⁸.

C. Effectieve toegang tot procedures en rechtsbijstand [naam staat]

[Nationale gegevens vermelden]

VIII. Voorlopige en bewarende maatregelen krachtens het verdrag van 2007 en de verordening van 2009

A. Bijstand van de centrale autoriteit bij voorlopige maatregelen krachtens het verdrag en de verordening

292. In zowel het verdrag als de verordening zijn bepalingen opgenomen die de centrale autoriteiten de verplichting opleggen onder bepaalde omstandigheden en voorwaarden bijstand te verlenen bij het instellen van procedures ter verkrijging van „voorlopige maatregelen” in de aangezochte staat.

293. Ingevolge artikel 6, lid 2, onder i), van het verdrag en artikel 51, lid 2, onder i), van de verordening wordt centrale autoriteiten op grond van beide instrumenten een specifieke taak opgedragen die erin bestaat „alle passende maatregelen” te nemen met betrekking tot een verzoek in de zin van artikel 10 van het verdrag of artikel 56 van de verordening, om:

„procedures in te stellen of het instellen ervan te vergemakkelijken, ter verkrijging van voorlopige maatregelen van territoriale aard die ten doel hebben de uitkomst van een aanhangig verzoek inzake levensonderhoud zeker te stellen” (verdrag) of „procedures aanhangig te maken of het aanhangig maken ervan te vergemakkelijken, ter verkrijging van voorlopige maatregelen van territoriale aard die ertoe strekken dat een aanhangig verzoek om levensonderhoud tot resultaat leidt” (verordening)⁹⁹.

⁹⁶ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

⁹⁷ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 390.

⁹⁸ De Europese Unie zal geen dergelijke verklaring afleggen. Bijgevolg wordt voor onder het verdrag vallende zaken geen op het kind gerichte toetsing van de middelen toegepast in de lidstaten van de Europese Unie (zie hierboven, *Besluit 2011/432/EU van de Raad*, voetnoot 59).

⁹⁹ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag voor nadere toelichting bij de betekenis van „voorlopige maatregelen” in deze context, punt 176 en volgende.

294. Artikel 7 van het verdrag en artikel 53 van de verordening bepalen voorts dat een centrale autoriteit, indien geen verzoek op grond van artikel 10 van het verdrag of artikel 56 van de verordening aanhangig is, aan een andere centrale autoriteit een met redenen omkleed verzoek kan richten om de in artikel 6, lid 2, onder i), van het verdrag en artikel 51, lid 2, onder i), van de verordening bedoelde taak uit te voeren (zie ook hoofdstuk 1, afdeling III, onder B, van dit vademecum). Artikel 7 van het verdrag luidt als volgt: „[d]e aangezochte centrale autoriteit treft passende maatregelen indien zij deze noodzakelijk acht om een mogelijke verzoeker bij te staan bij het indienen van een in artikel 10 bedoeld verzoek of bij het bepalen of een dergelijk verzoek moet worden ingediend; artikel 53 van de verordening luidt als volgt: „[de] aangezochte centrale autoriteit treft maatregelen die passend blijken indien zij deze nodig acht om een mogelijke verzoeker bijstand te verlenen bij het indienen van een verzoek als bedoeld in artikel 56 of bij het bepalen of een zodanig verzoek moet worden ingediend”.

295. De uitdrukking „alle passende maatregelen”, gebruikt in samenhang met de taken van de centrale autoriteit betreffende voorlopige maatregelen, is te verstaan als „alle maatregelen die een centrale autoriteit kan treffen om het beoogde resultaat te verwezenlijken, rekening houdend met haar eigen bevoegdheden en middelen en voor zover deze maatregelen zijn toegestaan naar het nationale recht van de [aangezochte] staat”¹⁰⁰.

296. Bijgevolg moeten de bevoegde autoriteiten van staten waar het verdrag van kracht is en waar de verordening van toepassing is, zich ervan rekenschap geven dat ze verzoeken kunnen ontvangen van of dienen samen te werken met hun nationale centrale autoriteiten teneinde in de bovengenoemde gevallen procedures in te stellen ter verkrijging van voorlopige maatregelen.

B. Uitsluitend in de verordening opgenomen bepalingen met betrekking tot voorlopige maatregelen en maatregelen tot bewaring van recht

297. Met het oog op de werking van de verordening is daarin een aantal aanvullende voorschriften opgenomen betreffende voorlopige maatregelen en maatregelen tot bewaring van recht (ook bewarende maatregelen genoemd in de verordening).

1. In de staat van herkomst genomen voorlopige maatregelen

298. Artikel 39 van de verordening bepaalt dat het gerecht van herkomst dat een beslissing heeft gegeven, deze beslissing bij voorraad uitvoerbaar kan verklaren, zelfs indien het nationale recht niet in uitvoerbaarheid van rechtswege voorziet.

299. Wanneer een in een andere lidstaat gegeven beslissing inzake voorlopige maatregelen geheel of ten dele uitvoerbaar is, is deze beslissing uitvoerbaar krachtens hetzij artikel 17, lid 2, van de verordening (overeenkomstig de in afdeling 1 vervatte procedures voor beslissingen gegeven in een door het Haagse protocol van 2007 gebonden lidstaat), hetzij artikel 26 van de verordening (overeenkomstig de in afdeling 2 vervatte procedures voor beslissingen gegeven in een niet door het Haagse protocol van 2007 gebonden lidstaat) (zie hoofdstuk 8 voor meer informatie over de erkenning, uitvoerbaarheid en tenuitvoerlegging van beslissingen krachtens hoofdstuk IV van de verordening). Artikel 17, lid 2, en artikel 26, van de verordening bepalen dat de in een andere lidstaat gegeven beslissing alleen „uitvoerbaar” moet zijn in die lidstaat, en schrijven niet voor dat deze beslissing kracht van gewijsde moet hebben om in een andere lidstaat uitvoerbaar te zijn of te worden verklaard.

¹⁰⁰ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 121.

2. Voorlopige maatregelen of maatregelen tot bewaring van recht in andere staten dan de staat van herkomst van een beslissing

300. Artikel 14 van de verordening regelt de bevoegdheid van gerechten krachtens de verordening ter zake van voorlopige of bewarende maatregelen:

„[d]oor het recht van een lidstaat voorziene voorlopige of bewarende maatregelen kunnen bij de gerechten van die staat worden aangevraagd, zelfs indien een gerecht van een andere lidstaat krachtens deze verordening bevoegd is om van het bodemgeschil kennis te nemen”.

301. Wanneer de bevoegde autoriteiten deze bevoegdheid uitoefenen ter zake van voorlopige maatregelen, moeten ze zich bewust zijn van de noodzaak om tevens vast te stellen welk recht op dergelijke maatregelen van toepassing is¹⁰¹.

3. Voorlopige maatregelen in afwachting van de erkenning, erkenning en tenuitvoerlegging/uitvoerbaarverklaring van een beslissing in een andere lidstaat op grond van afdelingen 1 en 2 van hoofdstuk IV¹⁰²

302. Met betrekking tot de in afdeling 1 van hoofdstuk IV vervatte procedure tot regeling van de erkenning, uitvoerbaarheid en tenuitvoerlegging van beslissingen krachtens de verordening wordt in artikel 18 het volgende verduidelijkt ten aanzien van beslissingen die zijn gegeven in een door het Haagse protocol van 2007 gebonden lidstaat:

„[u]itvoerbare beslissingen houden van rechtswege het verlot in bewarende maatregelen te treffen volgens het recht van de lidstaat van tenuitvoerlegging.”

303. Met betrekking tot de in afdeling 2 van hoofdstuk IV van de verordening vervatte procedure (voor beslissingen gegeven in een niet door het Haagse protocol van 2007 gebonden lidstaat) verduidelijkt artikel 36¹⁰³ dat niets belet dat de verzoeker zich beroept op voorlopige of bewarende maatregelen waarin de wetgeving van de lidstaat van tenuitvoerlegging voorziet, zonder dat daartoe een uitvoerbaarverklaring van een in een andere lidstaat gegeven beslissing is vereist. In artikel 36, lid 2, van de verordening wordt tevens toegelicht dat de uitvoerbaarverklaring van rechtswege het verlot inhoudt bewarende maatregelen te treffen. Artikel 36, lid 3, bepaalt dat gedurende de in artikel 32, lid 5, van de verordening bedoelde termijn voor het instellen van een rechtsmiddel tegen de uitvoerbaarverklaring, slechts bewarende maatregelen kunnen worden genomen ten aanzien van de goederen van de partij tegen wie de tenuitvoerlegging is gevraagd (zie hoofdstuk 8 voor meer informatie over voorlopige en bewarende maatregelen in het kader van tenuitvoerleggingsprocedures krachtens de verordening).

¹⁰¹ Voor de door het Haagse protocol van 2007 gebonden lidstaten (zie hoofdstuk 5) wordt niet verduidelijkt welke voorlopige maatregelen vallen onder het toepasselijke recht van het protocol (zie artikel 11 van het protocol over de werkingssfeer van het toepasselijke recht).

¹⁰² Zie hoofdstuk 8 voor meer informatie over de erkenning, uitvoerbaarheid en tenuitvoerlegging van beslissingen krachtens hoofdstuk IV van de verordening.

¹⁰³ Artikel 36 van de verordening is de tegenhanger van artikel 47 van de Brussel I-verordening.

IX. Andere verdragen en verordeningen met betrekking tot de betekening en kennisgeving van stukken en de bewijsverkrijging in het buitenland

A. Overzicht

304. Sommige staten zijn partij bij het Haagse betekeningsverdrag van 1965¹⁰⁴ en/of het Haagse bewijsverdrag van 1970¹⁰⁵; beide instrumenten kunnen van nut zijn voor de behandeling van zaken die verband houden met de internationale inning van levensonderhoud¹⁰⁶. Wanneer zich een situatie voordoet waarop een van beide verdragen van toepassing is, is het verstandig juridisch advies in te winnen om ervoor te zorgen dat de ter zake geldende vereisten naar behoren in acht worden genomen.

305. Binnen de Europese Unie is *Verordening (EG) nr. 1206/2001 van de Raad van 28 mei 2001 betreffende de samenwerking tussen de gerechten van de lidstaten op het gebied van bewijsverkrijging in burgerlijke en handelszaken* van toepassing in alle lidstaten van de Europese Unie met uitzondering van Denemarken, terwijl *Verordening (EG) nr. 1393/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 13 november 2007 inzake de betekening en de kennisgeving in de lidstaten van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke of in handelszaken („de betekening en de kennisgeving van stukken”)* van toepassing is in alle lidstaten. Tussen Denemarken en de andere lidstaten van de Europese Unie is het Haagse bewijsverdrag van 1970 van toepassing, en niet Verordening (EG) nr. 1206/2001. Wanneer zich een situatie voordoet waarop elk van beide verordeningen van toepassing zou kunnen zijn, is het verstandig juridisch advies in te winnen om ervoor te zorgen dat de erin vervatte vereisten naar behoren in acht worden genomen.

306. Om uit te maken of andere niet-Europese staten partij zijn bij het Haagse betekeningsverdrag van 1965 en het Haagse bewijsverdrag van 1970, kunnen de bevoegde autoriteiten de status van beide verdragen raadplegen op de website van de Haagse Conferentie, < www.hcch.net >, onder „Conventions” en vervolgens respectievelijk „Convention No 14” en „Convention No 20”.

307. Het Haagse betekeningsverdrag van 1965 en het Haagse bewijsverdrag van 1970 zijn pas dan van toepassing indien het nodig is *in het buitenland* betekening en kennisgeving van stukken te verrichten of bewijs te verkrijgen. Ter zake zij benadrukt dat de uitdrukking „**in het buitenland**” niet wordt gebezigd in punt g) van artikel 6, lid 2, van het verdrag van 2007, dat ook handelt over verzoeken om specifieke maatregelen („de verkrijging van bewijsstukken of ander bewijs te vergemakkelijken”), noch in punt j) („de betekening en de kennisgeving van stukken te vergemakkelijken”). De reden hiervoor is dat van een centrale autoriteit doorgaans wordt verlangd dat zij de bewijsverkrijging of de betekening en kennisgeving van stukken vergemakkelijkt *binnen de haar verleende bevoegdheid* ter zake van procedures betreffende onderhoudsverplichtingen die plaatsvinden *binnen haar bevoegdheidsgebied*. Verzoeken ter vergemakkelijking van de bewijsverkrijging of de betekening en kennisgeving **in het buitenland** komen minder vaak voor. Het verdrag van 2007 bestrijkt tal van situaties waarvoor het niet noodzakelijk is betekening en kennisgeving van stukken te verrichten in het buitenland, noch bewijs te verkrijgen in het buitenland¹⁰⁷. In de gelijklopende artikelen van de verordening die betrekking hebben op de taken van de centrale autoriteiten inzake de bewijsverkrijging en de betekening en kennisgeving van stukken

¹⁰⁴ Verdrag van 's-Gravenhage van 15 november 1965 inzake de betekening en de kennisgeving in het buitenland van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke en handelszaken.

¹⁰⁵ Verdrag van 's-Gravenhage van 18 maart 1970 inzake de verkrijging van bewijs in het buitenland in burgerlijke en in handelszaken.

¹⁰⁶ Zie artikel 50 van het verdrag en punten 648 tot en met 651 van het toelichtend rapport bij het verdrag.

¹⁰⁷ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punten 164 tot en met 167 en punten 182 tot en met 185. Nadere toelichting bij de soorten bijstand die de aangezochte staat kan verlenen in zaken die buiten de werking van het Haagse bewijsverdrag van 1970 vallen, is te vinden in het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 174.

(artikel 51, lid 2, onder g) en j)) wordt verwezen naar Verordening (EG) nr. 1206/2001 en Verordening (EG) nr. 1393/2007. Net als in het verdrag valt ook hier veeleer te verwachten dat centrale autoriteiten voornamelijk nationale verzoeken te behandelen krijgen ter zake van de bewijsverkrijging en de betekening en kennisgeving van stukken.

308. Het valt buiten het bestek van dit vademecum om de andere ter zake geldende verdragen te bespreken. Raadpleeg de website van de Haagse Conferentie, < www.hcch.net >, om te weten te komen of een staat partij is bij het Haagse verdrag van 1954 betreffende de burgerlijke rechtsvordering¹⁰⁸, het Haagse betekeningsverdrag van 1965 en het Haagse bewijsverdrag van 1970.

B. Haags betekeningsverdrag van 1965¹⁰⁹

309. Het Haagse betekeningsverdrag van 1965 regelt de wijzen waarop een gerechtelijk of buitengerechtelijk stuk van de ene verdragsluitende staat moet worden toegezonden naar de andere staat die ook partij is bij dit verdrag wanneer deze toezending ter betekening of kennisgeving in de laatstgenoemde staat moet plaatsvinden.

310. Het Haagse betekeningsverdrag van 1965 is van toepassing indien aan elk van de hieronder genoemde voorwaarden is voldaan:

- 1 het recht van de staat waar de procedure aanhangig is (de staat van het forum) schrijft voor dat een stuk (bijvoorbeeld strekkende tot inkennisstelling van een maatregel of vordering) van die staat moet worden toegezonden naar een andere staat wanneer deze toezending ter betekening of kennisgeving in de laatstgenoemde staat moet plaatsvinden,
- 2 beide staten zijn partij bij het Haagse betekeningsverdrag,
- 3 het adres van degene aan wie betekening of kennisgeving van het stuk moet worden gedaan, is bekend,
- 4 het te betekenen of ter kennis te geven stuk is een gerechtelijk of buitengerechtelijk stuk, en
- 5 het te betekenen of ter kennis te geven stuk houdt verband met burgerlijke of handelszaken.

311. In geval van twijfel over de toepasselijkheid van het Haagse betekeningsverdrag van 1965 of over de naleving van de daarin vervatte bepalingen, is het verstandig juridisch advies in te winnen.

C. Haags bewijsverdrag van 1970¹¹⁰

312. In het Haagse bewijsverdrag van 1970 worden samenwerkingsmethoden vastgesteld om in burgerlijke en handelszaken bewijs te verkrijgen in het buitenland (dat wil zeggen in een andere staat). Dit verdrag is alleen van toepassing op staten die partij daarbij zijn en voorziet in de bewijsverkrijging i) bij wege van rogatoire commissies, en ii) door diplomatieke of consulaire ambtenaren en door commissarissen. In het verdrag worden doeltreffende middelen aangereikt om de verschillen op het gebied van bewijsverkrijging in het burgerlijk recht en het gemene recht te overbruggen.

313. Indien bewijsverkrijging in het buitenland noodzakelijk blijkt, is het verstandig waar nodig juridisch advies in te winnen om ervoor te zorgen dat de vereisten van het Haagse bewijsverdrag van 1970 in acht worden genomen.

¹⁰⁸ Verdrag van 's-Gravenhage van 1 maart 1954 betreffende de burgerlijke rechtsvordering.

¹⁰⁹ Meer informatie over dit verdrag is te vinden op de website van de Haagse Conferentie, < www.hcch.net >, onder „Service Section”.

¹¹⁰ Meer informatie over dit verdrag is te vinden op de website van de Haagse Conferentie, < www.hcch.net >, onder „Evidence Section”.

D. Verordening (EG) nr. 1206/2001 van de Raad van 28 mei 2001 betreffende de samenwerking tussen de gerechten van de lidstaten op het gebied van bewijsverkrijging in burgerlijke en handelszaken¹¹¹

314. Verordening (EG) nr. 1206/2001 beoogt de samenwerking tussen de gerechten op het gebied van bewijsverkrijging tussen lidstaten van de Europese Unie te verbeteren, en in het bijzonder te vereenvoudigen en te bespoedigen¹¹².

315. Verordening (EG) nr. 1206/2001 voorziet in twee middelen om bewijs te verkrijgen tussen lidstaten: rechtstreekse verzending van verzoeken tussen de gerechten en rechtstreekse bewijsverkrijging door het verzoekende gerecht. Het verzoekende gerecht is het gerecht waarvoor de procedure reeds aanhangig of voorgenomen is. Het aangezochte gerecht is het gerecht van een andere lidstaat, dat bevoegd is om handelingen tot het verkrijgen van bewijs te verrichten. Een centraal orgaan heeft tot taak informatie te verschaffen en oplossingen te zoeken indien zich moeilijkheden voordoen bij verzoeken. In de bijlage bij de verordening zijn tien modelformulieren opgenomen ter vergemakkelijking van verzoeken om handelingen tot het verkrijgen van bewijs te verrichten. De verzoeken worden uitgevoerd in overeenstemming met het recht van de aangezochte lidstaat. Het verzoek moet uiterlijk binnen negentig dagen na ontvangst worden uitgevoerd.

316. Tijdens het overleg over Verordening (EG) nr. 1206/2001 werd voorgesteld nieuwe technologieën, meer bepaald videoconferencing, in te zetten met het doel de werking van de verordening te verbeteren¹¹³. Het is wenselijk dat de bevoegde autoriteiten, wanneer zij de verordening moeten toepassen, onderzoeken of de daartoe benodigde middelen voorhanden zijn.

E. Verordening (EG) nr. 1393/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 13 november 2007 inzake de betekening en de kennisgeving in de lidstaten van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke of in handelszaken („de betekening en de kennisgeving van stukken”)¹¹⁴

317. Verordening (EG) nr. 1393/2007 (tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1348/2000) beoogt de verzending tussen de lidstaten van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke of in handelszaken, met het oog op betekening

¹¹¹ Meer informatie over Verordening (EG) nr. 1206/2001 is te vinden op de website van de Europese justitiële atlas voor burgerlijke zaken op:

< http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_information_en.htm >. Deze informatie zal naar verwachting worden overgebracht naar het Europese e-justitieportaal, dat kan worden geraadpleegd op: < <https://e-justice.europa.eu/home.do> >.

¹¹² Zoals hierboven aangestipt, is de verordening van toepassing tussen alle lidstaten van de Europese Unie met uitzondering van Denemarken. Tussen Denemarken en de andere lidstaten is het *Verdrag van 's-Gravenhage van 18 maart 1970 inzake de verkrijging van bewijs in het buitenland in burgerlijke en in handelszaken* van toepassing.

¹¹³ *Verslag van de Commissie van 5 december 2007 aan de Raad, het Europees Parlement en het Europees Economisch en Sociaal Comité inzake de toepassing van Verordening (EG) nr. 1206/2001 van de Raad van 28 mei 2001 betreffende de samenwerking tussen de gerechten van de lidstaten op het gebied van bewijsverkrijging in burgerlijke en handelszaken* [COM(2007) 769 definitief - Niet in het Publicatieblad bekendgemaakt].

¹¹⁴ Meer informatie over Verordening (EG) nr. 1393/2007 is te vinden op de website van de Europese justitiële atlas voor burgerlijke zaken op:

< http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/ds_information_en.htm >. Deze informatie zal naar verwachting worden overgebracht naar het Europese e-justitieportaal, dat kan worden geraadpleegd op: < <https://e-justice.europa.eu/home.do> >.

of kennisgeving ervan, te verbeteren en te versnellen. De verordening is van toepassing tussen alle lidstaten van de Europese Unie¹¹⁵.

318. Verordening (EG) nr. 1393/2007 voorziet in verschillende wijzen van verzending en betekening of kennisgeving van stukken: toezending door tussenkomst van verzendende en ontvangende instanties, toezending langs consulaire of diplomatieke weg, betekening of kennisgeving per post en rechtstreekse betekening of kennisgeving.

319. Verzendende instanties zijn bevoegd gerechtelijke of buitengerechtelijke stukken te verzenden ter betekening of kennisgeving in een andere lidstaat. Ontvangende instanties zijn bevoegd van een andere lidstaat afkomstige gerechtelijke of buitengerechtelijke stukken in ontvangst te nemen. De centrale instantie heeft tot taak de verzendende instanties informatie te verschaffen, en oplossingen te zoeken voor de problemen die zich bij de verzending van stukken ter betekening of kennisgeving kunnen voordoen. In de bijlage bij de verordening zijn zeven modelformulieren opgenomen ter vergemakkelijking van de daaronder vallende procedures.

X. Beoordeling van de koopkrachtpariteit: grensoverschrijdende aanpassing van onderhoudsbedragen

320. Bij de toepassing van het verdrag of de verordening krijgen de bevoegde autoriteiten niet alleen te maken met valutaomrekeningskwesties (met name in het kader van de tenuitvoerlegging van een beslissing, zie hoofdstuk 12, afdeling VI, punt 5, van dit vademecum), maar ook met problemen in verband met de aanpassing van onderhoudsbedragen van in het buitenland gegeven beslissingen. In dit verband moeten de kosten van levensonderhoud in verschillende landen met elkaar worden vergeleken. Deze praktijk wordt de vergelijking van de koopkrachtpariteit genoemd. Daarmee moet rekening worden gehouden in het kader van de vaststelling, wijziging of tenuitvoerlegging van een beslissing inzake levensonderhoud. De bevoegde autoriteiten moeten ook de ter zake geldende nationale praktijken toetsen¹¹⁶.

321. Vergelijkende tabellen met koopkrachtpariteit worden gepubliceerd en bijgehouden door een aantal organisaties:

- de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO): < http://stats.oecd.org/Index.aspx?datasetcode=SNA_TABLE4 >. Selecteer in het menu „Transaction” de optie „PPPPC: Purchasing Power Parity for Private Consumption”.
- Eurostat, de statistische instantie van de Europese Unie: < http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/purchasing_power_parities/data/database >. (De tabel moet aan de gebruikersvoorkeuren worden aangepast).
- de Wereldbank: < <http://data.worldbank.org/indicator/PA.NUS.PRVT.PP> >.

¹¹⁵ Met inbegrip van Denemarken, dat zijn voornemen om uitvoering te geven aan de inhoud van de verordening heeft bevestigd in een verklaring (PB L 331 van 10.12.2008, blz. 21) die berust op een parallelle overeenkomst tussen de Europese Unie en Denemarken.

¹¹⁶ In [naam staat] [...].

Hoofdstuk 4 - Verordening van 2009: directe bevoegdheidsregels

A. Inleiding

322. De verordening bevat bepalingen inzake directe bevoegdheid die tot doel hebben eenheid te brengen in bevoegdheidsregels van de lidstaten van de Europese Unie op het gebied van onderhoudsverplichtingen. De bevoegde autoriteiten moeten hun bevoegdheid inzake onderhoudsverplichtingen in de lidstaten van de Europese Unie uitoefenen in overeenstemming met de in hoofdstuk II van de verordening vastgestelde bevoegdheidsgronden, in het bijzonder bij het behandelen van (rechtstreekse) verzoeken om vaststelling of om wijziging van beslissingen inzake levensonderhoud waarop het verdrag of de verordening van toepassing is (zie hoofdstukken 10 en 11 van dit vademecum)¹¹⁷. Met deze eengemaakte bevoegdheidsregels vervalt de noodzaak om, op het tijdstip dat een beslissing overeenkomstig de verordening wordt erkend en ten uitvoer wordt gelegd, te onderzoeken of de bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst van de beslissing wel degelijk ter zake bevoegd is (zie hoofdstuk 8 over de erkenning, uitvoerbaarheid en tenuitvoerlegging krachtens de verordening).

323. Alvorens de in de verordening vervatte bevoegdheidsregels toe te passen, moeten de bevoegde autoriteiten nagaan of de zaak betreffende levensonderhoud binnen de werkingssfeer van de verordening valt. Daarbij moeten zij ook de materiële, geografische en temporele werkingssfeer toetsen (zie hoofdstuk 3, deel I van dit vademecum). Opgemerkt zij dat de in de verordening vervatte bevoegdheidsregels geografisch gezien van algemene toepassing zijn op de bevoegde autoriteiten in de lidstaten van de Europese Unie. Anders gezegd, de in de verordening vervatte bevoegdheidsregels vinden ook toepassing wanneer bij de zaak betreffende levensonderhoud een buitenlandse staat betrokken is die geen lidstaat van de Europese Unie is (zelfs wanneer deze staat partij is bij het verdrag van 2007).

324. Anders dan de verordening, die voorziet in directe bevoegdheidsregels, bevat het verdrag alleen „indirecte” bevoegdheidsregels, met name in artikel 18 (getiteld „Beperking ten aanzien van procedures”, zie nadere toelichting hieronder, bij de bespreking van artikel 8 van de verordening) en artikel 20 (getiteld „Gronden voor erkenning en tenuitvoerlegging”). Op het tijdstip dat de beslissing krachtens het verdrag wordt erkend en ten uitvoer wordt gelegd, wordt met andere woorden nagegaan of de bevoegde autoriteit van de staat van herkomst van de beslissing wel degelijk ter zake bevoegd is. Deze bevoegdheid geldt als voorwaarde voor de erkenning en tenuitvoerlegging van de beslissing. De bevoegde autoriteit van de staat van herkomst moet bijgevolg voldoen aan een van de in artikel 20 van het verdrag genoemde bevoegdheidsgronden. Voor bevoegde autoriteiten van niet-lidstaten van de Europese Unie daarentegen, wordt de bevoegdheid met betrekking tot de vaststelling of wijziging van een beslissing krachtens het verdrag volledig geregeld naar het toepasselijke nationale recht.

325. In dit hoofdstuk van het vademecum wordt een overzicht gegeven van de in de verordening vastgestelde bevoegdheidsregels. Daarbij wordt nadrukkelijk gewezen op de gevallen waarin deze regels aansluiting vinden op de indirecte bevoegdheidsregels van het verdrag¹¹⁸. In de voetnoten van dit hoofdstuk wordt ook aangegeven in welke

¹¹⁷ Er zij op gewezen dat de in de verordening vervatte bevoegdheidsregels doorgaans geen oplossing bieden voor kwesties in verband met de territoriale bevoegdheid *binnen* een lidstaat waar de verordening van toepassing is. Deze kwesties moeten overeenkomstig het nationale recht worden opgelost. Voorts valt op te merken dat de bevoegde autoriteiten geen onderzoek naar de bevoegdheid moeten uitvoeren voor onder het verdrag of de verordening vallende (rechtstreekse) verzoeken om erkenning of tenuitvoerlegging van beslissingen (zie beschrijving in hoofdstukken 7, 8 en 9). Deze (rechtstreekse) verzoeken worden immers alleen ingediend met het oog op de erkenning en/of tenuitvoerlegging van een bestaande, in het buitenland gegeven beslissing.

¹¹⁸ Ook al zijn in het verdrag geen directe bevoegdheidsregels vastgesteld, de bevoegde autoriteiten moeten in de praktijk daarmee rekening houden bij het vaststellen of wijzigen van een beslissing inzake levensonderhoud die moet worden erkend en/of ten uitvoer gelegd in een buitenlandse staat die partij is bij het verdrag.

gevallen de bepalingen van de verordening hun tegenhanger vinden in die van andere Europese privaatrechtelijke instrumenten.

B. Artikel 3 van de verordening:¹¹⁹ algemene bepalingen

326. Ingevolge artikel 3, onder a) en b), van de verordening is op het gebied van onderhoudsverplichtingen respectievelijk bevoegd het gerecht van de plaats waar de verweerder zijn gewone verblijfplaats heeft of het gerecht van de plaats waar de onderhoudsgerechtigde zijn gewone verblijfplaats heeft. Deze bepalingen vinden hun tegenhanger in de indirecte bevoegdheidsregel in artikel 20, lid 1, onder a) en c), van het verdrag, dat voorziet in de gronden voor erkenning en tenuitvoerlegging van een beslissing waarop het verdrag van toepassing is¹²⁰.

327. Artikel 3, onder c) en d), van de verordening bepaalt dat het gerecht dat volgens het recht van het forum bevoegd is om kennis te nemen van een verzoek betreffende de staat van personen of de ouderlijke verantwoordelijkheid¹²¹, indien het verzoek inzake een onderhoudsverplichting een nevenverzoek is dat verbonden is met dit verzoek, tenzij deze bevoegdheid uitsluitend op de nationaliteit van een der partijen berust. Deze directe bevoegdheidsregels van de verordening vinden hun tegenhanger in de indirecte bevoegdheidsregels waarin het verdrag voorziet in artikel 20, lid 1, onder f)¹²².

328. Er zij op gewezen dat de bevoegdheidsgronden in artikel 3 van de verordening niet in hiërarchische volgorde worden opgesomd. De verzoeker kan bijgevolg zelf een keuze maken uit deze gronden.

C. Artikel 4 van de verordening:¹²³ forumkeuze

329. Op grond van artikel 4 van de verordening kunnen partijen forumkeuzeovereenkomsten sluiten om een of meer bevoegde gerechten van een lidstaat aan te wijzen¹²⁴. In de verordening worden evenwel beperkingen gesteld aan deze keuzevrijheid. Ten eerste worden geschillen betreffende onderhoudsverplichtingen jegens kinderen jonger dan 18 jaar uitgesloten (artikel 4, lid 3). Ten tweede wordt in de verordening gesteld dat er een aanknopingspunt moet bestaan tussen de partijen en het (de) aangewezen gerecht(en) (artikel 4, lid 1). Het (de) aangewezen gerecht(en) moet(en) zich bevinden in een lidstaat: waar een van de partijen haar gewone verblijfplaats heeft (artikel 4, lid 1, onder a)); waarvan een van de partijen de nationaliteit heeft (artikel 4, lid 1, onder b)); of, in het geval van

Wanneer deze verdragsluitende staat bekend is, moeten zij nagaan of deze staat een voorbehoud in de zin van artikel 20 van het verdrag heeft gemaakt. Zie ook hoofdstuk 7 over inkomende verzoeken en rechtstreekse verzoeken om erkenning en om erkenning en tenuitvoerlegging in de zin van het verdrag van 2007.

¹¹⁹ Artikel 3, onder a), van de verordening komt in hoofdlijnen overeen met artikel 2 van de Brussel I-verordening. Artikel 3, onder b) en c), van de verordening vindt zijn tegenhanger in artikel 5, lid 2, van de Brussel I-verordening. Artikel 3, onder d), van de verordening is een nieuwe bepaling waaraan geen andere tekst voorafgaat. Er zij op gewezen dat in artikel 3 van de verordening, anders dan in de Brussel I-verordening, alleen het begrip „gewone verblijfplaats” wordt gehanteerd in een nieuwe, autonome betekenis (die overigens onbesproken blijft in de verordening), terwijl het in de Brussel I-verordening gebezigde begrip „woonplaats” daar niet wordt gebruikt.

¹²⁰ Voorts bepaalt het verdrag dat de verweerder en de onderhoudsgerechtigde hun gewone verblijfplaats moeten hebben in de staat van herkomst „op het tijdstip waarop de procedure werd ingesteld”. Benadrukt zij dat een verdragsluitende staat uit hoofde van artikel 20, lid 2, van het verdrag een voorbehoud kan maken ten aanzien van artikel 20, lid 1, onder c).

¹²¹ Ten aanzien van artikel 3, onder d), van de verordening zij beklemtoond dat de bevoegde autoriteiten die op grond van de Brussel II bis-verordening bevoegd zijn, zich eveneens bevoegd kunnen verklaren om kennis te nemen van elk verzoek inzake onderhoudsverplichtingen dat een nevenverzoek is verbonden met het verzoek betreffende de ouderlijke verantwoordelijkheid.

¹²² Onderstreept zij dat een verdragsluitende staat uit hoofde van artikel 20, lid 2, van het verdrag een voorbehoud kan maken ten aanzien van artikel 20, lid 1, onder f).

¹²³ Artikel 4 van de verordening is de tegenhanger van artikel 23 van de Brussel I-verordening, zij het met enkele wijzigingen van de eerdere regels. Anders dan de vroegere onbeperkte regeling in de Brussel I-verordening, worden in de verordening van 2009 nieuwe beperkingen gesteld aan forumkeuzeovereenkomsten tussen partijen ter zake van geschillen in verband met onderhoudsverplichtingen.

¹²⁴ Op te merken valt dat in de verordening van 2009, anders dan in de Brussel I-verordening (artikel 23, lid 1), niet langer wordt voorgeschreven dat een van de partijen haar woonplaats heeft op het grondgebied van een lidstaat om een forumkeuzeovereenkomst te sluiten.

onderhoudsverplichtingen tussen echtgenoten of voormalige echtgenoten, waarvan het gerecht bevoegd is om kennis te nemen van hun geschillen in huwelijkszaken (artikel 4, lid 1, onder c), sub i)), of waar zij laatstelijk gedurende ten minste één jaar hun gemeenschappelijke gewone verblijfplaats hebben gehad (artikel 4, lid 1, onder c), sub ii)). De hierboven genoemde voorwaarden moeten vervuld zijn op het tijdstip waarop de forumkeuzeovereenkomst wordt gesloten of op het tijdstip waarop de zaak aanhangig wordt gemaakt.

330. Artikel 4, lid 4, van de verordening bekrachtigt forumkeuzeovereenkomsten (behalve voor wat betreft geschillen in verband met onderhoudsverplichtingen jegens een kind dat jonger is dan 18 jaar) waarbij de exclusieve bevoegdheid wordt verleend aan een niet-lidstaat die partij is bij het op 30 oktober 2007 te Lugano ondertekende verdrag (*Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken*).

331. Artikel 4, lid 2, van de verordening bepaalt dat de forumkeuzeovereenkomst „schriftelijk” wordt gesloten. Als schriftelijk wordt ook aangemerkt „elke elektronische mededeling waardoor de overeenkomst duurzaam wordt vastgelegd”¹²⁵.

332. In artikel 18, lid 2, onder a), en in artikel 20, lid 1, onder e)¹²⁶, van het verdrag wordt verwezen naar de nakoming van „schriftelijk” tussen de partijen gesloten forumkeuzeovereenkomsten, „met uitzondering van geschillen inzake onderhoudsverplichtingen jegens kinderen”.

D. Artikel 5 van de verordening:¹²⁷ bevoegdheid gebaseerd op de verschijning van de verweerder

333. Artikel 5 van de verordening bepaalt dat „het gerecht van een lidstaat waarvoor de verweerder verschijnt” bevoegd is tenzij de verschijning ten doel heeft de bevoegdheid te betwisten. Dit sluit aan op de indirecte bevoegdheidsregel die is neergelegd in artikel 20, lid 1, onder b), van het verdrag.

E. Artikel 6 van de verordening:¹²⁸ subsidiaire bevoegdheid

334. Artikel 6 van de verordening voorziet in de volgende bevoegdheidsgrond: „[i]ndien geen enkel gerecht van een lidstaat op grond van de artikelen 3, 4 en 5 bevoegd is, en indien geen enkel gerecht van een staat die partij is bij het Verdrag van Lugano, maar die geen lidstaat is, op grond van de bepalingen van genoemd verdrag bevoegd is, zijn de gerechten van de lidstaat van de gemeenschappelijke nationaliteit van de partijen¹²⁹ bevoegd.”

335. Onderstreept zij dat een bevoegde autoriteit de in artikel 6 voorgeschreven toetsing ambtshalve moet uitvoeren om zeker te stellen dat het andere gerecht bevoegd is op grond van artikelen 3, 4 of 5 van de verordening.

336. De indirecte bevoegdheidsregel die is neergelegd in artikel 20, lid 1, onder f), van het verdrag sluit uitdrukkelijk elke bevoegdheid uit die alleen is gebaseerd op de nationaliteit van een van de partijen (inzake een kwestie van de persoonlijke staat of van

¹²⁵ In artikel 23, lid 1, onder a), en artikel 23 van de Brussel I-verordening worden in wezen vergelijkbare bewoordingen gebruikt om inhoud te geven aan het begrip „schriftelijk”.

¹²⁶ Benadrukt zij dat een verdragsluitende staat uit hoofde van artikel 20, lid 2, van het verdrag een voorbehoud kan maken ten aanzien van artikel 20, lid 1, onder e).

¹²⁷ Artikel 5 van de verordening is de tegenhanger van artikel 24 van de Brussel I-verordening.

¹²⁸ Artikel 6 van de verordening heeft geen tegenhanger in de Brussel I-verordening.

¹²⁹ Er zij op gewezen dat artikel 6 niet bepaalt dat deze bevoegdheidsregel pas wordt toegepast nadat de nationaliteit van de partij of partijen werd getoetst of feitelijk is vastgesteld (bijvoorbeeld in sommige rechtsgebieden wanneer een partij een dubbele nationaliteit heeft).

de ouderlijke verantwoordelijkheid), maar zegt niets over de bevoegdheid die berust op de gemeenschappelijke nationaliteit van beide partijen¹³⁰.

F. Artikel 7 van de verordening: forum necessitatis

337. Artikel 7 van de verordening voorziet in een aanvullende uitzonderlijke bevoegdheidsgrond: „[i]ndien geen enkel gerecht van een lidstaat op grond van de artikelen 3, 4, 5 en 6 bevoegd is, kunnen de gerechten van een lidstaat in uitzonderingsgevallen kennisnemen van een geschil indien in een derde staat waarmee het geschil nauw verbonden is¹³¹, redelijkerwijs geen procedure aanhangig kan worden gemaakt of gevoerd, of een procedure daar onmogelijk blijkt. Het geschil moet voldoende nauw verbonden zijn met de lidstaat waar de zaak aanhangig wordt gemaakt.” In het verdrag staat geen gelijklopende indirecte bevoegdheidsregel¹³².

338. Bij de uitoefening van hun bevoegdheid krachtens artikel 7 van de verordening moeten rechters een dubbele toetsing uitvoeren volgens de bewoordingen van dit artikel: enerzijds ten aanzien van de onmogelijkheid of onmacht om een procedure aanhangig te maken in een derde staat waarmee het geschil nauw verbonden is; anderzijds om na te gaan of het geschil „voldoende nauw verbonden” is met het gerecht waar de zaak aanhangig is gemaakt.

G. Artikel 8 van de verordening: beperking ten aanzien van procedures

339. Afgezien van enkele geringe verschillen, is artikel 8 van de verordening, getiteld „Beperking ten aanzien van procedures”, grotendeels identiek aan artikel 18 van het verdrag met dezelfde titel. Daarenboven wordt in artikel 8 van de verordening bepaald dat de daarin vervatte voorschriften ook van toepassing zijn wanneer een beslissing wordt gegeven in een lidstaat en in een „staat die partij is bij het Haagse verdrag van 2007”.

340. In artikel 8, lid 1, van de verordening wordt als algemene regel gesteld dat zolang de onderhoudsgerechtigde zijn gewone verblijfplaats behoudt in een lidstaat waar de verordening van toepassing is of in een verdragsluitende staat die partij is bij het verdrag en waar een beslissing is gegeven, de onderhoudsplichtige niet in een andere lidstaat een procedure aanhangig kan maken om de beslissing te wijzigen of een nieuwe beslissing te verkrijgen. Artikel 18, lid 1, van het verdrag is de tegenhanger van dit artikel.

341. Artikel 8, lid 2, van de verordening vindt zijn tegenhanger in artikel 18, lid 2, van het verdrag en voorziet in vier uitzonderingen op deze algemene regel.

342. Ten eerste is de beperking ten aanzien van procedures niet van toepassing indien de partijen zijn overeengekomen dat het gerecht van de andere lidstaat bevoegd is

¹³⁰ Aangezien de gemeenschappelijke nationaliteit van beide partijen niet in artikel 20 van het verdrag wordt vermeld als een van de gronden voor erkenning en tenuitvoerlegging van een beslissing, kunnen de ruimere bevoegdheidsgronden waarin de verordening voorziet een probleem vormen voor de erkenning en tenuitvoerlegging van op deze bevoegdheidsgrond gegeven beslissingen in andere verdragsluitende staten die partij zijn bij het verdrag. Bevoegde autoriteiten moeten daarmee rekening houden wanneer de beslissing die zij vaststellen of wijzigen moet worden erkend en/of ten uitvoer gelegd in een verdragsluitende staat die partij is bij het verdrag, maar waar de verordening niet van toepassing is.

¹³¹ In Nederland bijvoorbeeld, kan een Nederlandse rechter zich op grond van artikel 9, sub b, van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering bevoegd verklaren indien een gerechtelijke procedure buiten Nederland onmogelijk blijkt. Volgens de jurisprudentie wordt aan het begrip „onmogelijkheid” niet alleen een uitlegging gegeven op grond van de feiten (bijvoorbeeld burgeroorlog, natuurramp), maar ook op grond van het recht (bijvoorbeeld discriminerende wetten tegen bepaalde etnische groepen).

¹³² Ook deze bevoegdheidsgrond kan bijgevolg een probleem vormen voor de erkenning en tenuitvoerlegging van op deze bevoegdheidsgrond gegeven beslissingen van lidstaten van de Europese Unie in verdragsluitende staten die partij zijn bij het verdrag, wanneer het feit dat het geschil „voldoende nauw verbonden” is met de gerechten waar de zaak aanhangig is gemaakt geen aansluiting vindt bij een van de in artikel 20 van het verdrag opgesomde bevoegdheidsgronden voor erkenning en tenuitvoerlegging. Bevoegde autoriteiten moeten daarmee rekening houden wanneer de beslissing die zij vaststellen of wijzigen moet worden erkend en/of ten uitvoer gelegd in een verdragsluitende staat die partij is bij het verdrag en waar de verordening niet van toepassing is.

overeenkomstig artikel 4 van de verordening, waarin grenzen en beperkingen worden gesteld aan tussen de partijen gesloten forumkeuzeovereenkomsten (zie bespreking hierboven)¹³³. De tweede uitzondering is van toepassing indien de onderhoudsgerechtigde zich heeft onderworpen aan de bevoegdheid van het gerecht van een andere lidstaat op grond van artikel 5 van de verordening (zie bespreking hierboven)¹³⁴. De derde uitzondering geldt wanneer de bevoegde autoriteit van de staat van herkomst die partij is bij het verdrag van 2007 haar bevoegdheid tot wijziging van de beslissing of tot het geven van een nieuwe beslissing niet kan uitvoeren of weigert deze uit te voeren¹³⁵. De vierde en laatste uitzondering is van toepassing indien de in de staat van herkomst die partij is bij het verdrag van 2007 gegeven beslissing niet kan worden erkend of uitvoerbaar verklaard in de lidstaat waar een procedure wordt overwogen¹³⁶.

H. Artikel 9 van de verordening:¹³⁷ aanhangigmaking van een zaak bij een gerecht

343. Artikel 9 verbijzondert wanneer een zaak overeenkomstig de verordening wordt geacht bij een gerecht te zijn „aangebracht”, namelijk hetzij op het tijdstip waarop de benodigde stukken bij het gerecht worden ingediend, hetzij op het tijdstip waarop betekening of kennisgeving daarvan is verricht¹³⁸.

I. Artikel 10 van de verordening:¹³⁹ toetsing van de bevoegdheid

344. Artikel 10 van de verordening bepaalt dat een gerecht, indien een zaak daarbij aanhangig is gemaakt waarvoor het niet bevoegd is, zich „ambtshalve onbevoegd” verklaart¹⁴⁰.

J. Artikel 11 van de verordening:¹⁴¹ toetsing van de ontvankelijkheid

345. Artikel 11, lid 1, van de verordening bepaalt dat, indien de verweerder die zijn gewone verblijfplaats in een andere staat heeft dan de lidstaat waar de zaak aanhangig is gemaakt, niet verschijnt, het bevoegde gerecht van een lidstaat zijn uitspraak aanhoudt totdat de verweerder naar behoren in kennis is gesteld van de zaak en tijdig genoeg kennis heeft kunnen nemen van de stukken om verweer te kunnen voeren, of totdat daartoe al het nodige is gedaan. In artikel 11, lid 2, en artikel 11, lid 3, zijn alternatieve bepalingen opgenomen voor het geval dat stukken respectievelijk dienen te worden verzonden met toepassing van *Verordening (EG) nr. 1393/2007 van het Europees*

¹³³ In de tegenhanger van dit artikel in het verdrag, namelijk artikel 18, lid 2, onder a), wordt deze uitzondering als volgt verwoord: „[indien] de partijen schriftelijk overeenstemming hebben bereikt over de bevoegdheid van die andere verdragsluitende staat, evenwel met uitzondering van geschillen inzake onderhoudsverplichtingen jegens kinderen”.

¹³⁴ In de tegenhanger van dit artikel in het verdrag, namelijk artikel 18, lid 2, onder b), wordt deze uitzondering als volgt verwoord: „[indien] de onderhoudsgerechtigde zich onderwerpt aan de bevoegdheid van die andere verdragsluitende staat, hetzij uitdrukkelijk hetzij door zich ten gronde te verweren zonder zich bij de eerste gelegenheid te verzetten tegen die bevoegdheid”.

¹³⁵ In de tegenhanger van dit artikel in het verdrag, namelijk artikel 18, lid 2, onder c), wordt deze uitzondering als volgt verwoord: „[indien] de bevoegde autoriteit in de staat van herkomst haar bevoegdheid tot wijziging van de beslissing of tot het geven van een nieuwe beslissing niet kan uitoefenen of weigert deze uit te oefenen”.

¹³⁶ In de tegenhanger van dit artikel in het verdrag, namelijk artikel 18, lid 2, onder d), wordt deze uitzondering als volgt verwoord: „[indien] de in de staat van herkomst gegeven beslissing niet kan worden erkend of niet uitvoerbaar kan worden verklaard in de verdragsluitende staat waar een procedure tot wijziging van de beslissing of tot het geven van een nieuwe beslissing wordt overwogen”.

¹³⁷ Artikel 9 van de verordening is de tegenhanger van artikel 30 van de Brussel I-verordening, en van artikel 16 van de Brussel II bis-verordening.

¹³⁸ Dit artikel heeft geen tegenhanger in het verdrag.

¹³⁹ Artikel 10 van de verordening is de tegenhanger van artikel 17 van de Brussel II bis-verordening.

¹⁴⁰ Dit artikel heeft geen tegenhanger in het verdrag.

¹⁴¹ Artikel 11 van de verordening is de tegenhanger van artikel 18 van de Brussel II bis-verordening.

Parlement en de Raad van 13 november 2007 inzake de betekening en de kennisgeving in de lidstaten van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke of in handelszaken („de betekening en de kennisgeving van stukken”) of van het Verdrag van 's-Gravenhage van 15 november 1965 inzake de betekening en de kennisgeving in het buitenland van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke en in handelszaken (zie hoofdstuk 3, deel II, afdeling IX, voor meer informatie over de betekening of kennisgeving van stukken in het buitenland).

346. Geen enkele verdragsbepaling voorziet onder de bovengenoemde omstandigheden in de mogelijkheid om de uitspraak aan te houden. Niettemin bepaalt artikel 22, onder e), van het verdrag dat er grond kan bestaan tot het weigeren van de erkenning en tenuitvoerlegging van een beslissing indien de verweerder „niet is verschenen en niet werd vertegenwoordigd” en hetzij i) niet naar behoren in kennis is gesteld van de procedure, hetzij ii) niet naar behoren in kennis is gesteld van de beslissing en niet de mogelijkheid heeft gehad om daartegen bezwaar aan te tekenen of beroep in te stellen.

K. Artikel 12 van de verordening:¹⁴² aanhangigheid, en artikel 13:¹⁴³ samenhang

347. De verordening bevat respectievelijk twee bepalingen met betrekking tot de litispendingie of *aanhangigheid* (verzoeken die tussen dezelfde partijen in andere lidstaten aanhangig zijn en die „hetzelfde onderwerp betreffen en op dezelfde oorzaak berusten”) en samenhangende verzoeken („verzoeken die zo nauw verbonden zijn dat een goede rechtsbedeling vraagt om gelijktijdige behandeling en berechting, teneinde te vermijden dat bij afzonderlijke berechting van de zaken onverenigbare beslissingen zouden kunnen worden gegeven”) die in andere lidstaten aanhangig zijn. Deze bepalingen zijn respectievelijk te vinden in de artikelen 12 en 13. In beide gevallen geldt de regel van het „gerecht waarbij de zaak het eerst is aangebracht”.

348. De kwestie van de litispendingie of aanhangigheid komt eenmaal ter sprake in het verdrag, namelijk in artikel 22, onder c), dat handelt over de gronden voor weigering van erkenning en tenuitvoerlegging van een beslissing. Erkenning en tenuitvoerlegging van een beslissing kunnen worden geweigerd indien „een procedure tussen dezelfde partijen en met hetzelfde doel aanhangig is bij een autoriteit van de aangezochte staat en deze procedure als eerste aanhangig is gemaakt”.

L. Artikel 14 van de verordening:¹⁴⁴ voorlopige maatregelen en maatregelen tot bewaring van recht

349. Artikel 14 van de verordening bepaalt uitdrukkelijk dat door het recht van een lidstaat vastgestelde voorlopige of bewarende maatregelen bij de gerechten van die staat kunnen worden aangevraagd, zelfs indien een gerecht van een andere lidstaat krachtens deze verordening bevoegd is om van het bodemgeschil kennis te nemen¹⁴⁵ (zie ook hoofdstuk 3, deel II, afdeling VIII, van dit vademecum voor meer informatie over voorlopige en bewarende maatregelen).

350. Het verdrag bevat geen tegenhanger voor artikel 14 van de verordening, maar voorziet niettemin in de mogelijkheid om dergelijke verzoeken in te dienen door tussenkomst van centrale autoriteiten. Artikel 6, lid 2, onder i), van het verdrag bepaalt

¹⁴² Artikel 12 van de verordening is de tegenhanger van artikel 27 van de Brussel I-verordening en van artikel 21 van het Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (hierna te noemen het „verdrag van Brussel”).

¹⁴³ Artikel 13 van de verordening is de tegenhanger van artikel 28 van de Brussel I-verordening.

¹⁴⁴ Artikel 14 van de verordening is de tegenhanger van artikel 31 van de Brussel I-verordening en van artikel 24 van het verdrag van Brussel.

¹⁴⁵ Op te merken valt dat de verordening niets zegt over het recht dat op voorlopige maatregelen moet worden toegepast. Evenmin wordt verduidelijkt of voorlopige maatregelen onder de werking vallen van artikel 11 van het Haagse protocol van 2007 (zie hoofdstuk 5). In sommige nationale rechtssystemen behoort de beslissing over het recht dat van toepassing is op voorlopige maatregelen tot de beoordelingsvrijheid van de rechter.

dat de centrale autoriteiten met betrekking tot verzoeken in de zin van het verdrag alle passende maatregelen nemen om „procedures in te stellen of het instellen ervan te vergemakkelijken, ter verkrijging van voorlopige maatregelen van territoriale aard die ten doel hebben de uitkomst van een aanhangig verzoek inzake levensonderhoud zeker te stellen”. Voorts worden in het eerste lid van artikel 7, van het verdrag, getiteld „Verzoeken om specifieke maatregelen”, bevoegdheden verleend aan centrale autoriteiten om aan een andere centrale autoriteit verzoeken te richten, ook ter verkrijging van voorlopige maatregelen in de zin van artikel 6, lid 2, onder i), van het verdrag, indien geen verzoek op grond van het verdrag aanhangig is. Verder wordt in artikel 7, lid 2, van het verdrag bepaald dat een centrale autoriteit op verzoek van een andere centrale autoriteit tevens specifieke maatregelen kan treffen (ook ter verkrijging van de nodige voorlopige maatregelen) wanneer zij kennis dient te nemen van een aanhangige zaak met een „internationaal aspect”.

Hoofdstuk 5 - Toepasselijk recht krachtens het verdrag van 2007 en de verordening van 2009

A. Het verdrag van 2007 en het Haagse protocol van 2007 inzake toepasselijk recht

351. Het verdrag van 2007 bevat geen uitgebreide regels inzake toepasselijk recht. Het *Haagse Protocol van 23 november 2007 inzake het recht dat van toepassing is op onderhoudsverplichtingen* (het „protocol”) is een autonoom internationaal instrument dat in verband staat en verenigbaar is met het verdrag van 2007, aangezien de teksten van beide verdragen op hetzelfde ogenblik werden besproken en goedgekeurd. De verdragsluitende staten die zijn toegetreden tot het verdrag worden ten eerste aangemoedigd ook partij te worden bij het protocol; het protocol staat echter open voor ondertekening door alle staten. De status van de verdragsluitende staten ten aanzien van het protocol wordt aangegeven op de website van de Haagse Conferentie, < www.hcch.net >, onder „Conventions”, en vervolgens „Convention 39” en „Status table”, of onder „Child Support/Maintenance Section”.

352. De bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteiten die internationale onderhoudszaken behandelen, moeten eerst nagaan of hun staat partij is bij het protocol¹⁴⁶. Als dat het geval is, bepaalt het protocol welke regels inzake toepasselijk recht gelden voor onder het verdrag vallende verzoeken of rechtstreekse verzoeken om vaststelling (zie hoofdstuk 10) en om wijziging (zie hoofdstuk 11) van beslissingen inzake levensonderhoud. Verzoeken om erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen waarop het verdrag van toepassing is, vallen doorgaans niet onder het protocol aangezien alle vraagstukken inzake toepasselijk recht werden aangepakt in de staat van herkomst van de beslissing¹⁴⁷. Is uw staat geen partij bij het protocol („protocolluitende staat”) noch een staat waar het protocol van kracht is (zie verder, onder B), dan worden beslissingen inzake levensonderhoud beheerst door het recht van het forum (*lex fori*, dat wil zeggen het recht van de aangezochte staat), met inbegrip van de internationaal-privaatrechtelijke regels.

353. Tevens moet in gedachte worden gehouden dat het verdrag voorziet in enkele specifieke regels inzake toepasselijk recht met betrekking tot: a) het recht van een overheidslichaam om op te treden in plaats van een persoon aan wie levensonderhoud is verschuldigd of om terugbetaling te vragen van uitkeringen die bij wijze van levensonderhoud aan de onderhoudsgerechtigde zijn verstrekt (artikel 36, lid 2); b) de duur van de onderhoudsverplichting en beperking van de termijn waarvoor achterstallige bedragen ten uitvoer kunnen worden gelegd (artikel 32, leden 4 en 5); en c) de vaststelling dat het kind onder welomschreven omstandigheden in aanmerking komt voor levensonderhoud in de aangezochte staat (artikel 20, lid 5).

354. In afdeling C hieronder wordt een overzicht gegeven van de bepalingen in het protocol.

355. De bevoegde autoriteiten moeten ook indachtig zijn dat, zelfs wanneer het protocol niet van kracht is in hun staat, een van de andere Haagse verdragen houdende regeling van het recht dat van toepassing is op onderhoudsverplichtingen wel gelding kan hebben¹⁴⁸.

¹⁴⁶ Het protocol [is] [is niet] van toepassing in [naam staat]. Zie ook afdeling B in dit hoofdstuk.

¹⁴⁷ Het is uiteraard echter ook mogelijk dat het protocol werd toegepast in de staat van herkomst. Zie ook artikel 32, lid 4, artikel 32, lid 5, van het verdrag over vraagstukken inzake toepasselijk recht met betrekking tot de tenuitvoerlegging van het verdrag.

¹⁴⁸ Het Verdrag van 's-Gravenhage van 24 oktober 1956 *nopens de wet welke op alimentatieverplichtingen jegens kinderen toepasselijk is* en het Verdrag van 's-Gravenhage van 2 oktober 1973 *inzake de wet die van toepassing is op onderhoudsverplichtingen* (hierna het „Haagse verdrag van 1973”). De status van de verdragsluitende staten ten aanzien van deze instrumenten wordt aangegeven op de website van de Haagse Conferentie, < www.hcch.net >, onder „Conventions”, en vervolgens „Convention 8” of „Convention 24” en daarna „Status table”.

B. De verordening van 2009 en het Haagse protocol van 2007 inzake toepasselijk recht

356. Bij *Besluit 2009/941/EG van de Raad van 30 november 2009 betreffende de sluiting door de Europese Gemeenschap van het Protocol van Den Haag van 23 november 2007 inzake het recht dat van toepassing is op onderhoudsverplichtingen* heeft de Raad van de toenmalige Europese Gemeenschap het protocol goedgekeurd namens alle lidstaten, met uitzondering van Denemarken en het Verenigd Koninkrijk¹⁴⁹.

357. Het protocol is met ingang van 18 juni 2011 van toepassing in de deelnemende lidstaten van de Europese Unie, [met inbegrip van] [naam staat]¹⁵⁰. Tevens zij erop gewezen dat het protocol met terugwerkende kracht geldt, en zodoende van toepassing is op levensonderhoud dat in een lidstaat wordt gevorderd vóór de datum waarop het protocol in werking treedt¹⁵¹.

358. Artikel 15 in hoofdstuk III van de verordening is het belangrijkste artikel dat betrekking heeft op het toepasselijke recht. Volgens dit artikel wordt het recht dat van toepassing is op onderhoudsverplichtingen bepaald overeenkomstig het Haagse protocol van 2007 in de lidstaten die door dit protocol zijn gebonden¹⁵².

359. Zoals verderop in hoofdstuk 8 uitvoerig wordt beschreven, zijn de in afdeling 1 van hoofdstuk IV van de verordening vervatte voorschriften met betrekking tot de afschaffing van het exequatur ter zake van de erkenning en tenuitvoerlegging van in het buitenland gegeven beslissingen, van toepassing tussen de door het protocol gebonden Europese lidstaten (alle lidstaten met uitzondering van het Verenigd Koninkrijk en Denemarken).

C. Toepassing van het protocol en overzicht van de bepalingen

360. Hieronder worden de belangrijkste bepalingen van het protocol samengevat. Voor nadere bijzonderheden moeten de bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteiten de tekst van het protocol en het toelichtend rapport bij het protocol raadplegen. Het toelichtend rapport is te vinden op de website van de Haagse Conferentie, < www.hcch.net >, onder „Conventions” en vervolgens „Convention 39” en „HCCH Publications”.

1. Universele toepassing

361. Anders dan het verdrag van 2007, dat alleen van toepassing is op betrekkingen tussen verdragsluitende staten, heeft het protocol universele gelding (*erga omnes*-karakter)¹⁵³. Met andere woorden, de bevoegde autoriteiten passen de daarin vervatte regels toe in een verdragsluitende staat die partij is bij het protocol (hierna te noemen „protocolluitende staat”) of in staten waar het protocol van toepassing is, zelfs wanneer het toepasselijke recht dat van een niet-protocolluitende staat is¹⁵⁴. Gelet op zijn

¹⁴⁹ Zie de elfde en twaalfde overweging van de considerans bij en artikel 3 van *Besluit 2009/941/EG van de Raad van 30 november 2009 betreffende de sluiting door de Europese Gemeenschap van het Protocol van Den Haag van 23 november 2007 inzake het recht dat van toepassing is op onderhoudsverplichtingen*. In de vijfde overweging van de considerans bij het Besluit van de Raad staat het volgende: „[d]e Gemeenschap is exclusief bevoegd voor alle door het protocol beheerste aangelegenheden”.

¹⁵⁰ Ibidem, artikel 4.

¹⁵¹ Ibidem, artikel 5.

¹⁵² Onderstreept zij dat het protocol ingevolge artikel 15 van de verordening wordt geïntegreerd in het recht van de Europese Unie. Bijgevolg heeft een bevoegde autoriteit die het protocol toepast, de mogelijkheid om een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

¹⁵³ Artikel 2 van het protocol.

¹⁵⁴ Benadrukt zij dat de verdragsluitende staten die partij zijn bij zowel het Haagse verdrag van 1973 als het protocol, te maken kunnen krijgen met samenloopproblemen tussen beide instrumenten in hun betrekkingen met andere verdragsluitende staten die partij zijn bij het Haagse verdrag van 1973, maar niet bij het Haagse protocol van 2007. Met name Japan, Turkije en Zwitserland zijn partij bij het Haagse verdrag van 1973, maar zijn nog niet toegetreden tot het protocol. Bijgevolg moet in zaken waarbij deze staten zijn betrokken, worden uitgemaakt welke regels inzake toepasselijk recht prevaleren: de regels inzake universele toepassing van het

universele gelding (*erga omnes*-karakter) kan het protocol ook ten goede komen aan talloze onderhoudsgerechtigden die hun woonplaats hebben in niet-protocolsluitende staten. Zo kan een onderhoudsgerechtigde die verblijft in een staat waar het protocol niet van toepassing is, en die een procedure instelt in een staat waar het protocol wel van toepassing is (bijvoorbeeld in de staat waar de onderhoudsplichtige woont), voordeel hebben bij de toepassing van de eenvormige regels die in het protocol zijn vastgesteld ten gunste van onderhoudsgerechtigden.

2. Toepassingsgebied van het protocol

362. Het protocol is in ruimere mate van toepassing op onderhoudsverplichtingen dan het verdrag van 2007, en bepaalt welk recht van toepassing is op onderhoudsverplichtingen die voortvloeien uit een familiebetrekking, zonder mogelijkheid om voorbehoud te maken¹⁵⁵. Evenals dat van de verordening strekt het toepassingsgebied van het protocol zich onder meer uit over onderhoudsverplichtingen die voortvloeien uit een familiebetrekking, bloedverwantschap, huwelijk of aanverwantschap¹⁵⁶. Van het begrip „familiebetrekking” wordt in het protocol, net zo min als andere begrippen, een definitie gegeven. Bij de uitlegging van deze begrippen en van het protocol zelf moeten bevoegde autoriteiten rekening houden met het internationale karakter ervan en met de noodzaak om een eenvormige toepassing van het protocol te bevorderen¹⁵⁷.

363. Met het doel het ruime toepassingsgebied enigszins af te bakenen, voorziet het protocol in een bijzondere regel voor verweer¹⁵⁸. Een onderhoudsplichtige kan zich tegen de aanspraak van de onderhoudsgerechtigde verweren op de grond dat een dergelijke verplichting niet bestaat ingevolge zowel het recht van de staat van de gewone verblijfplaats van de onderhoudsplichtige, als het recht van de staat van de gemeenschappelijke nationaliteit van de partijen, indien zij er een bezitten. Dit verweer staat open voor onderhoudsverplichtingen anders dan die welke voortvloeien uit een ouder-kindrelatie jegens een kind of tussen (ex-)echtgenoten.

364. Tot slot kan de toepassing van het ingevolge dit protocol aangewezen recht slechts worden geweigerd „indien de gevolgen ervan kennelijk in strijd zijn met de openbare orde van het forum.”¹⁵⁹

3. Reikwijdte van het toepasselijke recht

365. Het protocol bevat een niet-uitputtende lijst van aangelegenheden die binnen de reikwijdte van het toepasselijke recht vallen, zoals: of, in welke mate en van wie de onderhoudsgerechtigde aanspraak kan maken op levensonderhoud; in hoeverre de onderhoudsgerechtigde met terugwerkende kracht aanspraak heeft op levensonderhoud; de grondslag voor de berekening van het bedrag aan levensonderhoud en de indexatie; wie gerechtigd is procedures ter zake van levensonderhoud in te stellen, behoudens aangelegenheden die betrekking hebben op de bevoegdheid om in rechte op te treden en de procesvertegenwoordiging; verjarings- en vervaltermijnen; en de omvang van de verplichting van de onderhoudsplichtige, indien een overheidslichaam terugbetaling vraagt van uitkeringen die in plaats van levensonderhoud aan een onderhoudsgerechtigde zijn verstrekt¹⁶⁰.

nieuwe protocol of die van het Haagse verdrag van 1973. In wetenschappelijke publicaties lopen de standpunten hierover uiteen. Zie de bespreking in punten 194 tot en met 197 van het toelichtend rapport bij het protocol. [Naam staat] [is] [is geen] partij bij het verdrag van 1973.

¹⁵⁵ Artikel 27 van het protocol.

¹⁵⁶ Artikel 1, lid 1, van het protocol.

¹⁵⁷ Artikel 20 van het protocol.

¹⁵⁸ Artikel 6 van het protocol.

¹⁵⁹ Artikel 13 van het protocol.

¹⁶⁰ Artikel 11 van het protocol.

4. Algemene regel inzake toepasselijk recht

366. Als algemene regel inzake toepasselijk recht stelt het protocol dat onderhoudsverplichtingen worden beheerst door het recht van de staat waar de onderhoudsgerechtigde zijn gewone verblijfplaats heeft¹⁶¹. Deze algemene regel biedt diverse voordelen: zo kunnen het bestaan en de omvang van de onderhoudsverplichting worden vastgesteld rekening houdend met de juridische en feitelijke omstandigheden van de maatschappelijke omgeving van het land waar de onderhoudsgerechtigde woont; verder wordt hiermee een gelijke behandeling gewaarborgd van alle onderhoudsgerechtigden die in hetzelfde land wonen en valt het als toepasselijk aangewezen recht vaak samen met het recht van het forum (*lex fori*).

5. Bijzondere regels die bepaalde onderhoudsgerechtigden begunstigen

367. Met het doel bepaalde onderhoudsgerechtigden te begunstigen, voorziet het protocol in bepaalde subsidiaire regels inzake de aanwijzing van het toepasselijke recht volgens een „cascadestelsel”¹⁶². Deze bijzondere regels berusten op het beginsel van de begunstiging van de schuldeiser (*favor creditoris*) en garanderen de onderhoudsgerechtigde een optimaal uitzicht op succes bij het geldend maken van zijn aanspraak op levensonderhoud.

368. Deze aanvullende regels komen ten goede aan de volgende onderhoudsgerechtigden: a) kinderen die recht hebben op levensonderhoud van hun ouders (ongeacht de leeftijd van het kind); b) personen die de leeftijd van 21 jaar nog niet hebben bereikt en die recht hebben op levensonderhoud van personen niet zijnde ouders (behalve voor onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten en partijen bij een nietig verklaard huwelijk); en c) ouders die recht hebben op levensonderhoud van hun kinderen¹⁶³.

369. Het protocol bepaalt dat het recht van het forum (*lex fori*) van toepassing is indien een onderhoudsgerechtigde uit een van de hierboven genoemde categorieën geen levensonderhoud van de onderhoudsplichtige kan verkrijgen op grond van het recht dat volgens de algemene regel als toepasselijk is aangewezen, dat wil zeggen het recht van de staat waar de onderhoudsgerechtigde zijn gewone verblijfplaats heeft¹⁶⁴. Bovendien is het recht van het forum van toepassing indien de onderhoudsgerechtigde de zaak aanhangig maakt bij de bevoegde autoriteit van de staat waar de onderhoudsplichtige zijn gewone verblijfplaats heeft. Indien de onderhoudsgerechtigde op grond van dit recht echter geen levensonderhoud van de onderhoudsplichtige kan verkrijgen, is het recht van de staat van de gewone verblijfplaats van de onderhoudsgerechtigde van toepassing¹⁶⁵. Tot slot wordt bepaald dat indien de onderhoudsgerechtigde op grond van het recht dat volgens de algemene regel of aanvullende regels als toepasselijk is aangewezen geen levensonderhoud van de onderhoudsplichtige kan verkrijgen, het recht van de staat van hun gemeenschappelijke nationaliteit, indien zij er een bezitten, van toepassing is¹⁶⁶.

6. Bijzondere regel met betrekking tot echtgenoten en ex-echtgenoten

370. In het protocol is een bijzondere regel vastgesteld voor onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten en partijen bij een nietig verklaard huwelijk¹⁶⁷. In beginsel is het recht van de staat waar de onderhoudsgerechtigde zijn gewone verblijfplaats heeft van toepassing, zij het onder voorbehoud van een ontsnappingsclausule. Hiermee

¹⁶¹ Artikel 3 van het protocol.

¹⁶² Artikel 4 van het protocol.

¹⁶³ Artikel 4, lid 1, van het protocol.

¹⁶⁴ Artikel 4, lid 2, van het protocol.

¹⁶⁵ Artikel 4, lid 3, van het protocol.

¹⁶⁶ Artikel 4, lid 4, van het protocol.

¹⁶⁷ Artikel 5 van het protocol.

doorbreekt het protocol de vaste band met het op de echtscheiding toepasselijke recht waarin artikel 8 het vroegere Haagse verdrag van 1973 voorzag¹⁶⁸.

371. Elke partij kan zich verzetten tegen de toepassing van het recht van de staat waar de onderhoudsgerechtigde zijn gewone verblijfplaats heeft. In dit geval onderzoekt het gerecht of de autoriteit waarbij dit verzet wordt aangetekend, of het recht van een andere staat dan dat van de staat waar de onderhoudsgerechtigde zijn gewone verblijfplaats heeft nauwer verbonden is met het huwelijk (door bijvoorbeeld onder meer rekening te houden met de gewone verblijfplaats of woonplaats van de echtgenoten tijdens het huwelijk, hun nationaliteit, de plaats waar het huwelijk is voltrokken, en de plaats van de echtscheiding of scheiding van tafel en bed). Bij dit onderzoek wordt in het protocol een sleutelrol weggelegd voor de staat van de laatste gemeenschappelijke gewone verblijfplaats¹⁶⁹.

7. Rechtskeuze door de partijen

372. In het protocol zijn nieuwe bepalingen opgenomen die de partijautonomie versterken: zo kunnen de partijen onder sommige beperkende voorwaarden kiezen welk recht van toepassing is op onderhoudsverplichtingen.

373. Ten eerste is het de partijen toegestaan „procedurele regelingen” te treffen door de aanwijzing van het recht van het forum (*lex fori*) ten behoeve van een bepaalde procedure vast te leggen in een overeenkomst die op schrift wordt gesteld¹⁷⁰. Deze bepaling is alleen van toepassing indien een onderhoudsgerechtigde ten overstaan van een specifiek gerecht of een specifieke autoriteit een aanspraak op levensonderhoud heeft ingesteld of op het punt staat dat te doen.

374. Ten tweede mogen de partijen te allen tijde, ook voordat het geschil ontstaat of tijdens een procedure, overeenkomsten sluiten tot aanwijzing van het recht dat op een specifieke onderhoudsverplichting van toepassing is. De overeenkomst blijft van kracht totdat deze door de partijen wordt gewijzigd of opgeheven¹⁷¹. De partijen kunnen alleen een van de volgende rechtsstelsels als toepasselijk aanwijzen op een onderhoudsverplichting: het recht van een staat waarvan een van de partijen op het tijdstip van de aanwijzing de nationaliteit bezit dan wel haar gewone verblijfplaats heeft; het recht dat door de partijen als toepasselijk op hun vermogensstelsel is aangewezen, of het recht dat daadwerkelijk daarop is toegepast; of het recht dat door de partijen als toepasselijk op hun echtscheiding of hun scheiding van tafel en bed is aangewezen, of het recht dat daadwerkelijk daarop is toegepast¹⁷².

375. Aan dergelijke algemene overeenkomsten worden belangrijke beperkingen gesteld om de onderhoudsgerechtigde te beschermen. Zo mogen geen rechtskeuzeovereenkomsten worden gesloten met betrekking tot onderhoudsverplichtingen jegens een persoon jonger dan 18 jaar of jegens een volwassene die wegens een aantasting of ontoereikendheid van zijn persoonlijke vermogens niet in staat is zijn eigen belangen te behartigen¹⁷³.

376. De keuze van het toepasselijke recht door de partijen wordt ook beperkt ten aanzien van de mogelijkheid die de onderhoudsgerechtigde heeft om afstand te doen van zijn recht op levensonderhoud¹⁷⁴. Deze mogelijkheid om afstand te doen van dit recht en de voorwaarden waaronder dat gebeurt, worden bepaald door het recht van de staat waar de onderhoudsgerechtigde op het tijdstip van de aanwijzing van het toepasselijke recht zijn gewone verblijfplaats heeft.

¹⁶⁸ Zie hierboven, voetnoot 148.

¹⁶⁹ Artikel 5 van het protocol.

¹⁷⁰ Artikel 7 van het protocol.

¹⁷¹ Artikel 8 van het protocol.

¹⁷² Artikel 8, lid 1, van het protocol.

¹⁷³ Artikel 8, lid 3, van het protocol.

¹⁷⁴ Artikel 8, lid 4, van het protocol.

377. Op grond van het protocol moeten de partijen bij een rechtskeuzeovereenkomst „volledig geïnformeerd [...] en zich bewust” zijn van de gevolgen van hun keuze. Als dat niet het geval is, kan een geadieerd gerecht of een aangezochte autoriteit beslissen dat het door de partijen aangewezen recht buiten toepassing blijft indien „toepassing van dat recht voor een van de partijen kennelijk onbillijk of onredelijke gevolgen zou hebben”¹⁷⁵.

8. Overheidslichamen

378. Het protocol bepaalt dat het recht van een overheidslichaam op terugbetaling van een uitkering die in plaats van levensonderhoud aan de onderhoudsgerechtigde is verstrekt, wordt beheerst door het recht waaraan dat lichaam is onderworpen¹⁷⁶.

9. Vaststelling van het bedrag van het levensonderhoud

379. Tot slot voorziet het protocol in een materiële regel¹⁷⁷ die moet worden toegepast door de autoriteiten van een protocolsluitende staat of een staat waar het protocol van toepassing is, ongeacht of het buitenlandse recht of de *lex fori* daar wordt toegepast. Deze regel luidt als volgt: „[o]ok wanneer het toepasselijke recht anders bepaalt, wordt bij de vaststelling van het bedrag van het levensonderhoud rekening gehouden met de behoeften van de onderhoudsgerechtigde en de draagkracht van de onderhoudsplichtige alsmede met eventuele vergoedingen die de onderhoudsgerechtigde zijn toegekend in plaats van periodiek uit te keren levensonderhoud” (bijvoorbeeld eenmalige betalingen of uitkeringen ineens).

¹⁷⁵ Artikel 8, lid 5, van het protocol.

¹⁷⁶ Artikel 10 van het protocol.

¹⁷⁷ Artikel 14 van het protocol.

Hoofdstuk 6 - Toegang tot en inhoudelijke toetsing van buitenlands recht

A. Inleiding

380. Bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteiten die onder het verdrag of de verordening vallende internationale onderhoudszaken behandelen, moeten buitenlands recht soms inhoudelijk toetsen en/of toepassen. Zie hoofdstuk 5 voor meer informatie over vraagstukken inzake toepasselijk recht en voorbeelden van gevallen waarin het nodig kan zijn om, in het kader van het verdrag en de verordening, toegang te krijgen tot buitenlands recht en dit inhoudelijk te toetsen.

B. Toegang tot buitenlands recht op internationaal niveau en binnen de Europese Unie

1. Het landprofiel op grond van het verdrag van 2007

381. Krachtens artikel 57 van het verdrag moet elke verdragsluitende staat het Permanent Bureau van de Haagse Conferentie bepaalde inlichtingen verstrekken over zijn wetgeving en procedures betreffende onderhoudsverplichtingen, over de maatregelen die hij zal nemen om uitvoering te geven aan het verdrag, met inbegrip van een beschrijving van de wijze waarop hij verzoeken zal behandelen om beslissingen inzake levensonderhoud vast te stellen, te erkennen en ten uitvoer te leggen¹⁷⁸.

382. Om die informatie te verstrekken, kan een verdragsluitende staat gebruikmaken van het door de Haagse Conferentie aanbevolen en bekendgemaakte landprofielformulier. Artikel 57, lid 1, onder a), van het verdrag schrijft uitdrukkelijk voor dat elke verdragsluitende staat „een beschrijving van zijn wetgeving en procedures betreffende onderhoudsverplichtingen” verstrekt (zie afdeling III van het landprofiel).

383. Zowel het landprofiel als de inlichtingen die een verdragsluitende staat krachtens artikel 57 heeft verstrekt, zijn te vinden op de website van de Haagse Conferentie, < www.hcch.net >, onder „Child Support/Maintenance Section”.

2. Informatie over nationale wetgeving en procedures krachtens de verordening van 2009

384. Overeenkomstig artikelen 70 en 71 van de verordening verstrekken de lidstaten van de Europese Unie in het kader van het Europees justitieel netwerk in burgerlijke en handelszaken¹⁷⁹ soortgelijke inlichtingen als die waarin het verdrag voorziet. Deze informatie wordt door de lidstaten voortdurend geactualiseerd. Het Europees justitieel netwerk in burgerlijke en handelszaken heeft op zijn website een specifieke rubriek over onderhoudsverplichtingen met weblinks naar landspecifieke informatie. Deze website is te vinden op:¹⁸⁰

< http://ec.europa.eu/civiljustice/maintenance_claim/maintenance_claim_gen_en.htm >

¹⁷⁸ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 683.

¹⁷⁹ *Beschikking 2001/470/EG van de Raad van 28 mei 2001 betreffende de oprichting van een Europees justitieel netwerk in burgerlijke en handelszaken* (zoals gewijzigd bij *Beschikking nr. 568/2009/EG van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2009*).

¹⁸⁰ Opgemerkt zij dat deze informatie naar verwachting zal worden overgebracht naar het Europese e-justitieportaal, dat kan worden geraadpleegd op: < <https://e-justice.europa.eu/home.do> >.

3. Andere online beschikbare bronnen van informatie op Europees en internationaal niveau voor toegang tot en inhoudelijke toetsing van buitenlands recht

385. De hieronder vermelde weblinks zijn uitsluitend ter informatie opgenomen en waren bij het opstellen van dit vademecum actief. Bepaalde weblinks kunnen de internetgebruiker leiden naar andere webpagina's of -sites waar al dan niet officiële of gezaghebbende juridische overheidsinformatie is gepubliceerd. In de onderstaande lijst staan ook diverse overheidsdiensten, non-profitorganisaties en universitaire instellingen die gratis toegang verschaffen tot wetgeving en die vaak hoog staan aangeschreven voor de kwaliteit van de juridische informatie die ze verstrekken. In deze lijst wordt geen aanspraak op volledigheid gemaakt. Op de hieronder genoemde websites is doorgaans uitgebreide juridische informatie te vinden voor een bepaald rechtsgebied. Niet alle informatie heeft specifiek betrekking op onderhoudsverplichtingen.

INLEIDENDE INFORMATIE OVER INTERNATIONALE RECHTSSTELSELS:

▶ Wereldencyclopedieën/justitiële atlassen

- JurisPedia
< http://en.jurispedia.org/index.php/Main_Page >
- GlobaLex
< <http://www.nyulawglobal.org/Globalex/> >
- JuriGlobe
< <http://www.juriglobe.ca/index.php> >

WEBLINKS NAAR JURIDISCHE INFORMATIE:

▶ Internationale databanken

- World Legal Information Institute (WorldLII)
< <http://www.worldlii.org/> >
- Global Legal Information Network (GLIN)
< <http://www.glin.gov/search.action> >

▶ Regionale databanken

- Asian Legal Information Institute (AsianLII)
< <http://www.asianlii.org/> >
- Commonwealth Legal Information Institute (CommonLII)
< <http://www.commonlii.org/> >
- Europees e-justitieportaal
< <https://e-justice.europa.eu/home.do?action> >
- Bureau voor publicaties van de Europese Unie (EUR-Lex)
< <http://eur-lex.europa.eu/> >
- Leden van de „Organisation Internationale de la Francophonie” (OIF) (Frans recht)
< <http://droit.francophonie.org/> >
- Pacific Islands Legal Information Institute (PacLII)
< <http://www.pacii.org/> >
- Southern African Legal Information Institute (SAFLII)
< <http://www.saflii.org/> >
- World Legal Information Institute (United Kingdom - Territories & Dependencies)
< <http://www.worldlii.org/catalog/3144.html> >

▶ Nationale databanken

- Australian Legal Information Institute (AustLII)
< <http://www.austlii.edu.au/> >
- RechtsInformationsSystem der Republik

	Österreich (RIS) < http://www.ris.bka.gv.at/ > • British and Irish Legal Information Institute (BAILII) < http://www.bailii.org/ > • Burkina Faso (JuriBurkina) < http://www.juriburkina.org/juriburkina/ > • Canadian Legal Information Institute (CanLII) < http://www.canlii.org/ > • Cyprus (CyLaw) < http://www.cylaw.org/index-en.html > • Nationale wet- en regelgeving van alle EU-landen (N-Lex) < http://eur-lex.europa.eu/n-lex/ > • Hong Kong Legal Information Institute (HKLII) < http://www.hklii.org/ > • India Legal Information Institute (LIIOfIndia) < http://liiofindia.org/ > • Ireland Legal Information Institute (IRLII) < http://www.ucc.ie/law/irlII/index.php > • Kenya Law Reports (KLR) < http://www.kenyalaw.org/update/index.php > • Mexico (Instituto de Investigaciones Jurídicas, UNAM) < http://info.juridicas.unam.mx/infjur/leg/ > • New Zealand Legal Information Institute (NZLII) < http://www.nzlii.org/ > • Niger (JuriNiger) < http://juriniger.lexum.umontreal.ca/juriniger/index.do > • Philippine Laws & Jurisprudence Databank (LawPhil) < http://www.lawphil.net/ > • USA (Legal Information Institute (LII)) < http://www.law.cornell.edu/ >
► Bibliotheekcollecties/onderzoeksinstituten <i>Beschrijving: instellingen die soms uitgebreide, online toegankelijke verzamelingen van internationale juridische informatie hebben. Deze instellingen kunnen ook advies geven over buitenlands recht of onderzoeksdiensten verstrekken.</i>	• Swiss Institute of Comparative Law < http://www.isdc.ch/ > • Max Planck Institute for Comparative and International Private Law, Duitsland < http://www.mpipriv.de/www/en/pub/news.cfm > • Law Library of Congress, VS < http://www.loc.gov/law > • Institute of Advanced Legal Studies, Londen, VK < http://ials.sas.ac.uk/ > • Cornell Law Library, VS < http://library.lawschool.cornell.edu/ > • Juristisches Internetprojekt Saarbrücken, Duitsland < http://www.jura.uni-saarland.de/index.php?id=76&tx_googlesearch_pi1%5Dbacti on%5d=list >

4. Toegang krijgen tot en inhoudelijk toetsen van buitenlands recht met behulp van verdragen of mechanismen inzake justitiële samenwerking

386. Overeenkomstig Beschikking 2001/470/EG van de Raad maken de nationale contactpunten van het Europees justitieel netwerk het mogelijk toegang te krijgen tot het buitenlandse recht van de lidstaten van de Europese Unie en dit inhoudelijk te toetsen¹⁸¹.

387. Artikel 5, lid 2, onder c), van Beschikking nr. 568/2009/EG (tot wijziging van Beschikking 2001/470/EG van de Raad) bepaalt dat de nationale contactpunten van het Europees justitieel netwerk:

“[...] alle gegevens verstrekken om de toepassing te vergemakkelijken van het **recht van een andere lidstaat** dat krachtens een communautair of een internationaal instrument van toepassing is. Daartoe kan het contactpunt waarbij een dergelijk verzoek is ingediend, zich om hulp wenden tot de [...] andere autoriteiten van zijn lidstaat teneinde gevolg te geven aan dit verzoek. De in het antwoord vervatte informatie is niet bindend voor de contactpunten, voor de geraadpleegde autoriteiten en voor de autoriteit die het verzoek heeft ingediend”.

388. In verband met complexere vraagstukken inzake buitenlands recht, en wat derde landen betreft (dat wil zeggen niet-lidstaten van de Europese Unie), kunnen de ontvangende instanties die op nationaal niveau zijn aangewezen (doorgaans het buitenlandse Ministerie van Justitie) toegang verschaffen tot buitenlands recht in het kader van de *Europese overeenkomst nopens het verstrekken van inlichtingen over buitenlands recht*, dat op 7 juni 1968 werd ondertekend te Londen in de schoot van de Raad van Europa (hierna te noemen „verdrag van Londen”), of via andere multilaterale of bilaterale overeenkomsten inzake rechtsbijstand¹⁸². De nationale contactpunten van het Europees justitieel netwerk kunnen ook bijstand verlenen bij de toepassing van het verdrag van Londen in de Europese Unie, bijvoorbeeld wanneer daarin termijnen worden opgelegd om een verzoek te beantwoorden. Indien er geen conventioneel rechtskader bestaat om toegang te krijgen tot het buitenlandse recht van een staat, kan in [naam staat] [...].

¹⁸¹ Zie hierboven, voetnoot 179.

¹⁸² In [naam staat] [...].

Hoofdstuk 7 - Verdrag van 2007: behandelen van door tussenkomst van centrale autoriteiten ingediende verzoeken en rechtstreekse verzoeken om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging

Opzet van dit hoofdstuk

Deel I van dit hoofdstuk handelt voornamelijk over onder het verdrag vallende verzoeken om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging van een beslissing inzake levensonderhoud, die door tussenkomst van een centrale autoriteit worden ingediend bij gerechtelijke of andere bevoegde autoriteiten. In deel II wordt aandacht besteed aan onder het verdrag vallende rechtstreekse verzoeken die worden ingediend bij gerechtelijke of andere bevoegde autoriteiten.

Deel I: door tussenkomst van een centrale autoriteit ingediende verzoeken

In afdeling I wordt een overzicht gegeven van het verzoek en van de algemene beginselen voor erkenning en tenuitvoerlegging, en wordt uiteengezet wanneer dit verzoek wordt gebruikt en wie dit kan indienen.

In afdeling II staat een stroomschema waarin de eerste procedures voor dit verzoek worden verduidelijkt.

In afdeling III worden de belangrijkste erkenningsprocedures in detail uiteengezet.

In afdeling IV komen andere aspecten van de algemene procedures aan bod, met inbegrip van door onderhoudsplichtigen ingediende verzoeken.

In afdeling V wordt aandacht besteed aan andere onderwerpen, zoals rechtsbijstand en tenuitvoerlegging.

Afdeling VI bevat aanvullende referenties, formulieren en enkele nuttige aanbevelingen in verband met verzoeken.

In afdeling VII staat een samenvattende checklist van de procedures voor de behandeling van door tussenkomst van centrale autoriteiten ingediende verzoeken om erkenning en tenuitvoerlegging.

In afdeling VIII staat het antwoord op enkele veelgestelde vragen.

Deel II: rechtstreekse verzoeken gericht aan bevoegde autoriteiten

In afdeling I wordt een overzicht gegeven en wordt nader ingegaan op algemene kwesties met betrekking tot rechtstreekse verzoeken bij bevoegde autoriteiten.

Afdeling II bevat aanvullende referenties, formulieren en enkele nuttige aanbevelingen in verband met verzoeken.

In afdeling III wordt antwoord gegeven op een aantal veelgestelde vragen in verband met rechtstreekse verzoeken.

Deel I — Door tussenkomst van centrale autoriteiten ingediende verzoeken om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging

I. Overzicht en algemene beginselen

A. Algemene beginselen

389. De erkenningsprocedure staat centraal in de internationale inning van levensonderhoud en waarborgt dat de onderhoudsgerechtigde over een kosteneffectieve methode beschikt om aanspraken op levensonderhoud geldend te maken wanneer de onderhoudsplichtige in een andere verdragsluitende staat verblijft of daar inkomen of vermogen heeft¹⁸³.

De **centrale autoriteit** is de overheidsinstantie die door een verdragsluitende staat wordt aangewezen om zich te kwijten van de bij het verdrag opgelegde taken van administratieve samenwerking en bijstand.

390. Dankzij de erkenning dan wel de erkenning en tenuitvoerlegging van een beslissing uit een andere verdragsluitende staat wordt een onderhoudsgerechtigde bevrijd van de noodzaak om een nieuwe beslissing te verkrijgen in de staat waar de onderhoudsplichtige nu verblijft, of waar hij inkomen of vermogen heeft.

391. De procedures tot erkenning of tot erkenning en tenuitvoerlegging van een beslissing hebben tot doel een zo ruim mogelijke erkenning van bestaande beslissingen te waarborgen en ervoor te zorgen dat het verzoek zo snel mogelijk wordt behandeld. Het verdrag is in de meest uitgebreide zin van toepassing op de erkenning en tenuitvoerlegging. Van de staten wordt verwacht dat zij verzoekers de breedst mogelijke toegang verlenen tot effectieve procedures. De erkenningsprocedure is vrij eenvoudig; het verdrag schrijft voor dat maatregelen „zonder uitstel” of „onverwijld” worden genomen. De verweerder wordt slechts op zeer beperkte gronden en binnen duidelijk afgebakende termijnen de mogelijkheid geboden bezwaar aan te tekenen of zich te verzetten tegen de erkenning en tenuitvoerlegging. Een en ander sluit aan op het in het verdrag gehuldigde grondbeginsel dat de erkenning en de tenuitvoerlegging eenvoudig, kosteneffectief en snel moeten verlopen¹⁸⁴.

B. Overzicht van de procedure

392. De hieronder uiteengezette en in artikel 23 van het verdrag vervatte procedures met betrekking tot uitvoerbaarverklaring of registratie voor tenuitvoerlegging worden in de meeste verdragsluitende staten toegepast met het oog op de erkenning dan wel de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen. Het verdrag voorziet ook in een alternatieve procedure (artikel 24). Door een daartoe strekkende verklaring af te leggen, kan een

De **bevoegde autoriteit** is de instantie van een bepaalde staat die is belast met, of naar het recht van de betrokken staat is gemachtigd tot, het uitvoeren van specifieke taken uit hoofde van het verdrag. Dat kan een gerecht zijn, een bestuurslichaam, een inningsbureau van onderhoudsbijdragen voor kinderen of elke andere overheidsinstantie die een van de met het verdrag verband houdende taken uitvoert.

¹⁸³ Er bestaat een onderscheid tussen erkenning en tenuitvoerlegging. Erkenning door een andere staat betekent dat deze akkoord gaat met de door de staat van herkomst vastgestelde en toegewezen wettelijke rechten en verplichtingen. Tenuitvoerlegging betekent dat de aangezochte staat ermee instemt dat zijn eigen procedures worden toegepast om uitvoering te geven aan de beslissing. Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punten 472 tot en met 473.

¹⁸⁴ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 490. Het Europees Hof voor de rechten van de mens (EHRM) heeft geoordeeld dat op de nationale autoriteiten een positieve verplichting rust om voortvarend en tijdig bijstand te verlenen bij de tenuitvoerlegging van een in het buitenland gegeven beslissing inzake levensonderhoud ten gunste van een onderhoudsgerechtigde (zie EHRM, arrest *Romańczyk v. France* van 18 november 2010, verzoekschrift nr. 7618/05, waar het Hof oordeelde dat sprake was van schending van artikel 6, lid 1, van het *Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden*).

staat die alternatieve procedure toepassen¹⁸⁵.

393. De centrale autoriteit van de aangezochte staat¹⁸⁶ die een verzoek van een andere centrale autoriteit in ontvangst neemt, zendt het dossier voor verdere behandeling door naar de bevoegde autoriteit. In sommige verdragsluitende staten is de centrale autoriteit de ter zake bevoegde autoriteit. In andere staten kan de bevoegde autoriteit een gerechtelijke of administratieve autoriteit zijn¹⁸⁷.

394. De bevoegde autoriteit dient de beslissing onverwijld uitvoerbaar te verklaren of voor tenuitvoerlegging te registreren. De bevoegde autoriteit dient deze maatregel te nemen tenzij de erkenning en de tenuitvoerlegging „kennelijk onverenigbaar” zijn met de openbare orde. In dit stadium, ambtshalve toetsing genoemd, kan noch de verzoeker noch de verweerder bezwaar aantekenen.

395. In verdragsluitende staten die een registratieprocedure toepassen, kan de registratie erin bestaan de beslissing neer te leggen bij een gerechtelijke autoriteit of een college, dan wel te registreren bij een bestuurslichaam of ambtenaar¹⁸⁸.

396. Zodra de beslissing werd [uitvoerbaar verklaard] [of] [voor tenuitvoerlegging geregistreerd], worden de verzoeker en de verweerder daarvan in kennis gesteld¹⁸⁹. De verweerder heeft het recht om op beperkte, welomschreven gronden bezwaar aan te tekenen of beroep in te stellen tegen de uitvoerbaarverklaring of registratie voor tenuitvoerlegging¹⁹⁰, bijvoorbeeld wanneer hij niet naar behoren in kennis is gesteld van het oorspronkelijke verzoek inzake levensonderhoud of wanneer hij niet in de gelegenheid is gesteld bezwaar aan te tekenen of beroep in te stellen tegen de beslissing inzake levensonderhoud waarvan om erkenning en tenuitvoerlegging wordt verzocht. De verzoeker moet bezwaar aantekenen of beroep instellen binnen zestig dagen na kennisgeving van de [registratie voor tenuitvoerlegging] [of] [uitvoerbaarverklaring]. Het bezwaar of beroep wordt aanhangig gemaakt bij de ter zake bevoegde autoriteit van die staat¹⁹¹.

De **verzoekende staat** is de verdragsluitende staat waar de verzoeker verblijft, en die om erkenning en tenuitvoerlegging van de beslissing verzoekt.

De **aangezochte staat** is de verdragsluitende staat die het verzoek in ontvangst heeft genomen en die zorgt voor de erkenning en tenuitvoerlegging van de beslissing.

Aanbeveling: de procedures strekkende tot erkenning of tot erkenning en tenuitvoerlegging worden uiteengezet in artikel 23. In dat artikel is zowel sprake van bezwaar of beroep (artikel 23, lid 7) als van hoger beroep (artikel 23, lid 10). Het in artikel 23, lid 7, bedoelde bezwaar of beroep is beperkt tot de drie specifieke gevallen die worden genoemd in dat artikel en in artikel 23, lid 8. Afhankelijk van de partij die opkomt tegen de beslissing, moet het bezwaar of beroep aanhangig worden gemaakt binnen dertig of zestig dagen na kennisgeving van de uitvoerbaarverklaring of registratie voor tenuitvoerlegging. Het in artikel 23, lid 10, bedoelde hoger beroep daarentegen, wordt volledig geregeld naar het nationale recht, en kan alleen worden ingesteld wanneer zulks op grond van het nationale recht is toegestaan.

397. Indien de onderhoudsplichtige niet bereid is het levensonderhoud uit hoofde van de beslissing vrijwillig te betalen, kan de beslissing ten uitvoer worden gelegd voor zover zulks is toegestaan door het nationale recht van de aangezochte staat, zelfs wanneer een bezwaar of beroep aanhangig is (zie ook hoofdstuk 12 van dit vademecum met

¹⁸⁵ De Europese Unie zal niet verklaren de in artikel 24 bedoelde alternatieve procedure voor een verzoek om erkenning en tenuitvoerlegging toe te passen voor onder het verdrag vallende beslissingen. Bijgevolg maken de bevoegde autoriteiten van de lidstaten van de Europese Unie gebruik van de in artikel 23 vervatte procedures strekkende tot behandeling van verzoeken om erkenning en tenuitvoerlegging in de zin van het verdrag (zie hierboven, *Besluit 2011/432/EU van de Raad*, voetnoot 59).

¹⁸⁶ De centrale autoriteit van [naam staat] is [...].

¹⁸⁷ De bevoegde autoriteit van [naam staat] is [...] en [is] [is niet] de centrale autoriteit.

¹⁸⁸ In [naam staat] [...].

¹⁸⁹ Zie hierboven, hoofdstuk 3, deel II, afdeling IX, voor meer informatie in het geval dat beide staten partij zijn bij het Haagse betekeningsverdrag van 1965.

¹⁹⁰ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 504.

¹⁹¹ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

betrekking tot de tenuitvoerlegging van beslissingen inzake levensonderhoud). Het is belangrijk een vrijwillige betaling van levensonderhoud te bewerkstelligen om ervoor te zorgen dat de levensonderhoudsgelden zo snel mogelijk worden overgemaakt aan de onderhoudsgerechtigde. Van even groot belang is het echter waar nodig tenuitvoerleggingsmaatregelen te nemen om vertraging bij de betaling te voorkomen.

398. Wanneer het bezwaar of beroep tegen de erkenning en tenuitvoerlegging wordt aanvaard, en de [uitvoerbaarverklaring] [of] [registratie voor tenuitvoerlegging] wordt terzijde gesteld, betekent dit niet per definitie dat het verzoek inzake levensonderhoud een einde neemt. Indien de beslissing betrekking heeft op levensonderhoud jegens kinderen, blijft het afhankelijk van de reden voor de weigering van de erkenning en tenuitvoerlegging van de beslissing mogelijk een nieuwe beslissing in de aangezochte staat te verkrijgen. Voor zover zulks is toegestaan op grond van het nationale recht, kan de bevoegde autoriteit van de aangezochte staat het verzoek om erkenning en tenuitvoerlegging op dezelfde wijze behandelen als een verzoek om vaststelling van een nieuwe beslissing in de aangezochte staat. Daardoor wordt gewaarborgd dat de **onderhoudsgerechtigde**, wanneer hij levensonderhoud voor kinderen behoeft en de bestaande beslissing niet kan laten erkennen of ten uitvoer laten leggen, toch de mogelijkheid heeft om een nieuwe beslissing inzake levensonderhoud te verkrijgen zonder de volledige procedure opnieuw te beginnen in de verzoekende staat¹⁹².

De **onderhoudsgerechtigde** is de persoon aan wie levensonderhoud is verschuldigd of van wie wordt gesteld dat levensonderhoud aan hem is verschuldigd. Dat kan niet alleen een ouder of (gewezen) echtgenoot zijn, maar ook een kind, pleegouder, familielid/bloedverwant of iemand anders die voor een kind zorgt. In sommige staten wordt deze persoon ook alimentatieontvanger, schuldeiser, zorgouder, gezagsdragende of verzorgende ouder genoemd.

399. Tot slot bestaat de mogelijkheid, wanneer afwijzend wordt beschikt op het bezwaar of beroep, hoger beroep in te stellen voor zover het nationale recht van de aangezochte staat zulks toestaat. Het verdrag bepaalt uitdrukkelijk dat een hoger beroep, indien wettelijk toegestaan in de aangezochte staat, niet tot gevolg heeft dat de tenuitvoerlegging van de beslissing wordt opgeschort, behalve in buitengewone omstandigheden (artikel 23, lid 10)¹⁹³.

C. Wanneer wordt dit verzoek gebruikt?

400. Een verzoek om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging van een bestaande beslissing inzake levensonderhoud wordt in ontvangst genomen uit een andere verdragsluitende staat indien om tenuitvoerlegging van de beslissing wordt verzocht omdat de onderhoudsplichtige in de aangezochte staat verblijft of daar inkomen of vermogen heeft.

De **erkenning** van een beslissing inzake levensonderhoud is de procedure die de bevoegde autoriteit van een staat gebruikt om de rechten en verplichtingen inzake levensonderhoud te aanvaarden zoals die werden vastgesteld door de autoriteit van de staat van herkomst waar de beslissing is gegeven. Door die erkenning krijgt deze beslissing kracht van wet.

401. De meeste verzoeken hebben betrekking op de erkenning en de tenuitvoerlegging van een beslissing. Soms verzoekt een onderhoudsgerechtigde uitsluitend om erkenning van de beslissing, en niet om tenuitvoerlegging.

402. Wanneer de beslissing is gegeven in de staat die wordt aangezocht om deze ten uitvoer te leggen, is geen erkenning nodig. Het verzoek kan dan gewoon worden behandeld met het oog op de tenuitvoerlegging (zie hoofdstuk 12).

D. Praktijkvoorbeeld

¹⁹² Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

¹⁹³ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

403. De onderhoudsgerechtigde heeft een beslissing inzake levensonderhoud van land A waarbij de onderhoudsplichtige de verplichting wordt opgelegd levensonderhoud voor de kinderen te betalen. De **onderhoudsplichtige** woont in [naam staat]. In plaats van te verzoeken om vaststelling van een nieuwe beslissing in [naam staat], wil de onderhoudsgerechtigde de bestaande beslissing inzake levensonderhoud ten uitvoer laten leggen in [naam staat]. Zowel land A als [naam staat] is partij bij het verdrag.

De **onderhoudsplichtige** is de persoon die levensonderhoud is verschuldigd of ten aanzien van wie wordt gesteld dat hij levensonderhoud is verschuldigd. Dat kan een ouder of (gewezen) echtgenoot zijn, of iemand anders die levensonderhoud is verschuldigd overeenkomstig het recht van de staat waar de beslissing is gegeven.

Werkwijze volgens het verdrag

404. De onderhoudsgerechtigde¹⁹⁴ vraagt de centrale autoriteit van land A een verzoek om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging van de beslissing inzake levensonderhoud te verzenden naar [naam staat]. Het verzoek wordt op volledigheid getoetst en wordt behandeld door de centrale autoriteit van [naam staat]. De onderhoudsplichtige wordt in kennis gesteld en krijgt de gelegenheid zich te verzetten tegen de erkenning of tegen de erkenning en tenuitvoerlegging op de beperkte gronden die in het verdrag zijn vastgelegd. Zodra de beslissing is erkend, kan zij door de bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit van [naam staat] op dezelfde wijze ten uitvoer worden gelegd als een oorspronkelijk in [naam staat] gegeven beslissing.

Zie hoofdstuk 9 voor meer informatie over verzoeken om **tenuitvoerlegging** van een in de **aangezochte staat** (dat wil zeggen [naam staat]) gegeven beslissing. Zie hoofdstuk 12 voor meer informatie over de **tenuitvoerlegging** van beslissingen inzake levensonderhoud.

E. Wie kan het verzoek indienen?

405. Een verzoek om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging kan worden ingediend door een onderhoudsgerechtigde of een onderhoudsplichtige. Zoals hieronder wordt toegelicht, heeft het verzoek afkomstig van de onderhoudsplichtige uitsluitend betrekking op de erkenning, terwijl een onderhoudsgerechtigde kan verzoeken om erkenning, om tenuitvoerlegging of om allebei. De verzoeker moet verblijven in de staat die het verzoek indient. Zijn fysieke aanwezigheid is niet vereist in [naam staat] om een beslissing in die staat te laten erkennen of ten uitvoer te laten leggen (artikel 29). In het kader van dit verzoek kan de onderhoudsgerechtigde niet alleen de persoon zijn aan wie levensonderhoud is verschuldigd, maar ook een overheidslichaam dat in plaats van de onderhoudsgerechtigde optreedt of dat uitkeringen aan hem heeft verstrekt.

Aanbeveling: een beknopt overzicht van de stappen die u moet ondernemen is te vinden in de **checklist** aan het eind van dit hoofdstuk.

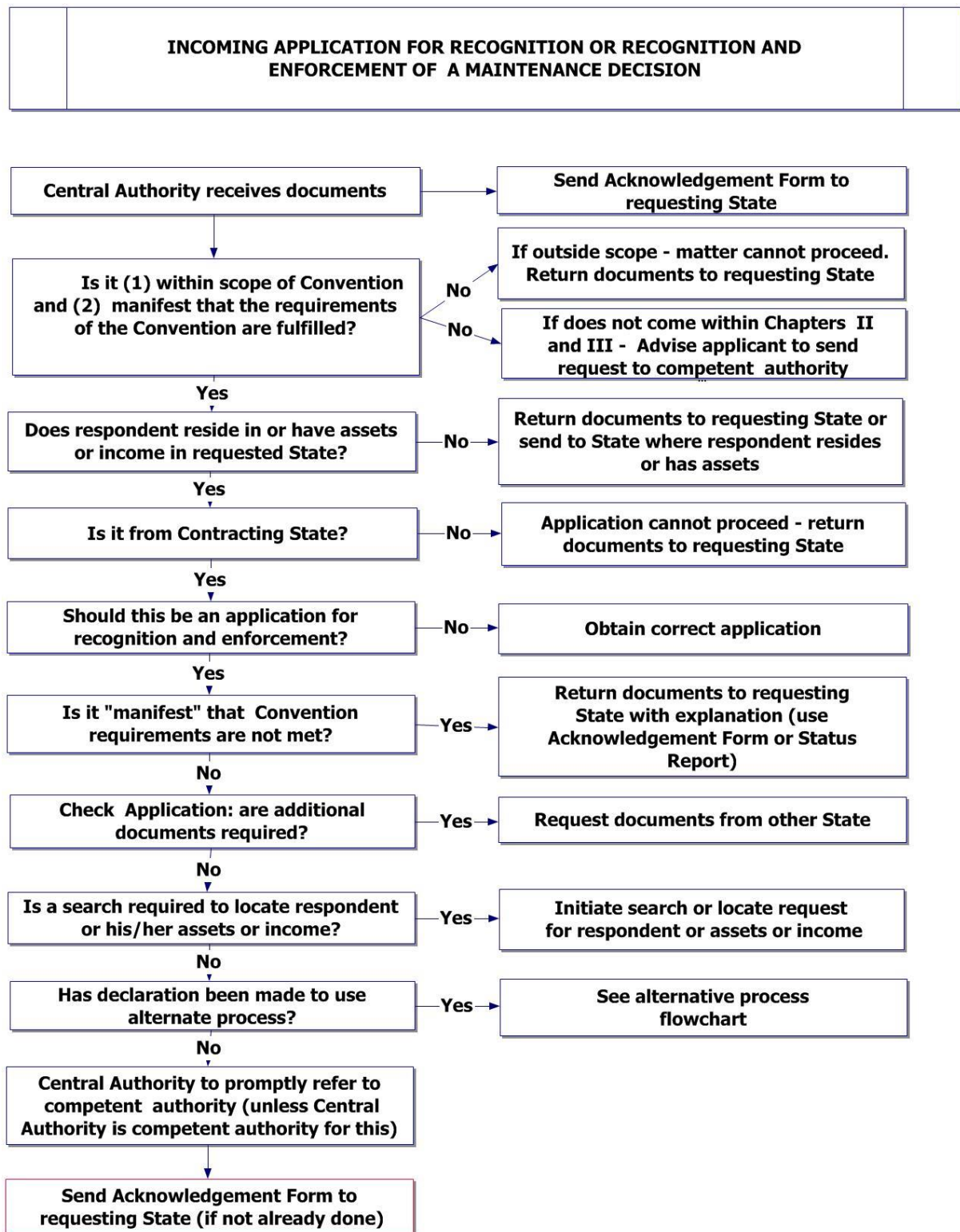
II. De erkennings- en tenuitvoerleggingsprocedure in een notendop

406. De onderstaande tabel verduidelijkt de volledige procedure voor door een onderhoudsgerechtigde ingediende verzoeken om erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen inzake levensonderhoud, met inbegrip van de door de centrale autoriteit van [naam staat] ondernomen stappen. In de volgende afdelingen van dit hoofdstuk wordt het verloop van de door bevoegde autoriteiten ondernomen stappen in detail toegelicht.

407. Deze afdeling is ook van toepassing op verzoeken die uitsluitend betrekking hebben op erkenning. Dergelijke verzoeken zijn vrij zeldzaam. Ingevolge artikel 26 zijn de bepalingen van hoofdstuk V – Erkenning en tenuitvoerlegging, van het verdrag van

¹⁹⁴ In bepaalde omstandigheden wordt het verzoek namens de onderhoudsgerechtigde ingediend door een overheidslichaam, zoals een kinderalimentatiebureau.

overeenkomstige toepassing op verzoeken om uitsluitend erkenning, met dien verstande dat het vereiste van uitvoerbaarheid wordt vervangen door het vereiste dat de beslissing in de staat van herkomst effect sorteert. In de praktijk betekent dit dat de bepalingen met betrekking tot erkenning en tenuitvoerlegging van toepassing zijn op verzoeken om erkenning, afgezien dan van de bepalingen die moeten worden gewijzigd aangezien niet om tenuitvoerlegging van de beslissing wordt verzocht¹⁹⁵.

¹⁹⁵ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 546.

Figuur 6: Stroomschema van inkomende verzoeken om erkenning en tenuitvoerlegging, ingediend door tussenkomst van de centrale autoriteit van [naam staat]

III.Procedures

A. *Voorafgaande controle van inkomende stukken en andere voorbereidende stappen*

408. Alvorens de stukken te verzenden naar de bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit van [naam staat], dient de centrale autoriteit van [naam staat] te controleren of het verzoek valt onder de verdragsbepalingen met betrekking tot erkenning of tot erkenning en tenuitvoerlegging, en zich ervan te vergewissen dat het dossier volledig is. De bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit van [naam staat] voert een soortgelijke controle uit.

1. Eerste toetsing van de stukken

- Wordt verzocht om erkenning dan wel om erkenning en tenuitvoerlegging van een beslissing inzake levensonderhoud voor kinderen? Zoals uiteengezet in hoofdstuk 3, deel I, moet het verzoek vallen binnen de werkingssfeer van het verdrag. Heeft het verzoek uitsluitend betrekking op onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten of jegens andere familieleden en werd de werkingssfeer van het verdrag niet uitgebreid tot deze andere onderhoudsverplichtingen, dan moet een rechtstreeks verzoek worden ingediend bij een bevoegde autoriteit (zie verder, deel II).
- Verblijft de verweerder of onderhoudsplichtige in de aangezochte staat of heeft hij daar inkomen of vermogen? Zo neen, dan moet het dossier worden verzonden naar de staat waar de verweerder of onderhoudsplichtige verblijft of waar hij inkomen of vermogen heeft, dan wel worden teruggezonden naar de verzoekende staat.
- Komt het verzoek uit een verdragsluitende staat? Zo neen, dan kan het verdrag niet worden ingeroepen.

Een **rechtstreeks verzoek** wordt niet ingediend bij een centrale autoriteit, maar wordt rechtstreeks in ontvangst genomen door een bevoegde autoriteit, zoals een gerechtelijke of administratieve autoriteit. Dergelijke verzoeken vallen buiten de werking van artikel 10 van het verdrag (zie verder, deel II).

2. Behoort in deze zaak een verzoek om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging te worden ingediend?

409. Controleer de stukken om zeker te zijn dat in deze zaak een verzoek om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging behoort te worden ingediend. Houd daarbij rekening met het volgende:

- wanneer geen beslissing inzake levensonderhoud is gegeven, behoort een verzoek om vaststelling van een beslissing te worden ingediend, en geen verzoek om erkenning en tenuitvoerlegging (zie hoofdstuk 10);
- wanneer er een beslissing inzake levensonderhoud voorhanden is die in uw staat is gegeven, is geen erkenning nodig. Dit verzoek kan gewoon worden behandeld met het oog op de tenuitvoerlegging volgens de gangbare tenuitvoerleggingsprocedures (zie hoofdstuk 9).

3. Is „kennelijk” niet aan de vereisten van het verdrag voldaan?

410. Op grond van artikel 12, lid 8, van het verdrag kan een centrale autoriteit de behandeling van een verzoek alleen weigeren als naar haar oordeel „kennelijk niet aan de vereisten van het verdrag is voldaan”. Dat geldt slechts voor een zeer beperkt aantal

gevallen¹⁹⁶. „Kennelijk” betekent dat de reden voor de weigering aanstonds moet blijken uit of duidelijk naar voren moet komen bij inzage van de ontvangen stukken¹⁹⁷. Zo kan een verzoek bijvoorbeeld op deze grond worden geweigerd wanneer uit de stukken blijkt dat de beslissing niets van doen heeft met levensonderhoud. Op gelijke wijze kan een verzoek op deze grond worden geweigerd indien een eerder, door dezelfde partij ingediend verzoek op precies dezelfde gronden werd afgewezen.

411. Zelfs wanneer de erkenning en de tenuitvoerlegging van de beslissing kennelijk onverenigbaar zijn met de openbare orde, dient het verzoek voor behandeling te worden doorgezonden naar de bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit. De bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit kan oordelen of de erkenning en de tenuitvoerlegging in strijd zijn met de openbare orde, en kan op grond daarvan weigeren de beslissing te erkennen.

4. Controleer of het dossier volledig is

412. De centrale autoriteiten moeten het van de verzoekende staat ontvangen verzoek tijdig controleren om zeker te zijn dat het dossier volledig is. Vervolgens moeten zij het ingevulde verzoek onverwijld doorzenden naar de bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit zodat de beslissing kan worden erkend dan wel erkend en ten uitvoer gelegd. Wanneer aanvullende stukken nodig zijn, moet de centrale autoriteit die zonder uitstel opvragen. Alle benodigde stukken worden opgesomd in artikel 25 van het verdrag. In het kader van een verzoek om erkenning en tenuitvoerlegging kunnen geen aanvullende stukken worden verlangd.

413. Op grond van artikelen 11, 12, 25 en 44 van het verdrag moet het ontvangen dossier het volgende bevatten:

√	Verzoekformulier
√	Volledige tekst of samenvatting van de beslissing
√	Certificaat van uitvoerbaarheid
√	Bewijs van behoorlijke kennisgeving (tenzij de verweerder is verschenen, werd vertegenwoordigd of de beslissing heeft aangevochten)
Indien nodig	Vertaalde afschriften van stukken
Indien nodig	Formulier met gegevens over de financiële omstandigheden (alleen voor verzoeken die van onderhoudsgerechtigden uitgaan)
Indien nodig	Stuk met de berekening van het bedrag aan achterstallige betalingen
Indien nodig	Stuk met uitleg over de wijze van indexering of aanpassing van het onderhoudsbedrag
√	Verzendformulier

Figuur 7: Inhoud van een verzoek om erkenning en tenuitvoerlegging

414. Hierna wordt een beknopte beschrijving gegeven van de gebruikelijke inhoud van het ontvangen dossier (raadpleeg figuur 7 hierboven om na te gaan welke van de hierna vermelde formulieren verplicht zijn of alleen voor zover nodig worden bijgevoegd).

a) Voor elk dossier vereiste formulieren

1) Verzoekformulier

De verzoekende staat gebruikt meestal het aanbevolen verzoekformulier om zeker te zijn dat alle vereiste informatie wordt verstrekt aan de aangezochte staat.

¹⁹⁶ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 345.

¹⁹⁷ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 344.

Wanneer het inkomende verzoek niet wordt ingediend met gebruikmaking van het aanbevolen verzoekformulier, moet de vereiste basisinformatie daarin zijn opgenomen, zoals de contactgegevens van de verzoeker en de verweerder, inlichtingen over de onderhoudsgerechtigden en bijzonderheden over de plaats waar de betalingen moeten worden gedaan.

2) Volledige tekst of samenvatting van de beslissing

In het verzoek moet de volledige tekst van de beslissing inzake levensonderhoud worden opgenomen, tenzij uw staat heeft verklaard in plaats daarvan een samenvatting of uittreksel van de beslissing te aanvaarden. Het is niet nodig gewaarmerkte afschriften aan het verzoek toe te voegen, tenzij uw staat uitdrukkelijk heeft aangegeven dat het verzoek altijd daarvan vergezeld moet gaan¹⁹⁸.

3) Certificaat van uitvoerbaarheid

Er is een certificaat van uitvoerbaarheid nodig, waaruit blijkt dat de beslissing inzake levensonderhoud vatbaar is voor tenuitvoerlegging in de staat waar zij is gegeven. Is de beslissing gegeven door een administratieve autoriteit, dan moet in het stuk een verklaring worden opgenomen dat aan de vereisten van artikel 19, lid 3, is voldaan, tenzij uw staat (de aangezochte staat) uitdrukkelijk heeft aangegeven geen dergelijke verklaring te verlangen¹⁹⁹. Heeft het verzoek uitsluitend betrekking op erkenning, dan dient daarin enkel te worden bevestigd dat de beslissing effect sorteert in de staat van herkomst, en niet dat zij uitvoerbaar is²⁰⁰. In het certificaat van uitvoerbaarheid wordt bepaald op welke datum de beslissing in werking is getreden in die staat.

4) Bewijs van behoorlijke kennisgeving

Een bewijs van behoorlijke kennisgeving is alleen nodig indien de verweerder niet is verschenen of niet werd vertegenwoordigd in de procedure. Raadpleeg afdeling 7 van het aanbevolen verzoekformulier om na te gaan of de verweerder is verschenen of werd vertegenwoordigd in de procedure.

Wanneer uit het verzoekformulier blijkt dat de verweerder niet is verschenen of niet werd vertegenwoordigd op het tijdstip dat de beslissing is gegeven, wordt in het bewijs van behoorlijke kennisgeving vermeld of aan hem betekening of kennisgeving van het verzoek is gedaan en of hij de gelegenheid heeft gehad om te verschijnen in de procedure die tot de beslissing inzake levensonderhoud heeft geleid dan wel achteraf in kennis werd gesteld van de gegeven beslissing en de mogelijkheid heeft gehad om daartegen bezwaar aan te tekenen. In sommige staten kan de verweerder schriftelijk bezwaar aantekenen of van repliek dienen. De verweerder dient niet altijd in persoon te verschijnen.

5) Verzendformulier

Elk verzoek om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging moet vergezeld gaan van een verzendformulier. Dit formulier is verplicht op grond van het verdrag. In het verzendformulier worden de partijen geïdentificeerd en wordt het soort verzoek vastgesteld. Daarin staat ook welke stukken aan het verzoek zijn toegevoegd.

b) Eventueel benodigde andere formulieren

415. Ingevolge artikel 11, lid 3, kunnen alleen de in dat artikel genoemde (en hierboven toegelichte) stukken worden verlangd voor een verzoek om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging. Er kunnen echter ook andere formulieren noodzakelijk zijn wanneer de feitelijke omstandigheden van de zaak zulks vereisen:

¹⁹⁸ [Naam staat] verlangt dat [...].

¹⁹⁹ [Naam staat] verlangt dat [...].

²⁰⁰ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 546.

1) Formulier met gegevens over financiële omstandigheden

Wanneer de verzoeker om tenuitvoerlegging van de beslissing verzoekt (wat meestal het geval is), verdient het altijd aanbeveling in het verzoek een formulier met gegevens over de financiële omstandigheden op te nemen. Daarin kan belangrijke informatie over de locatie en financiële toestand van de verweerder worden verstrekt, voor zover de verzoeker daarvan kennis draagt.

Wanneer de verzoeker het aanbevolen formulier met gegevens over de financiële omstandigheden heeft gebruikt, wordt het gedeelte over de onderhoudsgerechtigde niet ingevuld omdat deze informatie niet nodig is voor een verzoek om erkenning en tenuitvoerlegging. Heeft het verzoek uitsluitend betrekking op erkenning, dan wordt dit formulier niet toegevoegd.

2) Stuk met de berekening van het bedrag aan achterstallige betalingen

Wanneer er uit hoofde van de beslissing nog achterstallige onderhoudsbedragen (betalingsachterstanden) zijn waarvan de betaling wordt gevorderd, moet in het verzoek een stuk worden opgenomen met vermelding van de desbetreffende bedragen, de wijze en datum waarop die zijn berekend.

3) Stuk met uitleg over de wijze van indexering of aanpassing van het onderhoudsbedrag

In sommige staten voorziet de beslissing of het nationale recht op grond waarvan de beslissing is gegeven in de automatische indexering of aanpassing van het onderhoudsbedrag met een bepaalde periodiciteit. In dat geval dient de verzoekende staat in het dossier nadere gegevens te vermelden over de wijze waarop die aanpassing wordt uitgevoerd. Wordt de aanpassing bijvoorbeeld uitgevoerd op basis van een percentage van de kosten van levensonderhoud, dan moet nauwkeurig worden aangegeven welke staat de aanpassing berekent, welke informatie nodig is om die berekening te maken, en hoe het opnieuw berekende bedrag wordt meegedeeld aan de aangezochte centrale autoriteit en aan de partijen²⁰¹.

4) Bewijs van verstrekte uitkeringen (overheidslichaam)

Wanneer het verzoek namens een verzoeker wordt ingediend door een overheidslichaam, bijvoorbeeld een sociale dienst, moet dit overheidslichaam zo nodig informatie verstrekken waaruit blijkt dat het gerechtigd is namens de verzoeker op te treden, of dat het bij wijze van levensonderhoud uitkeringen heeft verstrekt (artikel 36, lid 4).

5. Moet opsporingswerk worden verricht om de verweerder te lokaliseren?

416. Allereerst zij opgemerkt dat wanneer de verzoeker geen geldig adres voor de verweerder opgeeft, de centrale autoriteit de verweerder wellicht zal willen lokaliseren om hem naar behoren in kennis te stellen van het verzoek om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging. Het kan ook nodig zijn de verweerder te lokaliseren om te bepalen wie de ter zake bevoegde autoriteit is. In sommige staten wordt het opsporings- of lokalisatieverzoek door de bevoegde autoriteit ingediend in een later stadium van de procedure. Een en ander hangt af van de interne procedures²⁰².

417. Om de verweerder te lokaliseren, wordt van de centrale autoriteit verwacht dat zij alle databanken en publieke informatiebronnen raadpleegt waartoe zij toegang heeft. De centrale autoriteit kan ook andere overheidslichamen vragen namens haar opsporingswerk te verrichten binnen de grenzen die in het nationale recht zijn

²⁰¹ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 435. Dit betekent dat de volledige erkenningsprocedure niet opnieuw moet worden toegepast voor een latere beslissing waarbij het onderhoudsbedrag wordt aangepast. In de eerste erkenning wordt rekening gehouden met toekomstige aanpassingen. In Australië bijvoorbeeld, wordt het onderhoudsbedrag om de 15 maanden herzien door het kinderalimentatiebureau op basis van de financiële omstandigheden van de partijen.

²⁰² In [naam staat] [...].

vastgesteld inzake de toegang tot persoonsgegevens. Sommige centrale autoriteiten kunnen ook toegang hebben tot vertrouwelijke informatiebronnen.

418. Wanneer het niet mogelijk is de verweerder te lokaliseren, moet u de verzoekende staat daarvan op de hoogte brengen (houd ermee rekening dat wanneer om erkenning en tenuitvoerlegging van een beslissing wordt verzocht op basis van de locatie van het inkomen of vermogen in de aangezochte staat, de verweerder zich in een andere staat kan bevinden). Wanneer geen aanvullende informatie beschikbaar is om de verweerder te lokaliseren, bestaat de kans dat het dossier niet verder kan worden behandeld.

6. Wat te doen wanneer het dossier onvolledig is

419. Indien de verzoeker niet alle verlangde stukken heeft verstrekt, moet de centrale autoriteit van [naam staat] dat al terstond hebben gemeld aan de verzoekende centrale autoriteit zodat de ontbrekende stukken kunnen worden opgevraagd en toegevoegd aan het dossier voordat dit wordt verzonden naar de bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit. Indien een bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit vaststelt dat benodigde stukken ontbreken, dient zij de centrale autoriteit van [naam staat] onmiddellijk daarvan op de hoogte te brengen, zodat deze laatste de ontbrekende stukken kan opvragen bij de verzoekende centrale autoriteit.

420. Indien de aangezochte centrale autoriteit van [naam staat] aanvullende stukken opvraagt, heeft de verzoekende staat **drie maanden** de tijd om die te verstrekken. Wanneer de opgevraagde stukken niet binnen drie maanden worden verstrekt, en het verzoek niet verder kan worden behandeld, kan de centrale autoriteit van de aangezochte staat (zonder daartoe verplicht te zijn) het dossier afsluiten en de verzoekende staat daarvan op de hoogte brengen.

421. Benadrukt zij dat de stukken op voorhand worden gecontroleerd en dat zo nodig aanvullende stukken worden opgevraagd voordat de bevoegde autoriteit een onderzoek uitvoert naar de gegrondheid van het verzoek.

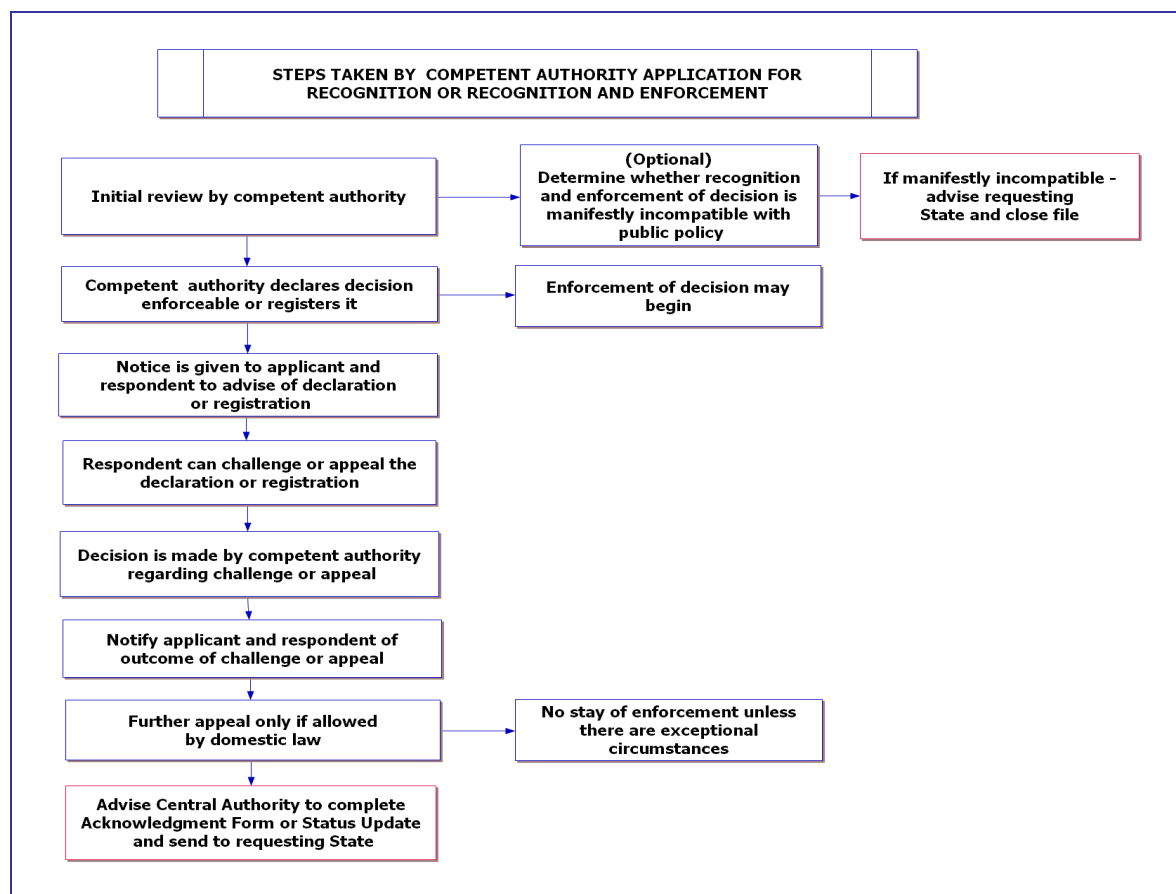
7. Passende voorlopige of bewarende maatregelen

422. Het kan wenselijk zijn dat de bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit voorlopige of bewarende maatregelen treft terwijl het verzoek in behandeling is. Deze maatregelen kunnen op diverse tijdstippen worden getroffen tijdens — of zelfs vóór — de behandeling van het verzoek. Zie ook hoofdstuk 3, deel II, afdeling VIII, voor meer informatie over voorlopige en bewarende maatregelen.

B. Uitvoerbaarverklaring of registratie door de bevoegde autoriteit

423. In deze afdeling wordt een beschrijving gegeven van de procedures die na voltooiing van de hierboven genoemde voorbereidende stappen worden toegepast door de bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteiten met het oog op de behandeling van verzoeken om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen inzake levensonderhoud in de zin van artikel 23 van het verdrag²⁰³. Het onderstaande stroomschema verduidelijkt de stappen die worden ondernomen door de bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit van [naam staat].

²⁰³ De Europese Unie zal niet verklaren de in artikel 24 bedoelde alternatieve procedure voor een verzoek om erkenning en tenuitvoerlegging toe te passen voor onder het verdrag vallende beslissingen. Bijgevolg maken de bevoegde autoriteiten van de lidstaten van de Europese Unie gebruik van de in artikel 23 vervatte procedures strekkende tot behandeling van verzoeken om erkenning en tenuitvoerlegging in de zin van het verdrag (zie hierboven, *Besluit 2011/432/EU van de Raad*, voetnoot 59).

Figuur 8: Door de bevoegde autoriteit ondernomen stappen voor verzoeken om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging (artikel 23)

1. Uitvoerbaarverklaring of registratie voor tenuitvoerlegging van de beslissing

424. Zodra de bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit het volledige verzoek heeft ontvangen, wordt de daarin vervatte beslissing erkend en uitvoerbaar verklaard of voor tenuitvoerlegging geregistreerd²⁰⁴. De bevoegde autoriteit moet de beslissing „onverwijld” uitvoerbaar verklaren of voor tenuitvoerlegging registreren (artikel 23, lid 2, onder a)). Zodra de beslissing inzake levensonderhoud is uitvoerbaar verklaard of voor tenuitvoerlegging geregistreerd, kan zij zonder verdere formaliteiten ten uitvoer worden gelegd overeenkomstig het nationale recht van de aangezochte staat²⁰⁵.

2. Weigering om de beslissing uitvoerbaar te verklaren of voor tenuitvoerlegging te registreren

425. De enige grond die de bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit kan invoeren voor de weigering om de beslissing uitvoerbaar te verklaren of voor tenuitvoerlegging te registreren, is dat de erkenning en de tenuitvoerlegging van de beslissing **kennelijk onverenigbaar** zijn met de openbare orde. Deze weigeringsgrond kan slechts in een zeer beperkt aantal gevallen worden ingeroepen. De bedoeling hiervan is in de staten die partij zijn bij het verdrag een zo ruim mogelijke erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen uit andere verdragsluitende staten te bewerkstelligen.

²⁰⁴ Zie hierboven, voetnoot 188.

²⁰⁵ Naar het nationale recht en de interne procedures van [naam staat] [...]. Zie hoofdstuk 12.

De bevoegde autoriteit kan zich alleen beroepen op deze weigeringsgrond indien de erkenning en de tenuitvoerlegging kunnen leiden tot „onaanvaardbare” resultaten²⁰⁶.

3. Tenuitvoerlegging van de beslissing

426. Zodra de beslissing is geregistreerd of uitvoerbaar verklaard, wordt de verzoeker ingevolge het verdrag geen enkele verplichting opgelegd om andere verzoeken in te dienen met het oog op de tenuitvoerlegging van de beslissing. Het verdrag schrijft evenmin voor dat nadere kennisgeving aan de verweerder moet worden gedaan van de tenuitvoerlegging van de beslissing²⁰⁷ (zie hoofdstuk 12 met betrekking tot de tenuitvoerlegging van beslissingen inzake levensonderhoud).

4. Kennisgeving aan de verzoeker en de verweerder

427. Zodra de beslissing werd uitvoerbaar verklaard of geregistreerd, worden beide partijen in kennis gesteld van de beslissing tot uitvoerbaarverklaring of registratie. In het verdrag zijn geen procedures opgenomen met betrekking tot de kennisgeving. Bijgevolg moet deze geschieden overeenkomstig het nationale recht van [naam staat]²⁰⁸. Naargelang van de procedures van de aangezochte staat kan de verzoeker hetzij door tussenkomst van de centrale autoriteit van de verzoekende staat, hetzij rechtstreeks in kennis worden gesteld om te bevestigen dat de beslissing is erkend en ten uitvoer zal worden gelegd of, indien de erkenning en tenuitvoerlegging werden geweigerd, om hem daarvan op de hoogte te brengen²⁰⁹.

5. Bezwaar tegen de erkenning en tenuitvoerlegging door de verweerder of de verzoeker

a) Algemeen

428. De verdragsbepalingen met betrekking tot de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen inzake levensonderhoud beogen te waarborgen dat bestaande beslissingen inzake levensonderhoud, voor zover mogelijk, snel en efficiënt worden erkend en ten uitvoer gelegd in de verdragsluitende staten²¹⁰. Zoals eerder aangestipt in dit hoofdstuk, zijn de in het verdrag vervatte procedures zodanig opgevat dat een beslissing wordt erkend dan wel erkend en ten uitvoer gelegd tenzij de verweerder aannemelijk kan maken dat er gegronde redenen zijn om dat niet te doen.

429. Zodra een in het buitenland gegeven beslissing is erkend of uitvoerbaar is verklaard, kan zij op gelijke wijze ten uitvoer worden gelegd als een oorspronkelijk in [naam staat] gegeven beslissing inzake levensonderhoud. Een staat kan ingevolge het verdrag gebruikmaken van alle tenuitvoerleggingsmechanismen die beschikbaar zijn om ervoor te zorgen dat de beslissing wordt nageleefd (zie hoofdstuk 12). Het verdrag voorziet ook in een beperkt aantal bezwaren die de verweerder (zijnde de persoon die

²⁰⁶ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 478.

²⁰⁷ Het nationale recht van sommige staten voorziet in procedures of vereisten waarbij een onderhoudsplichtige voorafgaand aan de tenuitvoerlegging in kennis moet worden gesteld, maar dat staat los van de verdragsbepalingen. Naar het nationale recht van [naam staat] [...]. Zie hoofdstuk 3, deel II, afdeling IX, in het geval dat beide staten partij zijn bij het Haagse betekeningsverdrag van 1965.

²⁰⁸ Indien het recht van [naam staat] voorziet in kennisgeving, worden partijen in het buitenland in kennis gesteld overeenkomstig *Verordening (EG) nr. 1393/2007 van het Europees Parlement en de Raad inzake de betekening en de kennisgeving in de lidstaten van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke of in handelszaken („de betekening en de kennisgeving van stukken”)* in lidstaten van de Europese Unie, of overeenkomstig het *Verdrag van 's-Gravenhage van 15 november 1965 inzake de betekening en de kennisgeving in het buitenland van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke en in handelszaken* in niet-lidstaten van de Europese Unie, voor zover het verdrag toepassing vindt tussen [naam staat] en de andere staat. Indien het Haagse betekeningsverdrag van 1965 niet van toepassing is tussen de twee betrokken staten, geschiedt de kennisgeving met inachtneming van andere multilaterale of bilaterale verdragen die tussen beide staten van kracht zijn of overeenkomstig het nationale recht van [naam staat]. Zie hoofdstuk 3, deel II, afdeling IX, voor meer informatie over de betekening en kennisgeving van stukken in het buitenland.

²⁰⁹ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

²¹⁰ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 428.

verweer voert tegen het verzoek om erkenning) kan inbrengen wanneer de beslissing naar zijn oordeel niet moet worden erkend of ten uitvoer gelegd.

430. In artikel 20 wordt bepaald onder welke voorwaarden een in de ene staat gegeven beslissing inzake levensonderhoud kan worden erkend en ten uitvoer worden gelegd door een andere verdragsluitende staat. Deze „gronden voor erkenning en tenuitvoerlegging” hebben doorgaans betrekking op de band die moet hebben bestaan tussen een ouder, familielid of de kinderen en een staat om de resulterende beslissing in een andere staat ten uitvoer te kunnen leggen. Zo kan de band met de staat waar de beslissing is gegeven bijvoorbeeld blijken uit de omstandigheid dat de partijen en de kinderen in die staat verblijven, of dat de verweerder de procedure die heeft geleid tot het geven van de beslissing, heeft bijgewoond of daaraan heeft deelgenomen²¹¹.

431. De verweerder kan tegen de uitvoerbaarverklaring of de registratie voor tenuitvoerlegging van de beslissing bezwaar aantekenen of beroep instellen wegens niet-toepasselijkheid van de gronden voor erkenning en tenuitvoerlegging. Dit komt niet noodzakelijk erop neer dat de geldigheid van de beslissing wordt betwist in de staat waar zij is gegeven, maar betekent alleen dat de beslissing uit hoofde van het verdrag niet kan worden erkend en ten uitvoer worden gelegd in de aangezochte verdragsluitende staat.

432. Een verweerder kan zich ingevolge artikel 22 ook verzetten tegen de erkenning van een beslissing op grond dat de erkenning en de tenuitvoerlegging kennelijk in strijd zijn met de openbare orde of dat er fouten zijn begaan in de procedure ter verkrijging van de beslissing, zoals het feit dat de verweerder niet naar behoren in kennis is gesteld van de beslissing of procedure betreffende onderhoudsverplichtingen, bedrog, of het bestaan van een latere beslissing die onverenigbaar is met de beslissing waarvan om erkenning wordt verzocht.

433. Meestal gaat het bezwaar of beroep uit van de verweerder. In zeldzame gevallen kan een verzoeker bezwaar aantekenen of beroep instellen tegen de weigering om een beslissing te registreren of uitvoerbaar te verklaren.

b) Termijn voor bezwaar of beroep

434. Indien de partij die gerechtigd is bezwaar aan te tekenen of beroep in te stellen tegen de uitvoerbaarverklaring of registratie, verblijft in de staat die de beslissing uitvoerbaar heeft verklaard of voor tenuitvoerlegging heeft geregistreerd, moet bezwaar worden aangetekend of beroep worden ingesteld binnen **dertig dagen** nadat die partij in kennis is gesteld van de uitvoerbaarverklaring of registratie. Verblijft de partij die bezwaar aantekent of beroep instelt in een andere staat, dan dient zij dat binnen **zestig dagen** na de kennisgeving te doen (artikel 23, lid 6)²¹².

435. Meestal verblijft de verweerder in de aangezochte staat. Bijgevolg heeft hij slechts dertig dagen om bezwaar aan te tekenen of beroep in te stellen tegen de uitvoerbaarverklaring of registratie. Is de beslissing met het oog op de erkenning naar de aangezochte staat verzonden omdat de verweerder daar vermogen heeft, dan is het mogelijk dat hij in een andere staat verblijft. In dat geval heeft de verweerder zestig dagen de tijd om bezwaar aan te tekenen of beroep in te stellen tegen de beslissing. Een onderhoudsplichtige kan ook in zijn staat van herkomst verzoeken om erkenning van een in het buitenland gegeven beslissing tot beperking van de tenuitvoerlegging. De onderhoudsgerechtigde die niet in die staat verblijft, heeft dan het recht bezwaar aan te tekenen of beroep in te stellen tegen de uitvoerbaarverklaring of registratie. Krachtens het verdrag heeft hij zestig dagen de tijd om dat te doen.

²¹¹ In artikel 20 worden de zogenoemde „indirecte bevoegdheidsregels” uiteengezet, maar worden geen regels vastgesteld voor de gevallen waarin een autoriteit van een staat een beslissing kan geven („directe bevoegdheidsregels”); deze regels bepalen op welke gronden een beslissing moet zijn gegeven om in aanmerking te komen voor erkenning en tenuitvoerlegging in een andere staat. Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 443, voor nadere bijzonderheden over deze kwestie. Zie ook hoofdstuk 4 van dit vademecum.

²¹² Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 503.

c) Gronden voor bezwaar of beroep

436. Het verdrag voorziet in een beperkt aantal gronden om bezwaar aan te tekenen of beroep in te stellen tegen de registratie of uitvoerbaarverklaring van een beslissing inzake levensonderhoud. Zoals hierboven uiteengezet, kan de verweerder op de volgende gronden bezwaar aantekenen of beroep instellen:

- vanwege het ontbreken van een in artikel 20 vermelde grondslag voor erkenning en tenuitvoerlegging,
- wanneer de erkenning en de tenuitvoerlegging worden geweigerd om de in artikel 22 vermelde redenen,
- wanneer twijfel bestaat over de authenticiteit (echtheid) of integriteit van de met het verzoek verzonden stukken,
- wanneer de achterstallige bedragen waarvan betaling wordt gevorderd volledig werden voldaan.

d) Overweging of onderzoek van het bezwaar of beroep (artikel 23, lid 5)

437. De toetsing of het onderzoek kan alleen betrekking hebben op de specifieke gronden of redenen waarin het verdrag voorziet. De beslissing wordt niet inhoudelijk getoetst (artikel 28)²¹³. Het nationale recht bepaalt hoe het bezwaar of beroep in overweging wordt genomen²¹⁴.

438. Wanneer het bezwaar of beroep is gebaseerd op twijfel over de authenticiteit (echtheid) of integriteit van de stukken, en er geen gewaarmerkte afschriften of stukken zijn opgevraagd of in het dossier zijn opgenomen, dan kan door tussenkomst van de centrale autoriteit van [naam staat] een verzoek worden ingediend bij de centrale autoriteit van de verzoekende staat om deze gewaarmerkte afschriften of zodanige andere stukken te verstrekken als nodig zijn om het probleem op te lossen.

439. Indien het bezwaar of beroep uitsluitend betrekking heeft op de berekening van het bedrag aan achterstallige betalingen, en de verweerder niet aanvoert dat de achterstallige bedragen volledig zijn betaald, dan wordt deze kwestie doorgaans het best geregeld in de tenuitvoerleggingsfase. De verweerder kan deze geschilpunten op dat ogenblik aan de orde stellen en nadere informatie verstrekken aan de voor tenuitvoerlegging bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit²¹⁵. Zie ook de onderstaande toelichting over de gedeeltelijke erkenning van een beslissing als middel om een doorlopende betaling van het levensonderhoud te bewerkstelligen, zelfs wanneer de achterstallige bedragen worden betwist.

e) Beslissing op het bezwaar of beroep en hoger beroep (artikel 23, lid 10)

440. Zodra uitspraak is gedaan over het bezwaar of beroep tegen de registratie of uitvoerbaarverklaring van de beslissing, moeten beide partijen onverwijld daarvan in kennis worden gesteld. Deze kennisgeving geschiedt overeenkomstig het nationale recht²¹⁶. Naargelang van de in de aangezochte staat toegepaste procedures kan de verzoeker hetzij rechtstreeks, hetzij door tussenkomst van de centrale autoriteit van de verzoekende staat in kennis worden gesteld²¹⁷.

441. Er kan alleen hoger beroep worden ingesteld voor zover het nationale recht van de aangezochte staat daarin voorziet²¹⁸.

442. Zelfs wanneer hoger beroep is ingesteld, kan de beslissing ten uitvoer worden gelegd zodra zij is geregistreerd of uitvoerbaar is verklaard. Behalve in buitengewone

²¹³ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punten 504 en 505.

²¹⁴ Zie hierboven, voetnoot 191.

²¹⁵ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

²¹⁶ Zie hoofdstuk 3, deel II, afdeling IX, onder B, in het geval dat beide staten partij zijn bij het Haagse betekeningsverdrag van 1965.

²¹⁷ Zie hierboven, voetnoten 208 en 209.

²¹⁸ Zie hierboven, voetnoot 193.

omstandigheden heeft een hoger beroep niet tot gevolg dat de tenuitvoerlegging van de beslissing wordt opgeschort (artikel 23, lid 10).

C. Resultaten van verzoeken om erkenning en tenuitvoerlegging

1. Erkenning en tenuitvoerlegging

443. Doorgaans heeft het verzoek om erkenning en tenuitvoerlegging als resultaat dat de beslissing op dezelfde wijze kan worden erkend en ten uitvoer gelegd als een door de aangezochte staat gegeven beslissing. De onderhoudsgerechtigde dient geen ander verzoek in te dienen met het oog op de tenuitvoerlegging. Zie hoofdstuk 12 voor meer informatie over de tenuitvoerleggingsprocedures.

2. Andere resultaten

444. Het verdrag voorziet ook in andere mogelijkheden voor het geval dat de beslissing niet volledig kan worden erkend en ten uitvoer gelegd.

a) Gedeeltelijke erkenning

445. Indien de beslissing niet volledig kan worden erkend of erkend en ten uitvoer gelegd, kan de bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit ingevolge artikel 21 van het verdrag overgaan tot erkenning of tenuitvoerlegging van de delen van de beslissing die wel kunnen worden erkend of ten uitvoer worden gelegd. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer de autoriteit de beslissing inzake levensonderhoud niet kan erkennen wat onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten betreft, maar het deel

Goede praktijk: wanneer het verzoek om erkenning niet wordt ingewilligd, dient de verzoeker niet om gedeeltelijke erkenning van de beslissing of om vaststelling van een nieuwe beslissing te verzoeken. Op grond van het verdrag moeten deze mogelijkheden in overweging worden genomen in het kader van de procedure strekkende tot erkenning of tot erkenning en tenuitvoerlegging. De nationale procedures van de aangezochte staat bepalen hoe het „nieuwe” verzoek wordt behandeld aangezien aanvullende informatie nodig kan zijn, bijvoorbeeld tot vaststelling van een nieuwe beslissing.

van de beslissing dat betrekking heeft op levensonderhoud jegens kinderen wel kan erkennen en ten uitvoer leggen. Ook wanneer de partijen kennelijk een geschil hebben over betalingsachterstanden en over de vraag of die achterstallige onderhoudsbedragen volledig zijn voldaan, kan de bevoegde autoriteit het deel van de beslissing erkennen dat voorziet in de doorlopende betaling van levensonderhoud voor kinderen, en haar beslissing tot erkenning aanhouden zolang het onderzoek naar het bezwaar in verband met de voldoening van de schuld nog in behandeling is.

b) Geen mogelijkheid tot erkenning ten gevolge van een voorbehoud

446. Soms kan een beslissing inzake levensonderhoud niet worden erkend of ten uitvoer gelegd omdat de staat krachtens het verdrag een voorbehoud heeft gemaakt²¹⁹. Dat betekent niet noodzakelijk dat het verzoek dan wordt afgesloten.

447. Indien erkenning van de beslissing onmogelijk is ten gevolge van een voorbehoud, moet de centrale autoriteit ingevolge artikel 20, lid 4, passende maatregelen nemen tot vaststelling van een nieuwe beslissing ten behoeve van de onderhoudsgerechtigde. Dit vereiste geldt wanneer op de volgende gronden een voorbehoud wordt gemaakt:

- de gewone verblijfplaats van de onderhoudsgerechtigde in de staat van herkomst,
- een schriftelijke overeenkomst (in zaken die geen verband houden met levensonderhoud voor kinderen),
- de rechterlijke bevoegdheid op basis van de persoonlijke staat of ouderlijke verantwoordelijkheid²²⁰.

448. De onderhoudsgerechtigde hoeft geen nieuw verzoek in te dienen. De bestaande beslissing moet worden aanvaard als vaststelling dat het kind in aanmerking komt²²¹ voor levensonderhoud in de aangezochte staat om de procedure aanhangig te maken (artikel 20, lid 5). Afhankelijk van de procedures van de aangezochte staat dient de verzoeker/onderhoudsgerechtigde aanvullende stukken te verstrekken tot vaststelling van een nieuwe beslissing. Deze stukken kunnen worden opgevraagd door tussenkomst van de centrale autoriteit van de verzoekende staat. Zie hoofdstuk 10 voor meer informatie over verzoeken om vaststelling van een beslissing.

²¹⁹ De Europese Unie zal krachtens artikel 20, lid 2, van het verdrag geen voorbehoud maken ten aanzien van de in artikel 20, onder c), e), of f), bedoelde gronden voor erkenning en tenuitvoerlegging (zie hierboven, *Besluit 2011/432/EU van de Raad*, voetnoot 59). Raadpleeg de website van de Haagse Conferentie, < www.hcch.net >, om na te gaan of een verdragsluitende staat een voorbehoud ten aanzien van het verdrag heeft gemaakt.

²²⁰ Krachtens artikel 20, lid 3, is een verdragsluitende staat die dit voorbehoud maakt gehouden tot erkenning en tenuitvoerlegging van een beslissing indien zijn autoriteiten krachtens zijn recht in soortgelijke feitelijke omstandigheden bevoegd zijn om een dergelijke beslissing te geven.

²²¹ Zie het toelichtend verslag bij het verdrag, punten 469 tot en met 471. Op te merken valt dat de woorden „in aanmerking komt voor” in dit verband niet nader worden omschreven in het verdrag. Bijgevolg moet de betekenis daarvan worden afgeleid uit het nationale recht van de aangezochte staat. Daar wordt eveneens bepaald welke aanvullende inlichtingen of bewijsstukken worden verlangd om de beslissing inzake levensonderhoud te geven.

D. Communicatie met de verzoekende staat

449. De bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteiten moeten zich ervan rekenschap geven dat hun nationale centrale autoriteit (in casu de centrale autoriteit van [naam staat]) krachtens artikel 12 van het verdrag verplicht is periodiek verslag uit te brengen over de voortgang van de behandeling van verzoeken. Bevoegde autoriteiten moeten desgevraagd door hun nationale centrale autoriteit voortgangsverslagen overleggen, en bereid zijn hun medewerking te verlenen aan de centrale autoriteit.

IV. Andere aspecten betreffende verzoeken om erkenning en om erkenning en tenuitvoerlegging

A. Door een onderhoudsplichtige ingediende verzoeken om erkenning

1. Algemeen

450. Een onderhoudsplichtige kan ingevolge het verdrag een verzoek om erkenning van een beslissing indienen met het doel de tenuitvoerlegging van een eerdere beslissing in de aangezochte staat te beperken of op te schorten. De onderhoudsplichtige kan dit verzoek indienen wanneer hij een andere beslissing wil laten erkennen in de staat waar de beslissing ten uitvoer wordt gelegd (dat wil zeggen [naam staat]), of wanneer hij een wijziging heeft verkregen van een bestaande beslissing in een andere verdragsluitende staat en die nu wil laten erkennen in [naam staat], waar hij vermogen heeft.

451. Zie hoofdstuk 11 voor nadere informatie over verzoeken om wijziging van een beslissing.

452. Wanneer in de aangezochte staat waar de onderhoudsplichtige verblijft of vermogen heeft al een beslissing inzake levensonderhoud ten uitvoer wordt gelegd, moet er ingevolge het nationale recht meestal een in een andere staat gegeven beslissing tot wijziging worden erkend om de tenuitvoerlegging van de eerste beslissing effectief te beperken of op te schorten. In sommige staten wordt deze maatregel niet opgelegd, bijvoorbeeld wanneer de wijziging wordt aangebracht door de autoriteit die de eerste beslissing heeft gegeven. Derhalve moet voor de zaak die aan de orde is worden nagegaan of naar het nationale recht noodzaak bestaat tot erkenning van de beslissing²²².

Een **wijziging** is de procedure waarbij na het geven van een beslissing inzake levensonderhoud veranderingen daarin worden aangebracht. In sommige staten wordt dit een verzoek om verandering, aanpassing of herziening genoemd. De wijziging kan betrekking hebben op het onderhoudsbedrag, de periodiciteit van de betalingen of een andere bepaling van de beslissing inzake levensonderhoud.

2. Wanneer kan dit verzoek worden ingediend door een onderhoudsplichtige?

453. Het verzoek om erkenning in de zin van artikel 10, lid 2, onder a), heeft ten doel de tenuitvoerlegging van een eerdere beslissing te beperken. Daarom, en mede omdat de tenuitvoerlegging doorgaans plaatsvindt in de staat waar de onderhoudsplichtige verblijft, heeft de onderhoudsplichtige die om erkenning van een beslissing verzoekt meestal zijn verblijfplaats in de staat waar de beslissing moet worden erkend, dat wil zeggen in [naam staat]. Het geval dat een verzoeker zich moet wenden tot zijn eigen centrale autoriteit, komt niet uitdrukkelijk aan bod in het verdrag. Bijgevolg moet de erkenning in deze gevallen naar het nationale recht worden behandeld als een verzoek

²²² Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

gericht aan de bevoegde autoriteit van de staat waar de onderhoudsplichtige verblijft²²³. Wanneer om erkenning wordt verzocht in [naam staat], waar de onderhoudsplichtige niet verblijft, maar wel vermogen heeft, kan de onderhoudsplichtige een verzoek indienen in de zin van artikel 10, lid 2, onder a).

454. Voor alle verzoeken in de zin van artikel 10, lid 2, onder a), is de onderhoudsplichtige de verzoeker. De onderhoudsgerechtigde is in dit geval de verweerder en moet in kennis worden gesteld van de registratie of uitvoerbaarverklaring van de beslissing.

Voorbeeld

455. De onderhoudsplichtige verblijft in land A, waar de eerste beslissing inzake levensonderhoud is gegeven. Hij heeft inkomen of vermogen in [naam staat]. De onderhoudsgerechtigde verblijft in [naam staat]. De eerste beslissing is erkend in [naam staat] en wordt ten uitvoer gelegd door verhaal te zoeken op het vermogen van de onderhoudsplichtige in [naam staat]. De onderhoudsplichtige heeft nu in land A een gewijzigde beslissing verkregen en wil deze laten erkennen in [naam staat] met het doel de tenuitvoerlegging van de eerste beslissing te beperken.

Werkwijze volgens het verdrag

456. De onderhoudsplichtige kan een verzoek in de zin van artikel 10, lid 2, onder a), van het verdrag indienen bij de centrale autoriteit van land A. Land A verzendt het verzoek naar [naam staat] waar de gewijzigde beslissing overeenkomstig de in dit hoofdstuk beschreven procedures wordt erkend en voor tenuitvoerlegging geregistreerd of uitvoerbaar verklaard. De onderhoudsgerechtigde wordt in kennis gesteld van de registratie of uitvoerbaarverklaring, en krijgt de mogelijkheid om daartegen bezwaar aan te tekenen of beroep in te stellen. Zodra de gewijzigde beslissing voor tenuitvoerlegging is geregistreerd of uitvoerbaar is verklaard, sorteert zij effect in [naam staat] door de tenuitvoerlegging van de eerste beslissing te beperken.

3. Procedures

457. De in dit hoofdstuk toegelichte erkennings- en tenuitvoerleggingsprocedures zijn van toepassing op verzoeken om erkenning die onder deze omstandigheden door de onderhoudsplichtige worden ingediend. De bepalingen van hoofdstuk V – Erkenning en tenuitvoerlegging, van het verdrag zijn op grond van artikel 26 van overeenkomstige toepassing op verzoeken om uitsluitende erkenning, zij het dat het vereiste van uitvoerbaarheid wordt vervangen door het vereiste dat de beslissing in de staat van herkomst effect sorteert. In de praktijk betekent dit dat de bepalingen met betrekking tot erkenning en tenuitvoerlegging van toepassing zijn op verzoeken om erkenning, afgezien dan van de bepalingen die moeten worden gewijzigd aangezien niet om tenuitvoerlegging van de beslissing wordt verzocht²²⁴.

4. Beperkingen ten aanzien van de erkenning van gewijzigde beslissingen

458. Onderstreept zij dat het verdrag voorziet in een belangrijke beperking ten aanzien van het recht van de onderhoudsplichtige om ingevolge het verdrag een gewijzigde beslissing te laten erkennen. Een onderhoudsgerechtigde kan zich verzetten tegen de erkenning van de gewijzigde beslissing indien zij is gegeven in een andere verdragsluitende staat dan de staat waar de eerste beslissing is gegeven (de staat van herkomst) en de onderhoudsgerechtigde zijn gewone verblijfplaats had in de staat van herkomst op het tijdstip waarop de gewijzigde beslissing is gegeven (artikel 18 en

²²³ In sommige staten treedt de centrale autoriteit op als ter zake bevoegde autoriteit en staat zij de onderhoudsplichtige bij gedurende de erkenningsprocedure. Voor verzoeken om wijziging van een beslissing kan de erkenning als laatste stap in deze procedure worden aangemerkt (zie hoofdstuk 11), en dient geen nieuw verzoek te worden ingediend. Een en ander hangt af van de interne procedures van elke staat. In [Naam staat] [...].

²²⁴ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 546.

artikel 22, onder f)). Op deze regel wordt een klein aantal uitzonderingen toegestaan. Het is echter van belang in gedachte te houden dat het recht van de onderhoudsplichtige om een gewijzigde beslissing te laten erkennen, is onderworpen aan bepaalde beperkingen die niet gelden ten aanzien van de erkenning en tenuitvoerlegging van andere beslissingen.

459. Zie hoofdstuk 11 met betrekking tot verzoeken om wijziging van een beslissing (en hoofdstuk 4, afdeling G, voor meer informatie over artikel 18).

B. Regelingen inzake levensonderhoud

1. Belangrijkste verschillen

460. In het verdrag wordt onderscheid gemaakt tussen beslissingen inzake levensonderhoud, die door gerechten of bestuursorganen worden gegeven, en **regelingen inzake levensonderhoud**, die bijzondere overeenkomsten tussen de partijen zijn. De erkennings- en tenuitvoerleggingsprocedures van regelingen en beslissingen inzake levensonderhoud lijken sterk op elkaar. Niettemin kan een staat, door een voorbehoud te maken, aangeven dat regelingen inzake levensonderhoud niet worden erkend en ten uitvoer gelegd op zijn grondgebied²²⁵.

In artikel 3 wordt een **regeling inzake levensonderhoud** omschreven als een schriftelijke overeenkomst met betrekking tot de betaling van levensonderhoud die als authentieke akte formeel is verleden of geregistreerd door een bevoegde autoriteit, of authentiek is verklaard of is geregistreerd door, of gesloten met of nedergelegd bij een bevoegde autoriteit en door een bevoegde autoriteit kan worden getoetst en gewijzigd.

2. Procedures

461. Met het oog op de erkenning en tenuitvoerlegging worden voor regelingen inzake levensonderhoud dezelfde algemene beginselen en procedures toegepast als voor beslissingen inzake levensonderhoud²²⁶. Artikel 30 van het verdrag bepaalt dat een regeling inzake levensonderhoud in aanmerking moet komen voor erkenning en tenuitvoerlegging als een beslissing mits zij in de staat van herkomst uitvoerbaar is als een beslissing.

462. Bij ontvangst van een verzoek om erkenning en tenuitvoerlegging van een regeling inzake levensonderhoud worden dezelfde algemene procedures toegepast. De bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit voert bij ontvangst een voorafgaande toetsing uit door na te gaan of de erkenning en de tenuitvoerlegging kennelijk onverenigbaar zijn met de openbare orde. Het verzoek moet vergezeld gaan van soortgelijke stukken als een verzoek om erkenning en tenuitvoerlegging van een beslissing inzake levensonderhoud. Een belangrijk verschil is echter dat geen bewijs van behoorlijke kennisgeving wordt verlangd. De reden hiervoor is dat per definitie door beide partijen werd deelgenomen aan het treffen van de regeling.

463. Overeenkomstig het nationale recht van [naam staat] worden voor een verzoek om erkenning en tenuitvoerlegging van een regeling inzake levensonderhoud de volgende stukken verlangd: [hier aangeven welke stukken worden verlangd].

464. Nadat de centrale autoriteit het dossier op volledigheid heeft gecontroleerd, wordt de regeling inzake levensonderhoud verzonden naar de bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit. De regeling wordt vervolgens voor tenuitvoerlegging geregistreerd of uitvoerbaar verklaard en de verweerder wordt daarvan in kennis gesteld.

²²⁵ Naar het nationale recht van [naam staat] [...]. Zie *Besluit 2011/432/EU van de Raad van 9 juni 2011 betreffende de goedkeuring, namens de Europese Unie, van het Verdrag van 's-Gravenhage van 23 november 2007 inzake de internationale inning van levensonderhoud ten behoeve van kinderen en andere familieleden*.

²²⁶ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 559.

465. Er zijn ook verschillen tussen de gronden die de verweerder kan invoeren om zich te verzetten tegen de erkenning van een regeling inzake levensonderhoud en de gronden voor verzet tegen een beslissing. Deze worden uiteengezet in artikel 30, lid 5.

3. Afronding van de erkennings- en tenuitvoerleggingsprocedure

466. Op één uitzondering na wordt voor regelingen inzake levensonderhoud dezelfde erkennings- en tenuitvoerleggingsprocedure toegepast als voor beslissingen inzake levensonderhoud. De bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit beslist de regeling voor tenuitvoerlegging te registreren of uitvoerbaar te verklaren, en de verweerder wordt in de gelegenheid gesteld om daartegen bezwaar aan te tekenen of beroep in te stellen. In vele staten is de registratie- en tenuitvoerleggingsprocedure hiermee beëindigd. Indien echter een bezwaar betreffende de regeling inzake levensonderhoud aanhangig is, wordt de tenuitvoerlegging daarvan opgeschort door het rechtsmiddel dat tegen de erkenning van die regeling is ingesteld (artikel 30, lid 6)²²⁷. Deze opschorting van de tenuitvoerlegging is een belangrijk verschil tussen de erkennings- en tenuitvoerleggingsprocedure voor beslissingen en voor regelingen inzake levensonderhoud.

V. Andere overwegingen bij erkenning en tenuitvoerlegging

A. Rechtsbijstand

467. De aangezochte staat die verzoeken behandelt om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging van een beslissing inzake levensonderhoud voor kinderen jonger dan 21 jaar, moet de onderhoudsgerechtigde krachtens het verdrag kosteloze rechtsbijstand verlenen wanneer zulks nodig is om het verzoek te behandelen²²⁸. Het is van belang in gedachte te houden dat er geen aanspraak op kosteloze rechtsbijstand kan worden gemaakt wanneer de staat effectieve toegang tot procedures verleent door vereenvoudigde procedures toe te passen²²⁹.

468. De vereisten voor het verlenen van effectieve toegang tot procedures en de voorwaarden waaronder in voorkomend geval kosteloze rechtsbijstand wordt verleend, worden uitvoerig toegelicht in hoofdstuk 3, deel II, afdeling VII.

469. De kosteloze dienstverlening is onderworpen aan bepaalde uitzonderingen en beperkingen waarmee rekening dient te worden gehouden indien het verzoek om erkenning uitgaat van een onderhoudsplichtige of indien de beslissing geen betrekking heeft op levensonderhoud voor kinderen jonger dan 21 jaar. Een en ander wordt eveneens uiteengezet in hoofdstuk 3, deel II, afdeling VII.

B. Problemen met de tenuitvoerlegging

Valutaomrekening

470. Het verdrag zegt niets over de omrekening van het verschuldigde levensonderhoud in een andere valuta. De procedures die de bevoegde autoriteit toepast om een beslissing te erkennen, kunnen ook voorzien in een gelijklopende procedure om het verschuldigde levensonderhoud om te rekenen in de valuta van de tenuitvoerleggingsstaat. De bevoegde autoriteit kan een certificaat verlangen ter staving van de valutakoers waartegen de betalingen van levensonderhoud werden omgerekend. In dit geval vormt

²²⁷ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 564. Naar het nationale recht van [naam staat], zie hierboven, voetnoot 191, voor meer informatie over beroepsprocedures.

²²⁸ Naar het nationale recht van [naam staat], zie hierboven, voetnoot 86, voor meer informatie over de procedure met betrekking tot de verlening van rechtsbijstand.

²²⁹ In [naam staat] [...].

het omgerekende bedrag de basis voor het levensonderhoud dat is verschuldigd in de tenuitvoerleggingsstaat. Het kan ook zijn dat de verzoekende staat het in de beslissing vermelde levensonderhoud, met inbegrip van eventuele achterstallige bedragen, al in de valuta van de aangezochte staat heeft omgerekend²³⁰.

471. De problematiek inzake valutaomrekening wordt uitvoerig behandeld in hoofdstuk 12 met betrekking tot de tenuitvoerlegging van beslissingen inzake levensonderhoud.

C. Toepasselijke uitzonderingen en voorbehouden

472. Hetgeen voorafgaat is van toepassing in de meest voorkomende scenario's voor de erkenning van beslissingen inzake levensonderhoud jegens kinderen. In bepaalde gevallen kunnen de door een staat gemaakte voorbehouden of afgelegde verklaringen echter gevolgen hebben voor de erkennings- en tenuitvoerleggingsprocedure (zie ook hoofdstuk 3, deel I, afdeling II, voor meer informatie over de werkingssfeer van het verdrag alsook over eventuele verklaringen en voorbehouden ten aanzien van het verdrag).

a) Kinderen tussen 18 en 21 jaar

473. Een staat kan een **voorbehoud** maken dat ertoe strekt de toepassing van het verdrag te beperken tot kinderen jonger dan 18 jaar. Een staat die een dergelijk voorbehoud maakt, weigert de erkenning of de erkenning en tenuitvoerlegging van onder het verdrag vallende beslissingen inzake levensonderhoud voor kinderen die de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt, en kan evenmin van een andere staat verlangen dat hij onderhoudszaken behandelt voor kinderen ouder dan 18 jaar²³¹.

Een **voorbehoud** is een formele verklaring die een verdragsluitende staat onder bepaalde in het verdrag vastgestelde omstandigheden kan afleggen met het doel de toepasselijkheid van het verdrag op zijn grondgebied enigerwijs te beperken.

b) Gronden voor erkenning en tenuitvoerlegging

474. Een staat kan een voorbehoud maken dat ertoe strekt beslissingen inzake levensonderhoud niet te erkennen of ten uitvoer te leggen wanneer deze op een van de volgende gronden zijn gegeven:²³²

- de gewone verblijfplaats van de onderhoudsgerechtigde,
- een schriftelijke overeenkomst tussen de partijen,
- gezagsuitoefening op basis van de persoonlijke staat of ouderlijke verantwoordelijkheid.

c) Regelingen inzake levensonderhoud

475. Een staat kan een voorbehoud maken, inhoudende dat regelingen inzake levensonderhoud niet worden erkend en ten uitvoer gelegd op zijn grondgebied. Omgekeerd kan een staat, door een daartoe strekkende verklaring af te leggen, verlangen dat verzoeken om erkenning en tenuitvoerlegging van regelingen inzake levensonderhoud door tussenkomst van de centrale autoriteit worden ingediend²³³.

²³⁰ In [naam staat] [...].

²³¹ De Europese Unie zal geen voorbehoud maken, ertoe strekkende dat de toepassing van het verdrag wordt beperkt tot kinderen jonger dan 18 jaar, noch inhoudende dat de toepassing van het verdrag wordt uitgebreid tot kinderen ouder dan 21 jaar (artikel 2, lid 2). Zodoende behoudt het verdrag zijn gelding op het belangrijkste toepassingsgebied daarvan, te weten onderhoudsverplichtingen jegens kinderen jonger dan 21 jaar (zie hierboven, *Besluit 2011/432/EU van de Raad*, voetnoot 59).

²³² Zie de toelichting hierboven in voetnoot 211 met betrekking tot de in artikel 20 vervatte bevoegdheidsgronden. De Europese Unie zal krachtens artikel 20, lid 2, van het verdrag geen voorbehoud maken ten aanzien van de in artikel 20, onder c), e), of f), bedoelde gronden voor erkenning en tenuitvoerlegging (zie ibidem).

²³³ De Europese Unie zal geen voorbehoud in de zin van het verdrag maken, ertoe strekkende dat regelingen inzake levensonderhoud niet worden erkend en ten uitvoer gelegd op haar grondgebied (artikel 30, lid 8). De Europese Unie zal evenmin een verklaring in de zin van het verdrag afleggen, ertoe strekkende dat verzoeken

VI. Aanvullende informatie

A. *Praktijkgericht advies*

- In vele staten worden pogingen ondernomen om onmiddellijk na de erkenning van de beslissing in contact te treden met de onderhoudsplichtige met het doel vrijwillige nakoming van de beslissing te bewerkstelligen en zodoende ervoor te zorgen dat de betalingen van levensonderhoud zo spoedig mogelijk worden overgemaakt aan de onderhoudsgerechtigde en de kinderen²³⁴.
- De in het verdrag vastgestelde erkennings- en tenuitvoerleggingsprocedure heeft ten doel verzoeken snel en doeltreffend te behandelen. Rechters, personeelsleden van gerechten en andere betrokken autoriteiten van de aangezochte staat dienen daarmee rekening te houden en al het nodige te doen om de dossiers zo spoedig mogelijk te behandelen, met zo min mogelijk vertraging.
- Niet alle mogelijke procedures en vereisten met betrekking tot de behandeling van verzoeken om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging zijn vervat in het verdrag. Rechters moeten ook de toepasselijke nationale rechtsregels en ter zake geldende procedures in acht nemen.

B. *Formulieren*

Verzoek om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging
 Verzendformulier
 Certificaat van uitvoerbaarheid
 Bewijs van behoorlijke kennisgeving
 Formulier met gegevens over financiële omstandigheden
 Ontvangstbevestigingsformulier

C. *Toepasselijke artikelen van het verdrag*

Artikel 10, lid 1, onder a)
 Artikel 10, lid 2, onder a)
 Artikel 11
 Artikel 12
 Artikel 20
 Artikel 23
 Artikel 24
 Artikel 30
 Artikel 36
 Artikel 50

D. *Verwante hoofdstukken van het vademecum*

Hoofdstuk 12 – Tenuitvoerlegging van beslissingen inzake levensonderhoud krachtens het verdrag van 2007 en de verordening van 2009
 Hoofdstuk 3 – Beschouwingen van algemene strekking over het verdrag van 2007 en de verordening van 2009

VII. Checklist voor verzoeken om erkenning en tenuitvoerlegging

	Procedure	Vindplaats in het vademecum
--	-----------	-----------------------------

om erkenning en tenuitvoerlegging van regelingen inzake levensonderhoud alleen door tussenkomst van centrale autoriteiten worden ingediend (artikel 30, lid 7) (zie ibidem).

²³⁴ In [naam staat] [...].

1	Neem de stukken in ontvangst van de centrale autoriteit van [naam staat]	Afdeling III, onder A, punt 1
2	Controleer of in deze zaak een verzoek om erkenning en tenuitvoerlegging behoort te worden ingediend	Afdeling III, onder A, punt 2
3	Voldoet het verzoek aan de in het verdrag vervatte minimumvereisten?	Afdeling III, onder A, punt 3
4	Controleer of het dossier volledig is	Afdeling III, onder A, punt 4
5	Lokaliseer de verweerder indien nodig	Afdeling III, onder A, punt 5
6	Vraag zo nodig aanvullende stukken op	Afdeling III, onder A, punt 6
7	Tref in voorkomend geval passende voorlopige of bewarende maatregelen	Afdeling III, onder A, punt 7
Punt 8, onder a)	Verklaar de beslissing uitvoerbaar	Afdeling III, onder B, punt 1
Punt 8, onder b)	Stel de verzoeker en verweerder in kennis van de uitvoerbaarverklaring	Afdeling III, onder B, punt 4
Punt 8, onder c)	De verweerder heeft de mogelijkheid om op welomschreven gronden bezwaar aan te tekenen of beroep in te stellen tegen de registratie of uitvoerbaarverklaring	Afdeling III, onder B, punt 5
9	Beslis over het bezwaar of beroep en stel de verzoeker en de verweerder daarvan in kennis	Afdeling III, onder B, punt 5

VIII. Veelgestelde vragen

Een onderhoudsgerechtigde heeft een in land A gegeven beslissing. Zij woont in land B. Land B weigert de beslissing te erkennen en ten uitvoer te leggen. De onderhoudsplichtige woont in [naam staat]. Alle drie de staten zijn verdragsluitende staten. Kan de beslissing worden erkend en ten uitvoer worden gelegd in [naam staat]?

476. Ja. Zolang de beslissing in een verdragsluitende staat is gegeven, kan de onderhoudsgerechtigde verzoeken om erkenning en tenuitvoerlegging van een beslissing in de staat waar de onderhoudsplichtige verblijft of waar hij inkomen of vermogen heeft. De beslissing hoeft alleen in de staat van herkomst uitvoerbaar of erkend te zijn, niet in de verzoekende staat. In casu is de staat van herkomst land A. Wanneer land A, waar de beslissing is gegeven, een certificaat van uitvoerbaarheid heeft afgegeven, moet [naam staat] het verzoek om erkenning en tenuitvoerlegging kunnen behandelen mits aan alle andere vereisten is voldaan.

Waarom verzoekt een onderhoudsgerechtigde soms uitsluitend om erkenning van een beslissing, en niet om erkenning EN tenuitvoerlegging?

477. In sommige gevallen wil de onderhoudsgerechtigde de beslissing op persoonlijke titel ten uitvoer laten leggen, of dient een verzoeker de beslissing te laten erkennen om bepaalde andere rechtsmiddelen in de aangezochte staat aan te wenden. Wanneer de onderhoudsplichtige vermogen in de aangezochte staat heeft, bijvoorbeeld goederen van

een nalatenschap, moet de onderhoudsgerechtigde de beslissing in voorkomend geval laten erkennen voordat hij zijn recht op levensonderhoud geldend kan maken door zich te verhalen op de nalatenschap.

Heeft de erkenning van een beslissing inzake levensonderhoud tot gevolg dat zij volledig wordt gelijkgesteld met elke andere oorspronkelijk in die staat gegeven beslissing inzake levensonderhoud?

478. Neen. Het enige doel van de erkenning en tenuitvoerlegging bestaat erin een in het buitenland gegeven beslissing inzake levensonderhoud vatbaar voor tenuitvoerlegging te maken met gebruikmaking van dezelfde mechanismen en procedures als een nationale beslissing inzake levensonderhoud. Bijgevolg zijn de rechtsregels van de aangezochte staat, bijvoorbeeld met betrekking tot het gezag over of de omgang met de kinderen, niet van toepassing op die beslissing. De beslissing wordt alleen gelijkgesteld met nationale beslissingen ten behoeve van de erkenning en tenuitvoerlegging van onderhoudsverplichtingen.

Moet een beslissing altijd worden erkend voordat zij krachtens het verdrag ten uitvoer kan worden gelegd?

479. Ja, tenzij de beslissing uitgaat van de aangezochte staat (dat wil zeggen [naam staat]) waar de tenuitvoerlegging geschiedt. Is de beslissing gegeven door een andere staat, dan moet eerst de erkenningsprocedure worden toegepast om te waarborgen dat de beslissing voldoet aan de fundamentele procedureregels, vormvoorschriften of aan andere vereisten die gelden voor de vaststelling van onderhoudsverplichtingen, bijvoorbeeld de kennisgeving die aan een partij moet worden gedaan.

Kan een in een andere taal gegeven beslissing krachtens het verdrag ten uitvoer worden gelegd?

480. Ja, met dien verstande dat van de beslissing zelf of van een samenvatting of uittreksel daarvan een vertaling moet worden verstrekt in de [ta(a)l(en) van staat] of in een andere taal die de aangezochte staat heeft aangegeven te aanvaarden. Zie hoofdstuk 3, deel II, afdeling I, voor meer uitleg over de vereisten inzake vertaling van stukken en beslissingen.

481. Op grond van het verdrag kunnen andere mededelingen tussen de centrale autoriteiten geschieden in de Engelse of de Franse taal.

Kan een beslissing krachtens het verdrag worden erkend in [naam staat] wanneer een dergelijke beslissing niet in [naam staat] kan worden gegeven?

482. Ja, op voorwaarde dat de beslissing betrekking heeft op onderhoudsverplichtingen waarop het verdrag van toepassing is. Zo kan in een beslissing inzake levensonderhoud voor kinderen bijvoorbeeld een bepaling zijn opgenomen die voorziet in de terugbetaling van bepaalde uitgaven, zoals ziektekostenverzekeringspremies, die niet bestaan in de aangezochte staat of die daar niet worden geregeld naar het nationale recht. Desondanks kan die beslissing worden erkend in de aangezochte staat.

Waarom wordt niet vereist dat het verzoek om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging wordt ondertekend door de verzoeker of door een medewerker van de centrale autoriteit?

483. Het verdrag is „mediumneutraal” gehouden om het gebruik van ICT-middelen te vergemakkelijken en een efficiënte uitwisseling van stukken tussen staten te waarborgen. Een verplichting tot ondertekening zou een beletsel vormen voor de verzending van stukken per fax of langs elektronische weg.

484. De persoon wiens naam op het verzoek vermeld staat, dient ervoor te zorgen dat de in het verzoek opgenomen inlichtingen overeenstemmen met de door de verzoeker verstrekte stukken en informatie, en dient erop toe te zien dat het verzoek voldoet aan de in het verdrag vervatte vereisten.

Kan een verzoek om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging worden behandeld zonder gewaarmerkte afschriften van stukken?

485. Dat hangt ervan af of de aangezochte staat ingevolge het verdrag een verklaring heeft afgelegd die ertoe strekt dat gewaarmerkte afschriften worden verlangd (dit vereiste wordt bevestigd in het landprofiel). Bovendien kan een gerecht of bevoegde autoriteit voor een specifieke zaak gewaarmerkte afschriften verlangen. Dat is doorgaans het geval wanneer twijfel bestaat over de authenticiteit (echtheid) of integriteit van de verstrekte stukken.

486. Heeft de aangezochte staat geen daartoe strekkende verklaring afgelegd, dan kan het verzoek worden behandeld op basis van de door de verzoekende staat verstrekte afschriften²³⁵.

De bevoegde autoriteit van [naam staat] heeft de beslissing geregistreerd of uitvoerbaar verklaard. Wat gebeurt er nu?

487. Zodra de beslissing is geregistreerd voor tenuitvoerlegging of uitvoerbaar is verklaard, kan zij ten uitvoer worden gelegd²³⁶. Daartoe is ingevolge het verdrag geen nader verzoek vanwege de verzoeker vereist (mits het oorspronkelijke verzoek werd ingediend door tussenkomst van een centrale autoriteit). De verzoeker, de verweerder en de verzoekende staat moeten onverwijld ervan in kennis worden gesteld dat de erkenning is afgerond en dat de tenuitvoerlegging nu van start gaat.

Wat te doen wanneer er meerdere beslissingen inzake levensonderhoud bestaan? Bijvoorbeeld een eerste beslissing inzake levensonderhoud die werd gewijzigd door een latere beslissing. Welke beslissing moet worden erkend?

488. Het verdrag geeft geen uitsluitsel over deze kwestie. Wanneer de beslissing ten uitvoer moet worden gelegd en er uit hoofde van een eerdere beslissing opgelopen achterstallige onderhoudsbedragen zijn, kan de aangezochte staat (dat wil zeggen [naam staat]) een afschrift van die beslissing verlangen met het oog op de tenuitvoerlegging. Dat kan worden voorgeschreven door het nationale recht dat van toepassing is op de tenuitvoerlegging, of nodig zijn in het geval dat de onderhoudsplichtige de betalingsachterstanden betwist of de onderhoudsverplichting anders uitlegt²³⁷. Er kunnen ook andere aangelegenheden zijn (zoals voorwaarden voor indexering of wijziging) die wel bij de ene, maar niet bij de andere beslissing worden geregeld.

489. De erkenning van een beslissing kan echter niet worden geweigerd op de enkele grond dat er over dezelfde aangelegenheid eerdere beslissingen zijn gegeven die niet in het verzoek zijn opgenomen. Indien blijkt dat er andere ter zake dienende beslissingen inzake levensonderhoud zijn die de verzoeker in het verzoek had moeten opnemen, moet de bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit van [naam staat] dat melden aan de centrale autoriteit van [naam staat] zodat afschriften van deze beslissingen kunnen worden opgevraagd bij de verzoekende staat.

Deel II — Rechtstreekse verzoeken om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging

I. Overzicht

490. Doorgaans worden de procedures voor alle rechtstreekse verzoeken in de zin van het verdrag (dat wil zeggen verzoeken die rechtstreeks bij de bevoegde autoriteiten worden ingediend; zie hierboven, hoofdstuk 1, afdeling III, onder C) beheerst door het nationale recht van [naam staat]. Het nationale recht van [naam staat] bepaalt of het rechtstreekse verzoek wel kan worden ingediend en welke formulieren of procedures

²³⁵ In [naam staat] [...].

²³⁶ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

²³⁷ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

daartoe moeten worden gebruikt²³⁸. Rechtstreekse verzoeken bij de bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteiten van [naam staat] ten behoeve van de vaststelling of wijziging van beslissingen inzake levensonderhoud worden in het kort belicht in hoofdstukken 10 en 11. Deze verzoeken worden vrijwel uitsluitend beheerst door het nationale recht van [naam staat], en niet door het verdrag.

491. Wanneer het rechtstreekse verzoek evenwel betrekking heeft op de erkenning of op de erkenning en tenuitvoerlegging van een bestaande beslissing die binnen de werkingssfeer van het verdrag valt, zijn bepaalde verdragsbepalingen daarop van toepassing. In de volgende afdeling worden de procedures uiteengezet voor rechtstreekse verzoeken om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen die bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteiten van [naam staat] kunnen ontvangen in het kader van het verdrag.

Stukken toe te voegen aan rechtstreekse verzoeken om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging

492. Ingevolge het verdrag is een aantal bepalingen met betrekking tot verzoeken om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging die door tussenkomst van centrale autoriteiten worden ingediend, van overeenkomstige toepassing op rechtstreekse verzoeken om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging die aan bevoegde autoriteiten worden gericht (artikel 37, lid 2).

493. Alle bepalingen in hoofdstuk V – Erkenning en tenuitvoerlegging, van het verdrag zijn van toepassing op rechtstreekse verzoeken; bijgevolg moet het rechtstreekse verzoek vergezeld gaan van de in artikel 25 genoemde stukken, waaronder:

- de volledige tekst van de beslissing,
- een certificaat van uitvoerbaarheid,
- een bewijs van behoorlijke kennisgeving indien de verweerder niet is verschenen of niet werd vertegenwoordigd in de procedure in de staat van herkomst, of geen bezwaar heeft aangetekend tegen de beslissing inzake levensonderhoud,
- het formulier met gegevens over de financiële omstandigheden,
- indien nodig, een verklaring van achterstallige betalingen,
- indien nodig, een stuk met uitleg over de wijze van aanpassing of indexering van het onderhoudsbedrag.

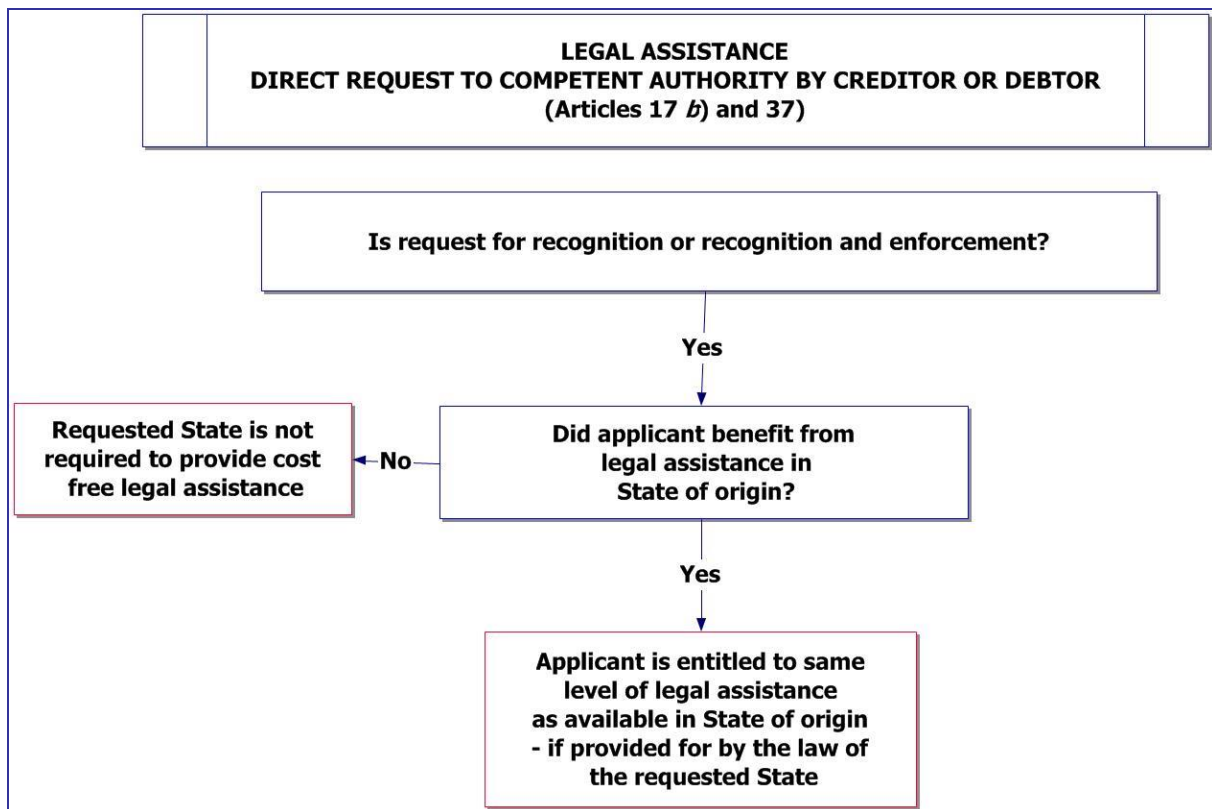
494. Het aanbevolen verzoekformulier kan niet worden gebruikt voor een rechtstreeks verzoek tenzij de aangezochte staat het tegendeel heeft beslist. Soms beschikt de aangezochte bevoegde autoriteit over eigen formulieren. Raadpleeg het landprofiel of neem rechtstreeks contact op met de aangezochte bevoegde autoriteit via het in het landprofiel vermelde adres om een exemplaar van het formulier te verkrijgen²³⁹.

495. Voor de meeste rechtstreekse verzoeken moeten ook stukken worden toegevoegd waaruit blijkt in hoeverre de verzoeker kosteloze rechtsbijstand heeft genoten in de staat van herkomst. De reden hiervoor is dat niet alle bepalingen met betrekking tot de effectieve toegang tot procedures en de verlening van kosteloze rechtsbijstand toepassing vinden op rechtstreekse verzoeken. Niettemin heeft de verzoeker in elke procedure tot erkenning of tot erkenning en tenuitvoerlegging recht op kosteloze rechtsbijstand in ten minste dezelfde mate als die welke hij in de staat van herkomst heeft genoten voor zover in de aangezochte staat in gelijke mate rechtsbijstand wordt verleend onder dezelfde omstandigheden (artikel 17, onder b)).

496. In het onderstaande stroomschema wordt verduidelijkt onder welke voorwaarden kosteloze rechtsbijstand wordt verleend voor rechtstreekse verzoeken om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging die worden ingediend bij een bevoegde autoriteit.

²³⁸ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

²³⁹ In [naam staat] [...].

Figuur 9: Rechtsbijstand in het kader van rechtstreekse verzoeken bij een bevoegde autoriteit

497. Onderstreept zij dat, zelfs wanneer geen kosteloze rechtsbijstand beschikbaar is, de aangezochte staat geen zekerheid, borgtocht of depot, ongeacht de omschrijving, kan vereisen om de betaling van de door de verzoeker gemaakte kosten en uitgaven te verzekeren (artikel 14, lid 5, en artikel 37, lid 2).

498. Tot slot valt op te merken dat een aangezochte staat (in casu [naam staat]) op generlei wijze is gehouden welke vorm van rechtsbijstand dan ook te verlenen aan een verzoeker die een rechtstreeks verzoek indient bij een bevoegde autoriteit voor een aangelegenheid die hij door tussenkomst van de centrale autoriteit had kunnen laten behandelen²⁴⁰.

A. Soorten inkomende rechtstreekse verzoeken om erkenning en tenuitvoerlegging

a) Onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten

499. Tenzij zowel de verzoekende staat als de aangezochte staat die partij is bij het verdrag heeft verklaard de toepassing van hoofdstukken II en III uit te breiden tot onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten, wordt een inkomend verzoek om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging van een beslissing die uitsluitend betrekking heeft op onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten niet door tussenkomst van centrale autoriteiten behandeld (zie hierboven, hoofdstuk 3, deel I, afdeling II, voor nadere toelichting)²⁴¹. In dit geval moet de onderhoudsgerechtigde een rechtstreeks verzoek indienen bij de bevoegde autoriteit van de aangezochte staat. De in artikel 25 genoemde procedures en vereisten met betrekking tot de benodigde (bewijs)stukken blijven evenwel ongewijzigd.

²⁴⁰ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 602.

²⁴¹ In [naam staat] [...].

500. Naast het verzoek zelf (voor rechtstreekse verzoeken wordt het aanbevolen verzoekformulier niet gebruikt tenzij de aangezochte staat het tegendeel heeft beslist), worden altijd de volgende stukken verlangd:

- het verzoekformulier (of het aanbevolen verzoekformulier indien dat wordt gebruikt),
- de tekst van de beslissing,
- het certificaat van uitvoerbaarheid,
- het bewijs van behoorlijke kennisgeving indien de verweerder niet is verschenen of niet werd vertegenwoordigd in de procedure in de staat van herkomst, of geen bezwaar heeft aangetekend tegen de beslissing,
- het formulier met gegevens over de financiële omstandigheden of een ander stuk met gegevens over de financiële toestand van de partijen,
- een verklaring van achterstallige betalingen met uitleg over de wijze waarop die zijn berekend,
- een stuk met uitleg over de wijze van indexering of aanpassing van het onderhoudsbedrag,
- een verklaring of nadere informatie met betrekking tot de verlening van rechtsbijstand aan de verzoeker in de verzoekende staat.

501. Naargelang van de interne procedures van de aangezochte staat kunnen ook aanvullende stukken van nut zijn²⁴².

502. Bij ontvangst door een bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit wordt het rechtstreekse verzoek onderworpen aan dezelfde erkenningsprocedure als is uiteengezet in deel I van dit hoofdstuk. De beslissing wordt uitvoerbaar verklaard [en voor tenuitvoerlegging geregistreerd] en de verweerder en verzoeker worden daarvan in kennis gesteld (artikel 23, lid 5).

503. De gronden om bezwaar aan te tekenen of beroep in te stellen tegen de [uitvoerbaarverklaring] [of] [registratie voor tenuitvoerlegging] van de beslissing zijn van gelijke toepassing op verzoeken die door tussenkomst van een bevoegde autoriteit worden ingediend. Wanneer de verzoeker echter rechtsbijstand verlangt om te reageren op het door de verweerder ingestelde rechtsmiddel (bezwaar of beroep), verleent een centrale autoriteit geen kosteloze rechtsbijstand. In dit geval moet de verzoeker zelf de nodige voorzieningen treffen²⁴³. De bevoegde autoriteit kan de verzoeker begeleiden om zich op andere manieren te laten bijstaan, onder meer door rechtshulp in te roepen, voor zover beschikbaar. De verzoeker heeft hoe dan ook recht op rechtsbijstand in ten minste dezelfde mate als die welke hij in de verzoekende staat zou genieten voor zover in [naam staat] in gelijke mate rechtsbijstand wordt verleend (artikel 17, onder b))²⁴⁴.

504. Wat ten slotte de tenuitvoerlegging van de beslissing na erkenning betreft, zij opgemerkt dat, aangezien de centrale autoriteit niet werd betrokken bij de erkenningsprocedure, het daartoe strekkende verzoek niet automatisch voortvloeit uit het verzoek om erkenning tenzij het nationale recht daarin voorziet. Zo niet, moet degene die het rechtstreekse verzoek heeft ingediend afzonderlijk om tenuitvoerlegging verzoeken overeenkomstig de nationale procedures van de aangezochte staat²⁴⁵.

b) Kinderen van 21 jaar of ouder

505. Kinderen van 21 jaar of ouder vallen niet per definitie onder de werking van het verdrag. Daarom is een bevoegde autoriteit van een staat niet gehouden een verzoek om erkenning en tenuitvoerlegging van een beslissing inzake levensonderhoud ten behoeve van deze kinderen te aanvaarden, tenzij beide verdragsluitende staten (de verzoekende staat en de aangezochte staat) ingevolge artikel 2, lid 3, van het verdrag uitdrukkelijk hebben verklaard de toepassing van het verdrag uit te breiden tot die kinderen. Werd

²⁴² Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

²⁴³ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

²⁴⁴ Naar het nationale recht van [naam staat], zie ibidem.

²⁴⁵ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

geen daartoe strekkende verklaring afgelegd, dan bestaat geen enkele verplichting tot erkenning of tenuitvoerlegging van een beslissing inzake levensonderhoud voor kinderen van 21 jaar of ouder (op grond van het wederkerigheidsbeginsel kunnen de verdragsluitende staten niettemin naar eigen inzicht beslissingen erkennen en ten uitvoer leggen die verdergaan dan hetgeen waartoe zij strikt gehouden zijn)²⁴⁶.

506. Benadrukt zij dat deze regel zelfs dan van toepassing is wanneer het recht van de staat van herkomst voorziet in de mogelijkheid om levensonderhoud te betalen voor kinderen ouder dan 21 jaar: artikel 32, lid 4, inhoudende dat het recht van de staat van herkomst wordt toegepast op de vaststelling van de duur van de onderhoudsverplichting, moet inderdaad worden gelezen binnen de toepassingsgrenzen van artikel 2.

507. Zie hoofdstuk 3, deel I, afdeling II, voor een volledige beschrijving van de werkingssfeer van het verdrag.

c) Levensonderhoud voor andere familieleden

508. Staten kunnen met toepassing van het verdrag de daarin vervatte bepalingen uitbreiden tot levensonderhoud voor andere familieleden, met inbegrip van kwetsbare personen. Tenzij tot een dergelijke uitbreiding wordt beslist door zowel de aangezochte staat als de verzoekende staat die partij is bij het verdrag, is de bevoegde autoriteit van een staat op generlei wijze gehouden tot aanvaarding van een rechtstreeks verzoek om erkenning of tenuitvoerlegging van een beslissing inzake levensonderhoud voor andere familieleden²⁴⁷.

II. Aanvullende informatie

A. Praktijkgericht advies

509. Raadpleeg het landprofiel van [naam staat] om te weten te komen welke stukken worden verlangd voor een rechtstreeks verzoek. Daarbij moet gebruik worden gemaakt van het verzoekformulier of van andere inleidende stukken die door de aangezochte staat worden verlangd. Het kan zijn dat voor rechtstreekse verzoeken om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging dezelfde stukken worden gebruikt als voor verzoeken die door tussenkomst van centrale autoriteiten worden ingediend. Niettemin kunnen de stukken voor andere soorten rechtstreekse verzoeken in sterke mate afwijken van die welke voor verzoeken in de zin van het verdrag worden gebruikt (rechtstreekse verzoeken bij bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteiten van [naam staat] ten behoeve van de vaststelling of wijziging van beslissingen inzake levensonderhoud worden nader toegelicht in de hoofdstukken 10 en 11 hieronder).

510. Met het oog op de effectieve behandeling van rechtstreekse verzoeken kunnen bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteiten overwegen in contact te treden met de centrale autoriteit van [naam staat] om te profiteren van haar zaakkennis.

B. Formulieren

Uitsluitend met het oog op erkenning en tenuitvoerlegging:

Certificaat van uitvoerbaarheid
Bewijs van behoorlijke kennisgeving
Verklaring van achterstallige betalingen (voor zover van toepassing)
Stuk waaruit blijkt in hoeverre de verzoeker rechtsbijstand heeft genoten (indien nodig)

²⁴⁶ De erkenning van een beslissing die strikt genomen buiten de reikwijdte valt van de bij het verdrag opgelegde wederkerige verplichting, kan in sommige gevallen een efficiënte oplossing zijn, bijvoorbeeld wanneer een in het buitenland gegeven beslissing inzake levensonderhoud voor een persoon ouder dan 21 jaar bij niet-erkenning moet worden doorverwezen naar een nationale rechter om een nieuwe beslissing vast te stellen. In [naam staat] [...].

²⁴⁷ In [naam staat] [...].

Stuk met uitleg over de wijze van indexering of aanpassing van het onderhoudsbedrag (voor zover van toepassing)

C. Toepasselijke artikelen van het verdrag

Artikel 2, lid 3
 Artikel 10
 Artikel 17, onder b)
 Artikel 25
 Artikel 37

III. Veelgestelde vragen

Wat is het verschil tussen een verzoek door tussenkomst van een centrale autoriteit en een rechtstreeks verzoek bij een bevoegde autoriteit?

511. Alleen de in artikel 10 genoemde verzoeken kunnen door tussenkomst van centrale autoriteiten worden behandeld. Een verzoek kan alleen door tussenkomst van een centrale autoriteit worden ingediend, wanneer dit betrekking heeft op een bij het verdrag geregelde aangelegenheid die wordt genoemd in artikel 10.

512. Een rechtstreeks verzoek wordt ingediend bij een bevoegde autoriteit voor een bij het verdrag geregelde aangelegenheid, bijvoorbeeld een rechtstreeks verzoek om vaststelling van een beslissing inzake onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten.

Heeft een verzoeker de keuze een rechtstreeks verzoek bij een bevoegde autoriteit in te dienen, in plaats van zich te wenden tot de centrale autoriteiten?

513. Ja, voor zover zulks wordt toegestaan door de interne procedures van de aangezochte bevoegde autoriteit (sommige bevoegde autoriteiten verwijzen de aangelegenheid gewoon door naar de centrale autoriteit)²⁴⁸. Wanneer een verzoeker echter deze keuze maakt, moet hij zich ervan rekenschap geven dat in sommige staten de bepalingen met betrekking tot rechtsbijstand voor rechtstreekse verzoeken geen toepassing vinden indien de mogelijkheid bestond het verzoek door tussenkomst van de centrale autoriteit in te dienen²⁴⁹. Dat is doorgaans het geval wanneer de aangezochte staat effectieve procedures heeft ingevoerd om een verzoek zonder rechtsbijstand te laten behandelen wanneer dit door tussenkomst van de centrale autoriteit wordt ingediend.

Kan een centrale autoriteit een rechtstreeks verzoek verzenden naar een bevoegde autoriteit, bijvoorbeeld indien de aangezochte staat de toepassing van hoofdstukken II en III niet heeft uitgebreid tot dergelijke onderhoudsverplichtingen?

514. Ja. Het verdrag schrijft niet voor dat een rechtstreeks verzoek moet uitgaan van de onderhoudsgerechtigde of de onderhoudsplichtige zelf. Een dergelijke situatie doet zich meestal voor wanneer de verzoekende staat de toepassing van hoofdstukken II en III heeft uitgebreid tot onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten, terwijl de aangezochte staat dat niet heeft gedaan²⁵⁰. In dat geval kan de verzoekende centrale autoriteit de onderhoudsgerechtigde bijstaan om het dossier voor te bereiden en te verzenden naar een bevoegde autoriteit van de aangezochte staat.

Welke formulieren of stukken moeten voor een rechtstreeks verzoek worden gebruikt?

515. Voor een rechtstreeks verzoek om erkenning of om tenuitvoerlegging moeten de in artikel 25 genoemde stukken worden bijgevoegd aangezien dit artikel van toepassing is op rechtstreekse verzoeken om erkenning of om tenuitvoerlegging. Als algemene regel is het aanbevolen verzoekformulier

²⁴⁸ In [naam staat] [...].

²⁴⁹ In [naam staat] [...].

²⁵⁰ Zie hierboven, voetnoot 241.

echter alleen bestemd voor gebruik door centrale autoriteiten. Daarom moet u gebruikmaken van hetzij het formulier dat wordt verlangd door de bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit van [naam staat]²⁵¹, hetzij het formulier dat in de staat van herkomst wordt gebruikt.

Moet de onderhoudsgerechtigde of onderhoudsplichtige een advocaat inschakelen om het rechtstreekse verzoek in te dienen bij de bevoegde autoriteit?

516. Dat hangt volledig af van de procedures die worden toegepast bij de bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit²⁵². Voor een rechtstreeks verzoek om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging waarop het verdrag van toepassing is, moet de aangezochte staat zich ervan vergewissen dat de verzoeker recht heeft op rechtsbijstand in ten minste dezelfde mate als die welke hij in de verzoekende staat geniet voor zover in de aangezochte staat in gelijke mate rechtsbijstand wordt verleend (artikel 17, onder b)).

517. Voor alle andere rechtstreekse verzoeken moet de verzoeker, wanneer rechtsbijstand nodig is, de daarmee samenhangende kosten zelf dragen tenzij het recht van de aangezochte staat anders bepaalt²⁵³.

²⁵¹ Zie hierboven, voetnoot 239, voor een voorbeeld van een aanbevolen formulier dat moet worden gebruikt in [naam staat].

²⁵² Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

²⁵³ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

Hoofdstuk 8 - Verordening van 2009: behandelen van door tussenkomst van centrale autoriteiten ingediende verzoeken en rechtstreekse verzoeken om erkenning of om erkenning en uitvoerbaarverklaring

Opzet van dit hoofdstuk

Dit hoofdstuk handelt voornamelijk over verzoeken om erkenning of om erkenning en uitvoerbaarverklaring van een beslissing inzake levensonderhoud, die door tussenkomst van een centrale autoriteit worden ingediend bij gerechtelijke of andere bevoegde autoriteiten.

In afdeling I worden de procedures en het verzoek in detail belicht: naast een overzicht van de gevallen waarin dit verzoek wordt gebruikt en van de personen die dit verzoek kunnen indienen, wordt een verklaring gegeven van de belangrijkste termen en begrippen.

In afdelingen II en III wordt de procedure of stapsgewijze aanpak geschetst voor het behandelen van het verzoek.

In afdeling IV komen uitzonderingen of varianten op de algemene procedures aan bod, met inbegrip van door onderhoudsplichtigen ingediende verzoeken.

In afdeling V wordt aandacht besteed aan andere onderwerpen, zoals rechtsbijstand en tenuitvoerlegging.

Afdeling VI bevat aanvullende referenties, formulieren en enkele nuttige aanbevelingen in verband met verzoeken.

Afdeling VII bevat een checklist voor wie een summier overzicht van de procedure wenst.

In afdeling VIII wordt antwoord gegeven op een aantal veelgestelde vragen in verband met dit verzoek.

In afdeling IX wordt in het kort ingegaan op een aantal specifieke kwesties van rechtstreekse verzoeken om erkenning of om erkenning en uitvoerbaarverklaring, die zonder tussenkomst van centrale autoriteiten worden ingediend bij gerechtelijke of andere bevoegde autoriteiten.

Deel I — Verzoeken om erkenning of om erkenning en uitvoerbaarverklaring

I. Overzicht en algemene beginselen

A. Algemene beginselen

518. De in de verordening vervatte erkenningsprocedure staat centraal in de grensoverschrijdende inning van levensonderhoud en waarborgt dat de onderhoudsgerechtigde over een kosteneffectieve methode beschikt om aanspraken op levensonderhoud geldend te maken wanneer de onderhoudsplichtige in een andere lidstaat verblijft of daar inkomen of vermogen heeft²⁵⁴.

De **centrale autoriteit** is de overheidsinstantie die door een lidstaat wordt aangewezen om zich te kwijten van de bij de verordening opgelegde taken van administratieve samenwerking en bijstand.

519. Dankzij de erkenning dan wel erkenning en uitvoerbaarverklaring van een beslissing uit een andere lidstaat wordt een onderhoudsgerechtigde bevrijd van de

²⁵⁴ Er bestaat een onderscheid tussen erkenning en tenuitvoerlegging. Erkenning door een andere staat betekent dat deze akkoord gaat met de door de staat van herkomst vastgestelde en toegewezen wettelijke rechten en verplichtingen. Tenuitvoerlegging betekent dat de aangezochte staat ermee instemt dat zijn eigen procedures worden toegepast om uitvoering te geven aan de beslissing.

noodzaak om een nieuwe beslissing te verkrijgen in de staat waar de onderhoudsplichtige nu verblijft, of waar hij inkomen of vermogen heeft.

520. De procedures tot erkenning, tot erkenning en uitvoerbaarverklaring en tot tenuitvoerlegging van een beslissing hebben tot doel een zo ruim mogelijke erkenning van bestaande beslissingen te waarborgen en ervoor te zorgen dat het verzoek zo snel mogelijk wordt behandeld. De verordening is in de meest uitgebreide zin van toepassing op de erkenning en tenuitvoerlegging. Van de staten wordt verwacht dat zij verzoekers een ruime en daadwerkelijke toegang tot de rechter verlenen. Zowel voor de lidstaten die zijn gebonden door het Haagse protocol van 2007 als voor de niet daardoor gebonden lidstaten (zie hoofdstuk 5), voorziet de verordening in erkennings- en tenuitvoerleggingsmechanismen die tot doel hebben de onderhoudsgerechtigde in staat te stellen zijn aanspraak op levensonderhoud snel te innen. De verweerder wordt slechts op zeer beperkte gronden en binnen duidelijk afgebakende termijnen de mogelijkheid geboden om tegen de erkenning en tenuitvoerlegging op te komen of zich daartegen te verzetten. Een en ander sluit aan op het in de verordening gehuldigde grondbeginsel dat de erkenning en de tenuitvoerlegging eenvoudig, kosteneffectief en snel moeten verlopen²⁵⁵.

De **bevoegde autoriteit** is de instantie van een bepaalde staat die is belast met, of naar het recht van de betrokken staat is gemachtigd tot, het uitvoeren van specifieke taken uit hoofde van de verordening. Dat kan een gerecht zijn, een bestuurslichaam, een inningsbureau van onderhoudsbijdragen voor kinderen of elke andere overheidsinstantie die een van de met de verordening verband houdende taken uitvoert.

521. Zie ook hoofdstuk 3, deel I, voor nadere toelichting bij de werkingssfeer en toepassing van de verordening. Het is inderdaad van belang te beoordelen in hoeverre de verordening van toepassing is op een specifieke zaak om beter te begrijpen welke erkennings- en tenuitvoerleggingsprocedures daarop moeten worden toegepast.

B. Overzicht van de procedure

522. De procedures tot erkenning, uitvoerbaarverklaring en tenuitvoerlegging van onder de verordening vallende beslissingen worden geregeld bij twee afdelingen van hoofdstuk IV van de verordening (zie artikel 16): afdeling 1 is van toepassing op beslissingen gegeven in lidstaten die zijn gebonden door het Haagse protocol van 2007 (dat wil zeggen alle lidstaten van de Europese Unie met uitzondering van het Verenigd Koninkrijk en Denemarken); afdeling 2 is van toepassing op beslissingen gegeven in lidstaten die niet zijn gebonden door het Haagse protocol van 2007 (dat wil zeggen beslissingen gegeven in het Verenigd Koninkrijk en Denemarken)²⁵⁶. Hieruit volgt dat de hieronder uiteengezette en in afdeling 1 van hoofdstuk IV van de verordening genoemde erkennings- en tenuitvoerleggingsprocedures meestal worden gebruikt voor beslissingen die binnen de werkingssfeer van de verordening vallen. Deze in afdeling 1 vervatte procedure en de in afdeling 2 vastgestelde alternatieve procedure worden hieronder meer in detail toegelicht (zie afdeling III van dit hoofdstuk).

De **verzoekende staat** is de lidstaat waar de verzoeker verblijft, en die om erkenning en tenuitvoerlegging van de beslissing verzoekt.

De **aangezochte staat** is de lidstaat die het verzoek in ontvangst heeft genomen en die zorgt voor de erkenning en tenuitvoerlegging van de beslissing.

²⁵⁵ Het Europees Hof voor de rechten van de mens (EHRM) heeft geoordeeld dat op de nationale autoriteiten een positieve verplichting rust om voortvarend en tijdig bijstand te verlenen bij de tenuitvoerlegging van een in het buitenland gegeven beslissing inzake levensonderhoud ten gunste van een onderhoudsgerechtigde (zie EHRM, arrest *Romańczyk v. France* van 18 november 2010, verzoekschrift nr. 7618/05, waar het Hof oordeelde dat sprake was van schending van artikel 6, lid 1, van het *Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden*).

²⁵⁶ Opgemerkt zij dat de in afdeling 2 vervatte procedure ook geldt voor beslissingen die in lidstaten zijn gegeven voordat de verordening van toepassing is geworden, maar na de inwerkingtreding van de Brussel I-verordening. Zie hoofdstuk 3, deel I, afdeling III, onder C, voor een uitvoerige beschrijving van de werkingssfeer en toepassing van de verordening.

523. De centrale autoriteit van de aangezochte staat²⁵⁷ die een verzoek afkomstig van een centrale autoriteit van een andere lidstaat van de Europese Unie in ontvangst neemt, zendt het dossier voor verdere behandeling door naar de bevoegde autoriteit. In sommige lidstaten is de centrale autoriteit de ter zake bevoegde autoriteit. In andere staten kan de bevoegde autoriteit een gerechtelijke of administratieve autoriteit zijn²⁵⁸.

524. In afdeling 1 van hoofdstuk IV van de verordening wordt voorgeschreven dat een beslissing wordt erkend „zonder dat daartoe een procedure vereist is en zonder mogelijkheid om tegen de erkenning op te komen” (artikel 17, lid 1). Er is krachtens de verordening met andere woorden geen exequatur- of soortgelijke procedure vereist om de beslissing te erkennen, en het is niet mogelijk tegen de erkenning op te komen, noch ambtshalve, noch door tussenkomst van een belanghebbende partij²⁵⁹. Voorts bepaalt de verordening dat wanneer de beslissing uitvoerbaar is in de lidstaat van herkomst, zij in een andere lidstaat als uitvoerbaar moet worden beschouwd zonder dat een uitvoerbaarverklaring is vereist (artikel 17, lid 2)²⁶⁰. Er zij op gewezen dat de verordening preciseert dat uitvoerbare beslissingen „[...] van rechtswege het verlot [inhouden] bewarende maatregelen te treffen volgens het recht van de lidstaat van tenuitvoerlegging” (artikel 18).

525. De verweerder kan *in de staat van herkomst* om heroverweging van de beslissing verzoeken „op de dag waarop de verweerder daadwerkelijk kennis heeft gekregen van de inhoud van de beslissing en in staat was om op te treden, zij het uiterlijk op de dag van de eerste tenuitvoerleggingsmaatregel waardoor hij de beschikking over zijn goederen geheel of gedeeltelijk verliest” (artikel 19, lid 2). Deze bepaling is van toepassing indien de verweerder in de lidstaat van herkomst niet is verschenen omdat het stuk dat het geding inleidt of een gelijkwaardig stuk niet zo tijdig en op zodanige wijze als met het oog op zijn verdediging nodig was, aan hem is betekend of meegedeeld, of hij de aanspraak op levensonderhoud door overmacht of „buitengewone omstandigheden buiten zijn wil” niet heeft kunnen betwisten, tenzij de verweerder tegen de beslissing geen rechtsmiddel heeft aangewend terwijl hij daartoe in staat was (artikel 19, lid 1). De verweerder moet binnen een termijn van vijfenveertig dagen om heroverweging verzoeken (artikel 19, lid 2). Het verzoek om heroverweging moet worden gericht aan het bevoegde gerecht van de lidstaat van herkomst. Indien het gerecht het verzoek om heroverweging afwijst omdat aan geen van de in artikel 19, lid 1, genoemde voorwaarden voor heroverweging is voldaan, blijft de beslissing van kracht. Beslist het gerecht evenwel dat de heroverweging gegrond is, dan is de beslissing „nietig”. De onderhoudsgerechtigde verliest echter niet de voordelen voortvloeiend uit stuiting van de verjaring of uit verval van de aanspraak, noch het recht om voor het verleden aanspraak op levensonderhoud te maken (artikel 19, lid 3).

526. Indien de beslissing van kracht blijft en de onderhoudsplichtige niet bereid is het levensonderhoud vrijwillig te betalen, kan de beslissing ten uitvoer worden gelegd overeenkomstig het recht van de aangezochte staat.

527. Artikel 21 van de verordening voorziet tevens in diverse gronden voor weigering of schorsing van de tenuitvoerlegging van een beslissing. Deze gronden kunnen alleen *in de lidstaat van tenuitvoerlegging* worden ingeroepen indien de onderhoudsplichtige daarom verzoekt. In het algemeen zijn de in het recht van de lidstaat van tenuitvoerlegging vastgestelde gronden voor weigering of schorsing van de tenuitvoerlegging van een

²⁵⁷ De centrale autoriteit van [naam staat] is [...].

²⁵⁸ De bevoegde autoriteit van [naam staat] is [...] en [is] [is niet] de centrale autoriteit.

²⁵⁹ De in artikel 17 bedoelde afschaffing van het exequatur heeft tot gevolg dat een beslissing gegeven in een andere door het Haagse protocol van 2007 gebonden lidstaat rechtstreeks uitvoerbaar wordt krachtens de verordening. In de praktijk betekent dit in [naam staat] dat [...].

²⁶⁰ Opgemerkt zij dat artikel 17 van de verordening de tegenhanger is van artikel 5 van de verordening betreffende de Europese executoriale titel. Artikel 5 van de verordening betreffende de Europese executoriale titel was al van toepassing op onbetwiste beslissingen inzake levensonderhoud in de lidstaten van de Europese Unie waar deze verordening van kracht is. Op grond van de verordening van 2009 inzake onderhoudsverplichtingen wordt de procedure die is vastgesteld in artikel 5 van de verordening betreffende de Europese executoriale titel nu ook toegepast op onbetwiste beslissingen inzake levensonderhoud.

beslissing van toepassing voor zover zij niet onverenigbaar zijn met de in artikel 21, leden 2 en 3, van de verordening genoemde gronden.

528. De onderhoudsplichtige mag verzoeken de tenuitvoerlegging van een beslissing geheel of gedeeltelijk te weigeren indien „het recht om de beslissing van het gerecht van herkomst ten uitvoer te leggen, is verjaard” (met dien verstande dat de langste termijn geldt tussen de verjaringstermijn waarin het recht van de lidstaat van herkomst voorziet en die waarin het recht van de lidstaat van tenuitvoerlegging voorziet) of indien de beslissing „onverenigbaar is met een beslissing” die in de lidstaat van tenuitvoerlegging is gegeven, of met een in een andere lidstaat of in een derde staat gegeven beslissing die aan de voorwaarden voor erkenning in de lidstaat van tenuitvoerlegging voldoet (artikel 21, lid 2)²⁶¹.

529. Artikel 21, lid 3, van de verordening voorziet in andere gronden voor schorsing van de tenuitvoerlegging indien bij het bevoegde gerecht van de lidstaat van herkomst overeenkomstig artikel 19 een verzoek om heroverweging van de beslissing van het gerecht van herkomst is ingediend, of indien de uitvoerbaarheid ervan in de lidstaat van herkomst is geschorst.

530. Andere verzoeken of rechtsmiddelen met het oog op de weigering of schorsing van de tenuitvoerlegging van een beslissing overeenkomstig artikel 21, lid 1, van de verordening, worden beheerst door het recht van de lidstaat van tenuitvoerlegging²⁶².

C. Wanneer wordt dit verzoek gebruikt?

531. Een verzoek om erkenning of om erkenning en uitvoerbaarverklaring van een bestaande beslissing inzake levensonderhoud wordt in ontvangst genomen uit een andere lidstaat indien om tenuitvoerlegging van de beslissing wordt verzocht omdat de onderhoudsplichtige in de aangezochte staat verblijft of daar inkomen of vermogen heeft.

532. Meestal wordt om erkenning verzocht door de onderhoudsgerechtigde. Een onderhoudsplichtige kan echter ook verzoeken om erkenning van een beslissing inzake levensonderhoud uit een andere lidstaat met het doel de tenuitvoerlegging van een eerdere beslissing te schorsen of te beperken (artikel 56, lid 2, onder a)).

533. De meeste verzoeken hebben betrekking op de erkenning en de tenuitvoerlegging van een beslissing. Soms verzoekt een verzoeker uitsluitend om erkenning van de beslissing, en niet om tenuitvoerlegging.

534. Wanneer de beslissing is gegeven in de staat die wordt aangezocht om deze ten uitvoer te leggen, is geen erkenning nodig. Het verzoek kan dan gewoon worden behandeld met het oog op de tenuitvoerlegging (zie hoofdstuk 12).

De **onderhoudsgerechtigde** is de persoon aan wie levensonderhoud is verschuldigd of van wie wordt gesteld dat levensonderhoud aan hem is verschuldigd. Dat kan niet alleen een ouder of (gewezen) echtgenoot zijn, maar ook een kind, pleegouder, familielid/bloedverwant of iemand anders die voor een kind zorgt. In sommige staten wordt deze persoon ook alimentatieontvanger, schuldeiser, zorgouder, gezagsdragende of verzorgende ouder genoemd.

De **onderhoudsplichtige** is de persoon die levensonderhoud is verschuldigd of ten aanzien van wie wordt gesteld dat hij levensonderhoud is verschuldigd. Dat kan een ouder of (gewezen) echtgenoot zijn, of iemand anders die levensonderhoud is verschuldigd overeenkomstig het recht van de staat waar de beslissing is gegeven.

D. Praktijkvoorbeeld

535. De onderhoudsgerechtigde heeft een beslissing inzake levensonderhoud van land A waarbij de onderhoudsplichtige de verplichting wordt opgelegd levensonderhoud voor kinderen te betalen. De onderhoudsplichtige woont in [naam staat]. In plaats van te

²⁶¹ Verduidelijkt wordt dat een beslissing die op grond van gewijzigde omstandigheden tot gevolg heeft dat een eerdere beslissing over onderhoudsverplichtingen wordt gewijzigd, niet wordt beschouwd als een „onverenigbare beslissing” in de zin van dit artikel.

²⁶² Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

verzoeken om vaststelling van een nieuwe beslissing in [naam staat], wil de onderhoudsgerechtigde de bestaande beslissing inzake levensonderhoud ten uitvoer laten leggen in [naam staat]. Zowel land A als [naam staat] is een lidstaat van de Europese Unie waar de verordening van toepassing is, en is gebonden door het Haagse protocol van 2007.

Werkwijze volgens de verordening

De onderhoudsgerechtigde²⁶³ vraagt de centrale autoriteit van land A krachtens afdeling 1 van hoofdstuk IV van de verordening een verzoek om erkenning (en tenuitvoerlegging) (artikel 56, lid 1, onder a)) van de beslissing inzake levensonderhoud te verzenden naar [naam staat], met gebruikmaking van de formulieren waarvan het model in de bijlage bij de verordening is opgenomen. Het verzoek wordt op volledigheid getoetst en wordt behandeld door de centrale autoriteit van [naam staat]. De beslissing kan door de voor tenuitvoerlegging bevoegde autoriteiten van [naam staat] op gelijke wijze ten uitvoer worden gelegd als een oorspronkelijk in [naam staat] gegeven beslissing. De onderhoudsplichtige krijgt de gelegenheid om heroverweging te verzoeken of zich tegen de tenuitvoerlegging te verzetten op de beperkte gronden die in de verordening zijn vastgesteld.

Zie hoofdstuk 9 voor meer informatie over verzoeken om **tenuitvoerlegging** van een in de **aangezochte staat** (dat wil zeggen [naam staat]) gegeven beslissing. Zie hoofdstuk 12 voor meer informatie over de **tenuitvoerlegging** van beslissingen inzake levensonderhoud.

E. Wie kan het verzoek indienen?

536. Een verzoek om erkenning of om erkenning en uitvoerbaarverklaring kan worden ingediend door een onderhoudsgerechtigde of een onderhoudsplichtige. Zoals hieronder wordt toegelicht, heeft het verzoek afkomstig van de onderhoudsplichtige uitsluitend betrekking op de erkenning, terwijl een onderhoudsgerechtigde kan verzoeken om erkenning, om uitvoerbaarverklaring/tenuitvoerlegging of om allebei. De verzoeker moet verblijven in de staat die het verzoek indient (artikel 55). Van de verzoeker wordt niet verlangd dat hij in [naam staat] beschikt over een postadres of een gemachtigd vertegenwoordiger om de beslissing daar te laten erkennen of ten uitvoer te laten leggen (artikel 41, lid 2). In het kader van dit verzoek kan de onderhoudsgerechtigde niet alleen de persoon zijn aan wie levensonderhoud is verschuldigd, maar ook een openbaar lichaam dat in plaats van de onderhoudsgerechtigde optreedt of dat uitkeringen aan hem heeft verstrekt.

Aanbeveling: een beknopt overzicht van de stappen die u moet ondernemen is te vinden in de **checklist** aan het eind van dit hoofdstuk.

II. Procedures: voorbereidende stappen voor alle verzoeken krachtens afdelingen 1 en 2 van hoofdstuk IV van de verordening

537. Alvorens een onderzoek uit te voeren naar de gegrondheid van een verzoek om erkenning of om erkenning en uitvoerbaarverklaring van een beslissing krachtens de verordening, moet een bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit rekening houden met een aantal voorbereidende stappen in het kader van verzoeken die vallen onder zowel afdeling 1 (beslissingen gegeven in een door het Haagse protocol van 2007 gebonden lidstaat) als afdeling 2 (beslissingen gegeven in een niet door het Haagse protocol van 2007 gebonden lidstaat) van hoofdstuk IV van de verordening. Deze voorbereidende stappen worden hieronder nader toegelicht.

²⁶³ In bepaalde omstandigheden wordt het verzoek namens de onderhoudsgerechtigde ingediend door een openbaar lichaam, zoals een kinderalimentatiebureau.

A. Voorafgaande controle van inkomende stukken

538. Alvorens de stukken te verzenden naar de bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit van [naam staat], dient de centrale autoriteit van [naam staat] te controleren of het verzoek valt onder de in de verordening vervatte bepalingen met betrekking tot erkenning of tot erkenning en uitvoerbaarverklaring, en zich te vergewissen dat het dossier volledig is. De bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit van [naam staat] voert een soortgelijke controle uit.

1. Eerste toetsing van de stukken

- Wordt verzocht om erkenning dan wel om erkenning en uitvoerbaarverklaring van een beslissing inzake levensonderhoud? Het verzoek moet vallen binnen de werkingssfeer van de verordening, zoals uiteengezet in hoofdstuk 3, deel I, afdeling III.
- Werd al vastgesteld (door de centrale autoriteit) dat de verweerder of onderhoudsplichtige in de aangezochte staat verblijft of daar inkomen of vermogen heeft? Zo neen, dan moet het dossier worden verzonden naar de staat waar de verweerder of onderhoudsplichtige verblijft of waar hij inkomen of vermogen heeft, dan wel worden teruggezonden naar de verzoekende staat.
- Komt het verzoek uit een lidstaat van de Europese Unie waar de verordening van toepassing is? Zo neen, dan kan de verordening niet worden ingeroepen.

Een **rechtstreeks verzoek** wordt niet ingediend bij een centrale autoriteit, maar wordt rechtstreeks in ontvangst genomen door een bevoegde autoriteit, zoals een gerechtelijke of administratieve autoriteit. Een rechtstreeks verzoek valt buiten de werking van artikel 56 (zie verder, afdeling IX).

2. Behoort in deze zaak een verzoek om erkenning of om erkenning en uitvoerbaarverklaring te worden ingediend?

539. Controleer de stukken om zeker te zijn dat het verzoek betrekking heeft op erkenning dan wel op erkenning en uitvoerbaarverklaring. Houd daarbij rekening met het volgende:

- wanneer geen beslissing inzake levensonderhoud is gegeven, behoort een verzoek om vaststelling van een beslissing te worden ingediend, en geen verzoek om erkenning en tenuitvoerlegging (zie hoofdstuk 10);
- wanneer er een beslissing inzake levensonderhoud voorhanden is die in uw staat is gegeven, is geen erkenning nodig. Dit verzoek kan gewoon worden behandeld met het oog op de tenuitvoerlegging in uw staat volgens de gangbare tenuitvoerleggingsprocedures (zie hoofdstuk 9).

3. Is „kennelijk” niet aan de vereisten van de verordening voldaan?

540. Op grond van artikel 58, lid 8, van de verordening kan een centrale autoriteit de behandeling van een verzoek alleen weigeren als „kennelijk niet aan de vereisten van de verordening is voldaan”. Dat geldt slechts voor een zeer beperkt aantal gevallen. Zo kan een verzoek bijvoorbeeld op deze grond worden geweigerd wanneer uit de stukken blijkt dat de beslissing niets van doen heeft met levensonderhoud. Op gelijke wijze kan een verzoek op deze grond worden geweigerd indien een eerder, door dezelfde partij ingediend verzoek op precies dezelfde gronden werd afgewezen. „Kennelijk” betekent dat de reden voor de weigering aanstonds moet blijken uit of duidelijk naar voren moet komen bij inzage van de ontvangen stukken. Ook de bevoegde [gerechtelijke]

[administratieve] autoriteit controleert of kennelijk niet aan de vereisten van de verordening is voldaan²⁶⁴.

4. Controleer of het dossier volledig is

541. De centrale autoriteiten moeten het van de verzoekende staat ontvangen verzoek tijdig controleren om zeker te zijn dat het dossier volledig is. Vervolgens moeten zij het ingevulde verzoek onverwijld doorzenden naar de bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit zodat de beslissing kan worden erkend dan wel erkend en uitvoerbaar verklaard. Wanneer aanvullende stukken nodig zijn, moet de centrale autoriteit die zonder uitstel opvragen. Bij ontvangst van de voor een verzoek benodigde stukken dient de bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit ook een eerste controle uit te voeren op de volledigheid van het dossier. Wanneer informatie of stukken ontbreken, moet de nationale centrale autoriteit terstond daarvan op de hoogte worden gebracht zodat zij kunnen worden opgevraagd.

5. Benodigde en ondersteunende stukken en informatie

i) Benodigde en ondersteunende stukken en informatie voor de in afdelingen 1 en 2 van hoofdstuk IV van de verordening vervatte procedures

a) Bijlage VI

542. Krachtens de verordening moeten de formulieren waarvan het model in bijlage VI bij de verordening is opgenomen, worden gebruikt voor verzoeken om erkenning of om erkenning en uitvoerbaarverklaring van een beslissing (dat wil zeggen voor onder afdelingen 1 en 2 van hoofdstuk IV van de verordening vallende verzoeken). Krachtens de verordening omvat het verzoek ten minste (artikel 57, lid 2):

- a) een verklaring over de aard van het verzoek of de verzoeken;
- b) de naam van de verzoeker en diens contactgegevens, waaronder zijn adres en geboortedatum²⁶⁵;
- c) de naam van de verweerder en, indien bekend, zijn adres en geboortedatum;
- d) de naam en de geboortedatum van elke persoon voor wie levensonderhoud wordt gevraagd;
- e) de gronden waarop het verzoek berust;
- f) indien het verzoek afkomstig is van de onderhoudsgerechtigde, gegevens over de plaats waar de betalingen moeten worden gedaan of elektronisch overgemaakt;
- g) de naam en contactgegevens van de persoon of de afdeling van de centrale autoriteit van de verzoekende lidstaat die verantwoordelijk is voor de behandeling van het verzoek.

b) Stukken met betrekking tot gerechtelijke schikkingen en authentieke akten (artikel 48)

543. Voor verzoeken om erkenning of om erkenning en uitvoerbaarverklaring van gerechtelijke schikkingen en authentieke akten in een andere lidstaat (zie verder in dit hoofdstuk, afdeling IV) moet de bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst op verzoek van elke belanghebbende partij een uittreksel van de gerechtelijke schikking of de authentieke akte afgeven door middel van het modelformulier in de bijlagen I en II, respectievelijk de bijlagen III en IV (artikel 48, lid 3).

²⁶⁴ Dat is met name het geval wanneer een bevoegde autoriteit een rechtstreeks verzoek ontvangt dat zonder tussenkomst van de centrale autoriteiten werd ingediend. Zie verder, afdeling IX, voor meer informatie over rechtstreekse verzoeken.

²⁶⁵ In gevallen van huiselijk geweld kan in plaats van het persoonlijke adres van de verzoeker een ander adres worden opgegeven, indien het nationale recht van de aangezochte lidstaat niet vereist dat de verzoeker zijn persoonlijk adres opgeeft om de procedure te kunnen inleiden (artikel 57, lid 3). Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

c) Aanvullende stukken (artikel 57)

544. Ingevolge artikel 57, leden 4 en 5, van de verordening moet een verzoek zo nodig en voor zover bekend van aanvullende stukken vergezeld gaan, waaronder:

- gegevens over de financiële omstandigheden van de onderhoudsplichtige, daaronder begrepen de naam en het adres van zijn werkgever, alsook de aard van zijn goederen en de plaats waar deze zich bevinden (artikel 57, lid 4, onder b))²⁶⁶;
- alle andere gegevens die van nut kunnen zijn voor de opsporing van de verweerder (artikel 57, lid 4, onder c));
- alle noodzakelijke gegevens of bewijsstukken, waaronder, in voorkomend geval, stukken waaruit blijkt dat de verzoeker recht heeft op rechtsbijstand (artikel 57, lid 5).

545. **Bewijs van verstrekte uitkeringen (openbaar lichaam):** wanneer het verzoek namens een verzoeker wordt ingediend door een openbaar lichaam, bijvoorbeeld een sociale dienst, moet dit lichaam zo nodig informatie verstrekken waaruit blijkt dat het gerechtigd is namens de verzoeker op te treden, of dat het bij wijze van levensonderhoud uitkeringen heeft verstrekt (artikel 64) (bijvoorbeeld wanneer het openbaar lichaam een autonoom verhaalsrecht wil doen gelden op een deel van de achterstallige onderhoudsbedragen).

ii) Benodigde stukken voor de in afdeling 1 van hoofdstuk IV van de verordening vervatte procedures

a) Stukken voor de tenuitvoerlegging (artikel 20)²⁶⁷

546. Artikel 20 van de verordening bepaalt welke stukken de verzoeker met het oog op de tenuitvoerlegging van een beslissing in een andere lidstaat moet verstrekken aan de bevoegde autoriteiten die met de tenuitvoerlegging zijn belast:

- a) een afschrift van de beslissing die voldoet aan de vereisten om haar echtheid vast te stellen;
- b) een uittreksel van de beslissing, afgegeven door het gerecht van herkomst door middel van het formulier waarvan het model in bijlage I bij de verordening is opgenomen (in voorkomend geval met een transliteratie of een vertaling van de inhoud²⁶⁸);
- c) in voorkomend geval, een stuk waaruit de betalingsachterstanden blijken, onder vermelding van de datum waarop deze zijn berekend.

547. De bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteiten kunnen van de verzoeker geen vertaling van de beslissing verlangen tenzij de tenuitvoerlegging van de beslissing wordt aangevochten (artikel 20, lid 2)²⁶⁹.

iii) Benodigde stukken voor de in afdeling 2 van hoofdstuk IV van de verordening vervatte procedures

Stukken voor een verzoek om uitvoerbaarverklaring (artikelen 28 en 29)

548. Overeenkomstig de in afdeling 2 vervatte alternatieve procedure tot erkenning en uitvoerbaarverklaring (voor niet door het Haagse protocol van 2007 gebonden lidstaten), moet het verzoek vergezeld gaan van:

²⁶⁶ Aangezien dit een verzoek om tenuitvoerlegging is, worden doorgaans geen gegevens over de financiële omstandigheden van de onderhoudsgerechtigde verlangd (artikel 57, lid 4, onder a)).

²⁶⁷ Opgemerkt zij dat artikel 20 van de verordening grotendeels overeenstemt met artikel 20 van de verordening betreffende de Europese executoriale titel.

²⁶⁸ Zie hoofdstuk 3, deel II, afdeling II, voor meer informatie over taalvoorschriften en vereisten inzake vertaling op grond van de verordening).

²⁶⁹ Zie hoofdstuk 3, deel II, afdeling II, voor meer informatie over taalvoorschriften en vereisten inzake vertaling op grond van de verordening.

- a) een afschrift van de beslissing die „voldoet aan de vereisten voor vaststelling van haar echtheid”;
- b) een uittreksel van de beslissing, afgegeven door het gerecht van herkomst door middel van het formulier waarvan het model in bijlage II bij de verordening is opgenomen.

549. In voorkomend geval moet het verzoek vergezeld gaan van een vertaling of een transliteratie, met inachtneming van de toepasselijke taalvoorschriften (zie hoofdstuk 3, deel II, afdeling II, voor meer informatie over de in de verordening vervatte taalvoorschriften). De bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit waarbij het verzoek wordt ingediend, kan van de verzoeker geen vertaling van de beslissing verlangen. Een vertaling kan wel worden verlangd voor de behandeling van het in artikel 32 of 33 bedoelde rechtsmiddel.

550. Wordt het uittreksel van de beslissing niet overgelegd door middel van het formulier waarvan het model in bijlage II bij de verordening is opgenomen, dan kan de bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit ingevolge artikel 29 van de verordening voor de overlegging een termijn bepalen of gelijkwaardige documenten aanvaarden, dan wel, indien de autoriteit zich voldoende voorgelicht acht, van de overlegging vrijstelling verlenen.

iv) Stukken voor het inroepen van een erkende beslissing (artikel 40)

551. Krachtens artikel 40 van de verordening moet elke partij die een volgens de procedures in de zin van afdeling 1 (inzonderheid artikel 17, lid 1), of van afdeling 2 erkende beslissing in een andere lidstaat wenst in te roepen, een afschrift van de beslissing overleggen, die „voldoet aan de vereisten voor vaststelling van haar echtheid”.

552. In voorkomend geval kan de bevoegde autoriteit de partij die de erkende beslissing inroept verzoeken een door het gerecht van herkomst afgegeven uittreksel over te leggen volgens het modelformulier dat is opgenomen in bijlage I (beslissing die *niet* is onderworpen aan de procedures tot erkenning of uitvoerbaarverklaring in de zin van afdeling 1) of bijlage II (beslissing die is onderworpen aan de procedures tot erkenning of uitvoerbaarverklaring in de zin van afdeling 2) bij de verordening. Het gerecht van herkomst geeft dit uittreksel tevens af op verzoek van iedere belanghebbende partij. In voorkomend geval verstrekt de partij die de erkende beslissing inroept, een vertaling of een transliteratie, met inachtneming van de toepasselijke taalvoorschriften (zie hoofdstuk 3, deel II, afdeling II, voor meer informatie over de in de verordening vervatte taalvoorschriften).

6. Opvragen van aanvullende stukken

553. Wanneer het verzoek onvolledig lijkt omdat aanvullende stukken nodig zijn, kan het verzoek niet worden geweigerd, maar moeten de aanvullende stukken worden opgevraagd bij de centrale autoriteit van [naam staat], zodat die in contact kan treden met de verzoekende centrale autoriteit.

554. Indien aanvullende stukken worden opgevraagd door de centrale autoriteit van [naam staat], heeft de verzoekende staat krachtens de verordening **negentig dagen** de tijd om de stukken over te leggen. Worden de verlangde stukken niet binnen deze termijn verstrekt, dan moet de verzoekende staat nogmaals worden aangemaand om daartoe het nodige te doen. Wanneer de stukken echter niet worden verstrekt en het verzoek derhalve niet in behandeling kan worden genomen, kan de centrale autoriteit van [naam staat] (zonder daartoe verplicht te zijn) het dossier afsluiten en de verzoekende staat daarvan in kennis stellen.

7. Lokaliseren van de verweerder

555. Indien de verzoeker geen geldig adres van de verweerder heeft opgegeven, kan de centrale autoriteit van [naam staat] de verweerder hebben gelokaliseerd om in voorkomend geval kennisgeving aan hem te doen van het verzoek om erkenning of om

erkenning en uitvoerbaarverklaring of tenuitvoerlegging. In sommige staten wordt het opsporings- of lokalisatieverzoek door de bevoegde autoriteit ingediend in een later stadium van de procedure. Een en ander hangt af van de interne procedures²⁷⁰. Om de verweerder te lokaliseren, wordt van de centrale autoriteit verwacht dat zij alle databanken en publieke informatiebronnen raadpleegt waartoe zij toegang heeft. De centrale autoriteit kan ook andere openbare lichamen vragen namens haar opsporingswerk te verrichten binnen de grenzen die in het nationale recht zijn vastgesteld inzake de toegang tot persoonsgegevens (zie hoofdstuk 3, deel II, afdeling VI, voor nadere toelichting bij gegevensbescherming en de verwerking van persoonsgegevens krachtens de verordening). Centrale autoriteiten kunnen ook toegang hebben tot vertrouwelijke informatiebronnen.

556. Indien de verweerder niet kan worden gelokaliseerd met het oog op de kennisgeving, dient de centrale autoriteit van de verzoekende staat daarvan in kennis te worden gesteld door de centrale autoriteit van [naam staat] (houd ermee rekening dat wanneer om erkenning dan wel om erkenning en uitvoerbaarverklaring van een beslissing wordt verzocht op basis van de locatie van het inkomen of vermogen in de aangezochte staat, de verweerder zich in een andere staat kan bevinden). Wanneer geen aanvullende informatie beschikbaar is om de verweerder te lokaliseren, bestaat de kans dat het dossier niet verder kan worden behandeld.

III. Procedures: erkenning of erkenning en uitvoerbaarverklaring van de beslissing door de bevoegde autoriteit

557. Hier wordt een beschrijving gegeven van de in afdelingen 1 en 2 van hoofdstuk IV van de verordening vervatte procedures die door de bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteiten worden toegepast voor de behandeling van verzoeken om erkenning of om erkenning en uitvoerbaarverklaring van beslissingen inzake levensonderhoud.

A. Gemeenschappelijke bepalingen in afdelingen 1 en 2 van hoofdstuk IV van de verordening (beslissingen gegeven in al dan niet door het Haagse protocol van 2007 gebonden lidstaten)

1. Uitvoerbaarheid bij voorraad (artikel 39)

558. De verordening bepaalt dat het gerecht van herkomst dat een beslissing heeft gegeven, deze beslissing bij voorraad uitvoerbaar kan verklaren, zelfs indien het nationale recht niet in uitvoerbaarheid van rechtswege voorziet (zie hoofdstuk 3, deel II, afdeling VIII, voor meer informatie over voorlopige en bewarende maatregelen krachtens de verordening).

2. Inroepen van een erkende beslissing (artikel 40)

559. In artikel 40 van de verordening wordt uiteengezet welke stukken moeten worden overgelegd om een erkende beslissing in te roepen (dat wil zeggen een beslissing die is erkend overeenkomstig de in afdelingen 1 en 2 van hoofdstuk IV vervatte procedures) in een andere lidstaat (zie hierboven, afdeling II, onder A, punt 5, van dit hoofdstuk, voor meer informatie over de vereisten met betrekking tot de over te leggen stukken).

²⁷⁰ Zie hierboven, voetnoot 202.

3. Procedure van en voorwaarden voor tenuitvoerlegging (artikel 41)

560. Als algemene regel voor de tenuitvoerlegging van beslissingen krachtens de verordening wordt in artikel 41 van de verordening gesteld dat de tenuitvoerleggingsprocedure wordt beheerst door het recht van de lidstaat van tenuitvoerlegging en dat in andere lidstaten gegeven beslissingen onder dezelfde voorwaarden ten uitvoer worden gelegd als in die lidstaat van tenuitvoerlegging gegeven beslissingen (zie hoofdstuk 12 voor meer informatie over de tenuitvoerlegging van beslissingen inzake levensonderhoud).

4. Ontbreken van inhoudelijke toetsing van de beslissing (artikel 42)

561. De verordening bepaalt ter zake het volgende: „[i]n geen geval wordt in de lidstaat waar erkenning, uitvoerbaarheid of tenuitvoerlegging wordt gevraagd, overgegaan tot een onderzoek naar de juistheid van de in een lidstaat gegeven beslissing”.

5. Niet-prioritair verhalen van kosten (artikel 43)

562. De verordening schrijft voor dat de kosten in verband met de toepassing van de verordening niet met voorrang boven de onderhoudsuitkeringen worden verhaald.

B. Procedures krachtens afdeling 1 van hoofdstuk IV van de verordening: door het Haagse protocol van 2007 gebonden lidstaten

1. Erkenning van de beslissing

563. Zodra de bevoegde autoriteit het volledige dossier met het verzoek om erkenning heeft ontvangen, wordt de beslissing erkend zonder dat „daartoe een procedure vereist is en zonder mogelijkheid om tegen de erkenning op te komen” (artikel 17, lid 1)²⁷¹.

2. Treffen van de nodige maatregelen tot bewaring van recht

564. Een bevoegde autoriteit is, uit hoofde van de erkenning van de beslissing en de uitvoerbaarheid daarvan in de lidstaat van herkomst (artikel 17, lid 2), gemachtigd bewarende maatregelen te treffen volgens het recht van de lidstaat van tenuitvoerlegging (artikel 18)²⁷² (zie hoofdstuk 3, deel II, afdeling VIII, voor meer informatie over voorlopige en bewarende maatregelen krachtens de verordening).

3. Tenuitvoerlegging van de beslissing

565. Indien de beslissing inzake levensonderhoud uitvoerbaar is in de lidstaat van herkomst, kan zij rechtstreeks ten uitvoer worden gelegd overeenkomstig het nationale recht van de aangezochte staat zonder dat een uitvoerbaarverklaring is vereist (artikel 17, lid 2). In artikel 20 van de verordening wordt uiteengezet welke stukken dienen te worden overgelegd ten behoeve van de in afdeling 1 vervatte procedure (zie hierboven, afdeling II, onder A, punt 5, van dit hoofdstuk, voor meer informatie over de vereisten met betrekking tot de over te leggen stukken). Wanneer de onderhoudsplichtige niet bereid is het levensonderhoud vrijwillig te betalen, kan de beslissing ten uitvoer worden gelegd overeenkomstig het recht van de aangezochte

²⁷¹ Zie hierboven, voetnoot 259.

²⁷² Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

staat²⁷³ (zie hoofdstuk 12 voor meer informatie over de tenuitvoerlegging van beslissingen inzake levensonderhoud).

4. Kennisgeving aan de verweerder en de verzoeker

566. De kennisgeving aan de verweerder en de verzoeker geschiedt overeenkomstig het nationale recht²⁷⁴.

5. Recht van de verweerder om in de lidstaat van herkomst om heroverweging te vragen (artikel 19)²⁷⁵

567. De verweerder die in de lidstaat van herkomst niet is verschenen, heeft het recht om *in de staat van herkomst* te verzoeken om heroverweging van de beslissing indien het stuk dat het geding inleidt of een gelijkwaardig stuk niet zo tijdig en op zodanige wijze als met het oog op zijn verdediging nodig was, aan hem is betekend of meegedeeld, of hij de aanspraak op levensonderhoud door overmacht (of „buitengewone omstandigheden buiten zijn wil”) niet heeft kunnen betwisten, tenzij de verweerder tegen de beslissing geen rechtsmiddel heeft aangewend terwijl hij daartoe in staat was (artikel 19).

568. De verweerder moet binnen een termijn van vijfenveertig dagen om heroverweging verzoeken. Deze termijn gaat in op de dag waarop de verweerder „daadwerkelijk kennis heeft gekregen van de inhoud van de beslissing en in staat was om op te treden”, zij het uiterlijk op de dag van de eerste tenuitvoerleggingsmaatregel „waardoor hij de beschikking over zijn goederen geheel of gedeeltelijk verliest” (artikel 19, lid 2). De termijn kan niet op grond van afstand worden verlengd.

569. Het verzoek om heroverweging moet worden gericht aan het bevoegde gerecht van de lidstaat van herkomst. Indien het gerecht het verzoek om heroverweging afwijst omdat aan geen van de in artikel 19, lid 1, genoemde voorwaarden voor heroverweging is voldaan, blijft de beslissing van kracht. Beslist het gerecht evenwel dat de heroverweging gegrond is, dan is de beslissing „nietig”. De onderhoudsgerechtigde verliest in dit geval echter niet de voordelen voortvloeiend uit stuiting van de verjaring of uit verval van de aanspraak, of het recht om voor het verleden aanspraak op levensonderhoud te maken (artikel 19, lid 3).

6. Verzoeken om weigering of schorsing van de tenuitvoerlegging

570. Artikel 21 van de verordening voorziet tevens in diverse gronden voor weigering of schorsing van de tenuitvoerlegging van een beslissing. Deze gronden kunnen alleen *in de staat van tenuitvoerlegging* worden ingeroepen indien de onderhoudsplichtige/verweerder daarom verzoekt. Meer in het algemeen zijn de gronden voor weigering of schorsing van de tenuitvoerlegging van een beslissing in overeenstemming met het recht van de lidstaat van tenuitvoerlegging voor zover zij niet onverenigbaar zijn met de in artikel 21, leden 2 en 3, van de verordening genoemde gronden.

571. De onderhoudsplichtige mag verzoeken de tenuitvoerlegging van een beslissing geheel of gedeeltelijk te weigeren indien „het recht om de beslissing van het gerecht van herkomst ten uitvoer te leggen, is verjaard” (met dien verstande dat de langste termijn

²⁷³ Naar het nationale recht en de interne procedures van [naam staat] [...].

²⁷⁴ Naar het nationale recht van [naam staat] [...]. Zie echter ook hoofdstuk 3, deel II, afdeling IX, voor meer informatie over instrumenten tot regeling van de grensoverschrijdende kennisgeving in de gevallen dat betekening of kennisgeving aan een verweerder of verzoeker in het buitenland moet worden verricht.

²⁷⁵ Opgemerkt zij dat artikel 19 van de verordening, op enkele kleine verschillen na, grotendeels vergelijkbaar is met artikel 19 van de verordening inzake de Europese executoriale titel, met artikel 20 van *Verordening (EG) nr. 1896/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 tot invoering van een Europese betalingsbevelprocedure*, en met artikel 9 van *Verordening (EG) nr. 861/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 11 juli 2007 tot vaststelling van een Europese procedure voor geringe vorderingen*.

geldt tussen de verjaringstermijn waarin het recht van de lidstaat van herkomst voorziet en die waarin het recht van de lidstaat van tenuitvoerlegging voorziet) of indien de beslissing „onverenigbaar is met een beslissing” die in de lidstaat van tenuitvoerlegging is gegeven, of met een in een andere lidstaat of in een derde staat gegeven beslissing die aan de voorwaarden voor erkenning in de lidstaat van tenuitvoerlegging voldoet (artikel 21, lid 2)²⁷⁶.

572. Artikel 21, lid 3, van de verordening voorziet in een derde grond voor schorsing van de tenuitvoerlegging indien bij het bevoegde gerecht van de lidstaat van herkomst overeenkomstig artikel 19 van de verordening een verzoek om heroverweging van de beslissing van het gerecht van herkomst is ingediend, of indien de uitvoerbaarheid ervan in de lidstaat van herkomst is geschorst. Opgemerkt zij dat een bevoegde autoriteit krachtens artikel 21, lid 3, de tenuitvoerlegging van een beslissing geheel of gedeeltelijk *kan* schorsen zonder daartoe verplicht te zijn.

573. Andere verzoeken of rechtsmiddelen met het oog op de weigering of schorsing van de tenuitvoerlegging van een beslissing overeenkomstig artikel 21, lid 1, van de verordening, worden beheerst door het recht van de lidstaat van tenuitvoerlegging²⁷⁷.

7. Geen gevolgen voor het bestaan van familiebetrekkingen

574. Artikel 22 van de verordening verduidelijkt dat de in afdeling 1 van hoofdstuk IV van de verordening vervatte procedure, strekkende tot afschaffing van de exequaturprocedure, „op generlei wijze de erkenning [inhoudt] van de familiebetrekkingen, de bloedverwantschap, het huwelijk of de aanverwantschap die ten grondslag liggen aan de onderhoudsverplichtingen die tot de beslissing aanleiding hebben gegeven”.

C. Procedures krachtens afdeling 2 van hoofdstuk IV van de verordening: niet door het Haagse protocol van 2007 gebonden lidstaten

1. Overzicht van de in afdeling 2 vervatte procedures

575. Zodra de bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit het volledige dossier met het verzoek om erkenning en uitvoerbaarverklaring heeft ontvangen, wordt de beslissing erkend en uitvoerbaar verklaard met gebruikmaking van de vereenvoudigde procedures die zijn vastgesteld in afdeling 2 van hoofdstuk IV van de verordening²⁷⁸.

576. Er zij op gewezen dat, zoals aangegeven in de zesentwintigste overweging van de considerans bij de verordening, de in afdeling 2 vervatte procedure is ingericht volgens het model van de procedure en de gronden voor weigering van erkenning van *Verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken*²⁷⁹.

577. De in afdeling 2 vervatte procedures vinden toepassing op beslissingen die zijn gegeven in niet door het Haagse protocol van 2007 gebonden lidstaten, te weten het Verenigd Koninkrijk en Denemarken²⁸⁰.

²⁷⁶ Verduidelijkt wordt dat een beslissing die op grond van gewijzigde omstandigheden tot gevolg heeft dat een eerdere beslissing over onderhoudsverplichtingen wordt gewijzigd, niet wordt beschouwd als een „onverenigbare beslissing” in de zin van dit artikel.

²⁷⁷ Zie hierboven, voetnoot **Error! Bookmark not defined..**

²⁷⁸ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

²⁷⁹ De bij deze instrumenten ingestelde regelingen lijken sterk op elkaar, afgezien van enkele verschillen, zoals met name de kortere termijnen die in de verordening van 2009 worden voorgeschreven.

²⁸⁰ Opgemerkt zij dat de in afdeling 2 vervatte procedure ook geldt voor beslissingen die in lidstaten zijn gegeven voordat de verordening van toepassing is geworden, maar na de inwerkingtreding van de Brussel I-

578. Overeenkomstig artikel 68, lid 2, van de verordening, treedt de verordening niet in de plaats van *Verordening (EG) nr. 805/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 tot invoering van een Europese executoriale titel voor niet-betwiste schuldvorderingen* (de „verordening betreffende de Europese executoriale titel”) voor wat betreft Europese executoriale titels inzake onderhoudsverplichtingen, afgegeven in een lidstaat die niet is gebonden door het Haagse protocol van 2007. Niettemin kunnen de bepalingen van de verordening betreffende de Europese executoriale titel worden ingeroepen in niet door het Haagse protocol van 2007 gebonden lidstaten waar deze verordening van toepassing is (dat wil zeggen voor in het Verenigd Koninkrijk gegeven beslissingen). Er zij echter op gewezen dat wanneer een beroep wordt gedaan op de verordening betreffende de Europese executoriale titel, er normaal gezien geen tussenkomst plaatsvindt van de krachtens de verordening van 2009 aangewezen centrale autoriteiten. Wat het Verenigd Koninkrijk betreft, blijven betwiste schuldvorderingen inzake onderhoudsverplichtingen onderworpen aan de procedure die is vastgesteld in afdeling 2 van hoofdstuk IV van de verordening van 2009.

2. Erkenning (artikel 23)²⁸¹

579. Artikel 23 van de verordening bepaalt dat een beslissing, gegeven in een niet door het Haagse protocol van 2007 gebonden lidstaat, in de overige lidstaten wordt erkend „zonder dat daartoe een procedure vereist is” (artikel 23, lid 1), en dat iedere belanghebbende partij van de in de verordening bedoelde procedures kan gebruikmaken om de erkenning te doen vaststellen (artikel 23, lid 2)²⁸². Beklemtoond zij dat een belanghebbende partij rechtstreeks om uitvoerbaarverklaring kan verzoeken (zie verder, toelichting bij artikel 26) zonder eerst om erkenning van een beslissing te verzoeken.

3. Uitvoerbaarverklaring (artikelen 26 tot en met 30)

580. Artikel 26²⁸³ van de verordening bepaalt dat een beslissing die is gegeven in een niet door het Haagse Protocol van 2007 gebonden lidstaat, in een andere lidstaat ten uitvoer kan worden gelegd *nadat* zij aldaar, op verzoek van een belanghebbende partij, uitvoerbaar is verklaard. Benadrukt zij dat de beslissing die is gegeven in een niet door het Haagse Protocol van 2007 gebonden lidstaat daar uitvoerbaar moet zijn. Het vereiste dat de beslissing uitvoerbaar moet zijn, geldt ook voor bij voorraad uitvoerbare beslissingen, beslissingen houdende voorlopige maatregelen, beslissingen die geen kracht van gewijsde hebben enzovoort, zolang de beslissing uitvoerbaar is in de staat van herkomst²⁸⁴.

581. In overeenstemming met artikel 71 moeten de lidstaten aan de Commissie de naam meedelen van de gerechten of bevoegde autoriteiten van de lidstaat van tenuitvoerlegging waarbij een verzoek om uitvoerbaarverklaring wordt ingediend. De „relatieve bevoegdheid” wordt bepaald door de gewone verblijfplaats van de partij tegen wie de tenuitvoerlegging wordt gevraagd, of door de plaats van tenuitvoerlegging (artikel 27)²⁸⁵. In artikelen 28 en 29²⁸⁶ worden vereisten met betrekking tot stukken

verordening. Zie hoofdstuk 3, deel I, voor een uitvoerige beschrijving van de werkingssfeer en toepassing van de verordening.

²⁸¹ Artikel 23 van de verordening is de tegenhanger van artikel 33 van de Brussel I-verordening.

²⁸² Artikel 23, lid 3, bepaalt dat indien de erkenning voor een gerecht van een lidstaat bij wege van tussenverzoek wordt ingeroepen, dit gerecht bevoegd is om van dat verzoek kennis te nemen. Artikel 23, lid 3, vindt alleen toepassing indien de erkenning van de beslissing noodzakelijk is in het kader van de beslissing ten principale, bijvoorbeeld wanneer bij een verdeling van huwelijksgoederen de beslissing nodig is om het bedrag van het beschikbare goederen vast te stellen.

²⁸³ Artikel 26 van de verordening is de tegenhanger van artikel 38 van de Brussel I-verordening, en van artikel 31 van het verdrag van Brussel.

²⁸⁴ Dienaangaande zij onderstreept dat ingevolge artikel 39 van de verordening, het gerecht van herkomst een beslissing bij voorraad uitvoerbaar kan verklaren in de staat van herkomst, zelfs indien het nationale recht niet in uitvoerbaarheid van rechtswege voorziet.

²⁸⁵ Artikel 27 van de verordening is de tegenhanger van artikel 39 van de Brussel I-verordening.

²⁸⁶ Artikel 28 van de verordening is de tegenhanger van artikel 53 van de Brussel I-verordening. Artikel 29 van de verordening is de tegenhanger van artikel 55 van de Brussel I-verordening, en van artikel 48 van het verdrag van Brussel.

vastgesteld voor verzoeken om uitvoerbaarverklaring (zie hierboven, toelichting in afdeling II, onder A, punt 5).

582. Ingevolge artikel 30²⁸⁷ van de verordening wordt een beslissing uitvoerbaar verklaard zonder onderzoek uit hoofde van artikel 24 (zie verder, toelichting bij artikel 24), „zodra de formaliteiten van artikel 28 zijn vervuld” en „uiterlijk binnen 30 dagen na de voltooiing van deze formaliteiten”, tenzij dit als gevolg van uitzonderlijke omstandigheden onmogelijk blijkt²⁸⁸. De partij tegen wie tenuitvoerlegging wordt gevraagd, is bij deze stand van de procedure niet in kennis gesteld van de aanhangige procedure en wordt dus niet in de gelegenheid gesteld te worden gehoord.

4. Kennisgeving van de beslissing op het verzoek om uitvoerbaarverklaring (artikel 31)²⁸⁹

583. Ingevolge artikel 31 van de verordening wordt de beslissing op het verzoek om uitvoerbaarverklaring „onmiddellijk” ter kennis van de verzoeker gebracht op de wijze als is bepaald in het recht van de lidstaat van tenuitvoerlegging²⁹⁰. Voorts bepaalt dit artikel dat de uitvoerbaarverklaring wordt betekend of medegedeeld aan de partij tegen wie de tenuitvoerlegging wordt gevraagd en dat deze vergezeld gaat van de beslissing (indien deze nog niet aan haar is betekend of medegedeeld). Deze partij kan dan een rechtsmiddel instellen tegen de beslissing op het verzoek om uitvoerbaarverklaring.

5. Rechtsmiddelen tegen de beslissing op het verzoek om uitvoerbaarverklaring (artikelen 32 tot en met 34)²⁹¹

584. Elke partij kan in overeenstemming met artikel 32 van de verordening een rechtsmiddel instellen tegen de beslissing op het verzoek om uitvoerbaarverklaring. Het rechtsmiddel moet worden ingesteld binnen dertig dagen na de betekening of kennisgeving hiervan of, indien de partij tegen wie de tenuitvoerlegging wordt gevraagd haar gewone verblijfplaats heeft in een andere lidstaat dan die waar de uitvoerbaarverklaring is gegeven, binnen vijfenveertig dagen (deze termijn mag niet op grond van afstand worden verlengd). Het gerecht dat oordeelt over een rechtsmiddel in de zin van artikel 32, lid 4, van de verordening beslist binnen een termijn van negentig dagen nadat het verzoek aanhangig is gemaakt, tenzij dit als gevolg van uitzonderlijke omstandigheden onmogelijk is (artikel 34, lid 2). Totdat uitspraak over het ingestelde rechtsmiddel is gedaan, kunnen slechts bewarende maatregelen worden genomen ten aanzien van de goederen van de partij tegen wie de tenuitvoerlegging is gevraagd (artikel 36, lid 3).

585. Ingevolge artikel 33 kan tegen de op het rechtsmiddel gegeven beslissing slechts het rechtsmiddel worden aangewend waarvan de Commissie overeenkomstig artikel 71 door de betrokken lidstaat in kennis is gesteld²⁹². Het gerecht dat oordeelt over een rechtsmiddel in de zin van artikel 33, doet „onverwijld” uitspraak (artikel 34, lid 3).

586. Het gerecht dat oordeelt over een rechtsmiddel, bedoeld in artikel 32 of 33 van de verordening, kan de uitvoerbaarverklaring slechts op een van de in artikel 24 genoemde gronden weigeren of intrekken (zie de bespreking direct hieronder).

²⁸⁷ Artikel 30 van de verordening is de tegenhanger van artikel 41 van de Brussel I-verordening.

²⁸⁸ Deze voorgeschreven termijn van dertig dagen is nieuw vergeleken met de eerdere procedures die zijn vastgesteld in de Brussel I-verordening.

²⁸⁹ Artikel 31 van de verordening is de tegenhanger van artikel 42 van de Brussel I-verordening en van artikel 35 van het verdrag van Brussel.

²⁹⁰ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

²⁹¹ Artikelen 32 tot en met 34 van de verordening zijn de tegenhangers van artikelen 43 tot en met 45 van de Brussel I-verordening.

²⁹² Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

6. Gronden voor weigering van de erkenning (artikel 24)²⁹³

587. Artikel 24 van de verordening voorziet in een aantal gronden voor weigering van de erkenning van een beslissing. Zo wordt een beslissing niet erkend indien:

- a) de erkenning „kennelijk” strijdig is met de openbare orde (met dien verstande dat de bevoegdheidsregels niet zijn onderworpen aan de openbare ordetoets);
- b) de beslissing is gegeven buiten aanwezigheid van de verweerder (tegen de verweerder „verstek werd verleend”), en indien de (in dat artikel genoemde) fouten of gebreken werden vastgesteld in de betekening of kennisgeving aan de verweerder;
- c) zij onverenigbaar is met een beslissing die tussen dezelfde partijen is gegeven in de aangezochte lidstaat²⁹⁴,
- d) zij onverenigbaar is met een beslissing die vroeger in een andere lidstaat of in een derde land tussen dezelfde partijen is gegeven in een geschil dat hetzelfde onderwerp betreft en op dezelfde oorzaak berust, mits deze laatste beslissing voldoet aan de voorwaarden voor erkenning in de aangezochte lidstaat²⁹⁵.

7. Aanhouden van de erkenningsprocedure (artikel 25)²⁹⁶

588. De bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit van de lidstaat waarbij de erkenning van een beslissing wordt ingeroepen, houdt zijn uitspraak aan indien de uitvoerbaarheid van die beslissing door een daartegen aangewend rechtsmiddel in de lidstaat van herkomst is geschorst (artikel 25)²⁹⁷.

8. Aanhouden van de uitspraak (artikel 35)²⁹⁸

589. Het gerecht dat oordeelt over een rechtsmiddel in de zin van artikel 32 of 33 van de verordening, moet op verzoek van de partij tegen wie de tenuitvoerlegging wordt gevraagd, zijn uitspraak aanhouden indien de uitvoerbaarheid is geschorst door een in de lidstaat van herkomst ingesteld rechtsmiddel.

9. Voorlopige maatregelen en maatregelen tot bewaring van recht (artikel 36)²⁹⁹

590. Artikel 36, lid 1, van de verordening verduidelijkt dat niets belet dat een verzoeker zich beroept op voorlopige of bewarende maatregelen waarin het nationale recht van de lidstaat van tenuitvoerlegging voorziet, zonder dat daartoe een uitvoerbaarverklaring is vereist. In artikel 36, lid 2, van de verordening wordt tevens toegelicht dat de uitvoerbaarverklaring „van rechtswege” het verlof inhoudt bewarende maatregelen te treffen. Artikel 36, lid 3, van de verordening bepaalt dat gedurende de in artikel 32, lid 5, bedoelde termijn voor het instellen van een rechtsmiddel tegen de uitvoerbaarverklaring slechts bewarende maatregelen kunnen worden genomen ten aanzien van de goederen van de partij tegen wie de tenuitvoerlegging is gevraagd (zie hierboven, hoofdstuk 3, deel II, afdeling VIII, voor meer informatie over voorlopige en bewarende maatregelen).

²⁹³ Artikel 24 van de verordening is de tegenhanger van artikel 34 van de Brussel I-verordening.

²⁹⁴ Verduidelijkt wordt dat een beslissing die tot gevolg heeft dat op basis van veranderde omstandigheden een eerdere beslissing inzake onderhoudsverplichtingen wordt gewijzigd, niet wordt beschouwd als een „onverenigbare beslissing”.

²⁹⁵ Ibidem.

²⁹⁶ Artikel 25 van de verordening is de tegenhanger van artikel 37 van de Brussel I-verordening en van artikel 30 van het verdrag van Brussel.

²⁹⁷ De verplichting om de procedure in dit geval aan te houden, is nieuw vergeleken met de vorige procedures die zijn vastgesteld in de Brussel I-verordening, waar het aanhouden van de procedure in dit geval facultatief was.

²⁹⁸ Artikel 35 van de verordening is de tegenhanger van artikel 46 van de Brussel I-verordening.

²⁹⁹ Artikel 36 van de verordening is de tegenhanger van artikel 47 van de Brussel I-verordening.

10. Gedeeltelijke uitvoerbaarheid (artikel 37)³⁰⁰

591. De verzoeker kan verlangen dat de uitvoerbaarverklaring een gedeelte van de beslissing betreft. Ook een bevoegde autoriteit kan ambtshalve een of meer onderdelen van een beslissing uitvoerbaar verklaren indien de uitvoerbaarverklaring niet kan worden verleend voor het geheel.

11. Geen belasting, recht of heffing (artikel 38)³⁰¹

592. De verordening schrijft voor dat in de lidstaat van tenuitvoerlegging „geen belasting, recht of heffing, evenredig aan het geldelijke belang van de zaak, [wordt] geheven”.

12. Tenuitvoerlegging

593. Zodra de beslissing inzake levensonderhoud is erkend en uitvoerbaar verklaard (en na uitputting van alle mogelijke rechtsmiddelen), kan zij ten uitvoer worden gelegd overeenkomstig het nationale recht van de aangezochte staat³⁰² (zie hoofdstuk 12 voor meer informatie over de tenuitvoerlegging van beslissingen inzake levensonderhoud).

D. Communicatie met de verzoekende staat

594. De bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteiten moeten zich ervan rekenschap geven dat hun nationale centrale autoriteit (in casu de centrale autoriteit van [naam staat]) krachtens artikel 58 van de verordening verplicht is periodiek verslag uit te brengen over de voortgang van de behandeling van verzoeken. Bevoegde autoriteiten moeten desgevraagd door hun nationale centrale autoriteit voortgangsverslagen overleggen, en bereid zijn hun medewerking te verlenen aan de centrale autoriteit.

IV. Andere aspecten betreffende verzoeken om erkenning en om erkenning en uitvoerbaarverklaring

A. Door een onderhoudsplichtige ingediende verzoeken om erkenning

1. Algemeen

595. Een onderhoudsplichtige kan ingevolge de verordening verzoeken om erkenning van een beslissing met het doel de tenuitvoerlegging van een eerdere beslissing in de aangezochte lidstaat te schorsen of te beperken (artikel 56, lid 2, onder a)). De onderhoudsplichtige kan dit verzoek indienen wanneer hij een andere beslissing wil laten erkennen in de staat waar de beslissing ten uitvoer wordt gelegd (dat wil zeggen [naam staat]), of wanneer hij een wijziging heeft verkregen van een bestaande beslissing in een andere lidstaat en die nu wil laten erkennen in [naam staat], waar hij vermogen heeft.

596. Zie hoofdstuk 11 voor nadere informatie over verzoeken om wijziging van een beslissing. Indien al een beslissing inzake levensonderhoud ten uitvoer wordt gelegd in [naam staat], schrijft de verordening voor dat een gewijzigde beslissing moet worden erkend voordat de tenuitvoerlegging van de eerste beslissing daadwerkelijk wordt beperkt of geschorst. In sommige staten wordt deze maatregel niet opgelegd, bijvoorbeeld wanneer de wijziging wordt aangebracht door de autoriteit die de eerste beslissing heeft gegeven³⁰³.

³⁰⁰ Artikel 37 van de verordening is de tegenhanger van artikel 48 van de Brussel I-verordening.

³⁰¹ Artikel 38 van de verordening is de tegenhanger van artikel 52 van de Brussel I-verordening.

³⁰² Zie hierboven, voetnoot 262.

³⁰³ Ibidem.

597. Voorts zij erop gewezen dat artikel 40 van de verordening voorziet in een procedure waarbij elke partij, ook een onderhoudsplichtige, een beslissing kan inroepen die al werd erkend overeenkomstig de procedures die zijn vastgesteld in afdelingen 1 en 2 van hoofdstuk IV van de verordening (zie hierboven, afdeling II, onder A, punt 5, van dit hoofdstuk in verband met de in artikel 40 bedoelde vereisten met betrekking tot de over te leggen stukken).

2. Wanneer kan dit verzoek worden ingediend door een onderhoudsplichtige?

598. Het verzoek om erkenning in de zin van artikel 56, lid 2, onder a), heeft ten doel de tenuitvoerlegging van een eerdere beslissing te beperken. Daarom heeft de onderhoudsplichtige die om erkenning van een beslissing verzoekt meestal zijn verblijfplaats in de staat waar de beslissing moet worden erkend, dat wil zeggen in [naam staat]. Dit geval komt niet uitdrukkelijk ter sprake in de verordening. Bijgevolg moet de erkenning daarvan naar het nationale recht worden behandeld als een verzoek gericht aan de bevoegde autoriteit van de staat waar de onderhoudsplichtige verblijft³⁰⁴. Wanneer om erkenning wordt verzocht in [naam staat], waar de onderhoudsplichtige niet verblijft, maar wel vermogen heeft, kan de onderhoudsplichtige een verzoek indienen in de zin van artikel 56, lid 2, onder a).

Een **wijziging** is de procedure waarbij na het geven van een beslissing inzake levensonderhoud veranderingen daarin worden aangebracht. In sommige staten wordt dit een verzoek om verandering, aanpassing of herziening genoemd. De wijziging kan betrekking hebben op het onderhoudsbedrag, de periodiciteit van de betalingen of een andere bepaling van de beslissing inzake levensonderhoud.

599. Voor alle verzoeken in de zin van artikel 56, lid 2, onder a), is de onderhoudsplichtige de verzoeker. De onderhoudsgerechtigde is in dit geval de verweerder en moet in kennis worden gesteld van de registratie voor tenuitvoerlegging of van de uitvoerbaarverklaring van de beslissing.

Voorbeeld

600. De onderhoudsplichtige verblijft in land A, waar de eerste beslissing inzake levensonderhoud is gegeven. Hij heeft inkomen of vermogen in [naam staat]. De onderhoudsgerechtigde verblijft in [naam staat]. De eerste beslissing is erkend in [naam staat] en wordt ten uitvoer gelegd door verhaal te zoeken op het vermogen van de onderhoudsplichtige in [naam staat]. De onderhoudsplichtige heeft nu in land A een gewijzigde beslissing verkregen en wil deze laten erkennen in [naam staat] met het doel de tenuitvoerlegging van de eerste beslissing te beperken.

Werkwijze volgens de verordening

601. De onderhoudsplichtige kan een verzoek in de zin van artikel 56, lid 2, onder a), van de verordening indienen bij de centrale autoriteit van land A. Land A verzendt het verzoek naar [naam staat] waar de gewijzigde beslissing overeenkomstig de in dit hoofdstuk beschreven procedures wordt erkend dan wel erkend en uitvoerbaar verklaard. De partijen worden in kennis gesteld van de beslissing en krijgen de gelegenheid bezwaar aan te tekenen of beroep in te stellen tegen de erkenning, de uitvoerbaarverklaring of de tenuitvoerlegging overeenkomstig de hierboven beschreven procedures die zijn vastgesteld in afdelingen 1 en 2 van hoofdstuk IV van de verordening. Zodra de beslissing uitvoerbaar is verklaard en na uitputting van alle mogelijke rechtsmiddelen, sorteert de gewijzigde beslissing effect in [naam staat] door de tenuitvoerlegging van de eerste beslissing te beperken.

³⁰⁴ In sommige staten treedt de centrale autoriteit op als ter zake bevoegde autoriteit en staat zij de onderhoudsplichtige bij gedurende de erkenningsprocedure. Voor verzoeken om wijziging van een beslissing kan de erkenning als laatste stap in deze procedure worden aangemerkt (zie hoofdstuk 11), en dient geen nieuw verzoek te worden ingediend. Een en ander hangt af van de interne procedures van elke staat. In [naam staat] [...].

3. Procedures

602. De in dit hoofdstuk toegelichte procedures tot erkenning of tot erkenning en uitvoerbaarverklaring zijn van toepassing op verzoeken die onder deze omstandigheden door de onderhoudsplichtige worden ingediend.

4. Beperkingen ten aanzien van de erkenning van gewijzigde beslissingen

603. Onderstreept zij dat de verordening voorziet in een belangrijke beperking ten aanzien van het recht van de onderhoudsplichtige om ingevolge de verordening een gewijzigde beslissing te laten erkennen. Een onderhoudsgerechtigde kan zich verzetten tegen de erkenning van de gewijzigde beslissing indien zij is gegeven in een andere lidstaat dan de staat waar de eerste beslissing is gegeven (de staat van herkomst) en de onderhoudsgerechtigde zijn gewone verblijfplaats had in de staat van herkomst op het tijdstip waarop de gewijzigde beslissing is gegeven (artikel 8). Op deze regel wordt een klein aantal uitzonderingen toegestaan. Het is echter van belang in gedachte te houden dat het recht van de onderhoudsplichtige om een gewijzigde beslissing te laten erkennen, is onderworpen aan bepaalde beperkingen die niet gelden ten aanzien van de erkenning en tenuitvoerlegging van andere beslissingen.

604. Zie hoofdstuk 11 voor meer informatie over verzoeken om wijziging.

B. Gerechtelijke schikkingen en authentieke akten

605. In hoofdstuk VI van de verordening wordt bepaald dat in de lidstaat van herkomst uitvoerbare „gerechtelijke schikkingen en authentieke akten” in een andere lidstaat worden erkend en daar op gelijke wijze uitvoerbaar zijn als beslissingen inzake levensonderhoud (artikel 48, lid 1). Artikel 48, lid 2, van de verordening preciseert dat de bepalingen van de verordening „voor zoveel nodig” van toepassing zijn op gerechtelijke schikkingen en authentieke akten. De vereisten met betrekking tot de over te leggen stukken voor gerechtelijke schikkingen en authentieke akten zijn vastgesteld in artikel 48, lid 3, van de verordening (zie ook hierboven, afdeling II, onder A, punt 5).

606. In artikel 2, lid 1, onder 2, van de verordening wordt een gerechtelijke schikking gedefinieerd als „een schikking inzake onderhoudsverplichtingen die door een gerecht is goedgekeurd of tijdens een procedure voor een gerecht is getroffen”.

607. In artikel 2, lid 1, onder 3, van de verordening wordt een „authentieke akte” als volgt gedefinieerd:

- a) een akte inzake onderhoudsverplichtingen die als authentieke akte is verleden of geregistreerd in de lidstaat van herkomst en waarvan de authenticiteit:
 - i) betrekking heeft op de ondertekening en de inhoud van de akte, en
 - ii) is vastgesteld door een overheidsinstantie of een andere daartoe bevoegd verklaarde instantie, of
- b) een afspraak inzake onderhoudsverplichtingen die met administratieve autoriteiten van de lidstaat van herkomst is gemaakt of die door deze autoriteiten authentiek is verklaard.

V. Andere beschouwingen over erkenning en erkenning en uitvoerbaarverklaring

A. Rechtsbijstand

608. Krachtens de verordening moet de aangezochte staat kosteloze rechtsbijstand verlenen aan de onderhoudsgerechtigde voor elk door tussenkomst van een centrale

autoriteit ingediend verzoek om erkenning en tenuitvoerlegging van een beslissing inzake levensonderhoud betreffende onderhoudsverplichtingen jegens een kind jonger dan 21 jaar³⁰⁵. Het is van belang in gedachte te houden dat er geen aanspraak op kosteloze rechtsbijstand kan worden gemaakt wanneer de staat effectieve toegang tot procedures verleent door vereenvoudigde procedures toe te passen³⁰⁶.

609. De vereisten voor het verlenen van effectieve toegang tot procedures en de voorwaarden waaronder in voorkomend geval kosteloze rechtsbijstand wordt verleend, worden uitvoerig toegelicht in hoofdstuk 3, deel II, afdeling VII.

B. Problemen met de tenuitvoerlegging

Valutaomrekening

610. De verordening zegt niets over de omrekening van het verschuldigde levensonderhoud in een andere valuta. De procedures die de bevoegde autoriteit toepast om een beslissing te erkennen, kunnen ook voorzien in een gelijklopende procedure om het uit hoofde van de beslissing verschuldigde levensonderhoud om te rekenen in de valuta van de tenuitvoerleggingsstaat. De bevoegde autoriteit kan een certificaat verlangen ter staving van de valutakoers waartegen de betalingen van levensonderhoud werden omgerekend. In dit geval vormt het omgerekende bedrag de basis voor het levensonderhoud dat is verschuldigd in de bevoegde staat. Het kan ook zijn dat de verzoekende staat het in de beslissing vermelde levensonderhoud, met inbegrip van eventuele achterstallige bedragen, al in de valuta van de tenuitvoerleggingsstaat heeft omgerekend³⁰⁷.

611. De problematiek inzake valutaomrekening wordt uitvoerig behandeld in hoofdstuk 12 met betrekking tot de tenuitvoerlegging van beslissingen inzake levensonderhoud.

VI. Aanvullende informatie

A. Praktijkgericht advies

- In vele staten worden pogingen ondernomen om onmiddellijk na de erkenning van de beslissing in contact te treden met de onderhoudsplichtige met het doel vrijwillige nakoming van de beslissing te bewerkstelligen en zodoende ervoor te zorgen dat de betalingen van levensonderhoud zo spoedig mogelijk worden overgemaakt aan de onderhoudsgerechtigde en de kinderen³⁰⁸.
- De in de verordening vastgestelde erkennings- en tenuitvoerleggingsprocedure heeft ten doel verzoeken snel en doeltreffend te behandelen. Rechters, personeelsleden van gerechten en andere betrokken autoriteiten van de aangezochte staat dienen daarmee rekening te houden en al het nodige te doen om de dossiers zo spoedig mogelijk te behandelen, met zo min mogelijk vertraging.
- Niet alle mogelijke procedures en vereisten met betrekking tot de behandeling van verzoeken om erkenning of om erkenning en uitvoerbaarverklaring zijn vervat in de verordening. Rechters moeten ook de toepasselijke nationale rechtsregels en ter zake geldende procedures in acht nemen. Zo moeten de bevoegde autoriteiten bijvoorbeeld eventuele nationale vereisten in overweging nemen met betrekking tot de kennisgeving van de beslissing aan de verweerder of aan een verzoeker die niet in de aangezochte staat woont.

³⁰⁵ Naar het nationale recht van [naam staat], zie hierboven, voetnoot 86, voor meer informatie over de procedure met betrekking tot de verlening van rechtsbijstand.

³⁰⁶ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

³⁰⁷ In [naam staat] [...].

³⁰⁸ Voor meer informatie over de minnelijke geschillenbeslechting in [naam staat], zie hierboven, voetnoot 234.

B. Formulieren

Bijlage I
 Bijlage II
 Bijlage III
 Bijlage IV
 Bijlage VI

C. Toepasselijke artikelen van de verordening

Hoofdstuk IV, artikelen 16 tot en met 43
 Artikel 56, lid 2, onder a)
 Artikel 57
 Artikel 58
 Artikel 48
 Artikel 64

D. Verwante hoofdstukken van het vademecum

Hoofdstuk 12 – Tenuitvoerlegging van beslissingen inzake levensonderhoud krachtens het verdrag van 2007 en de verordening van 2009
 Hoofdstuk 3 – Beschouwingen van algemene strekking over het verdrag van 2007 en de verordening van 2009

VII. Checklist voor verzoeken om erkenning en tenuitvoerlegging

	Procedure	Vindplaats in het vademecum
1	Neem de stukken in ontvangst van de centrale autoriteit van [naam staat]	Afdeling II, onder A, punt 1
2	Voldoet het verzoek aan de in de verordening vervatte minimumvereisten?	Afdeling II, onder A, punt 3
3	Controleer of het dossier volledig is	Afdeling II, onder A, punten 4 en 5
4	Lokaliseer indien nodig de verweerder of zijn vermogen, of ga na of de centrale autoriteit dat heeft gedaan	Afdeling II, onder A, punt 7
5	Vraag zo nodig aanvullende stukken op bij de centrale autoriteit van [naam staat]	Afdeling II, onder A, punt 6
Punt 6, onder a)	Ga over tot erkenning of tot erkenning en/of uitvoerbaarverklaring (en in voorkomend geval tot tenuitvoerlegging) van de beslissing overeenkomstig de in afdelingen 1 of 2 vervatte procedures	Afdeling III
Punt 6, onder b)	Stel de verzoeker en verweerder in kennis van de beslissing tot erkenning of tot erkenning en uitvoerbaarverklaring, en/of tenuitvoerlegging	Afdeling III
Punt 6, onder c)	De verweerder heeft de mogelijkheid om overeenkomstig de in afdelingen 1 en 2 vervatte procedures en op de daarin genoemde gronden de erkenning, uitvoerbaarverklaring of	Afdeling III

	tenuitvoerlegging aan te vechten of een rechtsmiddel daartegen in te stellen	
7	Beslis over het ingestelde rechtsmiddel en stel de verzoeker en de verweerder daarvan in kennis	Afdeling III

VIII. Veelgestelde vragen

Een onderhoudsgerechtigde woont in land B en heeft een in land A gegeven beslissing. Land B weigert de beslissing te erkennen en ten uitvoer te leggen. De onderhoudsplichtige woont in [naam staat], een derde staat. Land A en [naam staat] zijn lidstaten waar de verordening van toepassing is. Kan de beslissing worden erkend en ten uitvoer worden gelegd in [naam staat]?

612. Ja. Zolang de beslissing in een lidstaat is gegeven, kan de onderhoudsgerechtigde verzoeken om erkenning en tenuitvoerlegging van een beslissing in de staat waar de onderhoudsplichtige verblijft of waar hij inkomen of vermogen heeft. De beslissing hoeft alleen in de staat van herkomst uitvoerbaar of erkend te zijn, niet in de verzoekende staat. In casu is de staat van herkomst land A. Wanneer land A, waar de beslissing is gegeven, een certificaat van uitvoerbaarheid heeft afgegeven, moet [naam staat] het verzoek om erkenning en tenuitvoerlegging kunnen behandelen mits aan alle andere vereisten is voldaan.

Waarom verzoekt een onderhoudsgerechtigde soms uitsluitend om erkenning van een beslissing, en niet om erkenning EN uitvoerbaarverklaring/tenuitvoerlegging?

613. In sommige gevallen wil de onderhoudsgerechtigde de beslissing op persoonlijke titel ten uitvoer leggen, of dient een verzoeker de beslissing te laten erkennen om bepaalde andere rechtsmiddelen in de aangezochte staat aan te wenden. Wanneer de onderhoudsplichtige vermogen in de aangezochte staat heeft, bijvoorbeeld goederen van een nalatenschap, moet de onderhoudsgerechtigde de beslissing in voorkomend geval laten erkennen voordat hij zijn recht op levensonderhoud geldend kan maken door zich te verhalen op de nalatenschap.

Heeft de erkenning van een beslissing inzake levensonderhoud tot gevolg dat zij volledig wordt gelijkgesteld met elke andere oorspronkelijk in die lidstaat gegeven beslissing inzake levensonderhoud?

614. Neen. Het enige doel van de erkenning en tenuitvoerlegging bestaat erin een in het buitenland gegeven beslissing inzake levensonderhoud vatbaar voor tenuitvoerlegging te maken met gebruikmaking van dezelfde mechanismen en procedures als een nationale beslissing inzake levensonderhoud. Bijgevolg zijn de rechtsregels van de aangezochte staat, bijvoorbeeld met betrekking tot het gezag over of de omgang met de kinderen, niet van toepassing op die beslissing. De beslissing wordt alleen gelijkgesteld met nationale beslissingen ten behoeve van de erkenning en tenuitvoerlegging van onderhoudsverplichtingen.

Kan een beslissing krachtens de verordening worden erkend in [naam staat] wanneer een dergelijke beslissing niet in [naam staat] kan worden gegeven?

615. Ja, op voorwaarde dat de beslissing betrekking heeft op onderhoudsverplichtingen waarop de verordening van toepassing is. Zo kan in een beslissing inzake levensonderhoud voor kinderen bijvoorbeeld een bepaling zijn opgenomen die voorziet in de terugbetaling van bepaalde uitgaven, zoals ziektekostenverzekeringspremies, die niet bestaan in de aangezochte staat of die daar niet worden geregeld naar het nationale recht. Desondanks kan die beslissing worden erkend in de aangezochte staat.

IX. Rechtstreekse verzoeken: overzicht

616. Rechtstreekse verzoeken (dat wil zeggen verzoeken die rechtstreeks bij bevoegde autoriteiten worden ingediend) om erkenning of om erkenning en uitvoerbaarverklaring worden beheerst door de verordening voor zover zij binnen de werkingssfeer daarvan vallen, afgezien van de bepalingen met betrekking tot de meest gunstige rechtsbijstand in hoofdstuk V (Toegang tot de rechter)³⁰⁹ en diverse bepalingen in hoofdstuk VII (Samenwerking tussen centrale autoriteiten). Rechtstreekse verzoeken bij bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteiten van [naam staat] ten behoeve van de vaststelling of wijziging van beslissingen inzake levensonderhoud worden summier behandeld in hoofdstukken 10 en 11. Deze verzoeken worden doorgaans beheerst door het nationale recht van [naam staat], veeleer dan door de verordening. De in de verordening vervatte bepalingen inzake bevoegdheid en toepasselijk recht blijven niettemin van toepassing (zie hoofdstukken 4 en 5 voor meer informatie over in de verordening vervatte bepalingen inzake bevoegdheid en toepasselijk recht).

³⁰⁹ Uit lezing van artikel 46, lid 1, artikel 55 en artikel 56, lid 1, van de verordening alsook van de zesendertigste overweging van de considerans bij de verordening, blijkt dat de in artikel 46 van hoofdstuk V neergelegde bepalingen met betrekking tot de meest gunstige rechtsbijstand geen toepassing vinden op rechtstreekse verzoeken in de zin van de verordening (maar veeleer uitsluitend op door tussenkomst van centrale autoriteiten ingediende verzoeken). Zie hoofdstuk 3, deel II, afdeling VII, voor meer informatie over de in de verordening vervatte bepalingen met betrekking tot de toegang tot de rechter en rechtsbijstand.

Hoofdstuk 9 - Behandelen van inkomende verzoeken om tenuitvoerlegging van in de aangezochte staat gegeven of erkende beslissingen krachtens het verdrag van 2007 of de verordening van 2009

Opzet van dit hoofdstuk

Dit hoofdstuk handelt voornamelijk om verzoeken om tenuitvoerlegging van een beslissing inzake levensonderhoud, die door tussenkomst van een centrale autoriteit worden ingediend bij gerechtelijke of andere bevoegde autoriteiten (zie verder, afdeling VI, voor meer informatie over rechtstreekse verzoeken bij bevoegde autoriteiten).

In afdeling I wordt het verzoek in detail belicht: naast een overzicht van de gevallen waarin dit verzoek wordt gebruikt en van de personen die dit verzoek kunnen indienen, wordt een verklaring gegeven van de belangrijkste termen en begrippen.

In afdeling II wordt de procedure of stapsgewijze aanpak geschetst om de ontvangen stukken te controleren en het verzoek te behandelen.

In afdeling III staan verwijzingen en aanvullende informatie met betrekking tot het verzoek.

Afdeling IV bevat een checklist voor wie een summier overzicht van de procedure wenst.

In afdeling V wordt antwoord gegeven op een aantal veelgestelde vragen in verband met dit verzoek.

In afdeling VI wordt een overzicht gegeven van de procedures voor bij bevoegde autoriteiten ingediende rechtstreekse verzoeken om tenuitvoerlegging van in [naam staat] gegeven of erkende beslissingen.

I. Overzicht van verzoeken om tenuitvoerlegging van een in [naam staat] gegeven of erkende beslissing krachtens het verdrag van 2007 of de verordening van 2009

A. Wanneer wordt dit verzoek gebruikt?

617. Dit is de eenvoudigste vorm van alle verzoeken die op grond van het verdrag of de verordening mogelijk zijn. Hierbij wordt de bevoegde autoriteit van een verdragsluitende staat die partij is bij het verdrag of van een lidstaat waar de verordening van toepassing is, verzocht om zijn eigen beslissing of een in het buitenland gegeven beslissing die hij al heeft erkend³¹⁰, ten uitvoer te leggen en bijstand te verlenen bij de overmaking van de betalingen van levensonderhoud aan een onderhoudsgerechtigde die in een andere staat woont. De onderhoudsgerechtigde verzoekt doorgaans om tenuitvoerlegging van de beslissing omdat de onderhoudsplichtige in de aangezochte staat verblijft of daar inkomen of vermogen heeft. In dit geval is [naam staat] de aangezochte staat.

³¹⁰ De erkenning kan niet alleen krachtens het verdrag of de verordening hebben plaatsgevonden, maar ook „van rechtswege” voor bepaalde soorten in het buitenland gegeven beslissingen die automatisch worden erkend. Zie hoofdstukken 7 en 8 voor meer informatie over erkenningsprocedures krachtens het verdrag en de verordening.

618. De procedure is zeer eenvoudig omdat het niet nodig is de beslissing te erkennen voordat zij ten uitvoer kan worden gelegd in [naam staat], de aangezochte staat. De reden hiervoor is dat het ofwel gaat om een nationale beslissing die is gegeven in [naam staat], waar de tenuitvoerlegging zal plaatsvinden, ofwel om een in het buitenland gegeven beslissing die al werd erkend in [naam staat].

De **verzoekende staat** is de verdragsluitende staat die partij is bij het verdrag of een lidstaat waar de verordening van toepassing is, en die het verzoek inleidt en indient namens een op zijn grondgebied verblijvende verzoeker. De **aangezochte staat** is de verdragsluitende staat die partij is bij het verdrag of de lidstaat waar de verordening van toepassing is, en die wordt gevraagd het verzoek te behandelen.

619. Dit verzoek wordt ingediend ingevolge artikel 10, lid 1, onder b), van het verdrag of ingevolge artikel 56, lid 1, onder b), van de verordening (zie hoofdstuk 3, deel I voor nadere toelichting bij de werkingssfeer en de toepassing van zowel het verdrag als de verordening).

B. Praktijkvoorbeeld

620. M heeft een beslissing inzake levensonderhoud van [naam staat]. M woont nu in land B. De onderhoudsplichtige woont nog in [naam staat]. M wil dat de autoriteiten van [naam staat] de beslissing inzake levensonderhoud ten uitvoer leggen en de betalingen aan M overmaken. Zowel [naam staat] als land B is partij bij het verdrag of is een lidstaat van de Europese Unie waar de verordening van toepassing is.

621. Overeenkomstig het verdrag of de verordening vraagt M de centrale autoriteit van land B een **verzoek om tenuitvoerlegging van de beslissing** te verzenden naar [naam staat]. De centrale autoriteit van [naam staat] neemt het verzoek in ontvangst, controleert of dit volledig is en zendt de beslissing voor tenuitvoerlegging door naar de daartoe bevoegde autoriteit; waar nodig verleent zij bijstand bij het overmaken van de betalingen aan M.

C. Belangrijk verschil voor verzoeken om tenuitvoerlegging van de eigen beslissing van een staat

622. Een verzoek om tenuitvoerlegging van een in de aangezochte staat gegeven of erkende beslissing is eenvoudiger dan een verzoek om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging van een elders gegeven beslissing. Zoals uiteengezet in hoofdstuk 7, heeft de verweerder krachtens het verdrag van 2007 het recht, wanneer een verzoek om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging van een beslissing wordt ingediend, zich te verzetten tegen de erkenning of tegen de erkenning en tenuitvoerlegging door aan te voeren dat de in artikel 20 bedoelde gronden voor erkenning dan wel voor erkenning en tenuitvoerlegging ontbreken, of dat niet is voldaan aan de procedureregels, vormvoorschriften of andere in artikel 22 vastgelegde vereisten voor de erkenning of voor de erkenning en tenuitvoerlegging van een beslissing. Krachtens de verordening van 2009 kan de verweerder voor beslissingen die zijn gegeven in door het Haagse protocol van 2007 gebonden lidstaten minder ruime gronden aanvoeren teneinde een verzoek in te dienen om heroverweging van de beslissing in de lidstaat van herkomst, of om weigering of schorsing van de beslissing in de lidstaat van tenuitvoerlegging³¹¹ (zie hoofdstuk 8).

De **centrale autoriteit** is de overheidsinstantie die door een verdragsluitende staat of lidstaat wordt aangewezen om zich te kwijten van de bij het verdrag of de verordening opgelegde taken van administratieve samenwerking en bijstand.

³¹¹ Voor beslissingen die zijn gegeven in niet door het Haagse protocol van 2007 gebonden lidstaten kan de verweerder om zich te verzetten tegen de erkenning of tenuitvoerlegging van een beslissing ruimere gronden aanvoeren dan voor beslissingen die zijn gegeven in door het Haagse protocol van 2007 gebonden lidstaten (zie hoofdstuk 8 voor meer bijzonderheden).

623. Soortgelijke rechten staan niet open voor de verweerder met betrekking tot een beslissing die is gegeven in of al werd erkend door de aangezochte staat, dat wil zeggen in [naam staat]. De reden hiervoor is dat [naam staat] wordt verzocht hetzij zijn eigen beslissing ten uitvoer te leggen, en niet een in het buitenland gegeven beslissing, hetzij een beslissing ten uitvoer te leggen die eerder als uitvoerbaar werd aangemerkt in het kader van de procedure tot erkenning of tot erkenning en tenuitvoerlegging. Het is bijgevolg niet nodig dat een bevoegde autoriteit van de aangezochte staat onderzoekt of er grond toe bestaat de beslissing te erkennen dan wel te erkennen en ten uitvoer te leggen.

De **bevoegde autoriteit** is de autoriteit van een bepaalde staat die is belast met, of naar het recht van de betrokken staat is gemachtigd tot, het uitvoeren van specifieke taken uit hoofde van het verdrag of de verordening. Dat kan een gerecht zijn, een bestuurslichaam, een inrichting van onderhoudsbijdragen voor kinderen of elke andere overheidsinstantie die een van de met het verdrag of de verordening verband houdende taken uitvoert.

624. Wanneer de verweerder zich verzet tegen de tenuitvoerlegging van de beslissing, moet hij zijn bezwaren pas inbrengen nadat de bevoegde autoriteit een begin heeft gemaakt met de tenuitvoerlegging, overeenkomstig het nationale recht van de tenuitvoerleggingsstaat, zijnde [naam staat]³¹². Het feit dat uit hoofde van het verdrag om tenuitvoerlegging wordt verzocht, geeft de verweerder/onderhoudsplichtige niet het recht aanvullende gronden in te roepen om de tenuitvoerlegging van de beslissing aan te weeten.

625. De behandelingsprocedure van inkomende verzoeken om tenuitvoerlegging is derhalve zeer eenvoudig wat de aangezochte centrale autoriteit van [naam staat] betreft³¹³. De stukken in het ontvangen dossier worden gecontroleerd op volledigheid, en het verzoek wordt met het oog op de tenuitvoerlegging doorgeleid naar een daartoe bevoegde autoriteit van [naam staat]³¹⁴. Vervolgens doet de bevoegde autoriteit binnen de grenzen van het nationale recht al het nodige om de beslissing ten uitvoer te leggen. Deze procedures worden uiteengezet in de volgende afdeling.

Een beknopt overzicht van de stappen die in dit hoofdstuk worden behandeld is te vinden in de **checklist** aan het eind van dit hoofdstuk.

II. Behandelen van verzoeken om tenuitvoerlegging

1. Controleer of het dossier volledig is

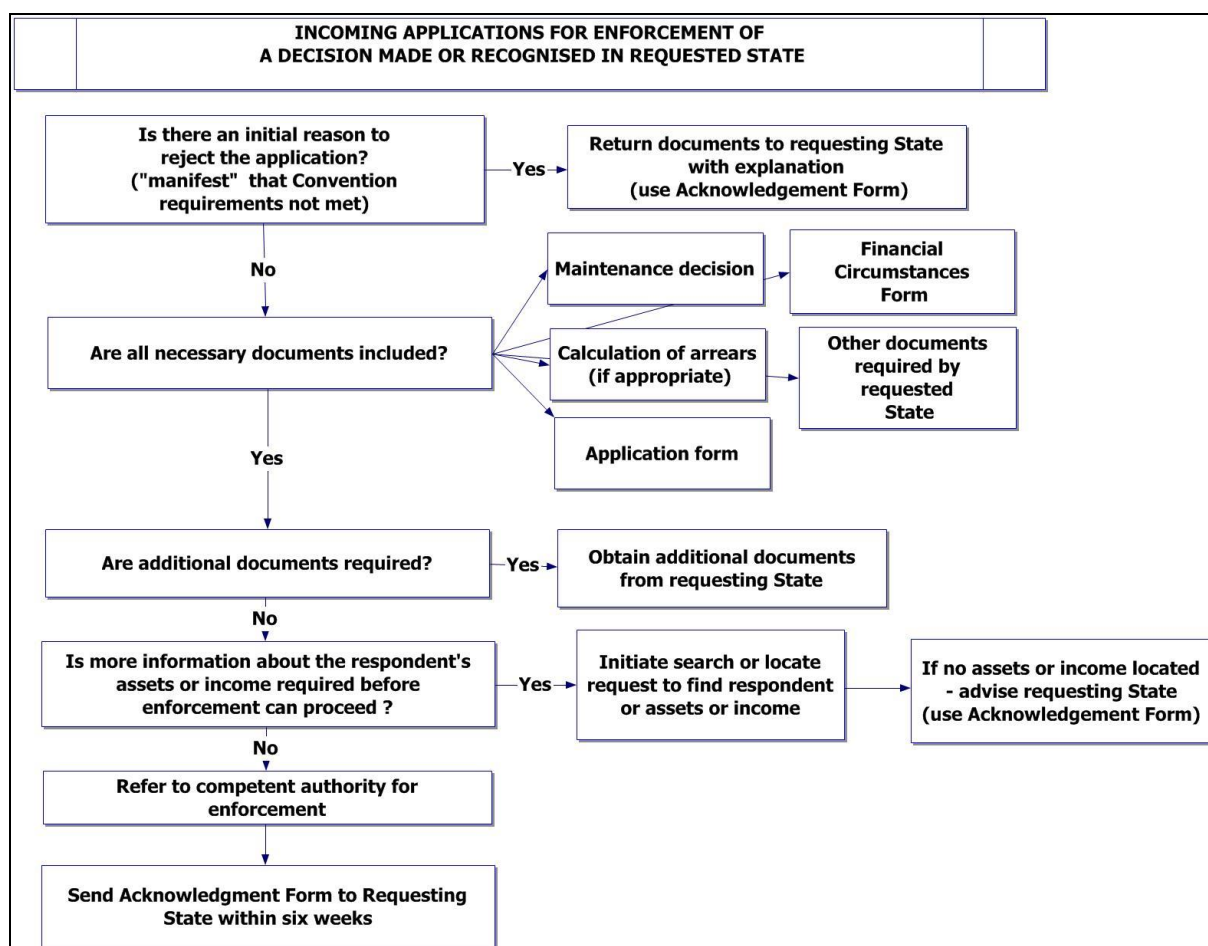
626. Wanneer de centrale autoriteit van [naam staat] een verzoek om tenuitvoerlegging van een beslissing ontvangt van een centrale autoriteit van een andere staat, moet het dossier op volledigheid worden gecontroleerd en moet in eerste instantie worden bepaald of het verzoek kan worden behandeld. Vervolgens moet de ontvangst van het dossier worden bevestigd en moeten zo nodig nadere stukken worden opgevraagd. Vervolgens kan het dossier voor tenuitvoerlegging worden doorgezonden naar de bevoegde autoriteit van [naam staat]³¹⁵. De bevoegde autoriteit van [naam staat] moet een soortgelijke controle uitvoeren om te bevestigen dat het dossier volledig is.

³¹² Naar het nationale recht van [naam staat] [...]. Zie echter ook hoofdstuk 8, waar een beschrijving wordt gegeven van diverse gronden voor weigering of opschorting (verdrag) of schorsing (verordening) van de tenuitvoerlegging in het kader van de specifieke regelingen waarin de verordening voorziet met het oog op de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen.

³¹³ De centrale autoriteit van [naam staat] is [...].

³¹⁴ De bevoegde autoriteiten van [naam staat] zijn [...].

³¹⁵ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

Figuur 10: Stroomschema (alleen krachtens het verdrag) – Overzicht van controles bij een verzoek om tenuitvoerlegging

627. Bij ontvangst van de stukken die zijn verzonden door de centrale autoriteit van [naam staat] moet het dossier tijdig worden gecontroleerd zodat eventueel ontbrekende stukken zonder uitstel kunnen worden opgevraagd bij de centrale autoriteit van de verzoekende staat.

628. Het inkomende dossier moet het volgende bevatten:

a) Krachtens het verdrag van 2007

✓	Verzendformulier
✓	Verzoekformulier
Indien nodig	Tekst van de beslissing
✓	Formulier met gegevens over financiële omstandigheden
Indien nodig	Stuk met de berekening van het bedrag aan achterstallige betalingen
Indien nodig	Bewijs van door een overheidslichaam verstrekte uitkeringen
Indien nodig	Vertaalde afschriften van stukken

Figuur 11: Lijst van formulieren en stukken

Verzendformulier

Elk verzoek waarop het verdrag van toepassing is, moet vergezeld gaan van een verzendformulier. Dit formulier is verplicht. In het verzendformulier worden de partijen geïdentificeerd en wordt het soort verzoek vastgesteld. Daarin staat ook welke stukken aan het verzoek zijn toegevoegd.

Verzoekformulier

Doorgaans wordt gebruikgemaakt van het aanbevolen verzoekformulier.

Tekst van de beslissing

Meestal heeft de verzoeker een gewoon afschrift van de beslissing toegevoegd. Aan de hand daarvan kan de voor tenuitvoerlegging bevoegde autoriteit de beslissing lokaliseren en aanvullende afschriften of gewaarmerkte afschriften opvragen wanneer die nodig zijn voor de tenuitvoerlegging.

Formulier met gegevens over financiële omstandigheden

Aangezien dit een verzoek om tenuitvoerlegging is, wordt een formulier met gegevens over de financiële omstandigheden toegevoegd. Daarin kan informatie over de locatie en financiële toestand van de verweerder worden verstrekt, voor zover de verzoeker daarvan kennis draagt. Dit formulier bevat belangrijke informatie om de beslissing ten uitvoer te leggen.

Wanneer de verzoeker het aanbevolen formulier heeft gebruikt, wordt het gedeelte van dit stuk over de onderhoudsgerechtigde niet ingevuld omdat deze informatie niet nodig is voor een verzoek om tenuitvoerlegging.

Stuk met de berekening van het bedrag aan achterstallige betalingen

Wanneer er uit hoofde van de beslissing inzake levensonderhoud onbetaalde onderhoudsbedragen (betalingsachterstanden) zijn en de verzoeker wil de betaling daarvan vorderen, dan moet in het verzoek een stuk worden opgenomen met uitleg over de wijze waarop die achterstallige bedragen werden berekend.

b) Krachtens de verordening van 2009**(i) Bijlage VI**

De verordening schrijft voor dat verzoeken om tenuitvoerlegging van een in de aangezochte lidstaat gegeven of erkende beslissing worden ingediend met gebruikmaking van het formulier waarvan het model in bijlage VI bij de verordening is opgenomen. Krachtens de verordening omvat het verzoek ten minste (artikel 57, lid 2):

- a) een verklaring over de aard van het verzoek of de verzoeken;
- b) de naam van de verzoeker en diens contactgegevens, waaronder zijn adres en geboortedatum³¹⁶;
- c) de naam van de verweerder en, indien bekend, zijn adres en geboortedatum;
- d) de naam en de geboortedatum van elke persoon voor wie levensonderhoud wordt gevraagd;
- e) de gronden waarop het verzoek berust;
- f) indien het verzoek afkomstig is van de onderhoudsgerechtigde, gegevens over de plaats waar de betalingen moeten worden gedaan of elektronisch overgemaakt;
- g) de naam en contactgegevens van de persoon of de afdeling van de centrale autoriteit van de verzoekende lidstaat die verantwoordelijk is voor de behandeling van het verzoek.

³¹⁶ In gevallen van huiselijk geweld kan in plaats van het persoonlijke adres van de verzoeker een ander adres worden opgegeven, indien het nationale recht van de aangezochte lidstaat niet vereist dat de verzoeker zijn persoonlijk adres opgeeft om de procedure te kunnen inleiden (artikel 57, lid 3). Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

(ii) Voor krachtens afdeling 1 van hoofdstuk IV erkende beslissingen (gegeven in een door het Haagse protocol van 2007 gebonden lidstaat)

Artikel 20 van de verordening bepaalt welke stukken zijn vereist om tenuitvoerlegging van een beslissing te verkrijgen (krachtens afdeling 1 van hoofdstuk IV van de verordening, voor beslissingen gegeven in een door het Haagse protocol van 2007 gebonden lidstaat). Deze stukken moeten door de verzoeker worden verstrekt aan de voor tenuitvoerlegging bevoegde autoriteiten:

- a) een afschrift van de beslissing die voldoet aan de vereisten om haar echtheid vast te stellen;
- b) een uittreksel van de beslissing, afgegeven door het gerecht van herkomst door middel van het formulier waarvan het model in bijlage I bij de verordening is opgenomen (in voorkomend geval met een transliteratie of een vertaling van de inhoud³¹⁷);
- c) in voorkomend geval, een stuk waaruit de betalingsachterstanden blijken, onder vermelding van de datum waarop deze zijn berekend.

De bevoegde autoriteiten kunnen van de verzoeker geen vertaling van de beslissing verlangen tenzij de tenuitvoerlegging van de beslissing wordt aangevochten (artikel 20, lid 2)³¹⁸.

(iii) Voor krachtens afdeling 2 van hoofdstuk IV erkende beslissingen (gegeven in een niet door het Haagse protocol van 2007 gebonden lidstaat)

Krachtens artikel 28 van de verordening (in het kader van de in afdeling 2 bedoelde alternatieve procedure tot erkenning en uitvoerbaarverklaring, voor beslissingen gegeven in niet door het Haagse protocol van 2007 gebonden lidstaten) moet het verzoek vergezeld gaan van de volgende stukken: a) een afschrift van de beslissing „die voldoet aan de vereisten voor vaststelling van haar echtheid”; en b) een uittreksel van de beslissing, afgegeven door het gerecht van herkomst door middel van het formulier waarvan het model in bijlage II bij de verordening is opgenomen. In voorkomend geval moet het verzoek vergezeld gaan van een vertaling of een transliteratie, met inachtneming van de toepasselijke taalvoorschriften (zie hoofdstuk 3, deel II, afdeling II, voor meer informatie over de in de verordening vervatte taalvoorschriften). De bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit kan van de verzoeker geen vertaling van de beslissing verlangen. Een vertaling kan wel worden verlangd voor de behandeling van het in artikel 32 of 33 bedoelde rechtsmiddel.

Wordt het uittreksel van de beslissing niet overgelegd door middel van het formulier waarvan het model in bijlage II bij de verordening is opgenomen, dan kan de bevoegde autoriteit ingevolge artikel 29 van de verordening voor de overlegging een termijn bepalen of gelijkwaardige documenten aanvaarden, dan wel, indien de autoriteit zich voldoende voorgelicht acht, van de overlegging vrijstelling verlenen.

(iv) Stukken met betrekking tot gerechtelijke schikkingen en authentieke akten (artikel 48)

Artikel 48 van de verordening bepaalt welke stukken noodzakelijk zijn voor verzoeken om erkenning of om erkenning en uitvoerbaarverklaring van gerechtelijke schikkingen en authentieke akten in een andere lidstaat. De bevoegde autoriteit van de lidstaat van herkomst geeft op verzoek van elke belanghebbende partij een uittreksel van de gerechtelijke schikking of de authentieke akte af door middel van het modelformulier in de bijlagen I en II, respectievelijk de bijlagen III en IV.

³¹⁷ Zie hoofdstuk 3, deel II, afdeling II, voor meer informatie over taalvoorschriften en vereisten inzake vertaling op grond van de verordening).

³¹⁸ Ibidem.

(v) Aanvullende stukken

Ingevolge artikel 57, leden 4 en 5, van de verordening moet een verzoek zo nodig en voor zover bekend van aanvullende stukken vergezeld gaan, waaronder:

- gegevens over de financiële omstandigheden van de onderhoudsplichtige, daaronder begrepen de naam en het adres van zijn werkgever, alsook de aard van zijn goederen en de plaats waar deze zich bevinden (artikel 57, lid 4, onder b))³¹⁹;
- alle andere gegevens die van nut kunnen zijn voor de opsporing van de verweerder (artikel 57, lid 4, onder c));
- alle noodzakelijke gegevens of bewijsstukken, waaronder, in voorkomend geval, stukken waaruit blijkt dat de verzoeker recht heeft op rechtsbijstand (artikel 57, lid 5).

Bewijs van verstrekte uitkeringen (openbaar lichaam)

Wanneer de verzoeker een openbaar lichaam is, kan het zijn dat dit bij wijze van levensonderhoud uitkeringen heeft verstrekt. In sommige gevallen kan het wenselijk zijn stukken over te leggen waaruit blijkt dat uitkeringen zijn verstrekt, bijvoorbeeld wanneer het openbaar lichaam een autonoom verhaalsrecht wil doen gelden op een deel van de achterstallige onderhoudsbedragen.

c) Aanvullende stukken

629. Wanneer het verzoek onvolledig lijkt omdat aanvullende stukken nodig zijn, kan het verzoek niet worden geweigerd, maar moeten de aanvullende stukken worden opgevraagd bij de centrale autoriteit van [naam staat], zodat die in contact kan treden met de verzoekende centrale autoriteit.

630. Indien aanvullende stukken worden opgevraagd door de centrale autoriteit van [naam staat], heeft de verzoekende staat krachtens het verdrag **drie maanden** of krachtens de verordening **negentig dagen** de tijd om de stukken over te leggen. Worden de verlangde stukken niet binnen deze termijn verstrekt, dan moet de verzoekende staat nogmaals worden aangemaand om daartoe het nodige te doen. Wanneer de stukken echter niet worden verstrekt en het verzoek derhalve niet in behandeling kan worden genomen, kan de centrale autoriteit van [naam staat] (zonder daartoe verplicht te zijn) het dossier afsluiten en de verzoekende staat daarvan in kennis stellen.

2. Is „kennelijk” niet aan de vereisten van het verdrag of de verordening voldaan?

631. Een centrale autoriteit kan krachtens zowel het verdrag als de verordening de behandeling van een verzoek weigeren indien „kennelijk” niet aan de vereisten van het verdrag of de verordening is voldaan (zie artikel 12, lid 8, van het verdrag en artikel 58, lid 8, van de verordening). Dat geldt slechts voor een zeer beperkt aantal gevallen³²⁰. Bovendien is de centrale autoriteit niet verplicht daarmee rekening te houden.

632. Zo kan het bijvoorbeeld zijn dat de centrale autoriteit een verzoek tussen dezelfde partijen op een eerder tijdstip heeft geweigerd. Wanneer het desbetreffende verzoek niet vergezeld gaat van nieuwe bewijsstukken, staat het de centrale autoriteit vrij dit verzoek opnieuw te weigeren op dezelfde gronden. Gelijkerwijs kan een verzoek worden geweigerd wanneer bij inzage van de stukken blijkt dat dit niets van doen heeft met levensonderhoud.

633. De bevoegde autoriteit van [naam staat] kan bij ontvangst van het verzoek een soortgelijke controle uitvoeren om uit te sluiten dat „kennelijk” niet aan de vereisten van

³¹⁹ Aangezien dit een verzoek om tenuitvoerlegging is, worden doorgaans geen gegevens over de financiële omstandigheden van de onderhoudsgerechtigde verlangd (artikel 57, lid 4, onder a)).

³²⁰ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 344.

het verdrag is voldaan; zo nodig brengt zij de centrale autoriteit van [naam staat] op de hoogte van de uitkomst van deze controle.

3. Lokaliseren van de verweerder

634. In een beperkt aantal gevallen wil de centrale autoriteit van [naam staat] de verweerder opsporen om hem te lokaliseren alvorens een begin te maken met de tenuitvoerlegging. Dat is met name het geval wanneer overeenkomstig het recht van de tenuitvoerleggingsstaat een kennisgeving dient te geschieden voorafgaand aan de tenuitvoerlegging³²¹, of wanneer de verzoeker niet met zekerheid weet of de onderhoudspllichtige in de aangezochte staat verblijft of daar inkomen of vermogen heeft.

635. In het kader van dit opsporingswerk wordt ervan uitgegaan dat de centrale autoriteit van [naam staat], of de bevoegde autoriteit die namens haar optreedt, alle databanken en publieke informatiebronnen raadpleegt waartoe zij toegang heeft binnen de grenzen die in het nationale recht zijn vastgesteld inzake de toegang tot persoonsgegevens (zie ook hoofdstuk 3, deel II, afdeling VI, voor meer informatie over de bescherming van persoonsgegevens en vertrouwelijke informatie krachtens het verdrag en de verordening)³²².

636. Indien de verweerder dan wel zijn inkomen of vermogen niet kan worden gelokaliseerd in [naam staat], moet de centrale autoriteit van [naam staat] de verzoekende centrale autoriteit daarvan in kennis stellen. Kan de verzoekende staat geen aanvullende informatie verstrekken om de verweerder te helpen lokaliseren, dan is geen tenuitvoerlegging mogelijk.

4. Passende voorlopige of bewarende maatregelen

637. Het kan wenselijk zijn dat de bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit voorlopige of bewarende maatregelen treft terwijl het verzoek in behandeling is. Deze maatregelen kunnen op diverse tijdstippen worden getroffen tijdens — of zelfs vóór — de behandeling van het verzoek. Zie ook hoofdstuk 3, deel II, afdeling VIII, voor meer informatie over voorlopige en bewarende maatregelen.

5. Begin van de tenuitvoerleggingsprocedure

638. De bevoegde autoriteit die is belast met de tenuitvoerlegging van beslissingen inzake levensonderhoud in [naam staat] kan de tenuitvoerlegging nu aanvangen. Zie hoofdstuk 12 voor meer informatie over de tenuitvoerlegging van beslissingen inzake levensonderhoud.

III. Aanvullende informatie

A. Praktijkgericht advies

- In sommige staten worden voorafgaand aan of gelijktijdig met de tenuitvoerleggingsprocedure pogingen ondernomen om vrijwillige nakoming van de beslissing te bewerkstelligen³²³. Alle verzoeken inzake levensonderhoud beogen inderdaad een stabiele en duurzame stroom van betalingen op gang te brengen waarbij de onderhoudsbedragen zo efficiënt mogelijk aan de onderhoudsgerechtigde worden overgemaakt.
- Het is belangrijk voor ogen te houden dat alle verzoeken snel en effectief moeten worden behandeld en dat nodeloze vertragingen te vermijden zijn.
- De bevoegde autoriteiten dienen de centrale autoriteit van [naam staat] te informeren over de status van het verzoek om tenuitvoerlegging. De centrale autoriteit van [naam staat] is verplicht aan de centrale autoriteit van de

³²¹ Zie hierboven, voetnoot 202.

³²² Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

³²³ Pogingen om vrijwillige nakoming te bewerkstelligen kunnen in [naam staat] worden ondernomen door [...].

verzoekende staat verslag uit te brengen over de status van het verzoek en over verdere ontwikkelingen in de behandeling daarvan.

B. Formulieren

Verdrag van 2007:

Verzoek om tenuitvoerlegging van een in de aangezochte staat gegeven of erkende beslissing

Verordening van 2009:

Bijlage I
Bijlage II
Bijlage III
Bijlage IV
Bijlage VI

C. Toepasselijke artikelen

Verdrag van 2007:

Artikel 10, lid 1, onder b)
Artikel 12
Artikel 32
Artikel 34

Verordening van 2009:

Artikelen 16 tot en met 43 (hoofdstuk IV)
Artikel 56, lid 1, onder b)
Artikel 58
Artikel 41
Artikel 20

D. Verwante hoofdstukken van het vademecum

Hoofdstuk 12 – Tenuitvoerlegging van beslissingen inzake levensonderhoud krachtens het verdrag van 2007 en de verordening van 2009

IV. Checklist voor inkomende verzoeken om tenuitvoerlegging

	Procedure	Vindplaats in het vademecum
1	Neem de stukken in ontvangst van de centrale autoriteit van [naam staat]	Afdeling II, punt 1
2	Controleer of het dossier volledig is	Afdeling II, punt 1
3	Is „kennelijk” niet aan de vereisten van het verdrag of de verordening voldaan?	Afdeling II, punt 2
4	Tref in voorkomend geval passende voorlopige of bewarende maatregelen	Afdeling II, punt 4
5	Ga over tot tenuitvoerlegging	Afdeling II, punt 5

V. Veelgestelde vragen

Waarom moet een beslissing die uitgaat van de aangezochte staat niet worden erkend?

639. Er is geen erkenning nodig omdat [naam staat] wordt verzocht hetzij zijn eigen beslissing ten uitvoer te leggen, en niet een in het buitenland gegeven beslissing, hetzij een al eerder erkende beslissing ten uitvoer te leggen.

Waarom moet het verdrag of de verordening worden ingeroepen wanneer een staat wordt verzocht zijn eigen beslissing ten uitvoer te leggen?

640. In sommige staten kunnen alleen nationale onderdanen of ingezetenen zich wenden tot de voor tenuitvoerlegging bevoegde autoriteit (bijvoorbeeld het kinderalimentatiebureau). De centrale autoriteiten van de aangezochte staat en van de verzoekende staat kunnen in voorkomend geval ook de overmaking van betalingen vergemakkelijken wanneer zij over de nodige middelen daartoe beschikken. Tot slot, indien in de aangezochte staat rechtsbijstand wordt verlangd om de tenuitvoerleggingsprocedure in te leiden, wordt die kosteloos aan de verzoeker verleend voor zover het verzoek binnen de werkingssfeer valt van het verdrag of de verordening, zoals dit instrument tussen beide verdragsluitende staten of lidstaten van toepassing is³²⁴.

VI. Rechtstreekse verzoeken om tenuitvoerlegging van een in [naam staat] gegeven of erkende beslissing

641. Bevoegde autoriteiten kunnen rechtstreekse verzoeken om tenuitvoerlegging ontvangen van verzoekers. Deze verzoeken worden niet ingediend door tussenkomst van een centrale autoriteit. In dit geval moeten de bevoegde autoriteiten rekening houden met de in het verdrag of de verordening geformuleerde aanbevelingen of vereisten met betrekking tot de over te leggen stukken (zie hierboven, afdeling II, punt 1), meer in het bijzonder de in artikel 20 van de verordening vastgestelde vereisten met betrekking tot stukken voor tenuitvoerlegging volgens de in afdeling 1 van hoofdstuk IV vervatte procedure (zie ook hoofdstuk 12 van dit vademecum voor nadere toelichting bij de tenuitvoerlegging van beslissingen inzake levensonderhoud). Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

³²⁴ Naar het nationale recht van [naam staat], zie hierboven, voetnoot 86, voor meer informatie over de procedure met betrekking tot de verlening van rechtsbijstand.

Hoofdstuk 10 - Behandelen van inkomende verzoeken om vaststelling van een beslissing inzake levensonderhoud krachtens het verdrag van 2007 of de verordening van 2009

I. Overzicht

A. Wanneer wordt dit verzoek gebruikt?

642. Een verzoek om **vaststelling** van een beslissing inzake levensonderhoud in [naam staat], als verdragsluitende staat die partij is bij het verdrag of als lidstaat waar de verordening van toepassing is, kan in de volgende gevallen in ontvangst worden genomen:

- wanneer er nog geen beslissing inzake levensonderhoud voorhanden is en de onderhoudsgerechtigde wil een beslissing laten vaststellen, of
- wanneer erkenning en tenuitvoerlegging van een in het buitenland gegeven beslissing in [naam staat] niet mogelijk is (dan wel wordt geweigerd, zij het uitsluitend krachtens het verdrag, vanwege het ontbreken van een in artikel 20 vermelde grondslag voor erkenning en tenuitvoerlegging of om de in artikel 22, onder b) of e), van het verdrag vermelde redenen).

Vaststelling is de procedure ter verkrijging van een beslissing inzake levensonderhoud indien er nog geen beslissing inzake levensonderhoud voorhanden is of indien een bestaande beslissing inzake levensonderhoud om welke reden dan ook niet kan worden erkend of ten uitvoer gelegd. Dat kan ook gepaard gaan met de vaststelling van de afstamming voor zover dat nodig is om de beslissing inzake levensonderhoud te geven.

643. In het verzoek om vaststelling van een beslissing inzake levensonderhoud kan om de vaststelling van de afstamming worden verzocht.

644. Verzoeken om vaststelling van een beslissing inzake levensonderhoud vallen onder artikel 10, lid 1, onder c) en d), van het verdrag en onder artikel 56, lid 1, onder c) en d), van de verordening (zie hoofdstuk 3, deel I voor nadere toelichting bij de werkingssfeer en de toepassing van zowel het verdrag als de verordening).

B. Praktijkvoorbeeld

645. De **onderhoudsgerechtigde** verblijft in land A en heeft twee kinderen. De vader van de kinderen is verhuisd naar [naam staat]. De onderhoudsgerechtigde wil dat de vader levensonderhoud betaalt voor de kinderen. Zowel land A als [naam staat] is partij bij het verdrag, of is een lidstaat van de Europese Unie waar de verordening van toepassing is.

Werkwijze volgens het verdrag of de verordening

646. De onderhoudsgerechtigde dient een verzoek om vaststelling van een beslissing inzake levensonderhoud in. De centrale autoriteit van land A verzendt dit verzoek naar de centrale autoriteit van [naam staat]. De onderhoudsplichtige wordt in kennis gesteld en een beslissing inzake levensonderhoud wordt gegeven naar het recht (waaronder begrepen internationaal-privaatrechtelijke

De **onderhoudsgerechtigde** is de persoon aan wie levensonderhoud is verschuldigd of van wie wordt gesteld dat levensonderhoud aan hem is verschuldigd. Dat kan niet alleen een ouder of (gewezen) echtgenoot zijn, maar ook een kind, pleegouder, familielid/bloedverwant of iemand anders die voor een kind zorgt. In sommige staten wordt deze persoon ook alimentatieontvanger, schuldeiser, zorgouder, gezagsdragende of verzorgende ouder genoemd.

regels)³²⁵ van de aangezochte staat ([naam staat]). Zo nodig wordt ook de afstamming vastgesteld.

C. Wie kan verzoeken om vaststelling van een beslissing inzake levensonderhoud?

647. Wanneer er nog geen beslissing inzake levensonderhoud voorhanden is, kan alleen een onderhoudsgerechtigde verzoeken om vaststelling van een beslissing. Wanneer een beslissing is gegeven, maar die niet kan worden erkend of ten uitvoer kan worden gelegd vanwege een voorbehoud in de zin van het verdrag³²⁶, kan ook om vaststelling van een beslissing inzake levensonderhoud worden verzocht door een overheidslichaam dat namens een onderhoudsgerechtigde optreedt of dat uitkeringen bij wijze van levensonderhoud heeft verstrekt, zij het uitsluitend krachtens het verdrag. De onderhoudsgerechtigde moet verblijven in een verdragsluitende staat die partij is bij het verdrag of in een lidstaat waar de verordening van toepassing is.

Een beknopt overzicht van de procedures voor dit verzoek is te vinden in de **checklist** aan het eind van dit hoofdstuk.

D. Vaststelling van een beslissing inzake levensonderhoud wanneer een bestaande beslissing niet kan worden erkend

1. Krachtens het verdrag

648. Zoals uiteengezet in hoofdstuk 7 van dit vademecum, kunnen er zich krachtens het verdrag situaties voordoen waarin een aangezochte staat de erkenning en tenuitvoerlegging van een bestaande beslissing weigert wanneer een voorbehoud in de zin van artikel 20, lid 2, is gemaakt ten aanzien van de specifieke grondslag voor erkenning en tenuitvoerlegging die op de beslissing van toepassing is. Wanneer de beslissing bijvoorbeeld is gegeven op grond van de gewone verblijfplaats van de onderhoudsgerechtigde in de staat van herkomst, en elke andere in artikel 20 vermelde grondslag voor erkenning en tenuitvoerlegging ontbreekt, kan dat voor de aangezochte staat een beletsel vormen om de beslissing te erkennen. In dat geval kan het nodig zijn een nieuwe beslissing te verkrijgen.

649. Opgemerkt zij dat de Europese Unie, als verdragsluitende partij bij het verdrag van 2007, *geen* voorbehoud in de zin van artikel 20, lid 2, van het verdrag zal maken. Bijgevolg is dit geval niet van toepassing voor bevoegde autoriteiten die binnen de Europese Unie onder het verdrag vallende zaken behandelen³²⁷.

650. Voor verdragsluitende staten die partij zijn bij het verdrag en die een dergelijk voorbehoud hebben gemaakt, bestaat echter geen verplichting om in dit geval een nieuw verzoek – een verzoek om vaststelling van een beslissing – in te dienen. De reden hiervoor is dat indien de verweerder zijn „gewone verblijfplaats” in de aangezochte staat heeft, deze staat alle passende maatregelen dient te nemen teneinde een nieuwe beslissing vast te stellen ten behoeve van de onderhoudsgerechtigde (artikel 20, lid 4).

³²⁵ Wanneer de aangezochte staat een lidstaat van de Europese Unie is waar de verordening van 2009 van toepassing is, worden de in de verordening vervatte directe bevoegdheidsregels toegepast (zie hoofdstuk 4 voor meer informatie over de in de verordening vervatte directe bevoegdheidsregels). Is de aangezochte staat gebonden door of partij bij het Haagse protocol van 2007, dan zijn de daarin vervatte regels inzake toepasselijk recht van toepassing (zie hoofdstuk 5 voor meer informatie over het Haagse protocol van 2007).

³²⁶ Opgemerkt zij dat de Europese Unie, als verdragsluitende partij bij het verdrag van 2007, geen voorbehoud in de zin van artikel 20, lid 2, van het verdrag zal maken (zie hierboven, *Besluit 2011/432/EU van de Raad*, voetnoot 59).

³²⁷ Ibidem.

De in dit hoofdstuk uiteengezette procedures zijn in dit geval van toepassing op de vaststelling van de beslissing.

651. Dat kan betekenen dat aanvullende informatie en stukken van de onderhoudsgerechtigde worden verlangd, bijvoorbeeld wanneer de kosten voor de opvoeding van het kind meewegen bij de vaststelling van de omvang van de onderhoudsplicht. Het daartoe strekkende verzoek moet worden gericht aan de centrale autoriteit van de verzoekende staat.

652. Van belang echter is dat er in dit geval voor de verkrijging van een nieuwe beslissing niet dient te worden vastgesteld of het kind of de kinderen in aanmerking komt of komen voor levensonderhoud in de aangezochte staat (artikel 20, lid 5)³²⁸. De bestaande beslissing vormt immers de grondslag voor de vaststelling dat het kind in aanmerking komt voor levensonderhoud.

653. Er kunnen zich ook situaties voordoen waarin een verzoeker weliswaar over een beslissing inzake levensonderhoud beschikt, maar toch weet dat de verweerder zich met succes zal kunnen verzetten tegen het verzoek om erkenning en tenuitvoerlegging in de aangezochte staat ([naam staat]). De reden hiervoor kan zijn dat krachtens het verdrag elke grondslag voor erkenning en tenuitvoerlegging van de beslissing ontbreekt, of dat de beslissing van een soort is dat niet vatbaar is voor tenuitvoerlegging door de aangezochte staat³²⁹. In dit geval moet de onderhoudsgerechtigde een verzoek om vaststelling van een nieuwe beslissing indienen, in plaats van een verzoek om erkenning en tenuitvoerlegging³³⁰.

654. Deze verzoeken worden op dezelfde wijze behandeld als alle andere verzoeken waarop dit hoofdstuk van toepassing is. Aangezien de nieuwe beslissing krachtens het verdrag echter niet wordt vastgesteld als gevolg van een weigering om de bestaande beslissing te erkennen en ten uitvoer te leggen vanwege een voorbehoud (artikel 20, lid 4), is het hierboven uiteengezette vermoeden dat het kind in aanmerking komt voor levensonderhoud als bedoeld in artikel 20, lid 5, van het verdrag niet van toepassing. Er moet worden vastgesteld dat het kind in aanmerking komt voor levensonderhoud in het kader van het verzoek om vaststelling van een nieuwe beslissing.

2. Krachtens de verordening

655. Anders dan bij het verdrag, doen er zich krachtens de verordening veel minder feitelijke situaties voor waarin een in een andere lidstaat gegeven beslissing niet kan worden erkend dan wel erkend en uitvoerbaar verklaard (zie hoofdstuk 8 van dit vademecum voor een beschrijving van de procedures tot erkenning en tot erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen krachtens de verordening). In het geval dat een in een lidstaat gegeven beslissing krachtens de verordening niet kan worden erkend en/of ten uitvoer worden gelegd in een andere lidstaat, kan een verzoeker een verzoek om vaststelling in de zin van de verordening gebruiken om een nieuwe beslissing in de aangezochte staat te verkrijgen.

³²⁸ Zie het toelichtend verslag bij het verdrag, punten 469 tot en met 471. Op te merken valt dat de woorden „in aanmerking komt voor” in dit verband niet nader worden omschreven in het verdrag. Bijgevolg moet de betekenis daarvan worden afgeleid uit het nationale recht van de aangezochte staat. Daar wordt eveneens bepaald welke aanvullende inlichtingen of bewijsstukken worden verlangd om de beslissing inzake levensonderhoud te geven.

³²⁹ Bijvoorbeeld wanneer in de beslissing het onderhoudsbedrag wordt vastgesteld als percentage van het salaris en deze methode naar het oordeel van de aangezochte staat te onduidelijk is om uitvoerbaar te zijn. Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 255. In [naam staat] [...].

³³⁰ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 255.

II. Behandelen van inkomende verzoeken om vaststelling van een beslissing inzake levensonderhoud krachtens het verdrag van 2007 of de verordening van 2009

A. Algemeen

656. In deze afdeling wordt nader ingegaan op de algemene vereisten voor de behandeling van inkomende verzoeken om vaststelling van een beslissing inzake levensonderhoud. De specifieke procedures hangen af van het nationale recht en de interne procedures van [naam staat]. In sommige staten wordt de beslissing vastgesteld door een rechter of worden daartoe gerechtelijke procedures toegepast. In andere staten wordt het verzoek verzonden naar een administratieve autoriteit teneinde een beslissing te geven³³¹.

657. Beklemtoond zij dat in lidstaten van de Europese Unie waar de verordening van toepassing is, bevoegde autoriteiten de in de verordening vervatte bevoegdheidsregels toepassen op alle verzoeken om vaststelling en rechtstreekse verzoeken die krachtens het verdrag of de verordening worden ingediend, zolang deze verzoeken binnen de materiële en temporele werkingssfeer van de verordening vallen (zie tevens hoofdstuk 3, deel I, afdeling III, voor meer informatie over de werkingssfeer van de verordening, alsook hoofdstuk 4 voor meer informatie over de in de verordening vervatte bevoegdheidsregels). Ook in door het Haagse protocol van 2007 gebonden lidstaten van de Europese Unie waar de verordening van toepassing is, passen bevoegde autoriteiten het protocol toe op alle verzoeken om vaststelling en rechtstreekse verzoeken, zolang zij binnen de materiële en temporele werkingssfeer van het protocol vallen (zie ook hoofdstuk 5 voor meer informatie over het Haagse protocol van 2007). De in de verordening vervatte bevoegdheidsregels en de in het protocol neergelegde regels inzake toepasselijk recht zijn van algemene toepassing ten aanzien van de geografische werkingssfeer.

658. In verdragsluitende staten die partij bij het verdrag, maar geen lidstaat van de Europese Unie zijn daarentegen, zijn verzoeken om vaststelling hoofdzakelijk onderworpen aan het nationale recht wat kwesties van bevoegdheid en toepasselijk recht betreft (tenzij de verdragsluitende staat partij is bij het Haagse protocol van 2007).

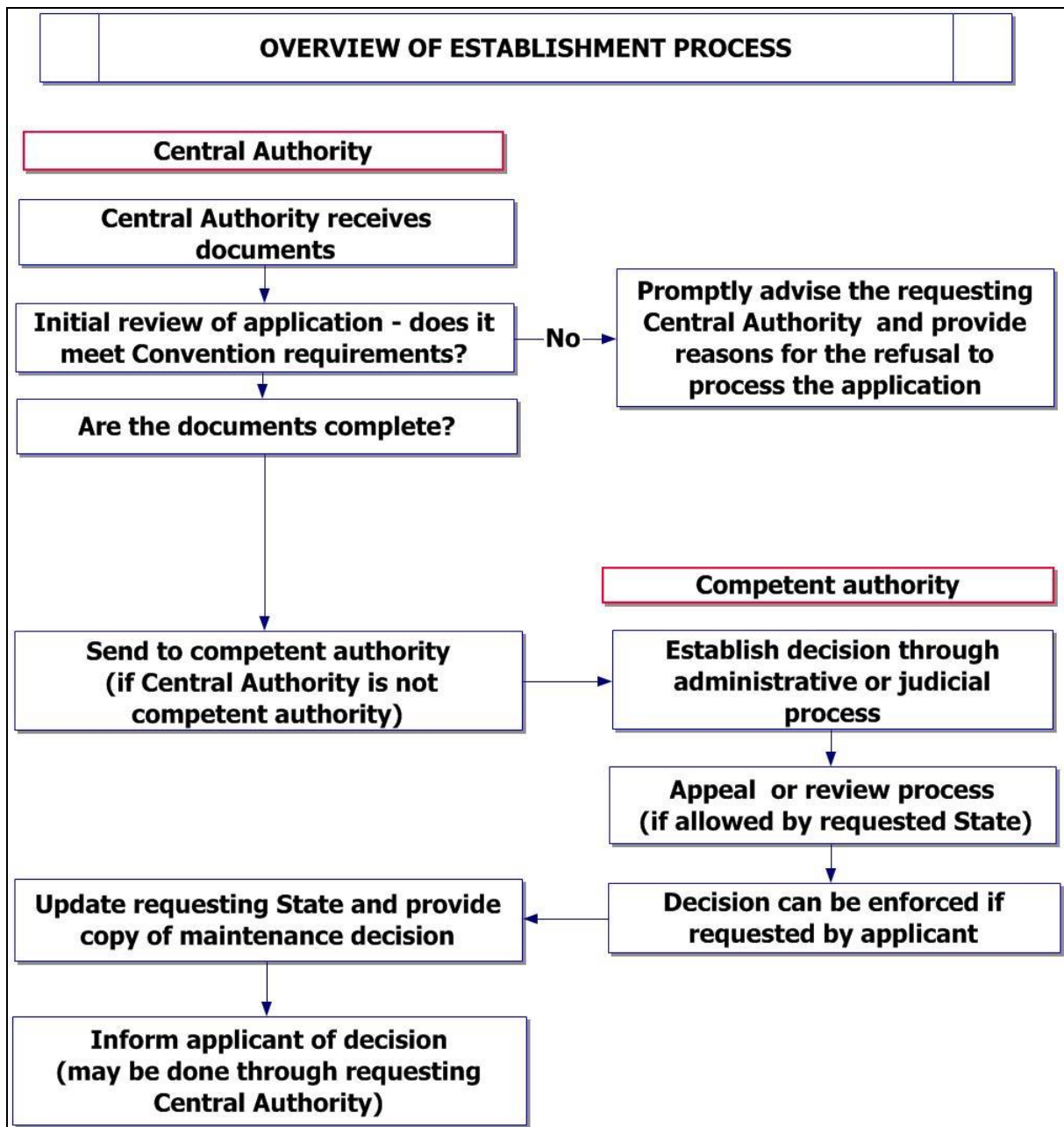
659. In het verdrag en de verordening worden algemene stappen geschetst voor alle verzoeken. Bij ontvangst van het verzoek voert de centrale autoriteit van [naam staat] een eerste toetsing uit. Zo nodig worden aanvullende stukken opgevraagd. Vervolgens wordt het verzoek doorgezonden naar de bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit van de aangezochte staat, in casu [naam staat], met het oog op de vaststelling van de beslissing.

660. Zodra de beslissing is gegeven, wordt zij ten uitvoer gelegd door een bevoegde autoriteit van de aangezochte staat voor zover de verzoeker om tenuitvoerlegging heeft verzocht.

B. Stroomschema

661. In het onderstaande stroomschema staat een overzicht van de procedure tot vaststelling van een beslissing.

³³¹ [Naam staat] doet een beroep op [rechterlijke/justitiële] [administratieve] procedures ter vaststelling van de beslissing/het onderhoudsbedrag. De bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteiten van [naam staat] zijn [...].

Figuur 12: Overzicht van de procedure tot vaststelling van een beslissing

C. Stappen in de vaststellingsprocedure

1. Eerste controle door de centrale autoriteit van [naam staat]

662. De centrale autoriteit van [naam staat] voert, in hoedanigheid van centrale autoriteit van de **aangezochte staat**, een eerste controle uit met het doel te waarborgen dat het verzoek gegrond is, dat het dossier volledig is en dat het verzoek kan worden behandeld. Zo nodig kan opsporingswerk worden verricht om de onderhoudsplichtige/verweerder te lokaliseren, in het bijzonder wanneer het niet zeker is dat hij in [naam staat] verblijft of daar inkomen of vermogen heeft. De bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit van [naam staat]

De **verzoekende staat** is de verdragsluitende staat die partij is bij het verdrag of de lidstaat waar de verordening van toepassing is, en die het verzoek inleidt en indient namens een op zijn grondgebied verblijvende verzoeker. De **aangezochte staat** is de verdragsluitende staat die partij is bij het verdrag of de lidstaat waar de verordening van toepassing is, en die wordt gevraagd het verzoek te behandelen.

voert een soortgelijke controle uit.

a) Niet-naleving van de in het verdrag of de verordening vervatte vereisten

663. Op grond van artikel 12, lid 8, van het verdrag en artikel 58, lid 8, van de verordening kan een aangezochte centrale autoriteit de behandeling van een verzoek alleen weigeren als „kennelijk” niet aan de vereisten van het verdrag of de verordening is voldaan. Dit betekent niet dat de aangezochte centrale autoriteit een inhoudelijke beoordeling geeft over de gegrondheid van het verzoek. Wel wordt van de aangezochte centrale autoriteit, in casu de centrale autoriteit van [naam staat], verwacht dat zij het verzoek controleert om te vermijden dat dit strekt tot misbruik van procedure of dat een verzoek volledig buiten toepassing van het verdrag of de verordening valt, bijvoorbeeld wanneer dit alleen betrekking heeft op het gezag over de kinderen.

664. De bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit van [naam staat] voert zo nodig een soortgelijke voorafgaande controle uit, en stelt de centrale autoriteit van [naam staat] onverwijld in kennis van ontbrekende stukken.

b) Onvolledig dossier

665. Het inkomende dossier moet op volledigheid worden gecontroleerd. Op grond van het verdrag moet aan elk dossier tot vaststelling van een beslissing het vereiste verzendformulier worden toegevoegd en waarschijnlijk ook het aanbevolen formulier voor een verzoek om vaststelling van een beslissing, het formulier met gegevens over de financiële omstandigheden en in voorkomend geval andere formulieren. Op grond van de verordening wordt aan elk dossier tot vaststelling van een beslissing het formulier toegevoegd waarvan het model in

De **centrale autoriteit** is de overheidsinstantie die door een verdragsluitende staat bij het verdrag of door een onder de verordening vallende lidstaat wordt aangewezen om zich te kwijten van de bij het verdrag of de verordening opgelegde taken van administratieve samenwerking en bijstand.

bijlage VII bij de verordening is opgenomen (in overeenstemming met de in artikel 57 van de verordening vastgestelde inhoudelijke vereisten voor het verzoek). Welke andere stukken worden verlangd, hangt af van de feitelijke omstandigheden die eigen zijn aan elke zaak (bijvoorbeeld of het kind (jong)meerderjarig is).

c) Lokaliseren van de verweerder/onderhoudsplichtige

666. Soms is de verzoeker niet op de hoogte van de exacte locatie of het huidige adres van de verweerder/onderhoudsplichtige. Daarom moet de aangezochte staat, in casu [naam staat], alle beschikbare informatiebronnen raadplegen om de onderhoudsplichtige te lokaliseren zodat het verzoek verder kan worden behandeld. De onderhoudsplichtige moet hoe dan ook in kennis worden gesteld van het verzoek inzake levensonderhoud. Ook wanneer om tenuitvoerlegging van de beslissing wordt verzocht, moet de locatie van de onderhoudsplichtige bekend zijn.

667. In sommige gevallen, wanneer het helemaal niet zeker is dat de onderhoudsplichtige in [naam staat] woont, kan het verstandig zijn hem bij de eerste gelegenheid op te sporen. Wanneer vast komt te staan dat de onderhoudsplichtige niet in [naam staat] verblijft, moet de verzoekende staat daarvan in kennis worden gesteld en moet het verzoek naar een andere verdragsluitende staat of lidstaat worden verzonden. In andere gevallen voert de **bevoegde [gerechtelijke] [administratieve]**

De **bevoegde autoriteit** is de autoriteit van een bepaalde staat die is belast met, of naar het recht van de betrokken staat is gemachtigd tot, het uitvoeren van specifieke taken uit hoofde van het verdrag of de verordening. Dat kan een gerecht zijn, een bestuurslichaam, een inningsbureau van onderhoudsbijdragen voor kinderen of elke andere overheidsinstantie die een van de met het verdrag of de verordening verband houdende taken uitvoert.

autoriteit het nodige opsporingswerk niet van tevoren uit, maar als onderdeel van de eigenlijke procedure tot vaststelling van een beslissing³³².

668. Het is hoe dan ook van belang in gedachte te houden dat er geen verplichting is om het adres of de contactgegevens van de verweerder mee te delen aan de verzoekende staat. Wanneer deze informatie moet worden meegedeeld, moet zulks geschieden met inachtneming van het verdrag, de verordening en het toepasselijke nationale recht met betrekking tot de bescherming van persoonsgegevens (zie hoofdstuk 3, deel II, afdeling VI, voor meer informatie over de kwesties in verband met de bescherming van persoonsgegevens en van de persoonlijke levenssfeer).

d) Aanvang van de vaststellingsprocedure

669. Zodra deze eerste stappen zijn ondernomen, is het verzoek gereed voor behandeling door de bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit van [naam staat]³³³. De procedures tot vaststelling van de beslissing worden nader toegelicht in de volgende afdeling.

2. Vaststelling van de beslissing inzake levensonderhoud – bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit

670. Gezien de vele varianten in de wijze waarop de afzonderlijke staten verzoeken om vaststelling van een beslissing behandelen, worden in deze afdeling de algemene beginselen uiteengezet, en waar nodig ook nadere bijzonderheden gegeven over de vaststelling van beslissingen overeenkomstig het nationale recht van [naam staat]. Het doel is een algemeen overzicht te geven van de stappen die gelden voor alle verzoeken.

671. Naargelang van de interne procedures van [naam staat] worden de volgende stappen ondernomen in het kader van de indiening van het verzoek om vaststelling.

(1) Passende voorlopige of bewarende maatregelen

672. Het kan wenselijk zijn dat de bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit voorlopige of bewarende maatregelen treft terwijl het verzoek in behandeling is. Deze maatregelen kunnen op diverse tijdstippen worden getroffen tijdens — of zelfs vóór — de behandeling van het verzoek. Zie ook hoofdstuk 3, deel II, afdeling VIII, voor meer informatie over voorlopige en bewarende maatregelen.

(2) Bevoegdheid

673. Wanneer de aangezochte staat een lidstaat van de Europese Unie is waar de verordening van toepassing is, worden de in de verordening vervatte directe bevoegdheidsregels toegepast. De verordening [is] van toepassing in [naam staat]. Zie hoofdstuk 4 voor meer informatie over de in de verordening vervatte directe bevoegdheidsregels. Is de aangezochte staat geen lidstaat van de Europese Unie, dan wordt de ter zake geldende bevoegdheid van de bevoegde autoriteit bepaald overeenkomstig zijn nationale recht, met inbegrip van de internationaal-privaatrechtelijke regels³³⁴.

³³² In [naam staat] [...].

³³³ In [naam staat] is de bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit [...].

³³⁴ Wanneer de vast te stellen beslissing moet wordt erkend en/of ten uitvoer gelegd in een ander rechtsgebied, moeten de bevoegde autoriteiten rekening houden met de bevoegdheidsgronden die worden aanvaard met het oog op de erkenning en tenuitvoerlegging van een beslissing inzake levensonderhoud in het buitenland, en meer in het bijzonder met de in artikel 20 van het verdrag bedoelde gronden. In de Verenigde Staten van Amerika bijvoorbeeld, worden in het buitenland gegeven beslissingen inzake levensonderhoud voor kinderen waarvan de bevoegdheidsgrond op de gewone verblijfplaats van de onderhoudsgerechtigde is gebaseerd, niet erkend noch ten uitvoer gelegd door rechterlijke instanties (ingevolge artikel 20, lid 2, van het verdrag kan een verdragsluitende staat die partij is bij het verdrag een voorbehoud maken ten aanzien van deze en diverse andere bevoegdheidsgronden met het oog op de erkenning en tenuitvoerlegging van in het buitenland gegeven beslissingen). Onder deze omstandigheden en wanneer de onderhoudsplichtige zijn gewone verblijfplaats in een verdragsluitende staat heeft, dient deze staat echter alle passende maatregelen te nemen

(3) Controle van het dossier

674. Het dossier wordt gecontroleerd om zeker te stellen dat dit volledig is en voldoet aan eventuele specifieke criteria, zoals de noodzaak om stukken te waarmerken³³⁵. Het verdrag en de verordening bevatten geen enkele verplichting om te allen tijde gewaarmerkte afschriften van stukken te verstrekken (zie hoofdstuk 3, deel II, voor een beschrijving van de vereisten inzake authenticiteit/bekrachtiging van sommige stukken). Wanneer krachtens het nationale recht van [naam staat] vereiste stukken ontbreken in het dossier, moet u ze opvragen bij de verzoekende staat door tussenkomst van de centrale autoriteit van [naam staat].

(4) Kennisgeving aan de onderhoudsplichtige

675. Voor elk verzoek om vaststelling van een beslissing inzake levensonderhoud wordt de **onderhoudsplichtige** in kennis gesteld van het verzoek of van de raming van het onderhoudsbedrag. In sommige staten geschiedt deze kennisgeving zeer vroeg in de procedure: de onderhoudsplichtige wordt ervan in kennis gesteld dat om levensonderhoud wordt verzocht, en wordt gevraagd financiële gegevens te verstrekken aan de bevoegde autoriteit die de beslissing inzake levensonderhoud moet geven³³⁶. Vervolgens bepaalt de bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit het onderhoudsbedrag.

De **onderhoudsplichtige** is de persoon die levensonderhoud is verschuldigd of ten aanzien van wie wordt gesteld dat hij levensonderhoud is verschuldigd. Dat kan een ouder of (gewezen) echtgenoot zijn, of iemand anders die levensonderhoud is verschuldigd overeenkomstig het recht van de staat waar de beslissing is gegeven.

676. Voorts kan de onderhoudsplichtige worden gevraagd financiële of andere informatie over te leggen ter bepaling van zijn inkomen en draagkracht.

(5) Verwijzing naar een regeling voor geschillenbeslechting of soortgelijke procedures

677. Met het oog op een snelle behandeling van verzoeken bieden sommige staten diverse diensten aan, zoals alternatieve wijzen van geschillenbeslechting, bemiddeling of bijstand bij het voorbereiden van stukken. Verzoekers en verweerders kunnen in voorkomend geval gebruikmaken van deze diensten. In sommige staten worden pogingen ondernomen om met wederzijdse instemming of in onderling overleg een beslissing te verkrijgen³³⁷.

(6) Vaststelling van de afstamming

678. Soms verzoekt de onderhoudsgerechtigde om vaststelling van de afstamming of betwist de onderhoudsplichtige/verweerder het ouderschap en wordt een genetisch onderzoek aangevraagd. Het recht van de aangezochte staat bepaalt of de onderhoudsplichtige deze kwestie aan de orde kan stellen. In sommige staten bijvoorbeeld wordt geen onderzoek ter vaststelling van de afstamming gelast of wordt een daartoe strekkend verzoek niet ingewilligd indien het kind staande het huwelijk van de ouders is geboren³³⁸.

679. Wanneer een onderzoek ter vaststelling van de afstamming nodig is, dient de centrale autoriteit ingevolge artikel 6, lid 2, onder h), van het verdrag en ingevolge artikel 51, lid 2, onder h), van de verordening „bijstand te verlenen bij de vaststelling van de afstamming”. Dit betekent niet dat de centrale autoriteit van de aangezochte staat (dat wil zeggen [naam staat]) moet instaan voor het genetisch onderzoek wanneer de onderhoudsplichtige daarom verzoekt. Wel moet zij de

teneinde ten behoeve van de onderhoudsgerechtigde een beslissing vast te stellen (zie artikel 20, lid 4, van het verdrag).

³³⁵ In [naam staat] [...].

³³⁶ Zie hierboven, voetnoot 290.

³³⁷ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

³³⁸ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

verweerder/onderhoudsplichtige inlichtingen verschaffen over onderzoeksfaciliteiten of -instellingen waar dit onderzoek kan worden uitgevoerd³³⁹.

680. Dit houdt echter niet in dat de aangezochte staat de kosten draagt voor het onderzoek ter vaststelling van de afstamming wanneer de onderhoudsplichtige daarom verzoekt. De aangezochte staat kan als voorwaarde voor het verzoek stellen dat de onderhoudsplichtige/verweerder de daarmee samenhangende kosten op zich neemt³⁴⁰.

681. De bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteiten kunnen nagaan of de centrale autoriteit stappen heeft ondernomen om de vermoedelijke vader aan te zetten tot vrijwillige erkenning van de afstamming. Zo nodig moet de centrale autoriteit ook nagaan welk recht van toepassing is op de vaststelling van de afstamming (zie ook hoofdstuk 3, deel I, afdeling I, onder A, voor meer informatie over kwesties in verband met de afstamming).

(7) Rechtsbijstand en kosten van het onderzoek ter vaststelling van de afstamming

682. De kosten voor genetisch onderzoek ter vaststelling van de afstamming lopen sterk uiteen per staat. Een van de belangrijke uitgangspunten van het verdrag en de verordening is dat diensten, waaronder rechtsbijstand, kosteloos moeten worden verstrekt aan een onderhoudsgerechtigde in het kader van verzoeken inzake onderhoudsverplichtingen voor kinderen jonger dan 21 jaar. Dat geldt ook voor verzoeken om vaststelling van een beslissing (zie artikel 15, lid 1, van het verdrag en artikel 46, lid 1, van de verordening). Concreet houdt dit in dat de kosten voor het onderzoek ter vaststelling van de afstamming niet ten laste van de onderhoudsgerechtigde kunnen worden gebracht³⁴¹.

683. Zie hoofdstuk 3, deel II, afdeling VII, voor meer informatie over de verlening van rechtsbijstand.

(8) Bepaling van het toepasselijke recht

684. Alvorens het onderhoudsbedrag vast te stellen, zijnde de grond van de zaak, dient de bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit te bepalen welk recht van toepassing is: het nationale recht of het buitenlandse recht. Zie hoofdstuk 5 voor meer informatie over kwesties in verband met het toepasselijke recht op grond van het verdrag en de verordening.

685. Indien blijkt dat de zaak onder het buitenlandse recht valt, moet de bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit toegang krijgen tot het toepasselijke buitenlandse recht en dit inhoudelijk toetsen. Zie hoofdstuk 6 voor meer informatie over de toegang tot en inhoudelijke toetsing van buitenlands recht.

(9) Vaststelling van het onderhoudsbedrag

686. Zodra de kwesties in verband met de afstamming zijn opgelost, en na voltooiing van de andere voorbereidende stappen waarin de interne procedures van [naam staat] voorzien, wordt een beslissing inzake levensonderhoud gegeven. Opgemerkt zij dat sommige staten zich bij de vaststelling van het toe te kennen onderhoudsbedrag laten leiden door richtsnoeren inzake levensonderhoud voor kinderen die berusten op het inkomen van de onderhoudsplichtige alleen, of van de onderhoudsplichtige en de

³³⁹ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

³⁴⁰ Zie hierboven, voetnoot 96.

³⁴¹ Tenzij het verzoek naar het oordeel van de aangezochte staat kennelijk ongegrond is (artikel 15, lid 2, van het verdrag en artikel 46, lid 2, van de verordening). Alleen het verdrag voorziet in de mogelijkheid voor een verdragsluitende staat om te verklaren gebruik te maken van een op het kind gerichte toetsing van de middelen met het doel te bepalen of een recht op kosteloze dienstverlening bestaat. De Europese Unie zal geen dergelijke verklaring afleggen. Bijgevolg wordt in dit verband geen op het kind gerichte toetsing van de middelen toegepast in de lidstaten van de Europese Unie (zie hierboven, *Besluit 2011/432/EU van de Raad*, voetnoot 59).

onderhoudsgerechtigde tezamen. In andere staten hangt het onderhoudsbedrag af van de kosten voor de opvoeding van een kind³⁴².

(10) Beroeps- of heroverwegingsprocedures

687. Zodra de beslissing inzake levensonderhoud wordt gegeven, moet de bevoegde autoriteit of centrale autoriteit alle partijen, met inbegrip van de verzoeker, daarvan in kennis stellen. Het nationale recht van de aangezochte staat kan voorzien in rechtsmiddelen die tegen de beslissing kunnen worden aangewend in de vorm van een beroep of verzoek om heroverweging³⁴³. Deze rechtsmiddelen staan ook open voor de verzoeker, bijvoorbeeld wanneer de toekenning van levensonderhoud werd geweigerd of wanneer de verzoeker het toegekende onderhoudsbedrag betwist. Als goede praktijk wordt aanbevolen de verzoeker, daarin bijgestaan door de centrale autoriteit, mee te delen welke rechtsmiddelen openstaan in de vorm van een beroep of verzoek om heroverweging, en binnen welke termijn deze rechtsmiddelen moeten worden aangewend³⁴⁴.

688. Wanneer rechtsbijstand nodig is om beroep in te stellen, geldt de bovenstaande toelichting ook voor de verplichting van de aangezochte staat ([naam staat]) om kosteloze bijstand te verlenen aan de onderhoudsgerechtigde/verzoeker. Opgemerkt zij dat het recht van de verzoeker op kosteloze rechtsbijstand kan worden herzien in het kader van het beroep. De aangezochte staat kan inderdaad een onderzoek naar de gegrondheid van het beroep uitvoeren alvorens kosteloze rechtsbijstand te verlenen³⁴⁵.

(11) Tenuitvoerlegging van de beslissing inzake levensonderhoud

689. Wanneer de verzoeker om tenuitvoerlegging van de beslissing heeft verzocht (door het passende vakje in het verzoekformulier aan te kruisen), wordt de beslissing, zodra zij definitief is gemaakt, ten uitvoer gelegd door de bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit (zie hoofdstuk 12 voor meer informatie over de tenuitvoerlegging van beslissingen inzake levensonderhoud).

(12) Voortgangsrapportage

690. Het is van belang de verzoekende staat op de hoogte te houden van de voortgang van het verzoek om vaststelling. De bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit dient de centrale autoriteit van [naam staat] te informeren over de status van het verzoek om vaststelling. De centrale autoriteit is verplicht aan de verzoekende staat verslag uit te brengen over de status van het verzoek en over verdere ontwikkelingen in de behandeling daarvan.

III. Aanvullende informatie

A. *Praktijkgericht advies*

- Wanneer de verzoeker en de verweerder een schikking treffen of een dading aangaan met betrekking tot de beslissing inzake levensonderhoud, moet u de centrale autoriteit van [naam staat] daarvan op de hoogte brengen zodat zij de centrale autoriteit van de verzoekende staat onverwijld in kennis kan stellen en deze het dossier kan afsluiten.
- Als algemene verplichting krachtens het verdrag geldt dat alle verdragsluitende staten voortvarend optreden bij het behandelen van verzoeken. Dat is met name van belang voor verzoeken om vaststelling van een beslissing aangezien de verzoeker en de kinderen pas na het vaststellen van de beslissing recht hebben op levensonderhoud. Nodeloze vertragingen in de vaststelling van beslissingen inzake levensonderhoud brengen gezinnen vaak in ernstige moeilijkheden.

³⁴² Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

³⁴³ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

³⁴⁴ Ibidem.

³⁴⁵ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 386.

B. Formulieren

Verdrag van 2007:

Verzoek om vaststelling van een beslissing

Verzendformulier

Formulier met gegevens over financiële omstandigheden

Verordening van 2009:

Bijlage VII

C. Toepasselijke artikelen

Verdrag van 2007:

Artikel 10

Artikel 11

Artikel 12

Artikel 14

Artikel 15

Artikel 20

Artikel 22

Verordening van 2009:

Artikel 56

Artikel 57

Artikel 58

Artikel 44

Artikel 46

D. Verwante hoofdstukken van het vademecum

Hoofdstuk 3 – Beschouwingen van algemene strekking over het verdrag van 2007 en de verordening van 2009

Hoofdstuk 4 – Verordening van 2009: Directe bevoegdheidsregels

Hoofdstuk 5 – Toepasselijk recht krachtens het verdrag van 2007 en de verordening van 2009

Hoofdstuk 6 – Toegang tot en inhoudelijke toetsing van buitenlands recht

Hoofdstuk 12 – Tenuitvoerlegging van beslissingen inzake levensonderhoud krachtens het verdrag van 2007 en de verordening van 2009

IV. Checklist voor inkomende verzoeken om vaststelling van een beslissing

	Procedure	Vindplaats in het vademecum
1	Neem de stukken in ontvangst van de centrale autoriteit van [naam staat]	Afdeling II, onder C, punt 1
2	Controleer of het dossier volledig is en of het verzoek binnen de werkingssfeer van het verdrag of de verordening valt	Afdeling II, onder C, punt 1
3	Tref in voorkomend geval passende voorlopige maatregelen	Afdeling II, onder C, punt 2, sub 1
4	Vaststelling van de beslissing inzake levensonderhoud	Afdeling II, onder C, punt 2

i)	Controleer de stukken en stel de onderhoudsplichtige in kennis	Afdeling II, onder C, punt 2, sub 4
ii)	Stel zo nodig de afstamming vast	Afdeling II, onder C, punt 2, sub 6
iii)	Stel het onderhoudsbedrag vast	Afdeling II, onder C, punt 2, sub 9
5	Breng de onderhoudsplichtige en onderhoudsgerechtigde op de hoogte en informeer de verzoekende centrale autoriteit	Afdeling II, onder C, punt 2, sub 10
6	Pas de beroeps- of heroverwegingsprocedure toe voor zover toegestaan	Afdeling II, onder C, punt 2, sub 10
7	Zend de beslissing door voor tenuitvoerlegging indien de verzoeker daarom heeft verzocht	Afdeling II, onder C, punt 2, sub 11

V. Veelgestelde vragen

Hoe kan de verzoeker navraag doen over de voortgang van het verzoek?

691. Wanneer de verzoeker vragen heeft, moet hij contact opnemen met de centrale autoriteit van de verzoekende staat om inlichtingen in te winnen over de voortgang van het verzoek. De centrale autoriteit van [naam staat] houdt geen rechtstreeks contact met de verzoeker tenzij zij heeft toegezegd verzoeken om inlichtingen rechtstreeks te beantwoorden. Op grond van het verdrag moet de centrale autoriteit van [naam staat] binnen zes weken de ontvangst van het verzoek bevestigen, en binnen drie maanden na de ontvangstbevestiging van het verzoek een geactualiseerd verslag over de status van het verzoek bezorgen. Op grond van de verordening moet de centrale autoriteit van [naam staat] binnen dertig dagen de ontvangst van het verzoek bevestigen, en binnen zestig dagen na de ontvangstbevestiging van het verzoek een geactualiseerde stand van zaken daaromtrent voorleggen.

Kan de onderhoudsplichtige/verweerder het vaderschap betwisten?

692. Dat hangt af van het recht van de aangezochte staat. In sommige staten kan bijvoorbeeld niet om een onderzoek ter vaststelling van de afstamming worden verzocht wanneer de partijen gehuwd zijn geweest³⁴⁶.

Welke rol vervult de centrale autoriteit bij een onderzoek ter vaststelling van de afstamming?

693. Wanneer dit onderzoek wordt gevraagd door de verzoeker, dient de centrale autoriteit van [naam staat] bijstand te verlenen tijdens de procedure. De centrale autoriteit van [naam staat] moet in contact treden met de verzoekende centrale autoriteit en de deelname van de verzoeker aan de onderzoeksprocedure vergemakkelijken.

694. Wanneer het de onderhoudsplichtige is toegestaan te verzoeken om een onderzoek ter vaststelling van de afstamming, is de aangezochte staat, [naam staat], niet verplicht om dit onderzoek te organiseren. Wel kan de bevoegde autoriteit van [naam staat] de

³⁴⁶ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

onderhoudsplichtige informeren over de wijze waarop het onderzoek ter vaststelling van de afstamming wordt uitgevoerd³⁴⁷.

Moet de verzoeker ter terechtzitting verschijnen?

695. Dat hangt ervan af of de fysieke aanwezigheid van de verzoeker wordt vereist door de aangezochte staat (die kennisneemt van het verzoek om vaststelling)³⁴⁸. De centrale autoriteit van [naam staat] kan de deelname van de verzoeker vergemakkelijken door een telefoon- of videoconferentie te houden wanneer zij daartoe over de nodige middelen beschikt.

Wie draagt de kosten voor een genetisch onderzoek in het kader van een verzoek inzake levensonderhoud voor een kind jonger dan 21 jaar?

696. Het onderzoek ter vaststelling van de afstamming maakt deel uit van de kosteloze diensten die aan een verzoeker moeten worden verleend in een zaak betreffende levensonderhoud voor kinderen. Bijgevolg kan de verzoeker niet worden verplicht om de kosten voor het onderzoek ter vaststelling van de afstamming te betalen, tenzij het verzoek kennelijk ongegrond is als bedoeld in artikel 15, lid 2, van het verdrag en artikel 46, lid 2, van de verordening³⁴⁹. Dit betekent echter niet per definitie dat de centrale autoriteit van [naam staat] deze kosten op zich moet nemen. De aangezochte staat kan namelijk als voorwaarde voor dit onderzoek stellen dat de daaruit voortvloeiende kosten worden gedragen door de onderhoudsplichtige³⁵⁰.

Hoeveel bedraagt het toegekende levensonderhoud?

697. Elke staat past een andere methode toe om het verschuldigde levensonderhoud te berekenen in overeenstemming met het toepasselijke recht (zie hoofdstuk 5)³⁵¹.

Wat gebeurt er wanneer de verweerder in kennis wordt gesteld, maar geen antwoord geeft of de beslissing niet aanvecht?

698. Dat hangt af van de bijzondere voorschriften die in de aangezochte staat worden toegepast. Voor zover toegestaan door het recht van die staat, kan de zaak worden behandeld en kan een beslissing worden gegeven bij afwezigheid van de onderhoudsplichtige. In een bestuursstelsel kan worden aangenomen dat de beslissing inzake levensonderhoud effect sorteert na het verstrijken van de termijn om bezwaar aan te tekenen of een rechtsmiddel aan te wenden; vervolgens kan de beslissing ten uitvoer worden gelegd³⁵².

Wat gebeurt er na het geven van de beslissing?

699. De verzoeker geeft te kennen of hij de beslissing ten uitvoer wil laten leggen door het passende vakje in het verzoekformulier aan te kruisen. Als dat het geval is, wordt het verzoek voor tenuitvoerlegging doorgezonden naar de bevoegde autoriteit van [naam staat] en worden de ontvangen onderhoudsbedragen overgemaakt aan de onderhoudsgerechtigde³⁵³.

³⁴⁷ Zie hierboven, voetnoot 338, voor meer informatie over vaderschapsacties naar het recht van [naam staat]. Zie tevens hierboven, voetnoot 96, voor meer informatie over het vaderschapsonderzoek en over bewijsrechtelijke kwesties.

³⁴⁸ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

³⁴⁹ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 393. Alleen het verdrag voorziet in de mogelijkheid voor een staat om te verklaren gebruik te maken van een op het kind gerichte toetsing van de middelen. Wanneer dat het geval is en het kind voldoet niet aan deze toetsing, kan de verzoeker worden gevraagd de kosten te betalen. De Europese Unie zal geen dergelijke verklaring afleggen. Bijgevolg wordt in dit verband geen op het kind gerichte toetsing van de middelen toegepast in de lidstaten van de Europese Unie (zie hierboven, *Besluit 2011/432/EU van de Raad*, voetnoot 59).

³⁵⁰ Zie hierboven, voetnoot 96.

³⁵¹ Zie hierboven, voetnoot 342.

³⁵² Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

³⁵³ In [naam staat] [...].

Kan de verzoeker beroep instellen tegen het toegekende onderhoudsbedrag?

700. Alleen wanneer de staat waar de beslissing is gegeven voorziet in de mogelijkheid om beroep in te stellen of om heroverweging van de beslissing te verzoeken. De centrale autoriteit van de aangezochte staat stelt de onderhoudsgerechtigde in kennis van de beslissing en deelt hem mee of hij beroep kan instellen tegen het toegekende bedrag. De verzoeker kan ook beroep instellen tegen een beslissing om geen levensonderhoud toe te kennen. Ook hier kan de centrale autoriteit van de aangezochte staat bijstand verlenen³⁵⁴.

VI. Rechtstreekse verzoeken om vaststelling van beslissingen

701. Rechtstreekse verzoeken die worden gericht aan een bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit in [naam staat] met het oog op de vaststelling van een beslissing die binnen de werkingssfeer van het verdrag of de verordening valt, worden behandeld overeenkomstig het toepasselijke nationale recht, zijnde doorgaans het nationale recht (met inbegrip van internationaal-privaatrechtelijke regels). Krachtens de verordening worden de daarin vervatte bevoegdheidsregels toegepast op rechtstreekse verzoeken om vaststelling en om wijziging van beslissingen (zie hoofdstuk 4); ook de in het Haagse protocol van 2007 vervatte regels inzake toepasselijk recht (zie hoofdstuk 5) vinden toepassing in de protocolsluitende staten. De in hoofdstuk 7 toegelichte verdragsbepalingen met betrekking tot rechtstreekse verzoeken om erkenning en tenuitvoerlegging krachtens het verdrag, zijn niet van toepassing op rechtstreekse verzoeken om vaststelling of om wijziging. Concreet betekent dit dat het toepasselijke nationale recht of de interne procedures van [naam staat] bepalen welke procedures, formulieren en bijstandsverlening openstaan voor onderhoudsgerechtigden of onderhoudsplichtigen die dergelijke verzoeken indienen.

702. Even belangrijk is dat, zelfs wanneer de beslissing inzake levensonderhoud binnen de werkingssfeer van het verdrag of de verordening valt (bijvoorbeeld indien de beslissing strekt tot vaststelling van onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten), de bepalingen met betrekking tot de meest gunstige rechtsbijstand geen toepassing vinden op dergelijke rechtstreekse verzoeken. Soms is het verstandig dat de onderhoudsgerechtigde of onderhoudsplichtige voor eigen rekening een beroep doet op een advocaat in de aangezochte staat, zijnde [naam staat], om het verzoek in te dienen (zie hoofdstuk 2, deel II, afdeling VII, voor meer informatie over de effectieve toegang tot procedures en rechtsbijstand op grond van beide instrumenten). In [naam staat] [...].

³⁵⁴ Zie het toelichtend rapport, punt 390. Wanneer het beroep kennelijk ongegrond wordt bevonden, kan kosteloze rechtsbijstand worden geweigerd. Voor meer informatie over het nationale recht van [naam staat], zie hierboven, voetnoot 343.

Hoofdstuk 11 - Verzoeken om wijziging van een beslissing ingevolge artikel 10, lid 1, onder e) en f), en ingevolge artikel 10, lid 2, onder b) en c), van het verdrag van 2007; ingevolge artikel 56, lid 1, onder e) en f), en ingevolge artikel 56, lid 2, onder b) en c), van de verordening van 2009

Deel I – Inleiding

703. In deel I van dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de wijze waarop het verdrag of de verordening van toepassing is op door onderhoudsplichtigen of onderhoudsgerechtigden ingediende verzoeken om wijziging van bestaande beslissingen inzake levensonderhoud. In deel II van dit hoofdstuk worden de procedures uiteengezet voor inkomende verzoeken om wijziging.

704. Beklemtoond zij dat in lidstaten van de Europese Unie waar de verordening van toepassing is, de bevoegde autoriteiten de in de verordening vervatte bevoegdheidsregels toepassen op alle verzoeken om wijziging en rechtstreekse verzoeken die krachtens het verdrag of de verordening worden ingediend, zolang deze verzoeken binnen de materiële en temporele werkingssfeer van de verordening vallen (zie tevens hoofdstuk 3, deel I, afdeling III, voor meer informatie over de werkingssfeer van de verordening, alsook hoofdstuk 4 voor meer informatie over de in de verordening vervatte bevoegdheidsregels). Ook in de door het Haagse protocol van 2007 gebonden lidstaten van de Europese Unie waar de verordening van toepassing is, passen de bevoegde autoriteiten dit protocol toe op alle verzoeken om wijziging en rechtstreekse verzoeken, zolang zij binnen de materiële en temporele werkingssfeer van het protocol vallen (zie ook hoofdstuk 5 voor meer informatie over het Haagse protocol van 2007). De in de verordening vervatte bevoegdheidsregels en de in het protocol neergelegde regels inzake toepasselijk recht zijn van algemene toepassing ten aanzien van de geografische werkingssfeer³⁵⁵.

705. In verdragsluitende staten die partij bij het verdrag zijn, maar geen lidstaat van de Europese Unie, zijn verzoeken om wijziging hoofdzakelijk onderworpen aan het nationale recht wat kwesties van bevoegdheid en toepasselijk recht betreft (tenzij de verdragsluitende staat partij is bij het Haagse protocol van 2007). Niettemin moet bij de bevoegdverklaring en op het tijdstip van erkenning en tenuitvoerlegging van een beslissing in een andere verdragsluitende staat worden nagegaan of de wijziging ontvankelijk is gelet op de in artikel 18 van het verdrag vervatte beperkingen ten aanzien van procedures.

706. Tal van factoren zijn van invloed op de vraag waar en hoe een verzoeker een verzoek om **wijziging** indient, zoals de onderlinge verhouding tussen de bepalingen van het verdrag en de verordening, de omstandigheden van de partijen (verblijfplaats en plaats waar de beslissing is gegeven enzovoort) en de hoedanigheid van de indiener van het verzoek (onderhoudsgerechtigde of onderhoudsplichtige). De bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteiten moeten zich derhalve rekenschap geven van de vraagstukken die ten grondslag liggen aan de wijziging van beslissingen krachtens beide instrumenten, zodat zij verzoeken om wijziging van beslissing met kennis van zaken kunnen behandelen.

Een **wijziging** is de procedure waarbij na het geven van een beslissing inzake levensonderhoud veranderingen daarin worden aangebracht. In sommige staten wordt dit een verzoek om verandering, aanpassing of herziening genoemd. De wijziging kan betrekking hebben op het onderhoudsbedrag, de periodiciteit van de betalingen of een andere bepaling van de beslissing inzake levensonderhoud.

³⁵⁵ [Naam staat] is [een] [geen] [staat] [lidstaat van de Europese Unie] waar de verordening van 2009 en het Haagse protocol van 2007 van toepassing zijn.

I. Overzicht van de wijziging van beslissingen inzake levensonderhoud krachtens het verdrag van 2007 en de verordening van 2009

A. Algemeen

707. Onderhoudsverplichtingen, met name jegens kinderen, kunnen zich uitstrekken over vele jaren. Bovendien kunnen mettertijd veranderingen intreden in de behoefte van de kinderen en in de draagkracht van de ouders. Daarom is het van belang te voorzien in de mogelijkheid om beslissingen inzake levensonderhoud te wijzigen teneinde te waarborgen dat de kinderen en gezinnen de uitkeringen ontvangen die zij nodig hebben om in hun levensonderhoud te voorzien. Om dat doel te bereiken, zijn in het verdrag en de verordening bepalingen opgenomen die de centrale autoriteiten helpen bij het verzenden en behandelen van verzoeken om wijziging van beslissingen. Tevens bevatten beide instrumenten voorschriften om gewijzigde beslissingen waar nodig op een later tijdstip te erkennen en ten uitvoer te leggen³⁵⁶.

708. Op grond van artikel 10 van het verdrag en artikel 56 van de verordening kan een verzoek om wijziging van een bestaande beslissing worden ingediend wanneer een van de partijen (de onderhoudsgerechtigde of de onderhoudsplichtige) de beslissing wil laten wijzigen. Deze wijziging wordt in sommige staten ook verandering, herziening of aanpassing³⁵⁷ genoemd. Zo kan een onderhoudsgerechtigde vragen het levensonderhoud op een hoger bedrag vast te stellen, de onderhoudsplicht voor een of meer kinderen te beëindigen of de voorwaarden te wijzigen, zoals de periodiciteit van de betalingen. Gelijkerwijs kan een onderhoudsplichtige om wijziging van een beslissing verzoeken, vaak met het doel het levensonderhoud op een lager bedrag vast te stellen, de onderhoudsplicht voor een of meer kinderen te beëindigen of de betalingsvoorwaarden te wijzigen. De beslissing kan ook gewoon worden gewijzigd om te waarborgen dat de betalingen van levensonderhoud beter aansluiten op het huidige inkomen van de onderhoudsplichtige. De centrale autoriteit van de verzoekende staat waar de verzoeker verblijft, verzendt het verzoek om wijziging naar de andere verdragsluitende staat of lidstaat.

709. In alle verdragsluitende staten of lidstaten bestaan procedures voor de behandeling van verzoeken die ingevolge het verdrag of de verordening worden ingediend om onderhoudsverplichtingen te wijzigen of aan te passen, hetzij door de bestaande beslissing te wijzigen, hetzij door een nieuwe beslissing inzake levensonderhoud te geven³⁵⁸. Daarbij mag echter niet uit het oog worden verloren dat de gegrondheid van het verzoek om wijziging doorgaans wordt beoordeeld overeenkomstig het toepasselijke recht of het nationale recht van de aangezochte staat³⁵⁹. In de verdragsluitende staten en lidstaten kunnen sterk uiteenlopende rechtsregels worden toegepast teneinde te besluiten dat voldoende gronden aanwezig zijn om gehoor te geven aan een verzoek om wijziging van een beslissing³⁶⁰.

710. Belangrijk is dat er grote verschillen bestaan in de wijze waarop diverse staten verzoeken om wijziging behandelen die ertoe strekken betalingsachterstanden te matigen of op te heffen. In sommige staten is het niet toegestaan

³⁵⁶ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 258.

³⁵⁷ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

³⁵⁸ In dit hoofdstuk wordt ervan uitgegaan dat een staat wordt gevraagd een eerdere beslissing te wijzigen. De hier gegeven uitleg is echter van gelijke toepassing wanneer het naar het nationale recht niet is toegestaan een gewijzigde beslissing te verkrijgen, maar alleen een nieuwe beslissing vast te stellen. Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 264. Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

³⁵⁹ Sommige staten passen in het kader van deze verzoeken het buitenlandse recht toe in plaats van het nationale recht. In een staat die partij is bij of gebonden is door het Haagse protocol van 2007, vindt het protocol toepassing op de wijziging van beslissingen. In [naam staat] [...]. Zie ook hoofdstuk 5 over het toepasselijke recht.

³⁶⁰ In sommige staten wordt de wijziging van een door een andere staat gegeven beslissing niet erkend zolang het kind of een van de partijen verblijft in de staat van herkomst. Dat kan van invloed zijn op de vraag in hoeverre het wenselijk is om wijziging te verzoeken in een andere staat dan de staat van herkomst.

betalingsachterstanden te wijzigen. Zelfs wanneer een daartoe strekkende beslissing wordt gegeven, houdt dit niet noodzakelijk in dat zij in een andere staat wordt erkend³⁶¹.

711. Van even groot belang voor verzoeken om wijziging die door een onderhoudsplichtige worden ingediend, is de beschikbaarheid van rechtsbijstand. De onderhoudsplichtige wordt geen automatisch recht op kosteloze rechtsbijstand toegekend met betrekking tot verzoeken om wijziging (zie artikel 17 van het verdrag en artikel 47 van de verordening). De onderhoudsgerechtigde daarentegen heeft wel recht op kosteloze rechtsbijstand wanneer hij een verzoek om wijziging indient met betrekking tot onderhoudsverplichtingen jegens kinderen die binnen de werkingssfeer van het verdrag vallen.

712. Net zo belangrijk is dat in het verdrag en de verordening, naast een aantal zeer beperkte regels over de wijze waarop verdragsluitende staten of lidstaten in het buitenland gegeven beslissingen tot wijziging moeten behandelen, slechts algemene richtsnoeren worden aangereikt over de soorten verzoeken om wijziging die door tussenkomst van centrale autoriteiten kunnen worden ingediend.

De **staat van herkomst** is de staat waar de beslissing inzake levensonderhoud is gegeven.

713. Bij het beheer van internationale onderhoudszaken kunnen derhalve situaties optreden waarin het verdrag en de verordening geen houvast bieden. In dit geval moeten de afzonderlijke staten, in casu [naam staat], eventuele problemen zelf oplossen met toepassing van nationale rechtsregels en rekening houdend met de overkoepelende beginselen van het verdrag of de verordening. Daarbij wordt van de staten verlangd dat zij onderling samenwerken om oplossingen te bevorderen die efficiënt, kosteneffectief en rechtvaardig zijn en die bijdragen aan de verwezenlijking van het nagestreefde doel met betrekking tot de inning van levensonderhoud voor kinderen en andere familieleden.

B. Waar wordt een rechtstreeks verzoek of verzoek om wijziging ingediend en wanneer is een verzoek in de zin van het verdrag of de verordening mogelijk?

714. Zoals hierboven vermeld, voorziet de verordening in directe bevoegdheidsregels (zie hoofdstuk 4) die bepalen wanneer een onder de verordening vallende lidstaat zich bevoegd kan verklaren om kennis te nemen van een verzoek inzake levensonderhoud.

715. In het verdrag worden geen „directe bevoegdheidsregels” vastgesteld die bepalen wanneer een verdragsluitende staat een in een andere verdragsluitende staat gegeven beslissing inzake levensonderhoud kan wijzigen. In niet-Europese verdragsluitende staten die partij zijn bij het verdrag wordt deze kwestie altijd geregeld overeenkomstig het nationale recht. Het enige geval waarin de mogelijkheid om een beslissing te wijzigen uitdrukkelijk ter sprake komt in het verdrag, met toetsing op het tijdstip van erkenning en tenuitvoerlegging van een beslissing in een andere verdragsluitende staat, betreft verzoeken om wijziging die door een onderhoudsplichtige worden ingediend in een andere staat dan de staat van herkomst indien de onderhoudsgerechtigde verblijft in de staat van herkomst (artikel 18 van het verdrag)³⁶².

Aanbeveling: in dit vademecum wordt onderscheid gemaakt tussen **verzoeken** en **rechtstreekse verzoeken**. Een verzoek is een voorziening die uit hoofde van het verdrag of de verordening wordt ingesteld door tussenkomst van een centrale autoriteit, zoals een verzoek om erkenning en tenuitvoerlegging. Een rechtstreeks verzoek is een voorziening die rechtstreeks bij een bevoegde autoriteit wordt ingesteld, zoals een rechtstreeks verzoek om vaststelling van een beslissing inzake onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten, indien geen van de verdragsluitende staten de toepassing van het verdrag tot dergelijke verzoeken heeft uitgebreid. Zie verder, afdeling VI, voor meer informatie over rechtstreekse verzoeken.

716. De verordening voorziet eveneens

³⁶¹ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

³⁶² Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 415.

uitdrukkelijk in de mogelijkheid om een beslissing te wijzigen in het kader van verzoeken om wijziging die door een onderhoudsplichtige worden ingediend in een andere staat dan de staat van herkomst indien de onderhoudsgerechtigde nog steeds in de staat van herkomst verblijft (artikel 8 van de verordening). Zie verder, deel II - Bevoegdheid, voor meer informatie over artikel 8 van de verordening en over de verhouding van deze bepaling tot andere in de verordening vervatte bevoegdheidsregels.

717. Door te voorzien in de mogelijkheid **verzoeken om wijziging** in te dienen en door regels met betrekking tot de erkenning en tenuitvoerlegging van (gewijzigde) beslissingen vast te stellen, wordt zowel in het verdrag als in de verordening een kader tot stand gebracht dat tegemoetkomt aan de behoeften van partijen die zich genoodzaakt zien de eerste beslissing te wijzigen. Het verdrag en de verordening geven onderhoudsgerechtigden en onderhoudsplichtigen de beschikking over een kosteneffectieve en vereenvoudigde procedure teneinde verzoeken om wijziging in te dienen in het geval dat de wederpartij in een andere verdragsluitende staat of lidstaat verblijft. In de meeste gevallen neemt dit voor de partij die de beslissing wil laten wijzigen de noodzaak weg om zich te verplaatsen naar de andere staat teneinde het verzoek in te dienen³⁶³.

718. Meestal heeft de verzoeker (onderhoudsgerechtigde of onderhoudsplichtige) de keuze uit een aantal mogelijkheden wat betreft de staat waar hij het verzoek om wijziging indient, of het al dan niet toepassen van het verdrag of de verordening om een verzoek in te dienen. De verzoeker kan ervoor kiezen:

- een verzoek ingevolge artikel 10 van het verdrag of ingevolge artikel 56 van de verordening in te dienen en voor kennisneming te laten verzenden naar de staat waar de wederpartij verblijft, of
- zich te verplaatsen naar de staat waar de beslissing is gegeven of waar de wederpartij verblijft, en daar een rechtstreeks verzoek in te dienen bij de bevoegde autoriteit, of
- een rechtstreeks verzoek in te dienen bij de bevoegde autoriteit van zijn eigen staat, met name wanneer hij nog steeds verblijft in de staat waar de beslissing is gegeven.

719. Om uit te maken welke keuze in de gegeven omstandigheden het meest aangewezen is voor de verzoeker, moet rekening worden gehouden met:

- de staat waar de verzoeker verblijft en de vraag of dit de staat van herkomst is (de staat waar de beslissing is gegeven),
- de staat waar de onderhoudsplichtige verblijft,
- de vraag of het soort wijziging waarom wordt verzocht, is toegestaan naar het recht van de staat waar het (rechtstreekse) verzoek wordt ingediend (zie bijvoorbeeld de bovenstaande opmerkingen over de wijziging van betalingsachterstanden),
- eventuele problemen om de gewijzigde beslissing te laten erkennen in de staat waar zij ten uitvoer moet worden gelegd,
- de benodigde tijdsduur voor de behandeling van het verzoek. Deze overweging kan met name van belang zijn wanneer een onderhoudsgerechtigde vraagt het levensonderhoud op een hoger bedrag vast te stellen teneinde de toenemende kosten voor de opvoeding van het kind te bestrijden,
- de vraag of in een staat een spoedprocedure beschikbaar is voor de behandeling van verzoeken om wijziging, zoals de herzieningsprocedures in Australië, waardoor de partijen de beslissing zo nodig meermaals kunnen aanpassen.

720. Het is van belang in gedachte te houden dat de onderhoudsplichtige op grond van artikel 18 van het verdrag en artikel 8 van de verordening minder ruime keuzemogelijkheden heeft dan de onderhoudsgerechtigde.

³⁶³ Opgemerkt zij dat de verzoeker zich soms toch nog moet verplaatsen, bijvoorbeeld wanneer de zaak niet door tussenkomst van de centrale autoriteit kan worden behandeld. Waar nodig kunnen de bevoegde autoriteiten van de staten die over de nodige middelen daartoe beschikken, het wenselijk oordelen om videoconferenties te houden zodat de verzoeker zich niet hoeft te verplaatsen.

721. Tot slot zij opgemerkt dat, aangezien het verdrag slechts in een beperkt aantal omstandigheden van toepassing is, de mogelijkheid bestaat dat de aangebrachte wijzigingen of de vaststelling van nieuwe beslissingen leiden tot een veelheid van beslissingen met betrekking tot hetzelfde gezin of dezelfde verzoeker en verweerder. Procedures die kunnen resulteren in meerdere beslissingen zijn daarom, voor zover mogelijk, te vermijden. De daaruit voortvloeiende onzekerheid alsook de vereiste middelen om de bijbehorende problemen op te lossen, belemmeren immers de effectieve tenuitvoerlegging van die beslissingen.

Deel II – Behandelen van inkomende verzoeken om wijziging

722. In deze afdeling wordt uiteengezet welke procedures de aangezochte staat, zijnde [naam staat], moet toepassen wanneer een verzoek om wijziging wordt ontvangen.

723. Bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteiten die niet vertrouwd zijn met verzoeken om wijziging, doen er goed aan deel I van dit hoofdstuk door te nemen om een beter begrip te krijgen van de uitgangspunten voor dergelijke verzoeken en de specifieke feitelijke situaties die daarmee gepaard gaan.

I. Procedures voor de bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit

1. Is „kennelijk” niet aan de vereisten van het verdrag of de verordening voldaan?

724. Krachtens het verdrag en de verordening kan een centrale autoriteit de behandeling van een verzoek alleen weigeren als „kennelijk” niet aan de vereisten van het verdrag (artikel 12, lid 8) of de verordening (artikel 58, lid 8) is voldaan. De draagwijdte van deze uitzondering is zeer beperkt, bijvoorbeeld wanneer het verzoek geen betrekking heeft op levensonderhoud³⁶⁴.

725. De bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit van [naam staat] voert zo nodig een soortgelijke voorafgaande controle uit, en stelt de centrale autoriteit van [naam staat] in kennis van eventuele bevindingen.

2. Zijn de stukken en informatie in dossier volledig?

Verdrag van 2007

726. Alleen het verzendformulier en een verzoek (het aanbevolen formulier voor een verzoek om wijziging van een beslissing kan worden gebruikt) moeten op grond van het verdrag worden verstrekt. Meestal zijn echter ook andere stukken nodig om de wijziging te motiveren. Doorgaans worden de volgende stukken opgenomen in het dossier:

- aanbevolen formulier voor een verzoek om wijziging van een beslissing,
- een gewoon afschrift van de beslissing inzake levensonderhoud, alleen een gewaarmerkt afschrift wanneer de aangezochte staat dat verlangt (zie het landprofiel)³⁶⁵,
- het formulier met gegevens over de financiële omstandigheden voor de onderhoudsplichtige,
- de nodige inlichtingen om de verweerder te lokaliseren in de aangezochte staat,
- het formulier met gegevens over de financiële omstandigheden voor de onderhoudsgerechtigde,
- aanvullende stukken ter staving van het verzoek om wijziging,
- door de aangezochte staat gevraagde aanvullende stukken (zie het landprofiel)³⁶⁶.

³⁶⁴ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 344.

³⁶⁵ [Naam staat] verlangt dat [...].

Verordening van 2009

a) Bijlage VII

727. De verordening schrijft voor dat verzoeken om wijziging van een beslissing worden ingediend met gebruikmaking van het formulier waarvan het model in bijlage VII bij de verordening is opgenomen. Krachtens de verordening omvat het verzoek ten minste (artikel 57, lid 2):

- a) een verklaring over de aard van het verzoek of de verzoeken;
- b) de naam van de verzoeker en diens contactgegevens, waaronder zijn adres en geboortedatum³⁶⁷;
- c) de naam van de verweerder en, indien bekend, zijn adres en geboortedatum;
- d) de naam en de geboortedatum van elke persoon voor wie levensonderhoud wordt gevraagd;
- e) de gronden waarop het verzoek berust;
- f) indien het verzoek afkomstig is van de onderhoudsgerechtigde, gegevens over de plaats waar de betalingen moeten worden gedaan of elektronisch overgemaakt;
- g) de naam en contactgegevens van de persoon of de afdeling van de centrale autoriteit van de verzoekende lidstaat die verantwoordelijk is voor de behandeling van het verzoek.

b) Aanvullende stukken (artikel 57)

728. Ingevolge artikel 57, leden 4 en 5, van de verordening moet een verzoek zo nodig en voor zover bekend van aanvullende stukken vergezeld gaan, waaronder:

- gegevens over de financiële omstandigheden van de onderhoudsgerechtigde (artikel 57, lid 4, onder a));
- gegevens over de financiële omstandigheden van de onderhoudsplichtige, daaronder begrepen de naam en het adres van zijn werkgever, alsook de aard van zijn goederen en de plaats waar deze zich bevinden (artikel 57, lid 4, onder b));
- alle andere gegevens die van nut kunnen zijn voor de opsporing van de verweerder (artikel 57, lid 4, onder c));
- alle noodzakelijke gegevens of bewijsstukken, waaronder, in voorkomend geval, stukken waaruit blijkt dat de verzoeker recht heeft op rechtsbijstand (artikel 57, lid 5).

3. Is het dossier volledig?

729. Wanneer een van de hierboven genoemde stukken krachtens het verdrag of de verordening wordt verlangd, maar niet is opgenomen in het ontvangen dossier, mag het verzoek niet worden geweigerd. Wel moeten de ontbrekende stukken bij de verzoekende staat worden opgevraagd door tussenkomst van de centrale autoriteit van [naam staat]. Wanneer stukken ontbreken, moeten de bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteiten dat zo spoedig mogelijk melden aan de centrale autoriteit van [naam staat], zodat die de ontbrekende stukken onverwijld kan opvragen bij de verzoekende staat.

4. Zijn er inleidende punten van overweging?

730. De centrale autoriteit van [naam staat] moet de ontvangen stukken onderwerpen aan een voorafgaande toetsing en nagaan of er belemmeringen bestaan voor de behandeling van het verzoek in de aangezochte staat, en of er problemen aan de orde zijn die een beletsel kunnen vormen voor de erkenning of tenuitvoerlegging van de gewijzigde beslissing. De bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit van [naam staat] voert een soortgelijke controle uit. Dat is met name belangrijk voor verzoeken die

³⁶⁶ Ibidem.

³⁶⁷ In gevallen van huiselijk geweld kan in plaats van het persoonlijke adres van de verzoeker een ander adres worden opgegeven, indien het nationale recht van de aangezochte lidstaat niet vereist dat de verzoeker zijn persoonlijk adres opgeeft om de procedure te kunnen inleiden (artikel 57, lid 3). Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

door onderhoudsplichtigen worden ingediend. Zoals uiteengezet in deel I, afdeling I, onder B, van dit hoofdstuk, is het voor een onderhoudsplichtige slechts in een beperkt aantal omstandigheden mogelijk krachtens het verdrag of de verordening een verzoek om wijziging van een beslissing in een andere staat in te dienen.

731. Tot slot is het in sommige staten op grond van het nationale recht niet toegestaan achterstallige betalingen van levensonderhoud voor kinderen te matigen of op te heffen. Wanneer het verzoek alleen strekt tot opheffing van achterstallige betalingen van levensonderhoud voor kinderen, en zulks niet is toegestaan op grond van het nationale recht³⁶⁸ van uw staat, moet u de centrale autoriteit van [naam staat] daarvan in kennis stellen zodat die de verzoekende staat op de hoogte kan brengen³⁶⁹.

5. Passende voorlopige of bewarende maatregelen

732. Het kan wenselijk zijn dat de bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit voorlopige of bewarende maatregelen treft terwijl het verzoek in behandeling is. Deze maatregelen kunnen op diverse tijdstippen worden getroffen tijdens — of zelfs vóór — de behandeling van het verzoek. Zie ook hoofdstuk 3, deel II, afdeling VIII, voor meer informatie over voorlopige en bewarende maatregelen.

6. Behandeling van het verzoek om wijziging

733. Zodra uit de voorlopige beoordeling blijkt dat het verzoek kan worden behandeld met toepassing van het verdrag of de verordening, kan de bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit een onderzoek naar de gegrondheid uitvoeren. Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

a) Bevoegdheid

i) Bevoegdheid in verdragsluitende staten die partij zijn bij het verdrag van 2007 en die geen lidstaat van de Europese Unie zijn

734. De bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteiten van verdragsluitende staten die partij zijn bij het verdrag en die geen lidstaat van de Europese Unie zijn (dat wil zeggen de staten waar de verordening niet van toepassing is) moeten bepalen of zij overeenkomstig het nationale recht bevoegd zijn om kennis te nemen van de zaak³⁷⁰.

735. Niettemin valt op te merken dat in artikel 18 van het verdrag, getiteld „Beperking ten aanzien van procedures”, een specifieke „negatieve bevoegdheidsbepaling” is opgenomen die handelt over het vermogen van een onderhoudsplichtige om een bestaande beslissing te wijzigen. Zolang een onderhoudsgerechtigde zijn gewone verblijfplaats behoudt in een verdragsluitende staat die partij is bij het verdrag en waar een beslissing is gegeven, kan de onderhoudsplichtige in een andere verdragsluitende staat die partij is bij het verdrag geen procedure instellen tot wijziging van de beslissing. Op deze regel bestaat een aantal uitzonderingen (zie hoofdstuk 4, afdeling G, over de in de verordening vervatte bevoegdheidsregels voor meer informatie over artikel 18 van het verdrag, dat grotendeels overeenstemt met artikel 8 van de verordening)³⁷¹.

³⁶⁸ Daartoe wordt in sommige staten ook gerekend het Haagse protocol van 2007 (zie hoofdstuk 5 voor meer informatie over het Haagse protocol van 2007).

³⁶⁹ Zie hierboven, voetnoot 361.

³⁷⁰ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

³⁷¹ Wanneer de te wijzigen beslissing moet worden erkend en/of ten uitvoer gelegd in een ander rechtsgebied, moeten de bevoegde autoriteiten rekening houden met de bevoegdheidsgronden die worden aanvaard met het oog op de erkenning en tenuitvoerlegging van een beslissing inzake levensonderhoud in het buitenland, en meer in het bijzonder met de in artikel 20 van het verdrag bedoelde gronden. In de Verenigde Staten van Amerika bijvoorbeeld, worden in het buitenland gegeven beslissingen inzake levensonderhoud voor kinderen waarvan de bevoegdheidsgrond op de gewone verblijfplaats van de onderhoudsgerechtigde is gebaseerd, niet erkend noch ten uitvoer gelegd door rechterlijke instanties (ingevolge artikel 20, lid 2, van het verdrag kan een verdragsluitende staat die partij is bij het verdrag een voorbehoud maken ten aanzien van deze en diverse andere bevoegdheidsgronden met het oog op de erkenning en tenuitvoerlegging van in het buitenland gegeven beslissingen). Onder deze omstandigheden en wanneer de onderhoudsplichtige zijn gewone verblijfplaats in een

ii) Bevoegdheid krachtens de verordening van 2009

736. De bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteiten van lidstaten van de Europese Unie waar de verordening van toepassing is, passen de daarin vervatte bevoegdheidsregels toe op inkomende verzoeken en rechtstreekse verzoeken om wijziging, ongeacht of het verzoek werd ingediend krachtens het verdrag of de verordening. De reden hiervoor is dat de in de verordening vervatte bevoegdheidsregels universele gelding hebben (*erga omnes*-karakter) (zie hoofdstuk 4 voor meer informatie over de in de verordening vervatte directe bevoegdheidsregels).

737. Net als het verdrag bevat de verordening een bijzondere „negatieve bevoegdheidsregel” met betrekking tot het vermogen van de onderhoudsplichtige om een procedure aanhangig te maken teneinde een bestaande beslissing te wijzigen (artikel 8 van de verordening, getiteld „Beperking ten aanzien van procedures”). Krachtens de verordening kan de onderhoudsplichtige, zolang een onderhoudsgerechtigde zijn gewone verblijfplaats behoudt in een verdragsluitende staat die partij is bij het verdrag of in een lidstaat van de Europese Unie waar een beslissing is gegeven, niet in een andere lidstaat een procedure instellen tot wijziging van de beslissing. Op deze regel bestaat een aantal uitzonderingen (zie hoofdstuk 4, afdeling G, voor een samenvatting van artikel 8 van de verordening).

738. Artikel 8 van de verordening staat in een bijzondere verhouding tot de andere bevoegdheidsbepalingen van de verordening. Bevoegde autoriteiten die de verordening toepassen, moeten eerst nagaan of hun bevoegdheid kan worden afgeleid uit artikel 4 van de verordening, waarin de criteria zijn vastgesteld voor geldige forumkeuzeovereenkomsten krachtens de verordening. Een forumkeuzeovereenkomst die voldoet aan de in artikel 4 van de verordening vastgestelde vereisten is een van de uitzonderingen op de beperkingen ten aanzien van door een onderhoudsplichtige ingestelde procedures (artikel 8, lid 2, onder a)).

739. Bevoegde autoriteiten die geen bevoegdheid kunnen afleiden uit een geldige forumkeuzeovereenkomst, moeten onderzoeken of zij zich op een andere grond bevoegd kunnen verklaren, eerst krachtens artikel 3 van de verordening, getiteld „Algemene bepalingen”, en vervolgens op grond van artikel 5, getiteld „Bevoegdheid gebaseerd op de verschijning van de verweerder”.

740. Zodra de bevoegde autoriteiten hebben vastgesteld dat zij zich op grond van de belangrijkste in de verordening vervatte „positieve bevoegdheidsregels” bevoegd kunnen verklaren om kennis te nemen van een verzoek om wijziging, moeten zij nagaan of ingevolge artikel 8 een beperking geldt ten aanzien van de procedures. Opgemerkt zij dat deze beperking ten aanzien van procedures uitsluitend geldt wanneer het verzoek om wijziging door een onderhoudsplichtige wordt ingediend in het geval dat de onderhoudsgerechtigde zijn gewone verblijfplaats behoudt in de protocolsluitende staat of de lidstaat waar de eerste beslissing is gegeven. Op deze regel bestaan vier uitzonderingen die zijn vastgesteld in artikel 8, lid 2, onder a) tot en met d).

741. Zie hoofdstuk 4 van dit vademecum voor meer bijzonderheden over alle in de verordening vervatte bevoegdheidsbepalingen (zie hoofdstuk 4, afdeling G, voor meer informatie over artikel 8)³⁷².

b) Toepasselijk recht

i) Toepasselijk recht in niet door het Haagse protocol van 2007 gebonden staten

742. De bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteiten van niet-protocolsluitende staten, dat wil zeggen de verdragsluitende staten die partij zijn bij het verdrag, maar niet bij het Haagse protocol van 2007 en de niet door het Haagse protocol

verdragsluitende staat heeft, dient deze staat echter alle passende maatregelen te nemen teneinde ten behoeve van de onderhoudsgerechtigde een beslissing vast te stellen (zie artikel 20, lid 4, van het verdrag).

³⁷² Ibidem.

van 2007 gebonden lidstaten van de Europese Unie (het Verenigd Koninkrijk en Denemarken), passen hun nationale voorschriften toe om vast te stellen welk recht van toepassing is op het verzoek om wijziging.

ii) Toepasselijk recht in door het Haagse protocol van 2007 gebonden staten

743. Alle lidstaten van de Europese Unie, met uitzondering van het Verenigd Koninkrijk en Denemarken, zijn gebonden door het protocol. Niet-Europese verdragsluitende staten die partij zijn bij het verdrag kunnen ook partij zijn bij het Haagse protocol van 2007. Bijgevolg passen de bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteiten van door het Haagse protocol van 2007 gebonden staten de daarin vervatte regels inzake toepasselijk recht toe op verzoeken om wijziging³⁷³ (zie hoofdstuk 5 voor meer informatie over het Haagse protocol van 2007).

7. Na het geven van de beslissing

744. Na het wijzigen van de beslissing moet de bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit de gewijzigde beslissing doorzenden naar de centrale autoriteit van [naam staat], zodat die een afschrift daarvan kan verzenden naar de centrale autoriteit van de verzoekende staat.

745. Soms moet de gewijzigde beslissing in de verzoekende staat worden erkend voordat zij daar uitvoerbaar kan worden verklaard of ten uitvoer kan worden gelegd. In dit geval moet de aangezochte staat, als staat van herkomst van de gewijzigde beslissing, zo nodig bijstand verlenen om de voor de erkenningsprocedure benodigde stukken te verstrekken (zie hoofdstukken 7 en 8 voor meer informatie over de vereisten met betrekking tot de over te leggen stukken voor procedures tot erkenning of tot erkenning en uitvoerbaarverklaring/tenuitvoerlegging krachtens het verdrag en de verordening).

II. Checklist voor inkomende verzoeken om wijziging

	Procedure	Vindplaats in het vademecum
1	Neem de stukken in ontvangst van de centrale autoriteit van [naam staat]	
2	Is „kennelijk” niet aan de vereisten van het verdrag voldaan?	Deel II, afdeling I, punt 1
3	Is het dossier volledig?	Deel II, afdeling I, punt 2
4	Ga na of er eventuele belemmeringen bestaan voor het verzoek om wijziging (bijvoorbeeld in het bijzonder wat door de onderhoudsplichtige ingediende verzoeken betreft)	Deel II, afdeling I, punt 4
5	Tref in voorkomend geval passende voorlopige of bewarende maatregelen	Deel II, afdeling I, punt 5
6	Behandel het verzoek	Deel II, afdeling I, punt 6

³⁷³ Er zij evenwel opgemerkt dat enig verschil van mening bestaat met betrekking tot de toepassing van de regels in het Haagse protocol van 2007 op de vraag of een verzoek om wijziging naar nationaal recht als nieuwe beslissing wordt beschouwd dan wel als aanpassing van een bestaande beslissing. Wordt de wijziging naar nationaal recht als nieuwe beslissing aangemerkt, dan spreekt het vanzelf dat de in het protocol vervatte regels inzake toepasselijk recht toepassing vinden. Wordt de wijziging echter alleen als aanpassing van een eerdere beslissing beschouwd, dan kunnen sommigen van mening zijn dat het op de eerste beslissing toegepaste recht zijn gelding behoudt.

7	Deel de uitkomst van het verzoek mee aan de centrale autoriteit van [naam staat]	Deel II, afdeling I, punt 7
---	--	-----------------------------

III. Aanvullende informatie

A. *Praktijkgericht advies voor alle verzoeken om wijziging*

- Het is niet verplicht originelen van stukken te verzenden.
- Sommige wijzigingen worden behandeld door rechtstreekse verzoeken te richten aan een bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteit. Daarom is het van belang de door de bevoegde autoriteit aangebrachte wijziging kenbaar te maken aan de centrale autoriteit die een dossier heeft geopend. Op die manier wordt gewaarborgd dat de dossiers van beide verdragsluitende staten up-to-date zijn.
- Het nationale recht van sommige staten voorziet in een aantal belangrijke beperkingen ten aanzien van de opheffing van betalingsachterstanden³⁷⁴.
- Er is niet altijd een wijziging vereist wanneer de tenuitvoerlegging van een beslissing inzake levensonderhoud aan de gang is of wanneer een verandering in de omstandigheden van de partijen is ingetreden. Het nationale recht kan voorzien in rechtsmiddelen, zoals een tijdelijke opschorting van de tenuitvoerlegging, of alternatieve mogelijkheden om de beslissing te wijzigen, zoals een administratieve herberekening of een herziening van de beslissing³⁷⁵.

B. *Formulieren*

Verdrag van 2007:

Verzendformulier

Verzoek om wijziging van een beslissing

Formulier met vertrouwelijke informatie

Formulier met gegevens over financiële omstandigheden

Samenvatting van de beslissing

Verordening van 2009:

Bijlage VII

C. *Toepasselijke artikelen*

Verdrag van 2007

Artikel 10, lid 1, onder e) en f), en artikel 10, lid 2, onder b) en c)

Artikel 11

Artikel 12

Artikel 15

Artikel 17

Artikel 18

Artikel 20

Artikel 22

Verordening van 2009

Artikel 56, lid 1, onder e) en f), en artikel 56, lid 2, onder b) en c)

Artikel 57

Artikel 58

³⁷⁴ Zie hierboven, voetnoot 361.

³⁷⁵ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

Artikel 46
 Artikel 47
 Artikelen 3 tot en met 7 (Bevoegdheid)
 Artikel 8
 Artikel 15 (Toepasselijk recht)

D. Verwante hoofdstukken van het vademecum

Hoofdstuk 3 – Beschouwingen van algemene strekking over het verdrag van 2007 en de verordening van 2009

Hoofdstuk 4 – Verordening van 2009: directe bevoegdheidsregels

Hoofdstuk 5 – Toepasselijk recht krachtens het verdrag van 2007 en de verordening van 2009

Hoofdstuk 6 – Toegang tot en inhoudelijke toetsing van buitenlands recht

Hoofdstuk 12 – Tenuitvoerlegging van beslissingen inzake levensonderhoud krachtens het verdrag van 2007 en de verordening van 2009

IV. Veelgestelde vragen

De onderhoudsplichtige wordt bij een in een andere staat gegeven beslissing de verplichting opgelegd levensonderhoud te betalen. Een van de kinderen woont nu bij de onderhoudsplichtige. Kan de onderhoudsplichtige de beslissing wijzigen?

746. Ja, meestal is dat mogelijk. De onderhoudsplichtige moet ingevolge artikel 10, lid 2, onder b) of c), van het verdrag of ingevolge artikel 56, lid 2, onder b) en c), van de verordening (afhankelijk van welk instrument van toepassing is) een verzoek invullen en verzenden naar de centrale autoriteit. De centrale autoriteit van de staat waar de onderhoudsplichtige verblijft, zendt het verzoek door naar de staat waar de beslissing is gegeven voor zover de onderhoudsgerechtigde zijn gewone verblijfplaats nog in die staat heeft. Zo niet, wordt het verzoek doorgezonden naar de staat waar de onderhoudsgerechtigde nu verblijft. In sommige gevallen kan de onderhoudsplichtige een rechtstreeks verzoek indienen bij de bevoegde autoriteit van de staat waar hij verblijft. Het nationale recht van de aangezochte staat bepaalt of de beslissing vatbaar is voor wijziging³⁷⁶.

Welke stappen moet een onderhoudsgerechtigde of onderhoudsplichtige na het wijzigen van een beslissing inzake levensonderhoud ondernemen met het oog op de tenuitvoerlegging van de gewijzigde beslissing?

747. Het nationale recht bepaalt welke vervolgstappen nodig zijn, afhankelijk van de verblijfplaats van de partijen alsook van de vraag of de gewijzigde beslissing uitgaat van de staat waar zij ten uitvoer zal worden gelegd. Als dat het geval is, hoeven geen verdere stappen te worden ondernomen, aangezien de staat zijn eigen beslissing ten uitvoer legt.

748. Is de gewijzigde beslissing gegeven in een verdragsluitende staat die partij is bij het verdrag of in een lidstaat waar de verordening van toepassing is, maar moet zij in een andere staat ten uitvoer worden gelegd, dan kan het nodig zijn de gewijzigde beslissing te laten erkennen of uitvoerbaar verklaren voorafgaand aan de tenuitvoerlegging ervan. De erkenning of uitvoerbaarverklaring kan nodig zijn in de staat waar de onderhoudsplichtige verblijft of waar hij vermogen heeft.

749. In sommige staten is het niet nodig de gewijzigde beslissing te erkennen of uitvoerbaar te verklaren omdat zij wordt beschouwd als aanvulling op de eerste beslissing. Als voorwaarde daarvoor geldt dat de eerste beslissing al is erkend op hun grondgebied. In andere staten moet een verzoek om erkenning van de gewijzigde beslissing worden ingediend met toepassing van de in het verdrag of de verordening vastgestelde erkennings- en tenuitvoerleggingsprocedures.

³⁷⁶ Zie hierboven, voetnoot 358.

Wanneer kan een beslissing inzake levensonderhoud worden gewijzigd? Hoe moet de verzoeker de voorgenomen wijziging motiveren?

750. Het toepasselijke recht van de staat die kennisneemt van het verzoek (de aangezochte staat) bepaalt of een beslissing vatbaar is voor wijziging of aanpassing. In de meeste staten moet een verzoeker aantonen dat sinds het geven van de beslissing een verandering is ingetreden in de omstandigheden van de onderhoudsgerechtigde, de onderhoudsplichtige of de kinderen³⁷⁷.

Kunnen betalingsachterstanden of achterstallige onderhoudsbedragen worden gematigd of opgeheven door middel van een verzoek krachtens het verdrag of de verordening?

751. Dat hangt af van het materiële recht dat op nationaal niveau van toepassing is. De regels inzake toepasselijk recht moeten uitsluitend hieromtrent geven. Raadpleeg het in het verdrag bedoelde landprofiel van de aangezochte staat om te weten te komen of het daar is toegestaan betalingsachterstanden te matigen of op te heffen. Of het verzoek wordt toegewezen, hangt af van de vraag of de matiging of opheffing van betalingsachterstanden wordt toegestaan door het recht van de aangezochte staat. In sommige staten is het op grond van het nationale recht niet toegestaan achterstallige betalingen van levensonderhoud voor kinderen op te heffen³⁷⁸.

Het onderhoudsbedrag dat is vastgesteld in de beslissing van de onderhoudsgerechtigde voorziet niet langer in de behoeften van de kinderen. De onderhoudsplichtige verblijft nu in een ander land. Hoe kan de onderhoudsgerechtigde het levensonderhoud op een hoger bedrag laten vaststellen?

752. Wanneer de beslissing is gegeven in de staat waar de onderhoudsgerechtigde nog verblijft, kan de mogelijkheid bestaan gewoon een verzoek om wijziging te richten aan de bevoegde autoriteit die de eerste beslissing heeft gegeven teneinde het levensonderhoud op een hoger bedrag te laten vaststellen. Wanneer deze autoriteit om welke reden dan ook geen gewijzigde beslissing kan geven, moet de onderhoudsgerechtigde een verzoek om wijziging op grond van het verdrag of de verordening indienen, en dit laten verzenden naar de staat waar de onderhoudsplichtige nu verblijft.

753. Wanneer de onderhoudsgerechtigde niet woont in de staat waar de beslissing is gegeven, is het mogelijk dat de gerechtelijke of administratieve autoriteit van deze staat de beslissing niet kan wijzigen³⁷⁹. In dat geval moet de onderhoudsgerechtigde een verzoek om wijziging op grond van het verdrag of de verordening indienen, en dit laten verzenden naar de staat waar de onderhoudsplichtige verblijft.

Op welke gronden kan een beslissing worden gewijzigd? Kan het levensonderhoud worden gewijzigd of kunnen de betalingsachterstanden worden opgeheven zonder dat de onderhoudsgerechtigde daarmee instemt?

754. Het toepasselijke recht van de staat die kennisneemt van het verzoek, bepaalt of een wijziging is toegestaan. In de meeste staten kan een beslissing inzake levensonderhoud voor kinderen niet worden aangepast, tenzij een verandering is ingetreden in de omstandigheden van de onderhoudsplichtige, de onderhoudsgerechtigde of het kind³⁸⁰. De opheffing van achterstallige onderhoudsbedragen kan al dan niet worden toegestaan door het toepasselijke recht van de aangezochte staat. In vele staten is het niet toegestaan achterstallige betalingen van levensonderhoud voor kinderen op te heffen, tenzij er zich buitengewone omstandigheden voordoen. In deze staten kan een beslissing tot wijziging van betalingsachterstanden niet worden erkend of ten uitvoer worden gelegd³⁸¹.

³⁷⁷ Zie hierboven, punt 733.

³⁷⁸ Zie hierboven, voetnoot 361.

³⁷⁹ Zie hierboven, voetnoot 358.

³⁸⁰ Zie hierboven, punt 733.

³⁸¹ Zie hierboven, voetnoot 361.

Kan de verzoeker worden verplicht in persoon te verschijnen in de aangezochte staat met het oog op de behandeling van het verzoek om wijziging?

755. Noch artikel 29 van het verdrag, noch artikel 41 van de verordening bepaalt of de fysieke aanwezigheid van de verzoeker kan worden vereist in het kader van een verzoek om wijziging. De centrale autoriteiten van zowel de aangezochte staat als de verzoekende staat moeten samenwerken om te waarborgen dat de stukken ter staving van het verzoek beschikbaar zijn, en moeten al het nodige doen opdat de verzoeker zich anderszins kan uitlaten of langs andere wegen bewijsstukken kan overleggen, bijvoorbeeld door een telefoon- of videoconferentie te houden wanneer de nodige middelen daartoe beschikbaar zijn.

V. Rechtstreekse verzoeken om wijziging van beslissingen

756. Rechtstreekse verzoeken die worden gericht aan een bevoegde autoriteit van [naam staat], [als lidstaat van de Europese Unie die is gebonden/niet is gebonden door het Haagse protocol van 2007], met het oog op de wijziging van een beslissing die binnen de werkingssfeer van het verdrag of de verordening valt, worden beheerst [door de in de verordening vervatte bevoegdheidsbepalingen (zie hoofdstuk 4 van dit vademecum) en het toepasselijke recht (zie hoofdstuk 5 van dit vademecum), zoals hierboven toegelicht], alsook door het nationale recht.

757. Opgemerkt zij dat de in hoofdstuk 7 toegelichte verdragsbepalingen met betrekking tot rechtstreekse verzoeken om erkenning en tenuitvoerlegging geen toepassing vinden op rechtstreekse verzoeken om vaststelling of om wijziging van een beslissing. Concreet betekent dit dat het nationale recht of de interne procedures van [naam staat] bepalen welke procedures, formulieren en bijstandsverlening openstaan voor onderhoudsgerechtigden of onderhoudsplichtigen die krachtens het verdrag dergelijke verzoeken indienen. Even belangrijk is dat, zelfs wanneer de beslissing inzake levensonderhoud binnen de werkingssfeer van het verdrag of de verordening valt (bijvoorbeeld indien de beslissing strekt tot wijziging van onderhoudsverplichtingen tussen (ex-)echtgenoten), de bepalingen met betrekking tot de meest gunstige rechtsbijstand geen toepassing vinden op dergelijke rechtstreekse verzoeken. Soms is het verstandig dat de onderhoudsgerechtigde of onderhoudsplichtige voor eigen rekening een beroep doet op een advocaat in de aangezochte staat, zijnde [naam staat], om het rechtstreekse verzoek in te dienen (zie hoofdstuk 2, deel II, afdeling VII, voor meer informatie over de effectieve toegang tot procedures en rechtsbijstand op grond van beide instrumenten). In [naam staat] [...].

Hoofdstuk 12 - Tenuitvoerlegging van beslissingen inzake levensonderhoud krachtens het verdrag van 2007 en de verordening van 2009

I. Overzicht

758. In tegenstelling tot de overige hoofdstukken van het vademecum handelt dit hoofdstuk niet over onder het verdrag of de verordening vallende rechtstreekse verzoeken of verzoeken die door tussenkomst van de nationale centrale autoriteit worden ingediend bij bevoegde [gerechtelijke] [administratieve] autoriteiten. Wel wordt in dit hoofdstuk uiteengezet welke stappen de aangezochte staat, in casu [naam staat]), overeenkomstig het nationale recht moet ondernemen nadat van een andere staat een verzoek – om erkenning of om wijziging van een bestaande beslissing, dan wel om vaststelling van een nieuwe beslissing – werd ontvangen en behandeld, en wanneer de verzoeker om tenuitvoerlegging van de beslissing verzoekt.

759. De autoriteiten van [naam staat] die bevoegd zijn inzake de tenuitvoerlegging krachtens het verdrag en de verordening, zijn [...].

A. Inleiding tot de tenuitvoerlegging van een beslissing krachtens het verdrag of de verordening

760. Een beslissing inzake levensonderhoud kan alleen ten uitvoer worden gelegd wanneer zij geldig en uitvoerbaar is. De beslissing moet in de aangezochte staat zijn gegeven, erkend of uitvoerbaar verklaard. Doorgaans vindt tenuitvoerlegging plaats in de staat waar de onderhoudsplichtige verblijft, of waar hij inkomen of vermogen heeft. Soms wordt de tenuitvoerlegging ingeleid in meerdere staten, afhankelijk van de verblijfplaats van de onderhoudsplichtige en van de locatie van zijn inkomen of vermogen.

761. Niet alle staten maken gebruik van dezelfde maatregelen om een **beslissing inzake levensonderhoud** ten uitvoer te leggen. De daartoe te ondernemen stappen hangen af van de betalingsbereidheid en draagkracht van de onderhoudsplichtige. In sommige staten wordt altijd getracht een vrijwillige betaling van levensonderhoud uit hoofde van de beslissing te bevorderen, hetzij voorafgaand aan de tenuitvoerlegging, hetzij als onderdeel van de lopende tenuitvoerleggingsprocedure³⁸². Alle in de aangezochte staat genomen maatregelen moeten steeds ten doel hebben snel en effectief een doorlopende, regelmatige betaling van levensonderhoud te bewerkstelligen en de naleving van de beslissing te waarborgen.

Een **beslissing inzake levensonderhoud** legt de onderhoudsplichtige de verplichting op levensonderhoud te betalen, en kan ook automatische indexeringsomvatten en de verplichting achterstallige bedragen, levensonderhoud met terugwerkende kracht of interest te betalen, alsook de vaststelling van kosten of uitgaven.

762. Een inningsbureau van onderhoudsbijdragen kan jarenlang instaan voor het beheer van een onderhoudsdossier. Bijgevolg kunnen er na verloop van tijd verschillende rechtsmiddelen worden aangewend met het oog op de tenuitvoerlegging. Bovendien kunnen diverse problemen optreden tijdens de tenuitvoerlegging.

763. Op grond van zowel het verdrag als de verordening wordt de tenuitvoerlegging van beslissingen inzake levensonderhoud vrijwel uitsluitend geregeld overeenkomstig het nationale recht van de staat die de beslissing ten uitvoer legt. Dit neemt echter niet weg dat beide instrumenten voorzien in een aantal algemene bepalingen met betrekking tot de tenuitvoerlegging (zie echter ook hoofdstuk 8 van dit vademecum voor meer

³⁸² In [naam staat] [...].

informatie over specifiekere bepalingen inzake de tenuitvoerlegging van beslissingen met toepassing van de in de verordening vastgestelde procedures).

764. De bevoegde autoriteiten die zijn belast met de tenuitvoerlegging van beslissingen op grond van het verdrag of de verordening dienen eerst te bepalen welk instrument van toepassing is op de beslissing. Pas daarna kunnen ze de beslissing naar behoren ten uitvoer te leggen overeenkomstig het ter zake geldende instrument (zie hoofdstuk 3, deel I voor nadere toelichting bij de werkingssfeer en de toepassing van het verdrag en de verordening).

765. Het verdrag voorziet in een aantal belangrijke algemene bepalingen met betrekking tot tenuitvoerlegging. Tenuitvoerlegging geschiedt „onverwijld” (artikel 32, lid 2) en zonder dat verdere stappen door de verzoeker zijn vereist (artikel 32, lid 3). Voorts moet een verdragsluitende staat op grond van het verdrag „effectieve maatregelen” hebben genomen om beslissingen ten uitvoer te leggen. In artikel 34 van het verdrag wordt een aantal tenuitvoerleggingsmaatregelen voorgesteld. Elke tenuitvoerleggingsstaat dient echter zelf uit te maken welke van die tenuitvoerleggingsmechanismen worden toegepast³⁸³. Niet alle opgesomde tenuitvoerleggingsmaatregelen zijn beschikbaar overeenkomstig het nationale recht van een verdragsluitende staat³⁸⁴.

766. De verordening bevat geen algemene tenuitvoerleggingsbepalingen van gelijke strekking als de in het vorige punt genoemde verdragsbepalingen, maar bepaalt alleen dat de tenuitvoerlegging wordt beheerst door het recht van de lidstaat van tenuitvoerlegging, en dat onder de verordening vallende beslissingen onder dezelfde voorwaarden ten uitvoer worden gelegd als nationale beslissingen (artikel 41, lid 1). Hoofdstuk IV van de verordening voorziet in bepaalde procedures, termijnen en vereisten met betrekking tot stukken met het oog op de tenuitvoerlegging van beslissingen krachtens de verordening (zie beschrijving in hoofdstuk 8). In artikel 20, onder afdeling 1, en in artikel 28, onder afdeling 2, staan vereisten met betrekking tot stukken met het oog op de tenuitvoerlegging van beslissingen krachtens hoofdstuk IV. Er zij op gewezen dat in afdeling 1 van hoofdstuk IV van de verordening geen tenuitvoerleggingsprocedure wordt voorgeschreven; om een beslissing rechtstreeks ten uitvoer te leggen, hoeft de verzoeker alleen de in artikel 20 genoemde stukken te verstrekken aan de voor tenuitvoerlegging bevoegde autoriteit van de aangezochte staat.

767. Op grond van artikel 6, lid 2, onder f), van het verdrag en artikel 51, lid 2, onder f), van de verordening moeten staten de snelle (verdrag) of onverwijld (verordening) overmaking van betalingen van levensonderhoud vergemakkelijken. In artikel 35 van het verdrag worden de verdragsluitende staten aangemoedigd het gebruik te stimuleren van kosteneffectieve en efficiënte methoden voor het overmaken van verschuldigde levensonderhoudsgelden, en de belemmeringen af te bouwen die in de weg staan aan een grensoverschrijdende overmaking van levensonderhoudsgelden³⁸⁵.

II. Tenuitvoerlegging krachtens het verdrag van 2007

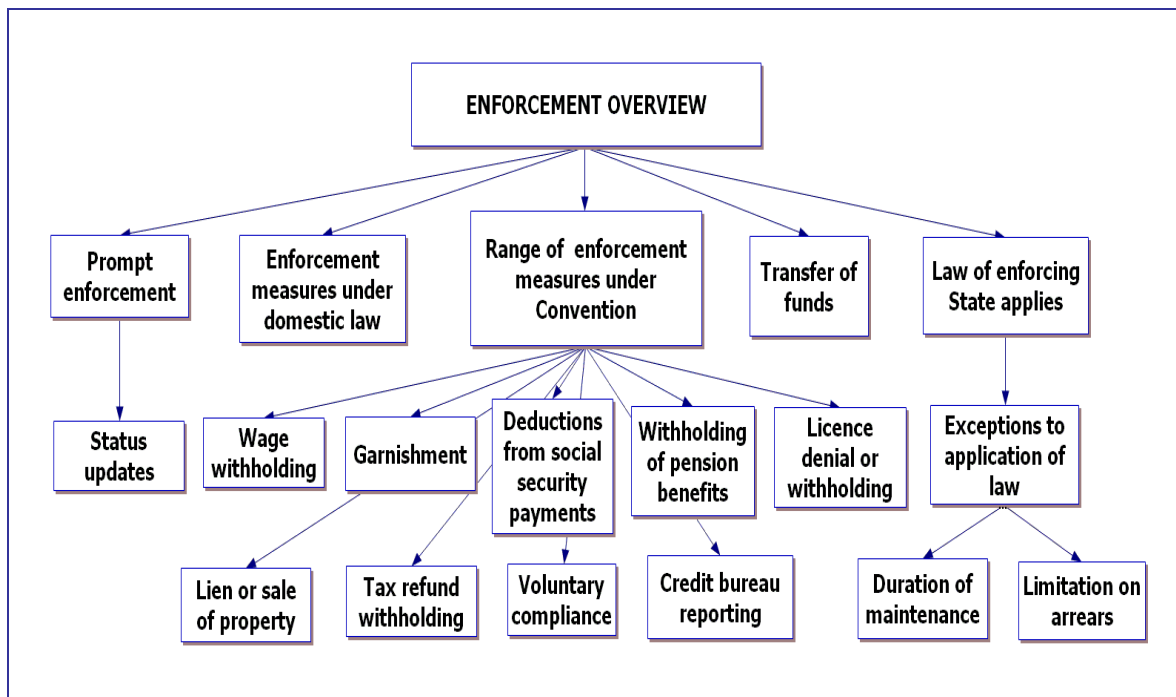
A. Algemene tenuitvoerleggingsprocedures

768. Het verdrag bevat slechts algemene bepalingen met betrekking tot de tenuitvoerlegging van beslissingen. De reden hiervoor is dat de eigenlijke tenuitvoerleggingsprocedures en -middelen worden geregeld overeenkomstig het nationale recht van de met de tenuitvoerlegging belaste staat. De verdragsbepalingen zijn in wezen identiek voor verzoeken om tenuitvoerlegging die door tussenkomst van een centrale autoriteit worden ontvangen en voor rechtstreekse verzoeken bij een bevoegde autoriteit.

³⁸³ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 582.

³⁸⁴ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

³⁸⁵ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 585.

Figuur 13: Overzicht van verdragsbepalingen met betrekking tot tenuitvoerlegging

B. Snelle tenuitvoerlegging

769. Een succesvolle tenuitvoerlegging van de beslissing inzake levensonderhoud is het doel dat wordt nagestreefd door talloze krachtens het verdrag ingediende verzoeken. Daarom schrijft artikel 32, lid 2, voor dat tenuitvoerlegging „onverwijld” geschiedt. Het verdrag preciseert echter niet wat in een gegeven geval is te verstaan onder „onverwijld”. Niettemin is duidelijk dat tenuitvoerleggingsmaatregelen zo snel mogelijk worden genomen als toegestaan naar het recht en de voorschriften van de staat waar de beslissing ten uitvoer wordt gelegd³⁸⁶.

770. Het vereiste van een snelle tenuitvoerlegging moet in samenhang worden gezien met de in artikel 12 vastgestelde taken van de centrale autoriteiten om elkaar niet alleen in kennis te stellen van de voortgang van het verzoek, maar ook de contactgegevens te verstrekken van de personen, diensten of afdelingen die zijn belast met het beheer van een onderhoudsdossier en met de beantwoording van verzoeken om inlichtingen. De voor tenuitvoerlegging bevoegde autoriteiten zijn wellicht genoodzaakt samen te werken met hun nationale centrale autoriteit teneinde te voldoen aan de in het verdrag voorgeschreven verplichting om verslag uit te brengen over de voortgang van de behandeling van een bepaald verzoek.

C. Tenuitvoerleggingsmaatregelen

771. Alle verdragsluitende staten moeten effectieve maatregelen³⁸⁷ hebben genomen om beslissingen inzake levensonderhoud krachtens het verdrag ten uitvoer te leggen. Zij moeten minstens hetzelfde pakket aan tenuitvoerleggingsmaatregelen bieden als voor nationale onderhoudszaken. De beschikbare maatregelen verschillen echter per staat omdat de tenuitvoerlegging wordt geregeld overeenkomstig het recht van de staat die daarmee is belast³⁸⁸.

772. In deze afdeling wordt in detail uiteengezet welke tenuitvoerleggingsmaatregelen openstaan krachtens het verdrag. Voorts wordt aangegeven of deze

³⁸⁶ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 572.

³⁸⁷ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 582, voor nadere uitleg over dit begrip.

³⁸⁸ In het landprofiel van elke verdragsluitende staat wordt aangegeven welke tenuitvoerleggingsmaatregelen daar beschikbaar zijn.

tenuitvoerleggingsmaatregelen beschikbaar zijn in [naam staat]. Zie verder, afdeling IV, voor meer informatie over de tenuitvoerlegging in [naam staat].

773. In sommige staten probeert de tenuitvoerleggingsautoriteit eerst de onderhoudsplichtige ertoe te bewegen vrijwillig gevolg te geven aan de beslissing door het levensonderhoud regelmatig te betalen of door dit te laten inhouden van zijn loon³⁸⁹. Deze acties worden ondernomen alvorens een begin te maken met de gedwongen tenuitvoerlegging. Bovendien moet de onderhoudsplichtige in sommige staten van de tenuitvoerlegging in kennis worden gesteld, en heeft hij bepaalde rechten om vrijwillig te betalen voordat gedwongen tenuitvoerleggingsmaatregelen worden genomen³⁹⁰.

774. Wanneer de onderhoudsplichtige niet betaalt, wordt het met het oog op de tenuitvoerlegging aan te wenden rechtsmiddel gekozen volgens de beleidsregels van de tenuitvoerleggingsautoriteit en de bevoegdheden waarover zij beschikt. In sommige staten is de tenuitvoerlegging een vrijwel volledig bestuurlijke aangelegenheid en wordt de zaak in zeldzame gevallen aan de rechter voorgelegd wanneer sprake is van opzettelijke niet-nakoming. In andere staten moeten alle gedwongen tenuitvoerleggingsmaatregelen, met inbegrip van beslaglegging, door de rechter worden bevolen³⁹¹.

De in het verdrag gebruikte begrippen **beslaglegging en inhouding** verwijzen naar de maatregel die ertoe strekt anderszins aan de onderhoudsplichtige verschuldigde gelden vóór de betaling aan hem te onttrekken, met de verplichting deze gelden over te maken aan de bevoegde autoriteit of aan een gerecht of administratieve autoriteit. Deze gelden kunnen dan in mindering strekken van onbetaalde onderhoudsbedragen.

775. In het verdrag wordt een aantal maatregelen voorgesteld. In sommige landen staan aanvullende rechtsmiddelen open. Tot de beschikbare tenuitvoerleggingsmechanismen behoren:

a) Inhouding van loon

776. Deze gedwongen tenuitvoerleggingsmaatregel verplicht de werkgever van een onderhoudsplichtige een deel van zijn loon of salaris in te houden en over te maken aan de tenuitvoerleggingsautoriteit. Deze maatregel wordt ook derdenbeslag, derdenarrest of loonbeslag genoemd. De inhouding kan vrijwillig op verzoek van de onderhoudsplichtige worden toegepast, of kan het gevolg zijn van een dwangmaatregel die door de tenuitvoerleggingsautoriteit wordt opgelegd³⁹².

b) Beslaglegging

777. **Beslaglegging** is de inbezitneming door de tenuitvoerleggingsautoriteit van gelden die een schuldenaar (in casu de onderhoudsplichtige) te vorderen heeft of te eniger tijd te vorderen mocht hebben. Middels een exploit (aanzegging) van of bevel tot beslaglegging wordt de persoon of organisatie die deze gelden aan de onderhoudsplichtige moet betalen verplicht de gelden over te maken aan de tenuitvoerleggingsautoriteit ten behoeve van de onderhoudsgerechtigde. Naargelang van de ter zake geldende rechtsregels van de met de tenuitvoerlegging belaste staat zijn de volgende soorten gelden vatbaar voor beslag:

- belastingteruggaven,
- eenmalige betalingen (uitkeringen ineens),
- huurbetalingen of betalingen voor diensten,
- tegoeden op bankrekeningen,
- provisies³⁹³.

³⁸⁹ Zie hierboven, voetnoot 382.

³⁹⁰ Ibidem.

³⁹¹ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

³⁹² Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

³⁹³ Ibidem.

c) Inhouding van socialezekerheidsuitkeringen

778. In sommige staten kan de bevoegde autoriteit de beslissing inzake levensonderhoud ten uitvoer leggen door het verschuldigde onderhoudsbedrag in te houden van socialezekerheidsuitkeringen of steunbetalingen van overheidswege waarop de onderhoudsplichtige recht heeft³⁹⁴.

d) Verpanding of gedwongen verkoop van bezittingen

779. Hierbij wordt een zakelijk zekerheidsrecht gevestigd op zaken of (register)goederen die in eigendom toebehoren aan de onderhoudsplichtige. Wanneer de verpande zaken nadien worden verkocht, strekken de opbrengsten van die verkoop in mindering van de achterstallige betalingen van levensonderhoud. Bij verpanding kan ook aan de tenuitvoerleggingsautoriteit het recht worden toegekend om de verpande zaken of goederen te verkopen (gedwongen verkoop, executieverkoop of executoriale verkoop genoemd) en het levensonderhoud te verhalen op de opbrengst van de verkoop.

780. Niet alleen onroerende zaken (bijvoorbeeld terreinen, huizen of gebouwen), maar ook roerende zaken (bijvoorbeeld voertuigen, vaartuigen, aanhangwagens en soortgelijke bezittingen) zijn vatbaar voor verpanding³⁹⁵.

e) Inhouding van belastingteruggaven

781. Sommige staten kennen een regeling waarbij te veel betaalde belasting of ten onrechte ingehouden bronbelasting wordt gerestitueerd aan de belastingplichtige. De voor deze teruggaaf of restitutie toegepaste maatstaven verschillen per staat. In vele staten is het de tenuitvoerleggingsautoriteiten toegestaan de lopende onderhoudsschuld te verhalen op deze betalingteruggaven of -restituties aan een onderhoudsplichtige³⁹⁶.

f) Inhouding van of beslaglegging op pensioenuitkeringen

782. In sommige staten kan tot verhaal van onbetaalde onderhoudsbedragen beslag worden gelegd op de pensioenuitkeringen of andere verstrekkingen waarop de onderhoudsplichtige recht heeft³⁹⁷.

g) Melding aan kredietinformatiebureaus

783. De melding van een lopende onderhoudsschuld aan kredietinformatiebureaus is een mechanisme dat tenuitvoerleggingsautoriteiten in sommige staten toepassen om een kredietgever, bijvoorbeeld een financiële instelling, op de hoogte te brengen van de onderhoudsplicht van de kredietnemer en van eventuele betalingsachterstanden. Deze melding kan gevolgen hebben voor het vermogen van de onderhoudsplichtige om aanvullend krediet of extra financiële middelen te krijgen³⁹⁸.

h) Ontzegging, opschorting of intrekking van diverse vergunningen

784. Wanneer de onderhoudsplichtige ten achteren is met de betaling van levensonderhoud, kan de tenuitvoerleggingsautoriteit in sommige staten een verzoek indienen om een onderhoudsplichtige bepaalde vergunningen te ontzeggen of de daaraan verbonden rechten te beperken. Het kan daarbij gaan om een rijbewijs, een voertuigvergunning of andere bijzondere vergunningen of licenties, zoals een vergunning voor de uitoefening van een beroep, waarin het nationale recht voorziet. In sommige staten wordt deze praktijk ook ontneming, confiscatie of verbeurdverklaring van vergunning genoemd³⁹⁹.

³⁹⁴ Ibidem.

³⁹⁵ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

³⁹⁶ Zie hierboven, voetnoot 392.

³⁹⁷ Ibidem.

³⁹⁸ In [naam staat] [...].

³⁹⁹ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

i) Bemiddeling, verzoening of soortgelijke methoden om vrijwillige nakoming aan te moedigen

785. In diverse regelingen voor de handhaving van onderhoudsverplichtingen blijken maatregelen om vrijwillige nakoming door de onderhoudsplichtige te bewerkstelligen uiterst doeltreffend te zijn om achterstallige bedragen betaald te krijgen en de kans op wanbetaling in de toekomst te beperken. Dossierbeheerders in deze staten werken in samenspraak met de onderhoudsplichtige een betalingsschema uit met het doel de betalingsachterstanden weg te werken zonder de lopende betalingen van levensonderhoud in het gedrang te brengen⁴⁰⁰.

j) Andere in het nationale recht openstaande maatregelen

786. Het nationale recht van de staat die de beslissing ten uitvoer legt, kan voorzien in andere maatregelen, waaronder:

- ontzegging of schorsing van aan een paspoort verbonden rechten of beperking van het recht van de onderhoudsplichtige om het land te verlaten,
- melding van onderhoudsplichtigen die betalingsachterstand hebben aan instanties die toezicht houden op de beroepsbeoefening, zoals medische of juridische verenigingen,
- opsluiting of vrijheidsbeneming van onderhoudsplichtigen die draagkrachtig werden bevonden, maar die een rechterlijke beslissing houdende bevel tot betaling opzettelijk niet nakomen of miskennen,
- inhouden van loterijopbrengsten, door verzekeraars uitbetaalde schade-uitkeringen en door de rechter toegekende (schade)vergoedingen,
- gestructureerde verplichtingen om werk te zoeken, waarbij de onderhoudsplichtige een baan moet vinden⁴⁰¹.

III. Tenuitvoerlegging krachtens de verordening van 2009 (artikel 41)

787. Zoals hierboven aangestipt, bevat de verordening slechts één algemene bepaling met betrekking tot de tenuitvoerlegging, met name artikel 41. Het eerste lid van artikel 41 bepaalt dat de procedure voor de tenuitvoerlegging van een in een andere lidstaat gegeven beslissing wordt beheerst door het recht van de lidstaat van tenuitvoerlegging⁴⁰². Naar uit dit artikel volgt, moet een dergelijke beslissing op niet-discriminerende wijze ten uitvoer worden gelegd, en wel zodanig dat zij „onder dezelfde voorwaarden ten uitvoer [wordt] gelegd als een in die lidstaat van tenuitvoerlegging gegeven beslissing”.

788. Volgens artikel 41, lid 2, wordt van de partij die om de tenuitvoerlegging van een in een andere lidstaat gegeven beslissing vraagt, niet verlangd dat zij in de lidstaat van tenuitvoerlegging beschikt over een postadres of een gemachtigd vertegenwoordiger.

789. Krachtens de verordening dient de tenuitvoerlegging te geschieden overeenkomstig het recht van de lidstaat van tenuitvoerlegging. Bijgevolg kunnen een of meer van de hierboven in afdeling II, onder C, genoemde tenuitvoerleggingstechnieken in het kader van het verdrag, zich ook lenen voor de toepassing van de verordening, voor zover het nationale recht daarin voorziet. In de lidstaten van de Europese Unie bestaan ook andere Europese instrumenten die van nut kunnen zijn voor de tenuitvoerlegging van beslissingen inzake levensonderhoud⁴⁰³.

⁴⁰⁰ Zie hierboven, voetnoot 382.

⁴⁰¹ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

⁴⁰² Zie hierboven, voetnoot 262.

⁴⁰³ Zoals vermeld in hoofdstuk 8, kan *Verordening (EG) nr. 1896/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 tot invoering van een Europese betalingsbevelprocedure* van belang zijn voor Europese zaken betreffende levensonderhoud. Voorts waren er bij het ter perse gaan van dit vademecum besprekingen aan de gang over een Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling

790. Zie ook hoofdstuk 8 voor meer informatie over de bepalingen in hoofdstuk IV van de verordening met betrekking tot de tenuitvoerlegging van in het buitenland gegeven beslissingen die moeten worden erkend en ten uitvoer moet worden gelegd met toepassing van de in de verordening vervatte procedures.

IV. Nadere informatie over tenuitvoerleggingsprocedures in [naam staat]

[...]

V. Betalingen krachtens het verdrag van 2007 en de verordening van 2009

791. Zodra de tenuitvoerleggingsautoriteit van de aangezochte staat betalingen van levensonderhoud ontvangt, worden die overgemaakt aan de onderhoudsgerechtigde in de verzoekende staat. Doorgaans betaalt de onderhoudsplichtige het levensonderhoud aan de tenuitvoerleggingsautoriteit van zijn staat, die de bedragen vervolgens overmaakt aan de verzoekende centrale autoriteit of aan de onderhoudsgerechtigde. In sommige staten worden de betalingen evenwel rechtstreeks overgemaakt aan de onderhoudsgerechtigde in de verzoekende staat⁴⁰⁴.

De **centrale autoriteit** is de overheidsinstantie die door een verdragsluitende staat of lidstaat wordt aangewezen om zich te kwijten van de bij het verdrag of de verordening opgelegde taken van administratieve samenwerking en bijstand.

792. De door de onderhoudsplichtige verrichte betalingen worden meestal verwerkt door de tenuitvoerleggingsautoriteit zodat die de betaalde bedragen nauwkeurig kan bijhouden en eventuele betalingsachterstanden juist kan berekenen. Dat is met name van belang wanneer in de wettelijke tenuitvoerleggingsvoorschriften van een staat een minimumdrempel voor achterstallige bedragen is vastgelegd om met het oog op de tenuitvoerlegging een specifiek rechtsmiddel aan te wenden, of wanneer de tenuitvoerleggingsstaat onderhoudsvoorschotten betaalt aan de onderhoudsgerechtigde⁴⁰⁵.

De **bevoegde autoriteit** is de instantie van een bepaalde staat die is belast met, of naar het recht van de betrokken staat is gemachtigd tot, het uitvoeren van specifieke taken uit hoofde van het verdrag of de verordening. Dat kan een gerecht zijn, een bestuurslichaam, een inningsbureau van onderhoudsbijdragen voor kinderen of elke andere overheidsinstantie die een van de met het verdrag of de verordening verband houdende taken uitvoert.

793. De mechanismen voor geldoverdracht kunnen sterk uiteenlopen. Sommige staten kennen elektronisch betalingsverkeer; andere staten kennen chequeverkeer en gebruiken andere monetaire instrumenten om gelden over te maken. Sommige staten maken de gelden slechts eenmaal per maand over, en groeperen alle betalingen in één transactie. In andere staten worden de afzonderlijke bedragen direct na betaling door een onderhoudsplichtige overgemaakt. Er bestaan ook onderlinge verschillen tussen staten wat betreft de valuta waarin de betalingen worden overgemaakt: soms wordt de valuta gebruikt van de staat die de gelden overmaakt; in andere gevallen wordt het bedrag eerst omgerekend in de valuta van de staat van de onderhoudsgerechtigde⁴⁰⁶.

van een Europees bevel tot conservatoir beslag op bankrekeningen om de grensoverschrijdende inning van schuldvorderingen in burgerlijke en handelszaken te vergemakkelijken. Dit voorstel heeft als doel enerzijds schuldeisers de mogelijkheid te bieden om onder dezelfde voorwaarden een bevel tot conservatoir beslag op bankrekeningen te verkrijgen ongeacht het land waar het bevoegde gerecht is gelegen, en anderzijds schuldeisers in staat te stellen om informatie te verkrijgen waarmee zij te weten kunnen komen waar hun schuldenaren bankrekeningen hebben.

⁴⁰⁴ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

⁴⁰⁵ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

⁴⁰⁶ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

794. In het landprofiel wordt aangegeven welke procedures in de met de tenuitvoerlegging belaste staat worden toegepast om betalingen over te maken aan de onderhoudsgerechtigde, en in welke valuta de bedragen zijn uitgedrukt.

VI. Andere kwesties betreffende de tenuitvoerlegging

1. Betwisting van de tenuitvoerlegging

795. De tenuitvoerlegging is een vrijwel uitsluitend lokale aangelegenheid. Daarom worden daarmee samenhangende problemen doorgaans opgelost met toepassing van het nationale recht en met gebruikmaking van de ter zake geldende procedures op de plaats waar de beslissing ten uitvoer wordt gelegd.

796. Deze praktijk vindt steun in artikel 32 van het verdrag, dat bepaalt dat tenuitvoerlegging geschiedt in overeenstemming met het recht van de aangezochte staat⁴⁰⁷, alsook in artikel 41, lid 1, van de verordening, op grond waarvan de procedure voor de tenuitvoerlegging van beslissingen wordt beheerst door het recht van de lidstaat van tenuitvoerlegging⁴⁰⁸.

797. Niettemin bevat het verdrag specifieke uitzonderingen op het algemene beginsel dat het recht van de tenuitvoerleggingsstaat van toepassing is. Deze uitzonderingen worden hieronder nader toegelicht.

2. Verdrag (en verordening): beperking ten aanzien van vorderingen tot betaling van achterstallige onderhoudsbedragen

798. Het nationale recht van sommige staten voorziet in een verjaringstermijn voor vorderingen tot betaling van opgelopen achterstallige onderhoudsbedragen. In dit geval kan na het verstrijken van een zeker aantal jaren (bijvoorbeeld tien jaar) niet langer de betaling van achterstallige bedragen worden gevorderd. Wanneer twee staten een verschillende verjaringstermijn toepassen of wanneer in een van beide staten geen verjaringstermijn van kracht is, kan dat aanleiding geven tot conflicten⁴⁰⁹.

799. Artikel 32, lid 5, van het verdrag biedt houvast in dergelijke situaties door te stellen dat elke beperking van de termijn waarvoor achterstallige bedragen ten uitvoer kunnen worden gelegd, wordt bepaald op grond van het recht van de staat van herkomst (de staat die de beslissing heeft gegeven) of op grond van het recht van de aangezochte staat, al naargelang welk recht voorziet in de langste termijn.

800. Vanuit praktisch oogpunt houdt dit in dat de staat van herkomst moet bevestigen welke verjaringstermijn van kracht is voor op zijn grondgebied gegeven beslissingen. Deze informatie is gemakkelijk te verkrijgen omdat de staat van herkomst doorgaans ook de verzoekende staat is. In het landprofiel van de staat van herkomst wordt ook aangegeven welke verjaringstermijn daar van kracht is voor vorderingen tot betaling van achterstallige bedragen.

801. Wat evenmin uit het oog mag worden verloren is dat de verjaringstermijn voor vorderingen tot betaling van achterstallige bedragen alleen geldt voor de betalingsachterstanden uit hoofde van de beslissing. De beperking betreffende de vordering tot betaling van achterstallige bedragen laat onverlet de verplichting tot doorlopende betaling van het levensonderhoud.

⁴⁰⁷ Zie het toelichtend rapport bij het verdrag, punt 571.

⁴⁰⁸ Deze bepalingen en de verwijzing naar het nationale recht doen echter niets af aan eventuele overkoepelende voorschriften waarin het verdrag of de verordening voorzien met betrekking tot de heroverweging, opschorting (verdrag) of schorsing (verordening), weigering enzovoort van de tenuitvoerlegging van een beslissing krachtens een van beide instrumenten. Zie hoofdstukken 7 en 8 voor een uitvoerige beschrijving van deze voorschriften.

⁴⁰⁹ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

802. Wat vorderingen tot betaling van achterstallige bedragen betreft, wordt in de verordening niet verwezen naar een bijzondere regel inzake toepasselijk recht. Deze aangelegenheid wordt volledig beheerst door het recht van de lidstaat van tenuitvoerlegging⁴¹⁰. In het Haagse protocol van 2007 zijn evenmin regels vastgesteld met betrekking tot vorderingen tot betaling van achterstallige bedragen (zie hoofdstuk 5 voor meer informatie over dit protocol)⁴¹¹.

3. Verdrag van 2007: duur van de onderhoudsverplichting

803. De tweede specifieke rechtsregel die van toepassing is op de tenuitvoerlegging krachtens het verdrag (in de verordening is geen dergelijke regel opgenomen⁴¹²) heeft betrekking op de duur van een onderhoudsverplichting. Op grond van artikel 32, lid 4, van het verdrag wordt de duur van de beslissing – dat wil zeggen de tijdsperiode waarover de onderhoudsverplichting zich uitstrekt – bepaald door het toepasselijke recht van de staat van herkomst.

804. De duur kan worden bepaald op basis van de leeftijd van het kind. Bepaalde omstandigheden kunnen tot gevolg hebben dat de onderhoudsverplichting jegens een kind eindigt (bijvoorbeeld wanneer het kind zijn schoolopleiding voltooit). In sommige staten wordt de leeftijd waarop de onderhoudsverplichting eindigt meerderjarigheidsleeftijd genoemd. In andere staten is de leeftijd van het kind slechts een van vele bepalende factoren voor de duur van de onderhoudsverplichting jegens een kind.

Een **voorbehoud** is een formele verklaring die een verdragsluitende staat onder bepaalde in het verdrag vastgestelde omstandigheden kan afleggen met het doel de toepasselijkheid van het verdrag op zijn grondgebied enigerwijze te beperken.

805. De duur van de onderhoudsverplichting mag echter niet worden verward met de aanspraak op levensonderhoud. Aanspraak is te verstaan als het feit dat een kind of volwassene in aanmerking komt voor (aanspraak heeft op) levensonderhoud onder bepaalde wettelijke voorwaarden, zoals de (familierechtelijke) betrekking tussen een ouder en een kind (in het verdrag „ouder-kindrelatie” genoemd). Wanneer iemand in aanmerking komt voor (aanspraak heeft op) levensonderhoud, wordt de duur in de beslissing zelf vastgesteld of bepaald naar het toepasselijke recht van de staat waar de beslissing is gegeven.

806. Concreet betekent dit dat, wanneer de tenuitvoer te leggen beslissing in het buitenland is gegeven en er geen einddatum in de beslissing is vastgesteld, de voor tenuitvoerlegging bevoegde autoriteit aan de hand van de buitenlandse rechtsregels (het toepasselijke recht van de staat van herkomst) moet bepalen wanneer de onderhoudsverplichting jegens het kind eindigt. Deze regels met betrekking tot de duur van de onderhoudsverplichting blijven van kracht, zelfs wanneer het recht van de staat waar het kind of de onderhoudsgerechtigde zijn gewone verblijfplaats heeft voorziet in een langere of kortere duur. In bepaalde gevallen betekent dit ook dat de duur van een onderhoudsverplichting (en bijgevolg de tenuitvoerlegging van de beslissing) voor niet in de tenuitvoerleggingsstaat gegeven beslissingen langer of korter kan zijn dan het geval is voor zijn eigen beslissingen. In het landprofiel van de staten die partij zijn bij het verdrag, staan nadere bijzonderheden over de duur van de onderhoudsverplichting uit hoofde van in die staat gegeven beslissingen.

Een **verklaring** is een officiële mededeling door een verdragsluitende staat met betrekking tot bepaalde in het verdrag vervatte artikelen of vereisten.

807. Het is van belang voor ogen te houden dat de beëindiging van een onderhoudsverplichting jegens een kind op grond van de duur daarvan geen beletsel

⁴¹⁰ Zie ibidem.

⁴¹¹ Zie het toelichtend rapport bij het protocol, punt 172.

⁴¹² Voor door het Haagse protocol van 2007 gebonden staten (protocolsluitende staten), bepalen de daarin vervatte regels inzake toepasselijk recht welk recht van toepassing is op de duur van een onderhoudsverplichting (zie hoofdstuk 5 voor een bespreking van dit protocol).

vormt voor de vordering tot betaling van opgelopen achterstallige onderhoudsbedragen voor het betrokken kind. De betaling van deze achterstallige bedragen kan verder worden gevorderd, zelfs wanneer de lopende onderhoudsverplichting is beëindigd.

808. Een verdragsluitende staat kan ingevolge het verdrag een verklaring afleggen die ertoe strekt de toepassing van het verdrag uit te breiden tot kinderen van 21 jaar of ouder, dan wel een voorbehoud maken om de toepassing van het verdrag te beperken tot kinderen jonger dan 18 jaar.

Voorbeeld:

Een beslissing inzake levensonderhoud wordt gegeven in land A waar alleen een onderhoudsverplichting jegens kinderen geldt totdat zij de leeftijd van 20 jaar hebben bereikt. De beslissing wordt overeenkomstig het verdrag voor erkenning en tenuitvoerlegging verzonden naar land B. Overeenkomstig het nationale recht van land B worden onderhoudsverplichtingen jegens kinderen daar alleen ten uitvoer gelegd voor kinderen jonger dan 19 jaar. Op grond van artikel 32, lid 4, van het verdrag moet land B de beslissing inzake levensonderhoud voor dat kind ten uitvoer leggen totdat het de leeftijd van 20 jaar heeft bereikt omdat de duur van de onderhoudsverplichting wordt bepaald naar het recht van land A.

a) Uitzondering: kinderen van 21 jaar of ouder

809. Het feit dat er ten aanzien van de duur wordt gerefereerd aan het recht van de staat van herkomst, houdt voor een staat echter geen enkele verplichting in om beslissingen inzake levensonderhoud ten uitvoer te leggen voor een kind dat 21 jaar of ouder is, tenzij deze staat de toepasselijkheid van het verdrag uitdrukkelijk heeft uitgebreid tot dergelijke onderhoudsverplichtingen (zie hoofdstuk 3, deel I, afdeling II). De werkingssfeer van het verdrag is niet gebonden aan de voorwaarden van de beslissing of het recht van de staat van herkomst. Het verdrag houdt op van toepassing te zijn op beslissingen inzake levensonderhoud zodra het kind de leeftijd van 21 jaar heeft bereikt. Dienovereenkomstig is er ingevolge het verdrag geen verdere verplichting om de tenuitvoerlegging van de onderhoudsverplichting jegens dat kind voort te zetten.

810. In dit geval moet de verzoeker bij de voor tenuitvoerlegging bevoegde autoriteit een rechtstreeks verzoek indienen met het oog op de voortgezette tenuitvoerlegging van de beslissing. De beleidsregels van de tenuitvoerleggingsautoriteit en het recht van de staat waar de beslissing ten uitvoer wordt gelegd, bepalen of gehoor wordt gegeven aan een dergelijk verzoek.

4. Geschillen inzake betalingsachterstanden op grond van het verdrag en de verordening

811. Geschillen inzake betalingsachterstanden ontstaan wanneer de onderhoudsplichtige stelt dat de achterstallige bedragen onjuist zijn omdat bepaalde door hem betaalde onderhoudsbijdragen niet werden verrekend door het inningsbureau. Ook de uitlegging van de beslissing kan aanleiding geven tot geschillen (bijvoorbeeld wat betreft de begin- of einddatum van betalingen uit hoofde van de beslissing). Wanneer de onderhoudsplichtige meent aanspraak te hebben op een vermindering van het onderhoudsbedrag, bijvoorbeeld omdat hij niet langer onderhoudsplichtig is voor een van de kinderen, kan dat ook leiden tot een geschil.

812. Wanneer de onderhoudsplichtige achterstallige bedragen betwist die vermeld stonden in het eerste verzoek om erkenning en tenuitvoerlegging, dient de tenuitvoerleggingsautoriteit na te gaan of deze kwestie eerder ter discussie werd gesteld door de onderhoudsplichtige. Op grond van artikel 23, lid 8, van het verdrag kan de verweerder tegen de erkenning dan wel erkenning en tenuitvoerlegging bezwaar aantekenen of beroep instellen wanneer de schuld naar zijn mening volledig werd voldaan of afbetaald. Wanneer de achterstallige bedragen toen werden betwist, maar juist bleken te zijn, kan de onderhoudsplichtige behoudens buitengewone omstandigheden dezelfde kwestie niet opnieuw opwerpen tijdens de

tenuitvoerleggingsprocedure. Wel heeft de onderhoudsplichtige de mogelijkheid om de berekening van andere betalingsachterstanden aan te vechten.

813. Voor bepaalde problemen met achterstallige betalingen is de tussenkomst van de verzoekende centrale autoriteit of de onderhoudsgerechtigde vereist. Wanneer informatie moet worden ingewonnen, neemt de centrale autoriteit of de voor tenuitvoerlegging bevoegde autoriteit contact op met de centrale autoriteit of met de bevoegde autoriteit van de andere staat om de benodigde informatie of stukken op te vragen⁴¹³.

814. Is geen tenuitvoerlegging mogelijk omdat de gevraagde informatie niet werd verstrekt, dan moet opnieuw daarom worden verzocht. De verzoekende centrale autoriteit heeft krachtens het verdrag **drie maanden** en krachtens de verordening **negentig dagen** de tijd om gehoor te geven aan dit verzoek en de vereiste informatie te verstrekken. Zo niet, kan de tenuitvoerlegging worden opgeschort. Een dergelijke opschorting is echter alleen aangewezen wanneer het onmogelijk of praktisch onhaalbaar is om de tenuitvoerlegging voort te zetten. Tijdens de beslechting van het geschil over de betalingsachterstanden blijft het doorgaans mogelijk de andere onderhoudsverplichtingen uit hoofde van de beslissing ten uitvoer te leggen.

Goede praktijk: zelfs wanneer de betalingsachterstanden gedeeltelijk worden betwist, moet verder betaling worden gevorderd van de overige (onbetwiste) achterstallige bedragen en moeten de lopende onderhoudsverplichtingen verder worden ten uitvoer gelegd in afwachting van de beslechting van het geschil.

5. Administratieve afstemming op grond van het verdrag en de verordening – valutaomrekeningskwesaties

815. Een van de grootste uitdagingen van de internationale tenuitvoerlegging van onderhoudsverplichtingen betreft de administratieve afstemming van betalingsgegevens tussen de verzoekende staat en de tenuitvoerleggingsstaat met het doel de achterstallige onderhoudsbedragen nauwkeurig te bepalen. Dat kan een ernstig probleem vormen wanneer de ten uitvoer gelegde beslissing in het buitenland is gegeven en de onderhoudsbedragen in een andere valuta luiden dan die van de met de tenuitvoerlegging belaste staat. In tal van staten kan de beslissing alleen ten uitvoer worden gelegd wanneer de onderhoudsbedragen zijn omgerekend in de valuta van de tenuitvoerleggingsstaat. Vervolgens wordt de onderhoudsplichtige op de hoogte gebracht van het in de lokale valuta omgerekende bedrag dat hij moet betalen.

816. De regels die toepassing vinden op deze valutaomrekening (zoals de omrekeningsdatum, toegepaste valutakoers, mogelijkheid tot valutakoersaanpassing enzovoort) zijn meestal die van de met de tenuitvoerlegging belaste staat. In tal van staten bestaat geen (wettelijke of praktische) regeling om deze valutaomrekening achteraf te wijzigen. Het gevolg daarvan is dat in de administratie van de aangezochte staat (tenuitvoerleggingsstaat) en de verzoekende staat mettertijd verschillen ontstaan als gevolg van valutakoersschommelingen⁴¹⁴.

817. Niet alleen het in de beslissing opgenomen verschuldigde onderhoudsbedrag moet in de valuta van de onderhoudsplichtige worden omgerekend, omgekeerd moeten ook de door de onderhoudsplichtige verrichte betalingen worden omgerekend in de valuta van de onderhoudsgerechtigde. Valutakoersschommelingen kunnen leiden tot verschillen in de verschuldigde bedragen die in de administratie van elke staat worden geboekt.

⁴¹³ Naar het nationale recht van [naam staat] [...].

⁴¹⁴ Zie hierboven, voetnoot 406 en ibidem.

Voorbeeld van administratieve afstemming

In december 2010 is in Australië een beslissing inzake levensonderhoud gegeven waarbij een maandelijks onderhoudsuitkering van 400 AUD werd toegekend. De beslissing werd voor tenuitvoerlegging naar Nederland verzonden. Het onderhoudsbedrag werd toen omgerekend in 237,65 EUR en de onderhoudsplichtige werd opgedragen dat bedrag maandelijks te betalen.

In december 2012 daarentegen, komt 400 AUD na omrekening slechts overeen met 202,56 EUR. In de administratie van Australië is nog altijd een onderhoudsbedrag van 400 AUD per maand geboekt. Zonder valutakoersaanpassing is het onderhoudsbedrag in de Nederlandse administratie nog steeds gelijk aan 237,65 EUR per maand. Wanneer de onderhoudsplichtige het oorspronkelijk opgelegde bedrag doorbetaalt, komt dat erop neer dat hij 35 EUR per maand te veel betaalt.

818. Er is geen eenvoudige oplossing voor dit vraagstuk. Bovendien blijft deze kwestie onbesproken in het verdrag en in de verordening. De nationale rechtsregels en praktijken van de met de tenuitvoerlegging belaste staat bepalen of het mogelijk is de administratie op gezette tijden te actualiseren en zodoende in overeenstemming te brengen met die van de verzoekende staat. Sommige staten hebben de mogelijkheid om hun administratie langs bestuurlijke weg aan te passen. In andere staten is dat niet toegestaan, noch praktisch haalbaar.

819. Benadrukt zij dat de onderliggende beslissing op generlei wijze wordt veranderd of aangepast door de omrekening van het onderhoudsbedrag in een andere valuta. De onderhoudsplichtige blijft gehouden tot betaling van het bedrag dat in de eerste beslissing is vastgesteld. De onderhoudsschuld is alleen dan voldaan indien het onderhoudsbedrag in de in de beslissing vermelde valuta volledig werd betaald. Wanneer de onderhoudsplichtige terugkeert naar de staat waar de beslissing is gegeven, wordt het verschuldigde levensonderhoud berekend in de valuta van die staat. Niettemin kan de valutaomrekening beperkingen inhouden ten aanzien van de tenuitvoerlegging van de beslissing in de buitenlandse staat.

820. De problemen die ontstaan door valutakoersschommelingen beklemtonen de noodzaak van een doorlopende communicatie tussen de verzoekende staat en de aangezochte staat. Het is van essentieel belang dat de staten elkaar op de hoogte houden van de wijze waarop de achterstallige bedragen werden berekend alsook van de nationale regels die daarop van toepassing zijn. Zo nodig dient de verzoekende staat de verzoeker ook te helpen bij het verkrijgen van aanvullende stukken of beslissingen waarin de betalingsachterstanden worden bevestigd voor zover de tenuitvoerleggingsstaat deze verlangt ter rechtvaardiging van vorderingen tot betaling van opgelopen achterstallige bedragen die het gevolg zijn van valutakoersschommelingen.

821. Zie hoofdstuk 3, deel II, afdeling X, voor meer informatie over de grensoverschrijdende aanpassing van onderhoudsbedragen op basis van een vergelijking van de koopkrachtpariteit.

VII. Aanvullend informatie

A. *Praktijkgericht advies*

- Bij de eerste gelegenheid in contact treden met de onderhoudsplichtige om een vrijwillige betaling van levensonderhoud te bewerkstelligen, is in sommige gevallen de snelste manier om een stroom van betalingen ten behoeve van de onderhoudsgerechtigde en kinderen op gang te brengen. Daarbij is het echter van belang te onthouden dat alle stappen om de beslissing ten uitvoer te leggen, zowel door een vrijwillige nakoming te bewerkstelligen als met gebruikmaking van (gedwongen) tenuitvoerleggingsmaatregelen, onverwijld moeten worden genomen met het doel te waarborgen dat het levensonderhoud tijdig en in overeenstemming met de beslissing wordt betaald.

- Om de tenuitvoerlegging te vergemakkelijken, is het tevens zaak om, door tussenkomst van de betrokken centrale autoriteiten, nieuwe informatie die de onderhoudsgerechtigde heeft over het inkomen of vermogen van de onderhoudsplichtige, tijdig te verstrekken aan de voor tenuitvoerlegging bevoegde autoriteit.
- Voor de bevoegde autoriteit van de staat die de beslissing ten uitvoer legt, is het in het verdrag bedoelde verslag over de status van het verzoek een eenvoudig hulpmiddel om de verzoekende staat op de hoogte te houden van recente ontwikkelingen. Naast een overzicht van nieuwe maatregelen die werden genomen, kan ook een opgave of lijst van door het inningsbureau ontvangen betalingen worden toegevoegd. Zo kan de verzoekende staat zijn administratie afstemmen en de lopende onderhoudsschuld actualiseren.
- Wanneer zowel in de aangezochte staat als in de verzoekende staat inningsbureaus worden ingeschakeld, kan een regelmatige communicatie tussen die bureaus de kans op een succesvolle tenuitvoerlegging van de beslissing vergroten. Soms is het verstandig over te gaan tot tenuitvoerlegging in beide staten om zeker te zijn dat alle inkomsten en vermogensbestanddelen in overweging worden genomen⁴¹⁵.

B. Toepasselijke artikelen

Verdrag van 2007:

Artikel 6, lid 2, onder e) en f)
 Artikel 12, lid 9
 Artikel 32
 Artikel 33
 Artikel 34
 Artikel 35

Verordening van 2009:

Artikelen 16 tot en met 43
 Artikel 51, lid 2, onder e) en f)
 Artikel 58, lid 9

C. Verwante hoofdstukken van het vademecum

Hoofdstuk 3 – Beschouwingen van algemene strekking over het verdrag van 2007 en de verordening van 2009

Hoofdstuk 7 – Verdrag van 2007: behandelen van door tussenkomst van centrale autoriteiten ingediende verzoeken en rechtstreekse verzoeken om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging

Hoofdstuk 8 – Verordening van 2009: behandelen van door tussenkomst van centrale autoriteiten ingediende verzoeken en rechtstreekse verzoeken om erkenning of om erkenning en uitvoerbaarverklaring

Hoofdstuk 9 – Behandelen van inkomende verzoeken om tenuitvoerlegging van in de aangezochte staat gegeven of erkende beslissingen krachtens het verdrag van 2007 of de verordening van 2009

VIII. Veelgestelde vragen

Welke stappen onderneemt of moet een staat ondernemen ingevolge het verdrag of de verordening om een beslissing ten uitvoer te leggen?

822. Dat hangt af van de staat waar de beslissing ten uitvoer wordt gelegd. In het verdrag wordt een aantal maatregelen aanbevolen, maar die zijn niet in elke verdragsluitende staat beschikbaar. Bovendien kunnen sommige staten andere maatregelen toepassen. In de verordening wordt deze kwestie volledig overgelaten aan

⁴¹⁵ In [naam staat] [...].

het nationale recht. Om in het buitenland gegeven beslissingen ten uitvoer te leggen, moet de tenuitvoerleggingsstaat minstens dezelfde maatregelen toepassen als voor zijn eigen beslissingen. De stappen die worden ondernomen hangen ook af van de mate waarin succes wordt behaald met de pogingen om de onderhoudsplichtige aan te zetten tot vrijwillige nakoming van de beslissing.

Hoe worden de betalingen overgemaakt aan de verzoeker?

823. Meestal worden de door de onderhoudsplichtige betaalde bedragen overgemaakt aan de tenuitvoerleggingsautoriteit van de staat die de beslissing ten uitvoer legt⁴¹⁶. Deze autoriteit maakt de bedragen rechtstreeks over aan de onderhoudsgerechtigde dan wel aan de centrale autoriteit of de tenuitvoerleggingsautoriteit van de staat waar de onderhoudsgerechtigde verblijft. De onderhoudsgerechtigde kan in het verzoekformulier (bijvoorbeeld voor een verzoek om erkenning of om erkenning en tenuitvoerlegging) gegevens vermelden over de plaats waar de onderhoudsuitkeringen betaalbaar worden gesteld.

Hoe lang duurt het voordat de onderhoudsgerechtigde betalingen ontvangt?

824. Dat hangt af van een veelheid van factoren, zoals de bereidheid van de onderhoudsplichtige om vrijwillig te betalen of de noodzaak om gedwongen tenuitvoerleggingsmaatregelen te nemen. Wanneer opsporingswerk moet worden verricht om de onderhoudsplichtige, zijn inkomen of vermogen te lokaliseren, kan het langer duren om de betalingen te ontvangen.

⁴¹⁶ Zie hierboven, voetnoot 404.